

MIKLAUZIČ ISTVÁN

ÖRVÉNYBEN FELFELÉ

ՀԱՅՈՒՄԱՅՈ ՆՅԱՆԻՄԻՃ

VÁLOGATOTT ÍRÁSOK

MÉCSÉS SZOROZAT

Miklauzič István

Örvényben felfelé

$$\mathbb{Z}/2\mathbb{Z} \times \mathbb{Z}/2\mathbb{Z} \quad \text{and} \quad \mathbb{Z}/2\mathbb{Z} \times \mathbb{Z}/2\mathbb{Z}$$

MÉCSES SOROZAT

Család és történelem

Sorozatszerkesztő
Miklauzič István

Miklauzič István

Örvényben felfelé

ᲕᲗᲚᲙᲛᲗᲟᲧ ᲕᲗᲘᲗᲓᲠᲞᲗ

Válogatott írások

Mécses sorozat VI.

© Dr. Miklauzič István, 2018

Mécses 6. kötet

Köszönet Enyvvári Máté grafikusművésznek a borító elkészítéséért.

A könyvet írta, szerkesztette és nyomdába küldte: Miklauzič István

Borítóterv: Enyvvári Máté

Borítócímlap: Alkalmi egymásra találás Lilivel. Kurultaj,
Böszötrpuszta, 2008

Hátsó borító: Hazajárásunk Székelyföldre. Széphalom, 2000;
Veresvíz, 2001

ISBN 978-963-12-9881-9

A szerző kiadása

Előszó

„Nincsen a Kárpát-medencében, a világon olyan jelentéktelen magyar ember, akinek ne lenne olyan – bármilyen szerény – feladata, amit csak ő tud megoldani, s helyette más nem.”¹

Prof. Dr. Rókusfalvy Pál

A váltóhatalmak mindig új irányt akarnak kijelölni a gondolkodásnak, és megkövetelik a beilleszkedést. Így ment ez az ókorban, de így zajlik a legújabb korban, a francia forradalmon át a legutóbbi magyar rendszerváltásnak nevezett játszma után máig is, az egyik összeesküvéstől a másikig.

A nemzet tagjai – a hatalom alatt létező népesség nemzethű rétege – ezzel szemben nem változtatja nézeteit, hanem nemzedékről nemzedékre átörökíti mindazt a tudáskincset, világszemléletet, erkölcsi szokványokat, népi szokásokat, amelyeket felmenői alakítottak ki és hagytak hátra az utánuk következőknek, a hitet, a hazaszeretetet, a családalapítás áldott képességét, az ősi gyökerekből táplálkozó hagyományokat és műveltséget, a Szent Korona üdvtörténetét.

A nemzet megfoglyatkozott tagjainak mindez adja a tartást, amely – miképpen a stílus is – maga az ember. Az így felvértezett emberfia az, aki örvénybe kerül, mert a más felfogású hatalmi erő előbb-utóbb felülről nyomni kezdi lefelé másként gondolkodó alattvalóit,

¹ Prof. Dr. Rókusfalvy Pál: *Magyar küldetés; A nemzet múltja, jelene és jövője*. Előadás, Tapolca, 1997. In: *Magyar út és nehézségei a nemzetállamtól az övezetek Európájába a huszadik század fordulóján*. Zürichi Magyar Történelmi Egyesület, Budapest–Zürich, 2005, 174. o. <http://mek.oszk.hu/06800/06837/06837.pdf>

hogy az általa előidézett örvény beszívja őket, majd igyekszik megakadályozni feljövételüket.

Ebben a lefelé kavargó örvényben, amelyben – ha nem engedünk a 48-ból – a fizika törvényével szemben azonban sikerülhet felfelé úsznunk, felküzdeni magunkat. Mert az igazmondónak könnyebb a lelke, így emelkedni tud, míg a bűnöst elnehezült lelke tovább húzza lefelé. Az *Örvényben felfelé* haladás nálunk több száz éves hagyomány, sokunknak sikerült már ezt megcselekednie. A magyarság ereje ebben is rejlik. Az előző nemzedékekhez tartozó elődeink a Habsburg-uralom alatt, a mi nemzedékünkben sokan leginkább a kommunizmus alatt tanultunk meg az örvényben felfelé úszni. A Mécses sorozat kötetei ilyen példákról szólnak, hogy lássák az unokák, mi minden történt és milyen gondolatok serkentettek bennünket a mi időnkben.

Amikor felfedeztem és elolvastam az előljáró idézetet, rögtön megszólalt egy belső parancs, miszerint nekem is lenne egy szerény feladatom: kutatni és hátrahagyni hiteles történeti morzsákat, családok történetét, azok történelmi háttérével együtt. Különösen fontos ez a feladat mostanság, amikor nincs olyan igazodási pont a közélet és a nyilvános oktatás homlokterében, amely felemelő történelmi múltunkra, példaképeinkre, eszményeinkre kellőképpen ráirányítaná a figyelmet, pedig a ma és a jövő nemzedékeinek neveléséhez éppen erre lenne szükség, a tudatos történelemhamisítással szemben. A mi nemzetségünkben nekem jutott ez a szerény feladat, amit – a leszármazási rendben elfoglalt helyemnél fogva – csak én tudtam megoldani, s helyettem más nem.

Aki ezt mélyről fakadóan érzi és tudja, annak küldetése van. Mi a küldetés, mi a küldetéstudat és mi ennek a szerepe az életünkben? Van-e és miben állt a mi sajátos magyar küldetésünk az elmúlt évezred folyamán és miben áll ma? E kérdésekre, egyenes válaszkísérletek helyett, beszéljenek a Mécses sorozat kötetei az unokanemzedék számára. Ez a könyv a sorozatban inkább csak egy kis

igazmondó és elregélő üzenetsokor a jövőkori idősebbek és néhol a gyermekek számára. Üzenet a jövőnek arról, hogy ilyen volt a múlt, legalább is addig, amíg a mi nemzedékünk, elmúlt létével le nem zárta.

A szerző

1. Innen került a borítócímlapra Lili kutya. Bösztörpuszta (2008)

Az aradi bitófákból vett 9 for-
gács és Damjanich szalmacsővéja
története.

Dr. Teleki Lándorral közelebbről Pesten találkozáskor,

2–3. Szentgericzei Nagy Mária és eredeti levelének eleje

Történeti emlékek: Arad, 1849

„Az aradi bitófákból vett kilenc forgács és Damjanich szalmacsóvjája

*Gróf Teleki Sándorral*² közelebbről Pesten találkozáskor, arra kért, hogy az ő kezén levő kilenc darabka fából és egy szalmatekeresből álló ereklyék minőségéről emlékiratot készítsék. Azt ezennel biztos tudomásom szerint a következőkben teljesítem:

Az 1848/49-iki forradalom engem, mint négy apró gyermekes megyei hivatalnokot érven, midőn onnan Erdélyből családommal menekülni kényszerültem, honvédek fel nem csaphaték, hanem új hivatal után kelle látnom. Mint ilyen szállítottam azért Világosról Aradra, hol hozzám hasonló kompromittáltakra már fogházat nem találtak, azért – miután a nagy téren felállítva végig szemlélni kényszerültünk, miként vonul zeneszóval előttünk a városon keresztül a császári sereg – azzal az utasítással bocsáttattunk el, hogy magunknak szállást keressünk és azt a katonai térparancsnokságnak bejelentsük. Nekünk aztán szabad volt a városon járkálni, s ha bátorságunk engedte felkeresni a templomokba és vendéglőkbe seregestől, a muszkatáborból reggelire becsalt vagy más táborból behajtott honvédtisztek közötti rokonainkat, barátainkat.

Így akadtam többek között gróf Teleki Sándorra, ki száznál többed-magával az oláh templomba záratva, annak sanctuariumában kényelmeskedett leterített köpenyén.

A gróf, kit humora nem igen hagyott el és szokása volt úgy tenni jót, hogy azt neki megköszönni se lehessen, itt is tréfált és többek között arra kért, hogy olyan szállást vegyek fel magamnak, melyben pár szoba az ő rendelkezésére álljon bejövő szülői stb. részére, így aztán körülményeimhez képest nagyon kényelmes szállásra

² Lásd Függelék 1.

vergődtem, amelyben rendre sok üldözött hazafi talált menhelyet, amíg sorsa Aradhoz fűzte.

A császári tisztekből lett honvédtisztek és más forradalmi notabilitások között gr. Teleki és 6 vagy 7 századmagával az aradi várba szállíttatott. Szállásom a várhoz közel és az odavezető utcában volt, neki pedig a várban, hol testvérem, több rokonaim és jó barátim valának a tilosabb napok alatt is – egy hajdani oskolás pajtásom, akkor ottani császári élelmezési tiszt pártfogása mellett – szabad bejárásom volt, és így a foglyokkal összeköttetésem lévén, azok közül többeknek körülményeit ismerem. Az akkori nyomorúságos időkben, az Aradon tartózkodott ember bűja ellen leginkább a várban keresett és talált szórakozást, sőt onnan reményeket is hozott magával.

A császári katonai és másféle tisztek között voltak, akik keresték a foglyok barátságát, mellyel azonban ezek fukarkodtak.

Az 1849. év október 6-ik napján eszközölt 13 kivégzés után annyi volt mint bizonyos: hogy sok más kivégeztetés fog következni és a gróf azok között állott, kik a sorban épen következtek, tudtam azt a velem egy háznál lakott auditortól, aki szerencsére szerette a jó bort.

Telekinek ekkor is eszébe jutott a már kivégzettek után ereklyékre szert tenni. Egy asztalos volt a várban, kinek művelt úrhölgyek jól fizettek, hogy konyhaszorgáló név alatt nála tartózkodván, fogoly férjeiket, rokonaikat és érdekeltjeiket ápolhassák, ennél az asztalosnál főztek és mostak Teleki Sándor grófnak is, s ez [*az asztalos*] a 9 bitófából egy-egy forgácsot és a Damjanich tábornok ablakán volt csóvát megkerítette, a miért a gróftól 10 frt. ajándékot kapott.

Megjegyzendő, hogy a halálra ítélték ablakai az ítélet kimondása után kicsóváltattak, figyelmeztetésül az ott felállítva volt öröknek, és, hogy a gróf Damjanich tábornokot különösen szerette.

A gróf nemsokára azonban rosszul lett, előbb a várban betegeskedett, honnan a váron kívül levő kórházba szállítását eszközöltük –

ugyanakkor egy igen fiatal, szép Károlyi gróf is, kivel ott nem egyszer beszéltem, feküdt betegen a kórházban.

A fentebb értesített úton megtudván, hogy a Teleki halálra ítéltetése és kivégeztetése közel várható és azt is tudván, hogy a kórházból való menekülés a legkönnyebb dolgok közé tartozik, előkészítettem az utat, és rá akartam bírni a grófot az azonnali menekülésre.

Teleki grófot inkább vakmerőnek, mint félénknek ismertem és tudtam, hogy egyszerre a könnyűvérűségnek és humorának sajátosságai közé tartozik, azért tisztában lévén vállalatom nehézségével, előre elkészültem aggasztó állapotát és őt nagyon szerető édesanyjának abból eredő megmérhetetlen fájdalmait a tőlem telhető legélénkebb színekkel ecsetelni. Úgy látszott, percekre elhagyta hidegvérűsége, sápadt lett, izzadni kezdett, de csakhamar visszanyerte erejét, és komolyan előadta: „hogy szökésével bajtársai sorsát súlyosbítaná, több benne bízó császári tisztet kompromittálna, talán örökre szerencsétlenné tenne,” – végül nekihevülve mondta: „ne állíthassa senki, hogy egy magyar ember a belé helyezett bizalommal visszaélve, megszökött; nem hagy el csillagom, kiverem pénzzel szeméiket, s akkor nem lesz okom szégyellni távozásomat”.

Ilyen körülmények között búsán ugyan, de tisztelettel eltolva bűm okozója iránt nem maradt egyéb teendőm, mint a grófnőt értesíteni a dolgok állásáról, aki Kolozsvártól rövid időn belül el is jött Aradra, s ott mint szerető édes anya és akkor Erdélyben a leggazdagabb úrnők egyike, mindent megtett a mi fia megmentésére megtehető volt.

Ez idő körül esett a Haynau és bécsi minisztérium közötti kölcsönös, ismeretes kikapás, mely sok jó hazafi életének megmentését eredményezte.

Így lett elhatározva, hogy azon várfogoly honvédtörzstisztek, kik nem voltak elébb császári katonatisztek, egyszerűen sorozás elé állíttassanak.

A sorozásnál „untauglich”-nak [*alkalmatlannak*] találatni, a legkönnyebben eszközölhető dolgok közé tartozott, tudták úgy is, hogy ha ma valaki elbocsáttatik, holnap elfogható, s így talán mondván nézték el ezeket a visszaéléseket, melyekkel az is céloztatott, hogy a szegény hazafi többszörös zaklatásokkal és költségekkel rendszeresen elszegényíttessék és kétségbeesésre vezettetessék.

Ez úton lett gróf Teleki Sándor az aradi várfogságból mint „parasztemberből” vált honvéd ezredes, egyszerűen sorozás elé állítva „untauglich”-nak találva és szabadon bocsátva, és nem lévén tanácsos jószágaira, vagy általában Erdélybe – hol mint kormánybiztos, közigazgatási főtitst és honvéd szerepelt – visszautazni, így került szállásolásomnak az ő és övéi számára fenntartott részébe, hova az előbb megnevezett ereklýeket magával hozta.

Említém, hogy a honvédtisztek barátságát keresték a császári tisztek, és azt is be kell vallani, hogy talán némelyek, a hol és mikor lehetett, igyekeztek is nekik szolgálatot tenni.

Ezek közzé tartozott akkori császári katonatiszt, most (1871) honvéd alezredes, gróf Schweinitz, s ha ez utóbbi gróf nem tudatja, hogy az akkor Erdélyben uralkodott Úrbán (lásd Jókai: Egy az Isten regényének Diurbán alakját) császári tábornok levele alapján kiadott a parancs gróf Teleki Sándor újbóli befogatására, ugyanazon ítélet, mely ellen in effigie (úgy, mint gróf Andrássy miniszterelnök ellen) végrehajtatott, jó rondán személyén hajtatott volna végre.

Azonnal minden mozgatható ember szállásomról szán úton indult, s a gróf elindulás előtt átadta nekem a csóvát és a 9 darabka fenyő fát, azzal a kéréssel, hogy azokat, mint a vértanuk utáni ereklýeket, juttassam el alkalmoszerűleg személyesen a grófnő kezébe.

Teleki gróf elutazása után szabadult ki ugyanazon úton boldogult emlékü gr. Bethlen Gergely, de ő nagyon betegen került a Teleki által üresen hagyott szállásra, réá nézve is ugyanazon úton jött a figyelmeztetés, hogy azonnal meneküljön, aggodalomban voltam,

hogy téli időben és betegen ki nem állja az utat, azonban szegény mielőtt a számára keresett szán megérkezett volna, hirtelen felöltözött és gyalog indult a Csernovitz-féle ház felé, honnan azután nemsokára szánon odább utazott.

Gróf Telekit többet nem láttam, míg 1867 elején 16 évi számkivetés után Kolozsvárra vissza nem került, hol ünnepélyességgel fogadtatott.

Gróf Bethlent sem láttam soha többet, de mindkettőről időről-időre voltak tudósításaim, míg a hazából regényesen, mint lovászok kimenekültek.

Az ereklyéket, mikor először 1851 tavaszán mehettem Kolozsvárra, ígéretem szerint személyesen adám át a grófné kezébe, ki előre tudta azok nálam lételét, és mint előtte nagybecsű ereklyéket fogadta.

Ez ereklyékből boldogult nőm egy-egy darabkát lehasított és a csóvából egy szalmaszálat kiválasztott, melyek a grófnő és gróf tudtával és beleegyezésével birtokomban és becsben tartatnak.

A gróf 1867-ben Kolozsvárt, hosszabb idő utáni első találkozásunkkor megmutatta az ereklyéket, megköszönte azoknak átadását. Az öreg grófnéval 1851 óta 1867-ig évente sokszor volt szerencsém találkozhatni, s kegyelettel fogadott kötelességemmé téve, valahányszor Kolozsvárott megfordulok ő méltóságánál legalább egyszer ebédelni, s azt annyival örömebb tettem, mert a jó grófnő, – ki mint feleség, anya, honleány és a szegények jótévője, a jók legjobbjaihoz tartozván a sors több kedvezésére tette magát méltóvá, mint a mennyi osztályrészéül jutott, – mindannyiszor fiárolói újabb híreit, annak leveleit és egyéb küldeményeit, szobrocskáit, arcképeit mutatta, és jól esett nekem is látnom a grófnő örömét, vigaszát annak mutatózásában. Ez alatt is többnyire felhozattak, felemlítették a szóban forgó ereklyék.

Ilyen körülmények között nincs legkisebb okom kételkedni benne, és nyugodt lélekkel, teljes bizonyossággal tanúsítom, hogy az

a 9 darab fenyőfa, mely ma is a gróf birtokában van, nem más, mint az Aradon 1849 évi október 6-án bitófán kimúlt 9 honvéd tábornok 9 bitófájának egy-egy darabja, és a szalmatekerics az a csóva, mely a nagynevű hazafi Damjanich tábornok ablakát jelezte halálos ítéletének kimondása után.

Pesten, 1871. július 9-én.

Nagy Sándor.

Ez érdekes emlékiratot a szerző következő levelével küldte meg a néhai [Teleki Sándor] grófnak:

Nagyon tisztelt kedves Druzám!

Kedves foglalatosságot adtál, a midőn utóbbi itt jártad alkalmával emlékiratot kívánnál tőlem az aradi vértanúk után megszerzett ereklyéid felől.

Mikor az olyan – bureaubeli – író ember mint én, ilyen féle dolgokat akar leírni, akkor veszi észre, mennyi érzés van benne is, a melynek nem bír kifejezést adni.

Elöttem akkor levél Te nagy, mikor nemes fölhevülésedben még életedet sem akarád megmenteni, ellenségeid, annyival kevésbé pajtásaid rovására, midőn ugyanazon korszakban kislelkűséget és megvetésre méltó önzést tapasztaltam másoknál, és főleg egy olyan embernél (Kossuthot értette), kit az előtt 15 éven át áldozatra kész nagy hazafinak tartottam.

Jó anyád – a mióta szerencsém lett Öméltóságát ösmerni, a maga szemében mindig nagy volt, de attól az időtől, mikor megmentésed végett Aradra jött, s ott a vele született előítéleteken is teljesen erőt vevén – megszűnt egyéb, mint anya és honleány lenni, nagysága előttem fokozódott és azok a vallásos ihlettségű tiszta érzelmek, melyeket ez irányban szóval és tettekben tanúsított, valahányszor a súlyos 16 év alatt lehetett szerencsém őt tisztelni, mind nagyobbá-nagyobbá lettek előttem.

Ezeknek a benyomásoknak szerettem volna élénkebb színeket adni emlékiratomban, hogy ez nem történt meg – sem akaratomon, sem érzelmeimen, hanem egyedül képességemen múlt.

Neveket s annál fogva annál érdekes jeleneteket is, melyek megérdemelték volna a megemlékezést, mellőztem.

Az ég adjon az öreg grófné ö méltóságának még hosszú életet és egészséget, hogy – megmérhetetlen aggodalmai, fájdalmai és veszítései után – reményei teljesülésében vigasztalást, örömet találhasson.

Neked pedig és kedves nagyreményű tieidnek erőt és szerencsét az öreg grófné öméltóságát teljesleg megvigasztalni.

(Ez időben folytatott viszonyt Teleki a gyermekei francia nevelőnőjével. Gyermeke Blanka már ennek a leánya, ma Domahídyné, kit én is személyesen ismerek. 1886 tavaszán voltam nagybátyámnál Nagybányán, ő elvitt az öreg grófhöz, ki megilletődve ölelt magához és csókolt homlokon. Én mit sem sejtve a dologról csodálkoztam a gróf kedélyességén. Az öreg grófnéhoz is levitt egyszer, 8-éves lehettem, édes apám, pompás jó habos kávét kaptam, tortát, s csodálva néztem a sok szépet, míg apám könnyezve, kézcsókok kíséretében beszélt a grófnéval, mit is érthet az életből egy 8 éves leányka?)

Mielőtt megírtam volna az emlékiratot, gondolkoztam arról, hogy azt Jókaival levél mellett közölvén, adjam neki az ereklék birto-
komba levő részecskéit, de – nem tettem meg. És ezért késtem nem csak a letisztázással, hanem a letisztázottak hozzád küldésével is.

Végül engedd megújítani azt a kérésemet: méltóztatnál kedves családot tagjainak fényképeit megküldeni, hogy azokat is az öreg grófné által nekem kegyesen megküldött fényképed mellé, legbecsesebb emlékeim közé helyezhessem.

Az 1867-ben Kolozsvárt nekem ajándékozott Mustafád és Garibáldid fényképeit, melyek nemcsak azért lettek kapósak, mivel a te gyermekeid, hanem azért is, mert igen szép gyermekeket ábrázoltak, azért lopták el tőlem súlyos betegségem alatt – mert nem

valék felhatalmazva több kérő számára lemásoltatni, ha most megörvendeztetsz kérésem teljesítésével: meg akarsz-e engedni a lemásoltatást?

Grófnéd kezeit csókolva kegyeletes ragaszkodással maradok tisztelő barátod

Nagy Sándor

Pest, 1871. július 13. án, Zöldfa utca 18 szám.

Az emlékirat végén még az alábbi érdekes epizódot örökítette meg:

Teleki Sándor és Bethlen Gergely ruházata az aradi várban.

Az aradi várba sok, különben csinosan öltözni szokott úri ember került be egyetlen rendbeli kopott ruhával, s azután nemigen volt módja mást csináltatni. Telekinek otthon gazdag ruhatára volt, megírta édes anyjának a jó grófnénak, miszerint kár volna viselő ruháit otthon a mollyal etetni. ... s felkerült Aradra egy vásári sátorra való ruhaneműje, ebből különböző gyöngéd úton-módon került a kiknek jutott: de kopott volt a b. e. gr. Bethlen Gergely egyetlen rend ruhája is. Hogy ő hibáján kívül szegény ember lett, az ismeretes dolog volt, de az is igen, hogy inkább szeretett ő adni, mint fogadni.

Egy ízben Bethlen Telekinél, hová sokan gyűltek tréfás beszélgetések között tűrhetőbbé varázsolni a fogságot, egy ágyon ülven – köztük következő párbeszéd keletkezik:

T: — Úgy-e Gligi, ezzel a nadrággal voltál, mikor Szebent bevetették?

B: — Persze, hogy ezzel.

T: — Add nekem emlékül s válassz érte ruhatáramból 2 rend öltözetet.

B: — A, mikor kérdezéd tudtam, hogy meg akarsz csalni, hanem isten neki, cseréljünk!

Midőn a fentebbi emlékiratot Veress Endre dr. dévai főreáliskolai tanár munkatársunk útján kézhez vettük, kutatni kezdtem, vajon a Nagy Sándor birtokában volt fadarabkák nem kerültek-e később Kozma László volt 48. reg.es honvédfőhadnagy, majd kormánybizti tisztviselő s nyug. min. segédhivatali aligazgató birtokába? Az elhunyt férfit hagyatékában ugyanis unokaöccse Kozma Ferenc kir. tanácsos Kolozs megye tanfelügyelője a szabadságharcról terjedelmes naplót s az aradi bitófákból 6 drb. forgácsot talált. E forgácsokat a naplóval együtt, mint a Történelmi Lapok 1896. évi folyamának 1 sz. 6 lapján olvasható, az erekllye múzeumnak ajánlotta fel a tulajdonos.

E naplót Kozma tanfelügyelő úrral átnéztük, s abban Nagy Sándorra nézve a következő adatokat találtuk.

Kozma László 1848-49 honvédfőhadnagy kéziratban levő Emlékiratai 183-4-dik lapjáról:

„Első kimehetésem alkalmával (Aradon) egy líceumbeli tanuló társammal s jó barátommal találkoztam, neve szentgericei Nagy Sándor Hunyadmegyéből. Ő is négy gyermekével Erdélyből menekült ki, s a magyar pénzügy ministeriumnál levélkiadó állomást kapott volt – s a kormánnyal lejövén Aradon állapodott meg, hol szállása egy gazdag bánátusi Bánkidy nevű úrnak aradi házában volt. Ezen Bánkidynek négy fia közül kettő császári, kettő honvédtiszt volt.

Nagy Sándor barátom Aradon azzal tartotta fel családját, hogy neje kosztosoknak főzött.

Ő tehát magához vitt s onnan lett elindíttatásomig ennem adott, elindulásomkor pedig útiköltségre 5 pengő forintját rám erőszakolta, még pedig azért épen ennyit, mert több neki se volt. Mindkét rendbeli barátságát hazajövelelem után 1851-ben én is hálásan viszonztam.”

Eddig az 1898. május 1-én kiadott 1848-49 Történelmi Lapok száma, melyet én akkor – mint az említett szentgericei Nagy Sándor

első gyermeke – megkaptam, avval a kéréssel, adnék az említett ereklyéről felvilágosítást.

Akkor nem tudtam a dologról semmit, mert édes apám íróasztala mostohaanyám birtokában volt, s ő oly gyanakvó természetű gazdag asszony volt, hogy nem mertem az íróasztal kulcsát tőle elkérni. Azóta meghalt ő is, minden vagyona unokabátyámra, édes apám legifjabb fivére kisebbik fiára maradt, ki most Eszterházy Miklós herceg³ kormányzója.

A temetés előtti leltár felvételénél ez ereklye volt az egyedüli emlék, melyet apám után követeltem. Az üres íróasztalt is megkaptam, de azt sógorom vette [*magához*]... nagyon megtetszett neki a régi darab. Volt-e valami feljegyzése édes apámnak 48-49-ből, arról fogalmam sincs, mert 12 éves leányka voltam, mikor őt elvesztettem.

Gyermekkori emlékeimből csak annyit említhetek meg, hogy édes anyám halála után Erdélybe vittek le drága jó nagyanyámhoz, még dédanyám is élt akkortájt, nagyon szerettek, nagyon elkényeztettek, féltett szemefénye voltam az egész családnak. 5 éves lehettem, mikor drága jó édesapám újra megházasodott, s engem felhozott Budapestre, hol az állami főszámvevőszéknél volt alkalmazva.

Emlékszem, hogy egyszer egy ládika szivarhoz egy 10 ftos bankjegyet mellékelve, a kis csomagot a kezembe adta és vitt magával. Hová? Mit tudtam én akkor. Egy vak ősz embernek adtam át, kivel édes apám sokáig beszélgetett. Hazajövet sok gyermekes kérdésemre azt a választ kaptam, hogy azt a bácsit Tánicsics Mihálynak hívják, s szegény a börtönben vakult meg. Más alkalommal egy gyermek sereg közé kerültem, ugráltam, játszottam velök, egy jóságos arcú nénivel újra könnyezve beszélgetett édes atyám,

³ Érdekességképpen szolgáljon szíves tudomásul: Esterházy III. Miklós (1817–1894) herceg dr. Miklauzič Adolf (1880–1963) miniszteri tanácsos nagyapja, e kötet szerzőjének ükapja volt.

megcsókolta a homlokomat és megcirógatott. Damjanich tábornokné volt, az árvaház igazgatónője.

Kolozsvárt Teleki grófné szintén megcsókolt, megcirógatott, oh beh furcsa is volt, hogy édes apám mindkét helyt könnyezett, s a nénik zokogva rejtették szemüket zsebkendőjükbe.

Később, sokkal később hallottam jó nagyanyámat a 48-49-diki véres időkről beszélni, s borzadva néztem keresztanyámra, egy szép ősz nénire, ki a *preszákai mészárlás*⁴ egyetlen életben maradtja volt. Sokat hallottam, s igazán szeretném feljegyezni mindazt a szomorú valóságot, ha időm és tehetségem lenne hozzá.

[Kelt: valamikor az 1900 évek elején]

Szentgericzei Nagy Mária”⁵

Szemlélet

A monarchiában, ahol a kétfejű sas teljhatalmú felsége és alattvalói erőszakkal faragták az engedelmisséget, ott valóban hulltak az emberéletből göndörödő, halomba tornyosodó forgácsok. S mit értek el vele? Emberfia meg nem mondta volna akkor, hogy a kifarigcsált bitófaszilánkok majdan ereklyékké magasztosulnak a nemzet örök emlékezetében, miközben, akik faragták a nemzetteket, mind alább süllyednek a megvetés tengerében.

Minden történelem hadtörténelem – állította Oswald Spengler filozófus. Hát, nem az. Elég sommás kijelentések, de egyelőre fogadjuk el mindkettőt. Az első főként az egyenruhás emberek számára egyértelmű, hiszen a csatákban edzett obsitos katonatiszt egészen a haláláig vezényszóval tartja (had)rendben a családját, az unoka is csak azt hallja nap mint nap például, hogy milyen katona

⁴ Lásd Függelék 2.

⁵ A családról több ismeret szerezhető: Miklauzič István: *A Mikó-Nyiredy-Arlow család*. Szerzői kiadás, Budapest, 2014, 63. o. (szentgericzei Nagy Sándorról), 67. o. (szentgericzei Nagy Máriáról). Mécses sorozat, 3. k.

lesz belőle, ha fél a hidegvíztől, vagy, ha elesik, az „katonadolog”. A megvénült haditengerész meg ül a hintaszékében, és kis csatahajót úsztat egy üvegpalackban. A megereszkedett nyugalmazott hadvezérre pedig, saját olajfestménye életnagyságban néz le a falról. Nekik az élet minden perce haddelhadd, a régvolt csaták életük végéig bennük folytatódnak. Egész életük szintiszta hadtörténet.

Az átlagember számára ez ugyan érthető, de nem elfogadható. Amikor nem állunk hadban, nincs háború, akkor béke van. Nézzük meg azonban, milyen is az közelebbről. Míg a csatákban a hadrendek egymással szemben sorakoznak fel, békében, mármint két háború közötti időkben, a „hadrendek” nem szemben, hanem egymás fölött veszik fel az alakzatot. Az elnyomók hadigépezete van fent, az elnyomottak serege lent. A fent lévők oly magasan foglalnak helyet, hogy a törvények sem érnek fel hozzájuk, míg a lent lévőket ugyanezek egészen a kőbányák, a kazamaták mélységéig taszítják le, ahol a törvények szintén nem érvényesülnek, mert az alávetettekkel nem kell elszámolni. Ha így nézzük, a béke is hadtörténelem, a szembenállás állóháborúja. Ahogy szemben álltak az aradi és az őket követő vértanúk, a bujdosók, az elvándoroltak, Kossuth népe, az alföldi parasztság búvó olvasókörei a magyar gyűlölő Habsburg hatalommal, majd a magyarok milliói a magyart gyűlölő antantállamokkal, a bebörtönzött, a kitelepített, a munkatáborokba hurcolt millióink a magyar gyűlölő szovjethatalommal, és ahogy a megfogant, de meg nem született máig hatmillió magyar, az életet elhajtó magyarelles világhatalommal.

Ki mondja meg, milyen történelem zajlik akkor, amikor az emberek csupasz keze marad meg egyetlen harci eszközként, kialudni nem képes lelke él csak meggyötört testében, a bármi áron megmaradás szándékával harcol az életéért, és még a nyomorban is utódnak ad életet? Amikor a szökött rab, a bujdosó, aki felsebzett mezítelen talpán rejtekbe menekül a hatalom rideg szorításából, aki vézna kezével madártójásért nyúl a nádasban, akinek egyetlen

fegyvere a hősiessége, amivel szembe mer szállni a zsarnok önkényével, a ködként szétterülő félelemmel? „Bújt az üldözött, s felé / Kard nyúlt barlangjában, / Szerte nézett s nem lelé / Honját e hazában” — emlékezik róluk a Himnusz. Ez már nem hadtörténelem, ez a vesztesek szenvedéstörténete, de mégis harc, a mindennapi küzdelem a küszködés értelmében.

Valóban minden történelem hadtörténelem? A kérdésben rejlő állítás szerint a két eseményfolyam egy és ugyanaz, nincs köztük különbség. Úgy hangzik, mint egy hadmérnöki tétel, a világ legegyszerűbb egyenlete: A egyenlő B-vel. A mégsem egyenlő B-vel. A: kétszer hat tizenkettő, B: háromszor négy tizenkettő. A két eredmény egyenlő, de mégsem azonos, mert két különböző halmazból állnak, hiszen összetevőik merőben mások. Az életünk is más és más részletekből, történelekből áll. Szemvedéseink, küzdelmeink meglepően mások békében, mint háborúban, jöllehet, „egyformán” emberpróbáló erejük. Háborúban nincs béke, mindazonáltal a háborúhoz vezető erőpróbák békeidőben kezdődnek.

Az emberiség életében a hadtörténelem eseményenként mindig egy-egy befejezett múlt, a történelem pedig, folyamatos múlt. Amikor véget ér a hadtörténeti esemény, akkor folytatódik a történelem. Amikor az aradi tizenhárom tábornok vértanúságáról szóló osztrák hadtörténeti jelentéseken megszáradt a tinta, és irattárba kerültek, akkor a magyar történelmi emlékezés átvette a folytatást. Az aradi tizenhárom mártír hadtörténeti halála milliók szívében így él tovább az örökkévalóságig tartó történelemben.

Az özvegyasszony elesett férjének katonafényképe hadtörténeti emlék, de az özvegyi fátyol az ő saját történelmének ereklýje. A kettő nem ugyanaz. Damjanich szalmacsóvjája hadtörténeti emlék, de Damjanichné gyásza történelmi élethelyzet. Aulich Lajos bitóforgácsa hadtörténeti ereklýe, ugyanennek őrzése szentgericzei Nagy Sándor számára történelmi ihletésű tett.

Amikor a csatamezőről begyűjtik a puskákat, gránátokat, ágyúkat és tankokat, akkor vége a hadtörténeti eseménynek. Az otthonokban azonban megmarad a fájdalmas űr, s mindenütt a lelki bánatban szenvedő gyászolók serege, a füllábú hadirokkantak trafikja, a bombák becsapódását túlélő bolyongó tébolyultak népes hada. A hadtörténet után a történelmet is meg kell élniük. Már nem gondolkodnak semmin, inkább csak élnek. A filozófia sok mindent kibír, az ember földi élete kevesebbet.

Mégis, tényleg vannak olyanok, akiknek az egész élete hadtörténelem, ők a győztesek, akik nem érzik a történelmet, részvétlenségükből táplálkozó jólétük elnyomja valaha talán volt emberi érzékeiket. Mindig a vesztesek érzik meg leginkább a történelmet. Akik ma is áhitattal őrzik a kilenc forgácsot és a szalmacsóva egyetlen szalmaszálát, és ki tudja, még mennyien őriznek mi mindent, és örökítenek tovább nemzedékről nemzedékre, foghatót és foghatatlant egyaránt.

A történelemnek és a hadtörténelemnek mindazonáltal van egy közös tulajdonsága: mindkettő győzteseket és veszteseket hoz létre, legtöbbször olyan halandókból, akiknek eszük ágában sem volt szembekerülni bárkivel is. Sőt, sokan úgy kaptak győztes vagy vesztes besorolást – egyének, csoportok, népek –, hogy egy lépést sem tettek sehová. A közös mellett viszont van eltérő sajátosságuk is: amit a hadtörténelem „lerendez”, azt a történelemnek kell kihevernie.

Végül is, egyféle történelem van, az emberiség története, amely időnként hadtörténeti fordulatokba torkollik, amikor feldörögnek, majd fenyegetően elhallgatnak a fegyverek. Mindazonáltal, a parittya elhajítása óta valójában hadtörténelmet írunk. Mert a hadakozás a leszületéstől, a felsírással kezdődik, és a végső nyugalom eljöveteléig tart.

[Megjelent a Világ Magyarsága c. hetilap 2011-10-06 és 2011-10-13-i számában]

Függelék 1. Teleki Sándor '48-as honvédezredes (Táncsics Mihály volt nevelője), Liszt Ferenc és Petőfi Sándor barátja, Bem József ezredese, a szabadságharc bukása után az aradi várbörtönbe került. Sikerült Franciaországba menekülnie, de köztársasági nézetei miatt III. Napóleon száműzte. A száműzetésben megismerkedett és barátságot kötött Victor Hugóval. Később Szicíliában Garibaldi oldalán harcolt,⁶ majd hazatért, s országgyűlési képviselő lett. Élményeit emlékirataiban örökítette meg.

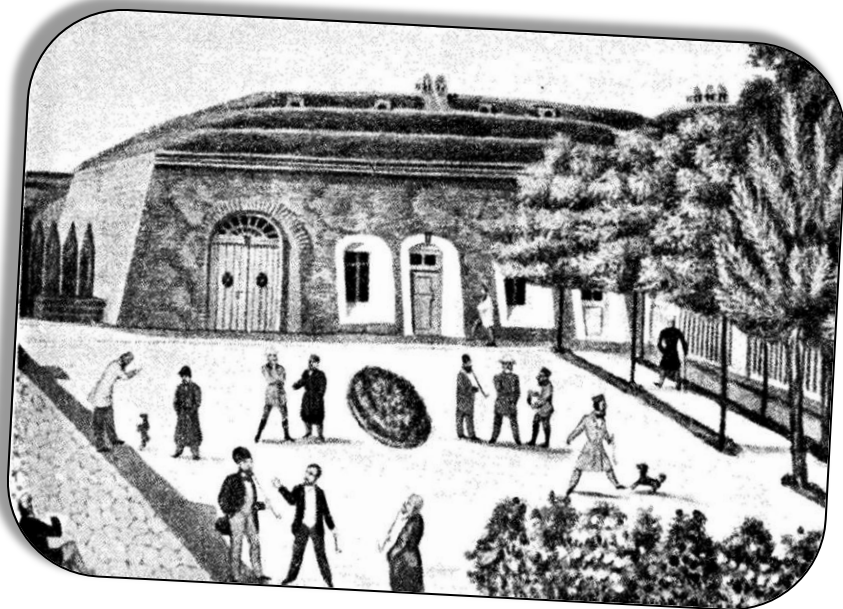
„A segesvári ütközetben a sereg balszárnyát vezette, és a csata végén fel akarta venni a kocsijára a menekülő költőt, aki az árok túlsó partján futott, és nem hallott, nem látott. Úgy nézett ki, hogy eléri a nádist... „ [Bánó Attila: Régi magyar családok, Budapest, 1996]

Függelék 2. Szabadságharcunk egyik legszomorúbb napjának emléke a Fehér megyei Preszáka (Ompolygyepű) nevű faluhoz fűződik, amely az Ompoly patak völgyében, a Gyulafehérvár–Zalatna útvonal mentén terül el. Az Abrudbánya-vidéki román felkelők 1848. október 23- án éjjel lerohanták Zalatna városát. A megrémült magyar lakosság, mintegy 800 ember Gyulafehérvár irányába menekült. "A szomorú menet – írja Szilágyi Farkas nagyenyedi református lelkész Alsófehér vármegye 1848-49- ben c. monográfiájában – délután 4 órakor érkezik meg Preszákára... A

⁶ A törökországi magyar emigránsok egy része a [krími, montenegrói] háború végétével Itáliában próbált szerencsét, s küzdött máshonnan érkezett magyarokkal együtt az olasz egység létrehozásáért indított harcokban, Garibaldi seregében, valamelyik olasz alakulat, vagy éppen a magyar légió kötelékében. Az olasz (korábban szárd) királyi kitüntetések közül a Szent Móríc és Lázár Rend volt a két magyaroknak is adományozott rendjel, ezeknek lovagkeresztjét viselte gróf Teleki Sándor ezredes is. [In: Intercongress – Nemzetközi Heraldikai és Genealógiai Konferencia, Nagykanizsa, 2007-06-02. Széchenyi István Egyetem kiadása, Győr, 2009, 177. o.]

románok az elcsigázott foglyokat az Ompoly vize mellett fekvő tarlóföldre vezetik, mely az aznapi hideg esőzés miatt fel vala fakadva. Itt értésükre adják, hogy ez a hely leendő éjjeli szállásuk. A 800 szerencsétlen fogoly alig fér el az aránylag szűk területen. Csakhamar megparancsolják, hogy feküdjenek le mindnyájan. Ezen parancs következtében férfiak, nők, gyermekek elterülnek a sáros, hideg földön. Fekhelyéről felállani halálbüntetés terhe alatt tilos vala mindenkinek... A foglyokat minden oldalról tömött sorokban állják körül a felkelők ezrei, s lesik, ha mozdul-e valamelyik azok közül. Az alávaló gúnyolódásnak, ocsmány káromlásoknak, legrágárabb beszédeknek s vad röhögéseknek se hossza, se vége. Ilyen borzasztó helyzetben töltik el a zalatnaiak a nedves, fagyos éj első felét... A román felkelők az éj második felében ráözoúlenek a földön fetrengő szerencsétlenekre. És kezdetét veszi a rablás, és foly reggelig hajmeresztő káromlások, minden kigondolható gúny és trágár szavak hangoztatása és embertelen ütlegetések között. Először pénzüktől, azután ékszereiktől fosztják meg őket, végül ruháikat tépik le testükről. A fosztogatás folyama alatt a nőket undorító módon meggyalázzák. A halálra kíntottak kétségbeesett jajveszékelései és a rablók vad ordítózásaitól visszhangzik az Ompoly mente a borzasztó éj homályában. Reggel a többnyire csaknem teljesen mesztelen foglyoknak parancsolják, hogy szedjék össze magukat, és vonuljanak fel az útvonalra, mert tovább kell utazniuk. A szerencsétlenek lelkében remény kél, hogy kísérik bosszú- és pénzvágya, aljas vadállati ösztöne már kielégítést nyert, s életüket megkímélve, elkísérik őket Gyulaféhérvárra. Rövid ideig tartó hiú remény vala. Amint felérkeztek az útvonalra, kíntóiktól azon újabb parancsot vették, hogy nemzetiség szerint csoportosuljanak. A csoportosulás ily módon kezdetét vette ugyan, de befejezést nem nyerhetett, mert egy tribün vezényszavára minden oldalról lövöldözni kezdtek a foglyokra. A lövöldözések mellett lándzsákkal, dorongokkal, vas-villákkal, fejszékkel, nyársakkal kezökben rohanják meg őket, a 800

embert, és kezdetét veszi egy olyan irtózatos mészárlás, melyenhez hasonló aligha történt még e földön." Ebben a vérfürdőben aztán 645 ember vesztette életét, férfiak, nők, öregek, gyermekek. A mintegy 300 hullát Stănilă Teodor preszákai bíró temette el, a többi 345 hulla az égi madarak s mezei vadak tápláléka lett, majd később a tél hava borított szemfedőt reájuk.

4. Élet az aradi vár börtönudvarán

5–6. Przemyśl egyik erődje, a foglyok elvonulása (1915)

„Istennel a császárért és a hazáért!”

*Lovag Arlow Viktor ezredes harcban és fogságban;
Przemysl–Vladyivosztok–Győr, 1914–1920.*

A Nagy Háború tábornokai és magyar katonahősei közül kevésbé közismert a galíciai hadszíntér stratégiaiilag legfontosabb várerőd-jének, Pzemyslnek egyik tábornoka, valamint négy főtisztjének neve és sorsa. Egy nemrég felfedezett naplóban azonban végig lehet követni harcaikat Pzemyslben és a Lembergig elmenő áttörési hadműveletekben, majd a várerőd kényszerű feladása után, az orosz hadifogság emberrengetegében. Az idézett cím saját kézírással szerepel lovag Arlow Viktor ezredes gyalogsági katonai szabályzatának belső címlapján: „Mit Gott für Kaiser und Vaterland!”

A monarchia legnagyobb várerődje stratégiaiilag a Szan folyón átívelő hidakat védte az orosz haderővel szemben. Az erődök láncolatából álló övonal Pzemysl városát és 21 községet ölelt körül 140 km² területen, hat védőkerületre osztva. Harcászatiilag a Siedliska körüli, a Saglis Soglio övfőerődből és hat överődből álló VI. számú előreugró övszakasz volt a legjelentősebb, mert kelet felől elsőként fogta fel az orosz nehéztüzérség belövéseit és állította meg az ellenség csapatainak számos erőszakos ostromát, ennél fogva itt keletkeztek a legnagyobb károk, emberi hőstettek és veszteségek is. Gyóni Géza ehelyütt élte át az októberi első roham rémségeit, ezek ihlették őt a Csak egy éjszakára c. versének megírására.

A hadrend szerint 1914. szeptember 18-án Weeber Alfréd vezérőrnagy, a m. kir. 97. népfelkelő gyalogdandár parancsnoka vette át a VI. védelmi körlet irányítását. A dandár négy ezredből állt a következő felállásban: a 9. népfelkelő gyalogezred Renvers Ferenc alezredes, a 10. lovag Arlow Viktor ezredes, a 11. Szenderszky Antal ezredes és a 16. Divéký Zsigmond ezredes parancsnoksága alatt.

Még a Bécsújhelyi Katonai Akadémiáról ismerték egymást, együtt küzdöttek Przemysl és környéke harcaiban, mindnyájan kivették részüket a rémálomba illő kulikovi csatában, ahol gránáttűzben lovaikat veszítették. Végül együtt estek orosz hadifogságba.

Arlow Viktor naplója 1914 júliusától hadtörténeti hitelességgel írja le az eseményeket, benne Przemysl erőrendszereinek emberpróbáló életét, éhezését és ádáz harcait, az orosz fogságba esés folyamatát, majd a fogolytáborok gyötrelmeit és hadifoglyaink túlélési művészetét, illetve a fogva tartók és útonállók kéjes gyönyörét letiprásuk és öldöklésük közepette.

A döbbenet erejével hat a felismerés, hogy a szerte az orosz birodalomban dúló polgárháborúban miként forgott kockán a hadifoglyok és táborok sorsa, hogyan lódítottak teljes vonatszerelvényeket hirtelen ellenkező irányba, és rángattak tovább több ezer kilométerre, attól függően, hogy éppen fehér vagy vörös támadó egységek vették át a helyi hatalmat.

A hullámozó harcok következtében Arlow ezredes és csapata az évek alatt háromszor járták meg az Ural és Vlagyivosztok közti távolságot, hol az Amur menti, hol a Mandzsúrián át kanyargó transzszibériai vasútvonalon robogtak marhavagonokban, talán a föld szélességi körének teljes távolságát is megtéve.

1915. március 25-én indultak Przemyslből vonattal, majd Lembergen, Kijeven, Moszkván, Szamarán át érkeztek Tatárföldre, Kazanyba. Onnan hajóval és lovas szánon mentek tovább Szamaráig, aztán ismét vonaton Omszkig, ahol hajóra szálltak és irány Tobolszk. Ott a hadifogság 2 év 3 hónapig tartott. 1917. szeptemberben lehajóztak ismét Omszkba, onnan vonattal száguldottak Habarovszkba. Ez volt Arlow ezredes első útja.

1918. áprilisban a japán csapatok partra szálltak Távol-Keleten, és egyesültek a Vlagyivosztokban horgonyzó japán páncélosokkal, megindult a harc a transzszibériai vasútvonalért. Parancs jön Moszkvából: a tábort át kell telepíteni Nyugat-Szibériába, a végcél

Moszkva. A harcok miatt csak Omszkig jutnak el, az út három hónapig tartott. Ez volt Arlow ezredes második útja.

1918. november 1-én indulás marhavagonokban Omszkból vissza a Távols-Keletre, két hónap múlva érkeztek a Vlagyivosztokhoz közeli Nikolszk Usszurijszkba. Ez volt Arlow ezredes harmadik útja, amely hadifogságának utolsó állomásához vezetett, ahol aztán 1 év 8 hónapot töltött.

A fogság vége felé a Tengermelléken japán és kínai rajtaütések kivetették barakkjaikból a szerencsétlen foglyokat, kifosztva és sorsukra hagyva, ekképp akaratlanul is halálra ítélve sokukat. Az élet már hajszálon függött, lassan, de érett a hazaindulás sorsszerű pillanata. 1920. június 18-án érkeztek meg a magyar Vöröskereszt kiküldöttjei Vlagyivosztokba, hogy megszervezzék a hazaszállítást. Arlow ezredes is készült már negyedik, egyben utolsó nagy útjára.

A tengerjáró hajó 1920. június közepén indulhatott el, ötvenhatvan nap múlva érhetett be Triesztbe, ahonnan még talán tíz napig mehetett tovább a sebesültekkel és a betegekkel Hamburgba. Ha ott a kihajózás, a folyami hajókra átszállítás, majd a folyókon, csatornákon lefelé haladás német földön Passaui, onnan tovább a Dunán, Bécsen át Győrig, egy hónapig tartott, akkor szeptember közepén érkezhetett meg a győri kikötőbe. Súlyos betegsége miatt leveszik a hajóról és azonnal Győrbe, a katonai tartalék kórházba szállítják, mindkét elüszkösödött lábát le kellett vágni. Ennek túlélésére már nem volt elég erő, és az élet befejeztetett, így már nem jutott haza Nagyváradra. Viszont ideát megmaradt egy harmadnyi anyaföld, amely sóhajtvá megnyitotta gödrét és örökre befogadta őt.

Lovag Arlow Viktor ezredes hat és fél évet töltött le az I. világháborúban. Ebből: harcokban 6 hónapot (Przemysl), vonaton 6 hónapot, hajón 2, lovas szánon 1 hetet, és fogolytáborokban 5 év 1 hónapot. A hazatérés tengeri és folyami hajókon mintegy három hónapig tartott.

Horthy Miklós kormányzó „a hazáért hősi halált halt” lovag Arlow Viktor ezredest – úgymond a „halálos ágyán” – vezérőrnaggyá léptette elő, aki haláláig az általa 1901-ben saját kézzel leírt jelmondat szelleméhez tartotta magát: „Mit Gott für Kaiser und Vaterland...” Ők mind hittek egy Istenben, hittek egy Hazában, hősök voltak és úgy is haltak meg.

[A hozzászólás a Nemzeti Közigazgatási Egyetemen „A hazáért” c. konferencián 2015. április 24-én hangzott el.]

7. IV. Károly trónörökös a przemysli erődben (1914)

Trianon előtt és után

Trianon után Juhász Gyula ezt írta: „Nem kell beszélni róla sohasem. De mindig, mindig gondoljunk reá.” Úgy véljük, midőn bevégeztetett, akkor és abban a lelki állapotban ez lehetett az ösztönös igazodás a túlélés reményében, ezt így kell elfogadnunk. De a néplélek, emlékezetében őrzi ezt a rémképet, és nem alkuszik ez ügyben semmilyen hatalommal. Éppen ezért, ma már mindig és mindenütt beszélnünk kell róla, nem csak gondolni reá. Most is szól a Madár, fiaihoz, amikor az éves megemlékezések kilencvenegyedikéhez érkezünk.

Engedtessek meg egy megjegyzés. Ez a megemlékezés lényegesen eltér attól, amit a mai szlovák, ukrán, román, szerb, horvát és osztrák tankönyvek írnak kifejezetten saját érdekből a trianoni béketragédiáról, és amit a csonka magyarországi tankönyvek is írnak, amelyek nélkülözik a nemzeti lényeglátást történelmi sorscsapásunkat illetően.

Azt a szlovák, nemzeti mozgalommá fejlődött hagyományteremtő szokást sem említik a történelemkönyvek, amely már Trianon előtt útjára indult. A felvidékiek ma is rossz emlékként őrzik azokat az ellesett élményeket, amikor tót szülők és nagyszülők buzgón kirándultak fel gyermekeikkel, unokáikkal a Tátra csúcsára, majd hazánk felé fordítva szemüket és egyenesítve karjukat a távoli Mátra irányába mutattak, mondván: — Vigyis, Jankó, Magyarország! Esztendőre, nekünk osszák! — Már akkor készültek a zsákmányra.

Előzmények

Felvezetésként említsük meg, hogy Magyarország történetében nem a trianoni volt az első olyan békeparancs, amelyben *sine nobis de nobis*, azaz, nélkülünk rólunk döntöttek hátrányos következményekkel. Tudnunk kell ugyanakkor, hogy Trianon nem egy

esemény csupán, mert lepusztulásunk folyamata jóval korábban kezdődött, hiszen a nemzetközi szövetkezés már régóta meg akarta törni az Osztrák–Magyar Monarchia, ezen belül a Magyar Királyság erejét, amihez nagyban hozzájárult a hazai politikai tényezők széthúzása, és nem kis mértékben a kommunisták kormánya.

Az Osztrák–Magyar Monarchia az első világháború végére szétesett. El kellett felejtetni azokat az időket, amikor a Magyar Királyságban a tizenhárom nemzetiség egymás mellé rendelten élt békességben a Szent Korona oltalma alatt. A háborút lezáró béke-rendszer nagy része igazságtalan volt – ez el is vezetett aztán a második világháború kitöréséhez. A *nagy verekedés* hazánknak két és fél békeév teljes nemzeti jövedelmébe került.

Új idők kezdődtek és új szereplők tűntek fel ekkorra a hazai és a nemzetközi szintén. I. Ferenc József 1916-ban meghalt, a monarchia új uralkodója IV. Károly lett. 1918-ban megalakult a kommunista Magyar Nemzeti Tanács, amely függetlenítette magát a monarchiától, a királytól, és gróf Károlyi Mihály vezetésével átvette a hatalmat. Legfontosabb intézkedése az volt, hogy az első világháború egyetlen ellenzójét, gróf Tisza Istvánt, meggyilkoltatta. Ezt követően Lindner Béla hadügyminiszter közismerten kijelentette: „Nem akarok katonát látni!”, és elrendelte a magyar hadsereg leszerelését. Még ez év végén a román csapatok átlépik a magyar határt. A magyar kormány nem védekezik, annak ellenére, hogy a páduai szerződés értelmében joga van hozzá, hiszen az kimondja, hogy Magyarország területén ellenséges erők nem tartózkodhatnak. 1919. március 21-én Károlyi Mihály átadja a hatalmat a moszkvai ügynök Kohn Kun Bélának és kommunista tettestársainak.

Mindeközben 1919. január 31. óta folyik — magyar küldöttek nélkül — a párizsi békekonferencia, amelyen a cseh, szerb és román területi követeléseket tárgyalják, és hazánk feldarabolását tervezik. Ez a békekonferencia három hónap elteltével (!) egyszer csak meghívja Ausztria és Magyarország képviselőit is. A meghívásnak

csak Ausztria tud eleget tenni, mert nálunk Kun Béláék az anarchia szításával voltak elfoglalva. Ezzel tulajdonképpen jó szolgálatot tettek a konferencia résztvevőinek, mert azok épp ekkor jutottak arra az álláspontra, hogy Magyarország Európa veszélyes kommunista tüzfészke, és ezért életképtelen területre kell összezsugorítani.

Edvard Beneš, aki a születőben lévő cseh népérzés szellemi atyja, a háttérben irányítja a franciákat, többek között így hangolja a döntéshozókat: „kiáltjuk ma mindenkinek, aki érdeklődik az egészséges Európa műve iránt: »Rombolják le Ausztria-Magyarországot! Vegyék el a Habsburgoktól baljós szerepük folytatásának lehetőségét! Szabadítsák fel az osztrák szlávokat! Egyesítsék a csehszlovákokat és a jugoszlávokat! Értsék meg végre, hogy ez az Önök érdeke, értsék meg végre, hogy ez Európa érdeke, értsék meg végre, hogy ez az emberiség érdeke!«”. Ez a lázalom ráült a döntéshozók képzeletére is, nem éppen tudták, mit cselekszenek. Beneš és cseh lovagjai mellett természetesen náluk nagyobb erők fűtötték a kedélyeket a háttérben, ezt, idő hiányában most nem taglaljuk. Csak érzékeltetésképpen lássunk egy árulkodó tettet ezzel összefüggésben: a Rothschild bankház állta Wilson amerikai elnök párizsi költségeit!

Itthon Kun Béláék 1919 augusztusában elbuknak, feláll a Magyar Nemzeti Kormány, egyidejűleg Horthy Miklós fővezéri kinevezést kap. November 14-én a román csapatok kivonulnak Budapestről, két nappal később vitéz nagybányai Horthy Miklós fővezér fehér lovon bevonul a *vörös rongyokba öltözött* fővárosba.

Közben Párizsban is előrehaladnak az események. Gözerővel folyik az aknamunka a *trianoni karneválon*, ahol Románia – amely a Monarchia szövetségese volt, de átállt az antanthoz – már a bujaság fegyverét is bevetette a felsőbb diplomácia életébe. Bratianu vezényletére gyönyörű román nők koszorúját vonultatták fel, az elragadó honleányok a politikusokat és a szakértőket ostromolták a

román haza érdekében. A küldetés élén Mária román királyné állt, aki emellett eredményesen tárgyalta is.

A magyar megbízottak 1920. január 5-én – tizenegy hónap hátránnyal (!) – érkeznek ide Apponyi Albert gróf vezetésével. A Chateau Madridba internálták őket, ahol rendőri őrizet alatt voltak, egyedül az idős Apponyinak engedélyeztek rövid sétákat rendőri kísérettel. Tíz nap után vették át a békefeltételeket. A Legfelsőbb Tanács azt követelte, hogy minden vita és módosítás nélkül, azonnal írják alá. Visszautasítás esetére Magyarország azonnali katonai megszállását helyezték kilátásba.

Ez még nem minden. A franciák 1920 márciusában a szerződés végleges szövegéhez mellékeltek egy kísérőlevelet, amelyben későbbi területmódosításokat ígértek a magyaroknak, ha aláírjuk a szerződést. Később erről a franciák hallani sem akartak. Az egyik külügyminisztériumi feljegyzésből kiderül: azért egyeztek bele korábban ebbe az ígéretbe, hogy a magyaroknak úgymond „megkönnyítsék a szerződés aláírását”.

Amikor Apponyi gróf végre engedélyt kapott csupán álláspontjának ismertetésére, elfogadhatatlannak nyilvánította az amúgy már előre eldöntött békefeltételeket, elsősorban az amerikai elnök Wilson által meghirdetett népek önrendelkezési jogának elve alapján, amelynek a békeparancs aláírásával maga a jelenlévő elnök adta meg a halálos döfést, porig rombolván ezzel saját jellemét. Apponyi hivatkozott a magyar néprajzi viszonyokra, mindezt alátámasztva Teleki Pál ún. vörös térképével, mindhiába. Végül ékesszólással védte népe igazát: „Ne bánjanak úgy egy néppel, mint egy nyájjal. Most, amikor el kell dölnie, hogy a jót és a szabadság hangzatos jelszavait őszintén értelmezik-e, ezekre a szent elvekre való hivatkozással kérem a népszavazás elrendelését. Elfogadjuk annak eredményét, bármilyen legyen is az. Ha ellenfeleink visszautasítják a népakaraton nyugvó igazságos döntést, megidézem őket az emberiség lelkiismeretének ítélőszéke elé”.

A Legfelsőbb Tanács hajthatatlan maradt és döntött Magyarország határainak sorsáról. „Magyarország számára nincs könyörület!” – mondta a bizottság elnöke. Apponyi lemondott, elnöki megbízatását visszaadta a kormánynak. A békeszerződés aláírását 1920. június 4-ére tűzték ki. Az aláírásra a magyar kormány egyetlen tagja sem volt hajlandó, ezért a minisztertanácsban sorsot húztak. A sors dr. Bénárd Ágoston népjóléti minisztert szemelte ki e cselekedet megtételére, aki könnyezve és minden tagjában reszketve írta alá a trianoni békeparancsot. Itthon, széles e hazában, félrevert harangok zúgása adta hírül, hogy megcsonkították országunkat. Ettől fogva nincs Európában még egy olyan ország, mint Magyarország, amely önmagával határos.

Trianoni veszteségek

A trianoni rablóbéke következtében Nagy-Magyarország 325.000 km² területe 93.000 km²-re csökkent, 21 milliós lélekszáma 8,5 millióra apadt.

A békediktátum szétrombolta a Kárpát-medence teljes vízgyűjtő rendszerét, és az azt egységes elvek szerint kezelő magyar vízügyi igazgatást. A földrajztudós Teleki Pál a Berlini Egyetemen tájékoztatást adott arról, hogy a Kárpátok lejtőin felborult a pontosan megszervezett erdészeti közigazgatás. Az erdőket gyorsan letermelték, de az újratelepítésről már senki sem gondoskodott. Ennek következménye a lejtők lefolyási viszonyainak megváltozása lett. Az eredmény pedig az, hogy a tavaszi hóolvadék-vizek árvizeket okozva gyorsan lefolytak, így a természet a víztartalékát elveszítette, és ezáltal komoly nyári aszályok keletkeztek. Közlekedési infrastruktúránk nagyobbik része odaveszett, vagyis, az utódállamokhoz került. A hirtelen összezsugorodott vasúthálózat szerkezetében is torzult, üzemeltetése gazdaságtalanná vált. Az elcsatolásból adódó veszteségeket az országot megszálló idegen hadseregek harácsolásai

tették teljessé. Az ország közlekedésének veszteségei a területi veszteségekhez közelítettek, a vasúthálózat 38 %-a, a járműállomány 44 %-a maradt meg. A Baross Gábor által tervezett magyar körvasút mindenütt a kis magyarországi határokon kívülre került.

További veszteségek: az ország összes arany-, ezüst- és sóbányája, a szénbányák 80 %-a, az erdők 90 %-a, a felbecsülhetetlen értékű műkincsek, Fiume, az egyetlen tengeri kikötő elvétele, az összes tengeri és folyami hajók; csak a haditengerészetünket ért kár összesen 974 tonna színaranyérték.

A történelmi Magyarország szétdarabolásával együtt járt az ugyancsak ezeréves magyar katolikus egyház részekre szakadása is. Ezt a szomorú folyamatot csak erősítette, hogy a Vatikánban fontosabbnak látták az utódállamok katolicizmusának érdekeit, mint az ezeréves magyar egyház sérelmeit. Ezzel összefüggésben hiábavaló harcot folytatott gróf Teleki Pál és a püspökök többsége, a pápa egyenesen arra kérte a magyar püspököket, mondjanak le az elvesztett területekről. Sőt, pl. a Felvidékről elűldözött püspökök kényszerű lemondását a Szentszék szorgalmazta, és az így megüresedett nyitrai, szepesi és besztercebányai püspökségeket szlovák papokkal töltötték be. A pápaság a nagy egyházpolitikai kérdésekben sem a trianoni békeszerződés előtt, sem azután nem állt a magyar érdekek mellé.

Trianon utáni emelkedés

A nemzetgyűlés 1920. március 1-én az ősi hagyományok alapján – mint korábban Hunyadi Jánost majd később Kossuth Lajost – államfőnek kormányzót tett, Horthy Miklós személyében, és helyreállította az 1541-ben megszűnt magyar államot, a szétzúllott országból ismét Magyar Királyság lett.

Menjünk tovább a trianoni aláírást követő döbbenet és sokkhatás fejleményeinek és levezetésének összefoglalásával. Le kell szögeznünk, nem úgy faragták a magyar embert, hogy mindenekelőtt

belenyugszik egy őt ért gyalázatba. A trianoni harangzúgást a fegyveres polgári ellenállás megindulása követte. Időben elsőként magasodik ki a balassagyarmati hőstett. 1919 januárjában civilek és katonák példamutató bátorságukkal visszafoglalták Balassagyarmatot, az éppen csak megalakult cseh-szlovák állam megszállása alól, ezért megkapták a Legbátrabb Város kitüntető elnevezést. Augusztusban a magyar helyőrség hadnagyának vezetésével a határőrök, a kercai és szomoróci lakossággal karöltve, megtámadták a megszálló szerbeket. A katonák a levegőbe lövöldöztek, míg a falusiak kaszával, vasvillával, szőlőkarókkal zavarták szét a szerb csapatot. Szomoróc, e honvédő harcának köszönhetően visszakerült Magyarországhoz, a település pedig, a Legbátrabb Falu elnevezést kapta.

Ezen események közé fűrt be magát, mintha hiányzott volna, Habsburg IV. Károly két puccsa. A király helyzete 1918 végére tarthatatlanná vált, ezért lemondott uralkodói jogainak gyakorlásáról, trónigényét azonban továbbra is fenntartotta, majd – a Habsburg-dinasztia, a Vatikán és a francia antanthatalom befolyása alá kerülve – fegyveresen is rárontott Magyarországra; erőszakkal akarta kicsavarni a hatalmat Horthy Miklós kezéből. Mindkét esetben saját maga szegte meg a Szent Koronára tett esküjét, mert magyar királyként a magyar nemzet létét sodorta veszélybe, amivel sok magyar fiatal életét is kioltotta. Mindezek után Károly királyt magyar tábornoki ruhában temették el!

A Sopron és a környező nyolc falu híres népszavazását követően a magyar hadsereg bevonult a *hűség városába*. A népszavazás egyébiránt csak úgy jöhetett létre, hogy előtte másfél hónapig tartó fegyveres küzdelmet vívott a Rongyos Gárda. A felkelő hadseregben ott küzdöttek a soproni főiskolások és diákok, a pesti műegyetemisták, az Alföld, a Felvidék és Erdély magyarjai. A Prónay Pál és Héjjas Iván vezette 2500 fős magyar önkéntes véderő 18 győztes ütközetben verte ki a benyomult osztrák csapatokat, szembeszegülve

egyben a világhatalommal is. A térképhelyesbítő Rongyos Gárda, bár 1938-ban hivatalosan leszerelték, tevékenységét partizán módon 1943-ig mégis továbbfolytatta.

A hősiei harci cselekmények lassan elmaradtak és következett az erőgyűjtés, a csonka ország lábadozása, a felépülés. 1923. június 28-án a budapesti királyi táblán Juhász Andor elnök kihirdette a tábla ítéletét Károlyi Mihály gróf hűtlenségi perében. A tábla a törvényszék ítéletét jóváhagyta, amely kimondta, hogy Károlyi Mihály vagyona a hazaárulókról szóló törvény alapján az államra száll. A kártékony Károlyi kivonszolta magát az országból, Horthy pedig megkezdte a kormányzást. A ma már ismert páratlan fellendülés nemcsak személyének, hanem az általa választott minisztereknek is köszönhető. Bethlen István a legmélyebb pontról hozta fel a nemzetet. Míg a bolsevikok romboltak, Bethlen építkezett.

Klebensberg Kunó vallás- és közoktatásügyi miniszter soha nem látott művelődéspolitikát álmodott és valósított meg. A Bethlen kormánnyal egyetértésben új célt tűzött ki: „Magyarországot Európa e részében kimagaslóan a legműveltebb állammá kell tennünk.”

A magyar kultúrfőlény biztosítására Klebensberg gróf három egyetemet alapított és kutatóintézeteket hozott létre hazánkban. Külföldi kulturális központokban magyar intézményeket hozott létre: Collegium Hungaricum Konstantinápolyban, Bécsben, Berlinben és Rómában. Az elkobzott Károlyi vagyonból ösztöndíjakat létesített. Nagyszabású iskolaépítő programot dolgozott ki. A középiskolákban elsősorban a modern idegen nyelveket taníttatta. Az írástudatlanság fől számolására és a népesség művelésére 5 000 népiskolát alapított.

„Meg kell mutatnunk a nagy nemzeteknek, a világ közvéleményének, hogy nagyobb a magyar nemzet belső értéke, mint a bennünket környező és a mi rovásunkra naggyá tett népeké” — mondotta. A kor jellemző megállapítása szerint, a lefegyverzett ország igazi honvédelmi tárcája a közoktatási tárca lett.

És említsük még gróf Teleki Pál miniszterelnök második korszakát, egyszerűen szólva, életművé kinőtt külügyi csúcsteljesítményt hagyott hátra. Hosszú részletezés helyett annyit állapítsunk meg, hogy gazdasági, pénzügyi, szociális, kulturális, közbiztonsági, oktatási téren egyaránt, soha nem látott fejlődésnek indult az ország. Ennek kísérőjelensége volt az erkölcsi emelkedettség, a hazafias érzés felerősödése is, aminek jól érzékelhető jele volt a Magyarországon rendezett 1933-as cserkész világtalálkozó, ahol a magyar cserkészek élőlánccal állították fel Nagy-Magyarország határkerületét, az antant résztvevők kifejezett sajnálatára. Másik kiemelkedő példa az 1936-os berlini olimpia, ahol hazánk a nemzetek versenyén a harmadik helyen végzett.

Mekkorát fejlődött Magyarország 1920 és 1937 között? Hazánk lakossága e másfél évtizednél alig több idő alatt 1 639 479 fővel növekedett. Alap- és középfokú iskoláink száma 7 418-ról csaknem a duplájára: 13 780-ra; óvodáinké 975-ről 1 140-re emelkedett. 160 új kórház is építettünk a kezdetekkor meglévő 187 mellé, s bennük megkétszereződött az orvosok száma. 2 628 km elsőrendű országotat építettünk, vasútvonalaink hossza 8 671 km-re nőtt, ebből 243 km-t villamosítottunk magyar találmány alapján. Dieselmotordonyok gyártásában pedig világelsőkké lettünk! Duna-tengerjáró flottánk összeköti vízi útjainkat a világtengerekkel. Államadósságunkat az időszak felére kifizettük, sőt el tudtuk engedni a gazdák összes tartozását. Megteremtettük a mindenkire egyaránt vonatkozó szociális ellátórendszert, biztonságos működéshez szükséges vagyonnal ellátva a nyugdíj- és betegségbiztosítókat. Ingyenes gyógyszert kaptak az egyre növekvő számú cukorbeteg. Budapest (gyógy) fürdővárossá fejlődött. Nyaralótelepeket építettünk a munkásoknak a Dunakanyarban, a Soroksári Duna-ágban; a tisztviselőknek a hegyvidékeken és a Balatonnál. Filléres vonatok szolgálták a hétfégi kikapcsolódást. A köztisztviselők, közalkalmazottak áldozatos munkáját vasúti, üdülési, biztosítási, közüzemi díjbéli és egyéb

kedvezményekkel ismertük el. Mindehhez a világ egyik legérték-
állóbb valutájának, a pengőnek 1927. évi kibocsátása is hozzájárult.
Külpolitikai téren önállóságra törekedtünk. Korlátok közé szorítottuk
a szélsőséges pártok működését, megtiltottuk a horogkereszt
használatát. Horthy idejében nem uralta egyetlen politikai irányzat
sem a sajtót, és hallatlan választék: 1 500 lap, s ebből mintegy 400
politikai jellegű jelent meg e korban!

A magyar néplélek békéje akkor állt helyre igazán, amikor a bécsi
döntések révén visszajött Felvidék, Kárpátalja, Észak-Erdély és
Délvidék. Az öröm és a sírás együtt feledtették a trianoni rémálmot,
jó volt néhány évig ismét magyarnak lenni. A visszacsatolások után
azonnal megkezdődött a vasúti és védelmi vonalak létesítése. 1940–
43 között kiépítettük a Kárpátokban a híres Árpád-vonalat. A magyar
mérnöki tudományok legnagyobb teljesítményeként, páratlan
gyorsasággal megépült a Déda-Szeretfalva vasútvonal, amellyel újra
bekapcsoltuk Székelyföldet Magyarország vérkeringésébe.

Minderre a hatalmas teljesítményre annak ellenére voltunk
képesek, hogy megszenvedtük a trianoni békeparancsot, amely
jogtalan, erkölcstelen és igazságtalan volt, de aljas szándékból
bekövetkezett. Ezt tetézte még a velünk együtt vesztés Ausztria
ösztönös magyargyűlölettől fűtött aljas tette, amikor a jóllakott
nagyvadak kegyéből kiharapta Őrvidéket, és e magyar területet
Burgenlandnak nevezte el. Ettől fogva lett a Népek Krisztusa
Magyarország, hiszen a kisebbségi sorsra kényszerült magyarság
kálváriája Trianonban kezdődött és napjainkig is tart!

Utószó jogán

Se szeri se száma az utólag nyilatkozóknak. Pl. David Lloyd
George brit miniszterelnök Londonban, 1928-ban egyik beszédében
kijelentette: *„a teljes okmány- és adattár, amit egyes szövetségeseink
a béketárgyalások során nekünk szolgáltattak, hazug és hamisított*

volt. Nem vettük észre a szövetségeseink által élénk terjesztett statisztikák valótlanságát, amelyek végül is a diplomácia történetének legigazságtalanabb békéjét hozták létre, és amelyek következménye a nemzetközi törvények és a nemzetközi jogok legdurvább megsértése volt.”

Ebből láthatjuk még ma is, sőt egyre inkább, hogy a nyugat képmutatásának nincs határa. Hiába a nyugati hírességek magyarok igazáról írt könyveinek halmaza, nagyhatású beismerő nyilatkozataik, sajnálkozásaik, 1947-ben Párizsban a nyomkövetők már ennek tudatában erősítették meg a trianoni rablóbékét. A kései ragadozók már nem hivatkozhattak arra, amire trianoni elődeik, ők már kellő mértékben ismerték a hazugságokat, hamisításokat, és az összes bűnöket, és mégis. Végül ne felejtjük: a Benes-dekrétumokat az Európai Unió is a keblére vette és ma is érvényben tartja!

Végül ismerjük meg egy tiszteletre méltó hazafias cselekedet történetét napjainkból. 90 év után is akadt egy ember, aki visszavágott. Rostás Árpád Magyar Örökség-díjas, világhírű vándorasztalos-alkotóművész, cigány születésű magyar állampolgár már dolgozott a napkirály kastélyában Versailles-ban is, most a pápának készített egy trónszéket. Az első széket azért nem vették át, mert rajta volt Nagy-Magyarországban Kis-Magyarország, aztán csak Kis-Magyarország lett, de a politika ezt sem engedte. A piros-fehérezöldet elfogadták, ez készült el, és a művész belefaragott a Himnusz és a Szózat szövegéből is. Sokan felejtik ma már Trianont, de a szegény ember fia 90 év után sem felejtett el gondolni és a nagyokat figyelmeztetni rá. Szebb Jövőt!

[Az előadás elhangzott a Magyar Nemzeti Történeti Társaságban. Budapest, Ciszter Gimnázium, 2011-06-02.]

8–9. Trianon után erősségünk az oktatás és a haderőépítés

Boldog Károly – „Áruló” Horthy

Habsburg színmű a Vatikánban

Hat év is eltelt már a Szent Péter téri ősbemutató után, azóta változatlan formában tartja magát az alantas ösztönből fogant ötlet Horthy Miklós kormányzó lejáratására, miszerint ő elárulta Habsburg IV. Károly királyt. Még ma is ébren tartják ezt a rágalmat mindazok, akik fogalmazták, jóváhagyták, közreadták, hívókként ünnepelték. Az akkor elindult magyar nemzeti tiltakozásra egy dodonai fogalmazással írt válasz érkezett, amelyet makacs hallgatás követett, majd – a kezdeti fellángolás után – a további számonkérés is elhamvadt. Eljött az ideje annak, hogy ismét felelevenítsük a történetet, megtörjük az emésztő hallgatást. Görgey majd 150 évig volt ügyeletes áruló, Horthy csak hat éve, de 90 évre visszamenően. Ennyi is sok volt már ebből, üssük fel az ellenfeleknek a taroló lapokat, a tényeket, állítsuk helyre a néhai kormányzó és a nemzet becsületét.

I.

Az utolsó Habsburg⁷

Habsburg IV. Károly király helyzete 1918 végére tarthatatlanná vált, „ezért Eckartsauban november 11-én kiadott nyilatkozatában osztrák, míg 13-i nyilatkozatában magyar vonatkozásban lemondott »uralkodói jogainak gyakorlásáról«”⁸, trónigényét azonban továbbra is fenntartotta. Két alkalommal is megkísérelte az önkényes visszatérést a magyar trónra, mindkét alkalommal sikertelenül. Halálát követően fia Habsburg Ottó vette át örökségét, aki végül 1961-ben

⁷ 8. Gordon Brook-Shepherd könyvének a címe.

⁸ 14. Gulyás 20. o.

egy nyilatkozatában lemondott trónigényéről. Nem sokkal Károly halálát követően hívei megindították a boldoggá avatási eljárást, amely 2004-ben ünnepélyes szertartásban zárult a Szent Péter téren.

Ezzel kapcsolatban idézzünk Juba Ferenc,⁹ a Magyar Tengerészek Egyesülete, a Vitézi Rend ill. a Horthy Miklós Társaság nevében írt leveléből.¹⁰ „2004. október 3-án IV. Károlyt, az utolsó osztrák császárt és magyar királyt II. János Pál pápa őszentsége a boldogok sorába emelte. Az ünnepélyes szertartáson a Habsburg család számos tagja mellett a Magyar Katolikus Egyház feje Erdő Péter bíboros prímás is részt vett. A boldoggá avatandó személyek életútjának ismertetésekor a IV. Károly királyra vonatkozó méltatásban magyar fordításban a következő mondat hangzott el: »...IV. Károly király Horthy admirális árulása következtében nem foglalhatta el trónját...«. „Ez a kijelentés Habsburg Ottó kérésére került be a boldoggá avatási szertartás szövegébe.”¹¹ Vizsgáljuk meg közelebbről, mi köze van e kinyilatkoztatásnak a valósághoz.

IV. Károly első visszatérése

Nézzük az eseményeket az idő sorrendjében. Idézet a kormányzó 1920. év végi soproni beszédéből: „Mi valamennyien azt óhajtjuk, hogy a szent koronát régi dicsőségében ragyogva láthassuk. Azonban, mielőtt ezt a célt elérhetnénk, külső és belső megerősödésünk kérdéseit kell megoldanunk. Aki ma időszerűtlenül felveti a királykérdést, megzavarja az ország békéjét, akadályozza az újjáépítést és megfoszt bennünket annak lehetőségétől, hogy a külfölddel jó viszonyba léphessünk...”¹²

⁹ 1. Juba Ferenc levele.

¹⁰ 3. A Horthy Miklós Társaság levele.

¹¹ 13. Rihmer Aurél levele.

¹² 7. Horthy 142. o.

„1921. február 16-án a Nemzetgyűlés a királykérdés megoldását elnapolta. Károly tanácsadói ebből a döntésből azt a következtetést vonták le, hogy minél hamarabb végre kell hajtani a magyar trónra történő visszatérést, mert a halogatás rontja Károly esélyeit.”¹³

Horthy 1921. húsvét vasárnapján családi körben érte a hír: Károly király őfelsége Budapestre érkezett és a miniszterelnökségen várja a kormányzó urat. *„Azonnal tisztán állt előttem, hogy Ő Felségének ez a lépése igen szerencsétlen következményeket vonhat maga után.”* – írja Horthy a visszaemlékezésében.¹⁴ Őfelsége Svájc-ból álöltözetben és hamis dokumentumokkal indult, Bécsen és Szombathelyen át érkezett Budapestre, mindenütt meglepetést okozva, ellentmondás nélküli alattvalói tiszteletet elváróan. Gróf Teleki Pál miniszterelnök is az útjába került. Ő magánemberként éppen a Dunántúlon töltötte a húsvétot, amikor Őfelségéhez megbeszélésre kéretett, el is ment. Ezt így foglalta össze Horthy felé: *„Korai volt.”* A történetekért magára vállalta a felelősséget, és – az akkori erkölcsi felfogásnak megfelelően – lemondott. Mondhatjuk jelképesen, ő volt IV. Károly első áldozata.

„Nem kellett hosszan gondolkodnom azon, mit mondjak Ő Felségének. Annyi bizonyos volt, hogy ebből az önmaga előidézte súlyos helyzetből csak egyetlen kivezető út kínálkozott: ha, a lehető legsürgősebben visszatér Svájcba.” – emlékszik vissza Horthy.¹⁵ Hiszen felismeri, hogy abban az órában Magyarország sorsa forog kockán.¹⁶

„Őfelsége két és fél órán át beszélt négyszemközt Horthyval. ...A megbeszélés tartalmáról Őfelsége... megemlítette..., hogy Horthy hangsúlyozta: a budapesti helyőrség megbízhatatlan, és a személye elleni merényletek sem zárhatók ki. Röviden, a megbeszélés Horthy-

¹³ Gulyás 21. o.

¹⁴ Horthy 141. o.

¹⁵ Horthy 142. o.

¹⁶ 9. Gosztonyi 48. o.

val Őfelségében azt a benyomást keltette [– tehát megértette! – M. I.], hogy trónja és a dinasztia ügyének megmentése érdekében azonnal el kell hagynia Budapestet és vissza kell térnie Szombathelyre.” – emlékszik vissza Lehár Antal.¹⁷

„Ő Felsége, távozásakor köszönetét fejezte ki, a katonai Mária Terézia-rend nagykeresztjét adományozta nekem és kinevezett Otranto és Szeged hercegévé.” „Megkértem még arra is a királyt, hogy legyen továbbra is bizalommal irántam, és megkérdezésem nélkül Magyarországot illető, semmilyen vállalkozásba ne fogjon, mert a hazánkat fenyegető veszedelmeken felül nemcsak trónja elfoglalását, hanem koronáját is kockáztathatja.”¹⁸

Meg kell jegyezni, hogy őfelsége még félrevezetéssel is próbálkozott. Valótlanul állította, hogy francia beleegyezéssel érkezett vissza a trónra. Horthy így említi: „Ő Felsége azzal válaszolt, hogy ő az »entente« tudtával és beleegyezésével tért vissza.”¹⁹ Amikor Horthy ellenőrizte a közlés hitelességét, kiderült: „A francia miniszterelnök válasza a leghatározottabban nemleges volt.”²⁰

A király mesterkedése oly mértékben felfűtötte „a harc nélküli győztesek gyűlöletét a megmaradt csonka ország körül”²¹, hogy utolsó felszólítást küldtek: „ha Károly április 7-én nem hagyja el Magyarország területét, ...a csehszlovák és a jugoszláv hadsereg megindul Szombathely felé, míg a románok a Tiszáig nyomulnak”²². IV. Károly csak az ellenerők nyomására volt hajlandó meghátrálni és elhagyni az országot.

¹⁷ 6. Lehár.

¹⁸ Horthy 146. o.

¹⁹ Horthy 145. o.

²⁰ Horthy 147. o.

²¹ 11. Bernáth 32. o.

²² Gulyás 22. o.

Az első visszatérést kétség nélkül lezárhatjuk azzal, hogy IV. Károly ideiglenes államfőnek ismerte el Horthyt, amikor eljött hozzá tárgyalni és kérte lemondását, majd elfogadta javaslatát, s úgy távozott.

Két puccs között

A király a „sikertelen húsvéti puccsából azt a következtetést vonta le, hogy hatalomátvételét egyértelműen Horthy és köre akadályozta meg. Károly ezért egy új stratégiát alakított ki: „...egyrészt előre meg kell szervezni a puccsot, ...másrészt a hatalmat erőszakkal kell kicsavarni Horthy kezéből.”²³ Itt kell megjegyezni, hogy ekkor már érvényben volt az 1920. évi osztrák alkotmányban a Habsburg-tilalom, amely – egyébként máig! – nem engedte a család közszereplését Ausztriában.

Ezzel párhuzamosan augusztusig Csehszlovákia, Jugoszlávia és Románia érdekszerződést kötöttek egymással, ezzel „megszületett a három kétoldalú egyezményből álló kisantant. Ezt tekintjük az első királypuccs legnegatívabb külpolitikai következményének.”²⁴

IV. Károly második visszatérése

A kormányzó október 21-én kapta az első jelentést: „...*Ő Felsége és a királyné az előző napon Cziráky gróf dénesfai birtokán [magán sport-] repülőgépen megérkezett. ...Ostenburg követte Lehár parancsát, feleskette a csapatokat Ő Felségére, és felszállt velük a királyi pár budapesti utazására rendelt vonatra.*”²⁵ A király visszatérését ismét titokban akarták tartani, de a művelet azonnal kiderült. Az

²³ Gulyás 24. o.

²⁴ Gulyás 24. o.

²⁵ Horthy 148. o.

antant erősödő fenyegetései közepette Magyarország emiatt a polgárháború szélére sodródott.

Másnap „a Minisztertanács az alábbi döntést hozta: *Károly király az uralkodói jogok gyakorlását az 1920. évi I. tc. értelmében át nem veheti, és ismét el kell hagynia az ország területét.*”²⁶

A kormányzó hiába üzent megálljt, ezért futárral levelet is küldött a királynak: „...*kérem Felségedet, ne folytassa útját fegyveres erővel a főváros felé. ...Ha Felséged fegyveres erővel tovább vonul Budapest felé, végzetünket nem kerülhetjük el... ha Felséged fegyverrel vonulna be Budapestre, Magyarország léte megszűnne.*”²⁷ A felszólítás eredmény nélkül maradt, IV. Károly, valamint harcias felesége és kíséretük Budaörsig jutottak el, ahol fegyveres seregével harcba szállt a kormányzó véderőivel.

„Október 23-án magyar fiúk lötték és gyilkolták egymást mind a két oldalon, a saját igazukba vetett hittel. Mind a mai napig csak a Horthyhoz hű erők vesztesége ismert. 19 fő hősi halált halt, hatvan ketten pedig, megsebesültek az összecsapásban. A királypárti halottak jeltelen sírban alusszák örök álmukat.”²⁸ Ők nem érhették meg az 1922. április 3-i tudósítást, miszerint magyar tábornoki ruhában (!) temették el Károly királyt.²⁹

Levonható következtetések

Összegezve a történeteket elmondhatjuk, hogy Horthy ellentmondásos helyzetekbe került, amelyeket azonban nem ő hozott létre, hanem a király. A kormányzó minden körülmények között betartotta a felségnek tett esküjét, aki viszont a két puccs esetében saját maga szegte meg a Szent Koronára tett esküjét, mert magyar királyként a

²⁶ Gulyás 25. o.

²⁷ Horthy 151. o.

²⁸ 15. Sarkady. 1. o.

²⁹ 5. Mikor mi történt?

magyar nemzet létét sodorta veszélybe. Ezáltal tulajdonképpen egy drámai átváltozás történt: a magyar királyból osztrák császár lett (persze 1918 őszétől jogilag már az sem volt),³⁰ hiszen csak utóbbi minőségében tűnhetett fel a magyarok ellenségének szerepében. Dramaturgiailag a történet a jó és a rossz harcává egyszerűsödött. A kormányzó az előzetes megbeszélés kezdeményezésével lovagiasan és esküjéhez hűen cselekedett, mert katonai intézkedés helyett először a meggyőzés eszközét alkalmazta, az első esetben sikerrel. A második esetben is megkísérelte a meggyőzést,³¹ ez azonban ismét nem sikerült, ezért kényszerítve volt a katonai megoldás véghezvitelére, amikor maga a király fegyveresekkel tört a Magyar Királyság államrendje ellen.

Horthynak egy több tételből álló ellentmondásos helyzetből kellett megtalálnia az egyetlen helyes kiutat. Egyidejűleg kellett mérlegelnie az öfelségéhez kötődő hűségének megtartását és a nemzetnek tett esküje betartását, más vetületben pedig, felmerült a jog³² vagy az erkölcs érvényesítése közötti választás kényszere is.

Horthy maga írja: *„A Habsburg-kérdést a trianoni szerződés egyáltalán nem érintette. Azonban az elvi jogosultság nem jár mindig együtt azzal a lehetőséggel, hogy ez a jog, gyakorlatilag is érvényesüljön.”*³³

Végül pedig, meg kellett hoznia a döntést. Ez nem lehetett más, mai észjárás mellett sem, mint a nemzetstratégiai szempont érvényesítése. Mert, ha pusztán a formális jogot hagyja érvényesülni, akkor nem tessékeli ki a királyt. Ha pusztán erkölcsileg mérlegeli az erőszakos visszatérést, akkor megbélyegzést alkalmaz. Mint kormányzó, „akinek személyes uralmi törekvései nem voltak”,³⁴ ezzel

³⁰ Gosztonyi 46. o.

³¹ Horthy 151. o.

³² Rihmer levél és Gosztonyi 54. o.

³³ Horthy 141. o.

³⁴ Gosztonyi 178. o.

szemben – mindent jól megfontolva – az erőviszonyok, a kockázat és a végső kimenetel szempontjainak összevetésével mérlegelt, és döntött mindkét esetben. Döntései történelmileg, a nemzet megmaradása szempontjából a leghelyesebbek voltak.

IV. Károly felelőtlensége szinte felfoghatatlan, annak okát nem is lehet egyértelműen behatárolni. „Joggal jegyezte meg visszaemlékezéseiben később Horthy, hogy egy ilyen háború kitörése esetén a király legfeljebb visszarepül Svájcba, Magyarországot azonban ellenségei lerohannák és megszállnák.”³⁵

Horthyt igazolja például az indulat, amellyel a cseh légionáriusok a hatalomátvétel kísérletére válaszoltak Pozsonyban. 1921. október 26. és 27-én a cseh szokolisták és légionáriusok az új csehszlovák rendőrség szeme láttára lerombolták a Mária Terézia szoboralkotást a Duna-parti Koronázási téren. Két napig tartott, amíg a szobrot teljesen tönkretették. A rendőrség csak a fényképezést akadályozta meg.³⁶

A kormányzó urat határozott és megingathatatlan egyéniségnek ismerjük. Bebizonyosodott ugyanakkor, hogy öfélése viszont inga-tag személyiség volt, hiszen első visszatérése előtt a Habsburg-dinasztia, a Vatikán és a francia antanterő befolyása alá kerülve megindult,³⁷ itt viszont az ellenkező befolyás alá kerülve, vissza-indult. Aztán ugyanez a lélektani fordulat bekövetkezett még egyszer, de többször már nem, mert megszűnt az ingajarat. A Szövetségesek foglyaként a brit Szentjánosbogár fedélzetére tették, a Dunán lehajóztak vele a Fekete-tengerig, ahol átszállt Kháron ladikjára a végcél felé.

Lelkialkatának jellemzésére szolgáljanak bizonyságul azok a szemelvények is, amelyek Gordon Brook-Shepherd: Az utolsó

³⁵ Gosztonyi 48. o. és Horthy 143. o.

³⁶ 19. Csámpai 45. o.

³⁷ 18. Zachar 89. o.

Habsburg c. könyvében³⁸ olvashatók. A Horthyra szórt vaskos rágalmak egyértelművé teszik a Habsburg kétszínűséget,³⁹ amely elvezet ahhoz a felismeréshez, hogy az uralkodócsalád valójában ki nem állhatta a hozzájuk mégis hű kormányzót, az erényes uralkodót.

A boldoggá avatás méltatásában tehát éppen fordítva kellett volna fogalmazni, ilyenképpen: IV. Károly, saját árulása következtében és Horthy admirális helytállásának köszönhetően nem foglalhatta el trónját. Ma már leszögezhetjük, hogy a „korai érkezés” vont a maga után az örökös távolmaradást, és ennek maga öfelsége volt az egyedüli okozója. Ha IV. Károly Svájcban maradt volna, akkor Horthy Miklós kormányzó becsületének súlyos megsértése és magyar halálos áldozatok terhe nélkül is Boldog lehetett volna.

II.

Az 1921. évi események és azok összefüggéseinek elemzése egyértelműen megerősítették az idézett vatikáni kinyilatkoztatás hamisságát.

Most nézzük a magyarellenes színmű második felvonását, amely 2004-ben már itthon játszódik új szereplők színre lépésével. A Vatikánból dobott kesztyűért többen is lehajoltak egyszerre, majd felegyenesedtek a nemzetet sértő kihívással szemben. Dr. Dr. Juba Ferenc tengerészkapitány, a Vitézi Rend törzskapitánya, Dr. Szálka Margit történész,⁴⁰ a Magyar Tengerészek Egyesületének elnöke, a Vitézi Rend főkapitánya, a Horthy Miklós Társaság elnöke és mások, tiltakozó levelet küldtek a Szentszéknek a pápai helynök címére. Lényegüket kiemelve: tiltakoztak az ellen, hogy a lengyel Szentatya egy olyan méltatásra adta áldását, amely árulónak nevezi Horthy Miklós kormányzót, akire a magyar nemzet máig is büszke, akit a

³⁸ Shepherd.

³⁹ 10. Edelsheim 329. o.

⁴⁰ 2. Szálka Irma levele.

lengyelek is szeretnek, és akinek a zsidók is sokat köszönhetnek. Egyúttal méltó helyreigazítást is kértek a nemzetközi sajtó útján.

Az Apostoli Nunciatúra heteken belül megküldte válaszát, annak tartalma még ma is megdöbbenő az olvasó számára. Juliusz Janusz címzetes érsek beismeri: „a szóban forgó kérdésről a Szentszéknek tudomása van.” Utána jön egy ügyes háritás: „Károly király boldoggá avatásakor... az *illetékes* megyés főpásztor, jelen esetben *Madeira püspöke* ismertette az új boldog életútját.” Továbbiakban így ír: „Az ott elhangzott szavak, amelyek Vitéz Nagybányai Horthy Miklós kormányzóra vonatkoznak, nem tükrözik az Apostoli Szentszék álláspontját.” A levél jókívánságok kifejezésével zárul.

Ezután már senki semmilyen lépést nem tett, a levél iktatásra, a kard a hüvelybe került. Maradtunk tehát azóta is a gyalázatban, mintha ez oly természetes volna. Így is volt egészen mostanáig, de ezt a támadást, mi, ma sem hagyjuk szórtlanul! Mint a történelemben annyiszor, megint sajátos helyzetbe kerültünk. Régen a törökök ellen folytattunk háborút, egész Európa kereszténységének védelmében, most viszont – furcsa módon – az apostoli Szentszék rágalalmazásával szemben kell harcolnunk, a magyar nemzet erkölcsi tisztaságát megvédendően.

Történt ugyanis, hogy ország-világ előtt a kereszténység fellegvárában árulással rágalmaztak meg egy keresztény magyar uralkodót. Ugyanakkor elismeri a Vatikán, hogy a „szóban forgó kérdésre” keresztelt hazugságról tudomásuk van. Ennek ellenére, megalapozott kérésünkre sincs nyilvános beismerés, nem történik bocsánatkérés, de még egy csekély helyreigazításra sem telik, a billog egyre mélyebben beég a köztudatba.

Tény továbbá, hogy néhai uralkodónkat és ennél fogva nemzetünket támadás érte, úgymond a madeirai püspök zászlaja alatt, tehát védekezésre kényszerülünk. Egyébként nem mi tehetünk arról, hogy a küzdőteret éppen az anyaszentegyház pályáján nyitották meg. Mi, kénytelenek vagyunk a kihívás helyszínén elégtételt venni, ott, ahol a

sérelmet elszenvedtük. Nem mi, a nemzet, akartunk szembekerülni az egyházzal, minket ez esetben szembe állítottak vele. E körülménynek okán, bármiért is, semmiért is, adjuk meg magunkat, maradjunk megbélyegzettek az emberiség szemében? Nem. Még akkor sem hagyjuk annyiban, ha tán még mi leszünk emiatt a következő „árulók”. Merthogy mostanság már nemcsak a balliberális ateisták szemében ellenszenves utolsó uralkodónk, a kormányzó, hanem az egyház előtt is. Vajon a méltatás szerzői nem tudják, hogy mások befektetésével nem lehetnek fehérebbek? Üzenjük fentről, a haza magaslatáról a földi helytartószéknek: Ne ezt cselekedjétek az Ő emlékezetére! Ide jutottunk, itt tartunk.

Miképpen éljük meg a keresztények itt Európában, hogy a Vatikán képviselői nem értenek egyet saját hivatalos kinyilatkoztatásukkal („nem tükrözik az Apostoli Szentszék álláspontját”), tehát egyetértenek annak ellenkezőjével, a tiltakozásunkkal, azt viszont jégre teszik? Miképpen értékeljük, hogy odafent, a legmagasabb földi helytartó szintjén mégis azt hagyják tovább hirdetni, amivel nem értenek egyet, és eltitkolják azt, amit ezzel szemben felénk, máshol beismernek? Odalent, a tisztviselő helynök szintjén tehát – ami nem látszik, nem hallatszik sehová –, megadják az igazunkat. Másképpen van tehát fenn Rómában, mint lenn nálunk, és mindennapi közös imánkban.

Vajon milyen erők kényszerítik a Szentszéket arra, hogy azt mondják, amivel maguk sem értenek egyet? Vagy, hogy a nyilvánosság előtt más álláspontot képviseljenek, mint a paraván mögött? Vagy az egész csak egy színjáték, amelyet a Habsburgok írtak, és a vatikáni színpadon pápai rendezésben adtak elő? Csak nem egy fekete bárány vigyázza a pásztort?

És miként élik meg mindezt a nálunk élő Habsburgok? Általában köszönik, jól vannak, de jellemző példaként idézzünk a család egyik kiemelkedő alakjának hozzáállásáról ebben az ügyben.

„A [*Vitézi Rend ülésén a*] főkapitány beszámolt arról is, hogy Madeirán járt, és a Rend nevében megkoszorúzta IV. Károly sírját. Mint utóbb kiderült, erre azért került sor, mert ettől az aktustól tette függővé v. József Árpád, hogy részt vesz-e a kenderesi ülésen, és az azt követő avatáson, Debrecenben [*1996. szept.*]. Ez a bejelentés komoly ellenérzést váltott ki mind a magyar, mind a külföldön élő törzskapitányok körében, a bejelentést ennek ellenére tudomásul vették.”⁴¹

Fonák helyzet ez a javából, de nézzük, miért. Mert hiszen a nemzeti oldalon is sokan mondják: „ne általánosítsunk, mert vannak jó Habsburgok is” [*a ma élőkről van szó*]. Jó, vannak, de melyek azok közülük? Vegyük sorra a legismertebbeket, mégpedig szigorúan cselekedetük szerint, hiszen azok alapján ítélik meg az embert.

Habsburg Ottót már említettük, ő nevezette árulónak a magyar nemzet utolsó lovaguralkodóját, Horthy Mikós kormányzót, az egész világ előtt sárba rántva jó hírnevét. Ezzel kívánta elfedni a valóságot, miszerint Horthynak éppen a boldoggá avatott Habsburg IV. Károllyal szemben kellett megvédenie az országot, amelyet a cselszövő király kétszer is orvul megtámadott.

Vitéz Habsburg József Árpád a forrás szerint annak a Vitézi Rendnek a feje, amelyet Horthy Miklós kormányzó alapított, amelyben a hazáért hőiesen harcoló és helytálló magyar férfiakat avatott vitézzé. József Árpád tehát, az idő múlásával e tisztségében a kormányzó helyébe lépett, örökölvén egyben a dicső múlt fényét. Érdemtelenül, mert a magyar testület Habsburg főkapitánya úgy a rend, mint a magyar nemzet példaképét hagyja árulónak nevezni, a vatikáni gyalázatot mind a mai napig nem is igyekszik cáfolni, ráadásul, a másik, tisztán magyar Vitézi Rend főkapitányát – aki viszont a rend nevében hivatalosan tiltakozott a vatikáni erkölcsi gátlástalanság ellen –, egy ehhez képest kis fajsúlyú ügyben nem

⁴¹ 17. Vitézi Rend honlapja.

átallott beperelni. *Hallgatni arany* – de nem ilyenkor. A bűnös hallgatás a bűnpártolás meghunyászkodó műfaja. Ezt hívják mulasztással elkövetett bűnnek.

Habsburg György is velünk van, hiszen Magyarországon lakik. A nagy múltú Magyar Vöröskereszt elnöki székét üli, mert nyilván nincs e tisztségre alkalmasabb egyetlen magyar ember sem a Kárpát-medencében. A jó Habsburg 2004. december 1-jén a magyar kommunista ügynök miniszterelnök mellett szintén sietett koccintani a román miniszterelnökkel az Erdély felett aratott román győzelem emlékének ünnepén, itthon, Budapesten. Mi ez, ha nem árulás a javából? Vagy ez boldog királyi örökletesség? Szerintem ez bűn, gondolattal, szóval és cselekedettel.

Most már általánosíthatnánk is, mert az említett Habsburg leszármazottak — hatalmi szinten és Habsburg-Lotharingiai szemszögből — mind „jó Habsburgok”, jó húsz éve, máig is (!) töretlenül. De! Magyar szempontból, aki jó Habsburg, az nyilván nem lehet jó magyar, a fenti cselekedetek is bizonyítják. Maradjunk annyiban, hogy túl sok itt a jóember. Ma már a királyi herceg és Gerő András is jó magyar. Az egy más kérdés, hogy a nemzet megvolna e jó emberek nélkül. Viszont, ha úgy vesszük, nem is olyan fonák ez a helyzet, hiszen olyan a család színe, mint a visszája: mélyen beivódott sárga-fekete, nincs benne se piros, se fehér, se zöld.

Nemzetünk tekintetében az erkölcsi elégtétel kérdése a mai nemzetközi magyarellenes hadjárat idején egyáltalán nem közömbös. Szeretnénk megérni, hogy az egyházban a bűnbánat nem csak a szónoklatokban hangzik el, hanem gyakorolják is ott, éppen ott, ahol a legjobban ismerik annak megváltó és felemelő erejét.

III.

Ne hagyjuk annyiban, hogy a néhai kormányzó urunk becsületének megsértése ellen tiltakozó leveleinket az elkövetők és az

érintett résztvevők a mai napig válaszra sem méltatják, és emiatt a nemzetnek ezzel a hazugsággal kelljen továbbra is együtt élnie. A tiltakozást, amelyet az előttünk járók elkezdtek, mi folytassuk, és foglaljunk állást a következő alapgondolatra építkezve: *a pápai méltatás idézett mondata az igazsággal szemben áll, valótlanságon alapszik, ezért érvénytelennek, s így semmisnek nyilvánítjuk.*

Idézhetünk a szövetséges főhatalmak 1920. febr. 2-i nyilatkozatából: „a Szövetségesek kötelességüknek tekintik megismételni, hogy egy Habsburgnak ismételt beiktatása magát a békét is veszélybe hozná, és hogy a Szövetségesek által *sem elismerve, sem tűrve nem lehet.*”⁴²

Néhány hete a Szent Margit Gimnáziumba jött el Horthy Istvánné gróf Edelsheim Gyulai Ilona főméltóságú asszony, hogy üde és szellemes társaságával még ennyi idő után is megajándékozzon bennünket. Ekkor mondta el a következő történetet.

Amikor kikerkeztek Portugáliába, szakképzettség hiányában, munka és minden anyagi háttér nélkül éltek igen szerény körülmények között. Végre jelentkezett egy hölgy, hogy szeretne tőle angol nyelvet tanulni. Ekkor megcsillant a remény egy kis jövedelemre, de mindjárt el is illant. A hölgynek ugyanis, szintén nem volt jövedelme, ezért a tandíjat utólag szeretne volna megfizetni, majd egyszer. Amikor kiderült, hogy az illető hivatásos gyors- és gépíró, adódott a megállapodás: ő tanítja Ilonát gyors-gépírássra, aminek ellenében megkapja az angolórákat. Mindketten megtanulták a másik tudományát, így aztán Ilona, mint hat nyelven beszélő gyors-gépíró el tudott helyezkedni. Az ő fizetéséből élt az egész Horthy család.

Ezt követően valamikor összeházaszkodott egy svájci ügyvéddel, aki pénzügyekkel foglalkozott. Amikor Ilona megemlítette a fenti történetet, az ügyvéd elhűlt a csodálkozástól és megkérdezte: — Hogyhogy maguk egy fillér nélkül hagyták el az országot? Nem

⁴² Juba Ferenc levele.

menekítették ki pénzt egy svájci bankszámlára? Ilona elmondta, hogy ez eszükbe sem jutott, fel sem merült. Mire az ügyvéd: — Tudja, ez igen érdekes. Jól ismerem a svájci bankvilágot, csak a lengyelek és a magyarok nem mentettek ki semmit Svájcba.

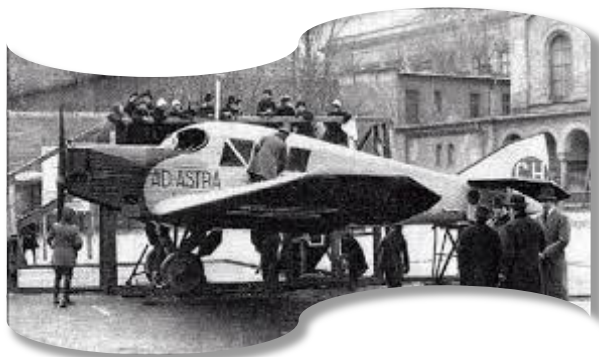
Na, ez az kérem. Amilyen a kormányzó és a kormány, olyan volt a korszak. A Horthy-korszak. A kormányzó, a családja, a nemzet, ilyen szempontból feddhetetlen volt, fehér volt, mint a pálos rendi fehér barátok ruhája. A ma sokak által förtelmes undorral kimondott ún. Horthy-korszak volt az utolsó erényes korszak, azóta a többségnek csak lefelé sikerült menetelnie, egyre gyorsuló léptekkel.

Irodalomjegyzék

1. v. Dr. Dr. Juba Ferenc levele a Budapesti Apostoli Nunciatúra címére. 2004. október. Horthy Miklós Társaság archívuma.
2. Dr. Szálka Irma levele. Magyar Nemzet, 2004. október 8.
3. Horthy Miklós Társaság levele a Budapesti Apostoli Nunciatúra címére. 2004. október 10.
4. Juliusz Janusz Apostoli Nuncius: Prot. N. 0439/04 válaszlevele. Budapest, 2004. november 25.
5. *Mikor mi történt? Beszámoló a XX. század érdekes eseményeiről.* Kügyi Virágh László Kiadó, Budapest, 1942.
6. Lehár Antal: *Egy katonatiszt naplója, 1919—1921.* Bécs, 1992. (Anton Lehár: *Erinnerungen. Gegenrevolution und Restaurationsversuche in Ungarn 1918—1921* című kötetéből)
7. Horthy Miklós: *Emlékirataim.* Buenos Aires, 1953.
8. Gordon Brook-Shepherd: *The last Habsburg.* 1968.
9. Gosztonyi Péter: *A kormányzó, Horthy Miklós.* Téka Könyvkiadó, Budapest, 1990.
10. Gróf Edelsheim Gyulai Ilona: *Becsület és kötelesség II.* Európa Kiadó, Budapest, 2001.

11. Dr. Bernáth Zoltán: *Horthy Miklós, Egy lovaguralkodó és népe*. Pallas Antikvárium Kft., Gyöngyös, 2007.
12. P. Láng Siegfried M. ORC: *A magyarság öt-seb titka*. Stella Maris Kiadó, Budapest, 2008.
13. v. Rihmer Aurél, Zürichi Magyar Történelmi Egyesület, levélváltás. 2009. november 17.
14. Dr. Gulyás László: *Horthy és a királypuccsok*. In: Nagy Magyarország, 2010. február.
15. ifj. Sarkady Sándor: *A Nyugat-Magyarországi felkelés és a soproni népszavazás*. <http://europakelloskozepen.blogspot.hu>.
16. Magyar Nemzet 2010. október 2.
17. <http://www.vitezirend.com/tortenet.html>.
18. Zachar József: *A mi huszadik századunk: 1918, 1944, 1956*. Heraldika Kiadó, Budapest, 2007.
19. ifj. Csámpai Ottó: *A Zobor-hegyi ezredéves emlékmű – A honfoglalási emlékművek tragédiája*. Heraldika Kiadó, Budapest, 2011.

[Az előadás elhangzott a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem konferenciáján 2010-11-04-én, megjelent a Magyar Világ aznapi számában, elhangzott a Magyar Nemzeti Történelmi Társaságban 2011-06-02-án és a Magyarok Világszövetségében 2011-09-26-án]

10. IV. Károly második visszatérése Svájcból

Árpád ébresztése

Az óriás törpe

Valamikor nagyon régen, az aranykorban, az óriások földjén nagytermetű, nagy tudású emberek éltek kényükre-kedvükre, míg-nem, földrészük süllyedni kezdett. Néhány óriás a nagy partra úszott és utat nyitott magának az új földön. Az egyik errefelé egyengette lépteit, és a hegyeken túlról be is lépett ide, majd a hegyeknek koszorújára hajtván fejét, hosszasan megpihent. Aztán elkezdtek a csudájára jární a bámuló szomszédok, az ilyen-olyan nyelven beszélő törpék. Imígyen tengetvén életét, egyszer csak a törpék országában vélte lelñi magát. A törpék békésen szolgálták őt, ő pedig gondoskodott dolgos és virágos életükről. Mindezt egy nála lévő varázslatos kincsnek köszönhatték, egy fényes szent koronának, kis aranykeresztel. A törpék kifürkészték a titkot, és mindenki tudta, hogy e páratlan kincs varázslata által az Úr színe előtt mind a tizenhárom törpeségnek egyformán igaza vagyon. Így aztán békében és jól éltek együtt az óriás és a törpék, tiszta vizű patakok kanyarogtak a teremtetett természet ölné, életet adtak a szomjas földnek. Voltak, kik arany- vagy sóbányában dolgoztak, kik földmívesként szántottak, a malmok búzát öröltek, a lisztből az asszonyok kenyeret sütöttek, vasárnap mindenki pihent. Így ment ez szépen, az óriás pedig egyre hosszabban kezdett szenderegñi a törpék országában, mígñem jól el is szunnyadt.

Több év is eltelt, mint ezer, mikor valami rosszat álmodott, amire nagyon mélyről fel is riadt. Hát, amit látott, az már nem álom volt, hanem szintiszta valóság. Amint lassan körülnézett, nem hitte el, mit lát. Törpe lett, egy óriások országában. Hisz a lábuk előtt hevert a földön, a feje körül héthatárról jött bocskorok és csizmák meredeztek. Aztán sosem volt sajgó fájdalmakat kezdett érezni. Nem is csoda, hiszen a lábaiból, a karjaiból is levágtak egy-egy véget, sőt,

arról a fertályról, amerre lebukni megy „a nap véres koronája”, még utoljára a fülét is levágták. Aztán eszmélni kezdett, hirtelen magához kapott, és megérintette ködmönébe rejtett kincsét, a koronát. Érezte, hogy annak varázsereje ugyan meggyengült, de legalább nála maradt. Azóta a törpévé lett óriásnak határtalan fájdalom lett az élete, s így hagyták magára napnyugat papjai, körülvéve a fejére nőtt törpeségekkel, amelyek addiglan gonoszokká változtak. Legyőzni azonban így sem tudták máig sem, mert nem értik se nyelvét, se észjárását.

És még egy látomás is rettegésben tartja őket. Ha az egykori óriás felnéz, ma is az égig ér fel tekintete, amit a meghízott, de meg nem nőtt törpék nem tudnak követni, s így nem is látják az égig érő lajtorját. Márpedig, amit nem látnak, arra felmászni sem tudnak, s ezt ők is erősen érzik. Tudva tudják, hogy számukra csak a lenti világ marad, és ez bizony nem felemelő érzés.

Mi pedig, mert rólunk szól a mese, belül még mindig szunnyadó óriásnak érezzük *magunkat*, de ezt kifelé nem mutatjuk, és a fájdalomkról sem beszélünk, de mindig, mindig gondolunk reá.

Csitt! Az igazi óriás most éberén alszik. Már nem is olyan mélyen, mint régen, inkább csak szendereg és álmodik, s mind azon tűnődik: tán csak lesz „Kis valóság nagy remény után”?

[Az írás a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület történelmi mesepályázatára készült, 2012-02-16.]

Mesetudomány

Tisztelt Kollégák és Vendégek!

A *mesetudomány* szót keresve, egyetlen találat olvasható, az is a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület honlapján, így nem kétséges számomra, hogy itt egy új tudásformáról lehet szó, amit legalább is tisztelettel illik üdvözölni. Úgy is mondhatni, hogy az egyesület szándéka szerint itt egy tudományteremtő munka kezdődik.

Talán, mert még túl friss ez az élmény, számomra kicsit furán hangzik a mesével kapcsolatban a tudomány szó, amely a közhasználatban inkább *természet tudományos* kifejezésként értelmezhető, a mikro szinttől a makró szintig, a nanoszférától a sztratoszféráig érő ismeretekkel.

Ha *hétköznapi* hangzással mondom, hogy tudomány, akkor az lehet egy gyermeknek is a tudománya, az, hogy például mozgatni tudja a füleit, vagy visszafelé mond el egy mondókát, vagy szépen míveli a furulyázást. Ahogy mondani szoktuk, ez az ő tudományuk.

A saját szakmámból kiindulva, másképpen is meg lehet közelíteni ezt a meghatározást. Mert, ha a közgazdaságtan lehet tudomány — ezt sokan vitatják —, akkor a mese is lehet az. Még összefüggésbe is hozhatjuk a kettőt.

A közgazdaságtudomány egyik nagy meséje például a *GDP állandó híztlalásáról* szól, ami előbb-utóbb a Kis gömböc sorsára juttatja az országot nagyotmondóit, de nem hoz jobblétet A szegény ember szőlőjében. VAGY. *Az állam rossz gazda* című tanmese jól hasonlít Athéni Timonhoz, akinek a gazdagsága szétolvadt a határtalan tékozlástól, de magyar közmondással is jelezhetjük a véget: Fenn az ernyő, nincsen kas. Igaz, hogy az előző nem népmesei idézet, ugyanis Shakespeare-től származik, az utóbbi azonban már tapasztalt magyar szólás-mondás. VAGY. A legutóbbi *rablóprivatizációs hullám* leginkább egy Kinn a bárány, benn a farkas játékot

testesített meg. Azóta úgy látom, az európai képernyőkről az ismert magyar népmesei alakok néznek ránk guvadt szemekkel: a gonosz mostoha, a vicsorgó farkas, a loncosos medve, a ravasz róka és a többiek. VAGY. A *fenntartható fejlődés* elmélete valószínűleg az Égig érő fa hasonlatosságára született meg. Növekedj, légy óriás! Csak arra nem gondolnak, hogy minél óriásibbak leszünk, annál nagyobb lesz az ökológiai lábnyomunk is! Hiszen több erőforrást használunk, és több hulladékot termelünk, mint azt a fenntartható fejlődés elve szerint tehetnénk. És ha ezt így folytatjuk az üveg-hegyen innen és túl, akkor egyszer majd bolygónk történelme is csak egy mesében élő történet lesz.

Sok mese az időben távoli valóságból született, és mégis, mostanság egy másik fajta valóságba is beleillik. Ezt legtöbbször örömmel állapítjuk meg, de van dermesztő párhuzam is e tekintetben. A Húsvét-szigetek példája nemsokára megismétlődhet, de egész földrészekre kiterjedően, hiszen már a *történelem billenési pontjának* közelében vagyunk, aminek utána pedig, már nem lesz Három kívánság sem.

[Felkért hozzászólás, elhangzott a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Mesetudományos Konferenciáján, Budapest, 2012-02-16.]

Krasnojarszki fenyők a Rózsadombon

Harsonaszó két emberért

Ahogy a kiegyezés után létrejött és lendületes fejlődésnek indult az Osztrák-Magyar Monarchia, úgy ez együtt járt alattvalóinak gyarapodásával és teremő életvitelének emelkedésével is. A Wihart (alias Wiehardt) család élete is szépen fejlődött a főváros peremén, Pestszentlőrincen. Elsőszülött fiúként Ferenc látta meg a napvilágot, aki építész lett, s ekként tervezett és épített élete derekán elsősorban templomokat, amelyek ma is az akkori kor tanúiként láttatják magukat. Még a békében, 1885. március 8-án megszületett József Antal, a második fiú, aki aztán gépészmérnöki egyetemi diplomát szerzett.

Mint mindenkinek, úgy József számára is végleg lemerült az évszázad, helyébe új lépett. Az átörökölt nyugalom még tartja magát, az Orosz Birodalom cánya nyaralni megy népes családjával a Jalta melletti nyári palotájába, északi szomszédjában, Stockholmban és Oszlóban 1901-ben kiosztják az első Nobel-díjakat, itthon Széll Kálmán kormánya idején 1902-ben megalakul a Gyáripárosok Országos Szövetsége. 1905-ben azonban a béke már kezd törékennyé válni, Szentpéterváron lezajlik a „véres vasárnap” és kirobban a polgári forradalom, majd 1912-ben „vérvörös csütörtök” tombol Budapesten. Az évszázad nyitánya 1914-ben hangzik fel, egy pisztolylövés az egész. Június 28-án Ferenc Ferdinánd osztrák trónörököst éri a golyó Szarajevóban, másnap a rikkancsok a merénylet hírével viszik szét a lapok különkiadását. Ausztria-Magyarország erre hadat üzen Szerbiának, és ezzel – számunkra is – megkezdődik az I. világháború. A hír beszállt Wiharték családi házába is, és a látszólagos nyugalomban mindenki félve kezdett várni valami váratlanra.

Ez a vihar előszele volt, amely átlengett Európán és elérte Oroszországot, végül kitört a vihar, s még ez évben a földre is lecsapott, hogy Isonzótól Przemyslt érintve Szibériáig tomboljon és milliószámra szedje emberáldozatait.

Valamikor 1914-ben, szándéka ellenére, menetbe állították katonaruhában Wihart Józsefet is. Így indul el világot látni és keveredik bele az égi-földi Nagy Háborúba, ott pedig az orosz hadszíntérre, közelebbről valószínűleg Galiciába, a védvonalba. Przemyslben a várat az orosz csapatok télen bekerítik, amely végül – négy és fél havi körülrítés és éhezés után – 1915. március 22-én elesik, száztízezen orosz fogságba kerülnek, pestszentlőrinci főhősünk is velük együtt kezdi meg hosszú utazását. Túlszűfolt hadifogolyvonatok kezdtek robogni Szibéria felé, Omszkban már 1915. április 12-én százezer foglyot várnak Przemyslből.

Sokan és sok irányból meneteltek ide, a világ harmadik legnagyobb erődjébe, itt harcolt Gyóni Géza is főhadnagy öccsével, Mihállyal. A vár feladásakor fogságba esnek, együtt érkeznek meg 1915 októberében a vándorlás utolsó állomására, a krasznojarszki orosz fogolytáborba. A tisztí részleg barakkjában telepednek meg, de a legénységtől sem elszakadva. Gyóni itt fejezi be ciklikus költeményét, a pokoljárás regényét: „Levelek a Kálváriáról.”

A hadifogolytáborok életének elszomorító hétköznapi eseményei eléggé közismertek, így most inkább arról lesz szó, ami hősünk sorsának alakulását a történet szempontjából jótékonyan befolyásolta. A táborlakók munkával könnyíthettek sorsukon. Kellő szakképzettségüknek köszönhetően önállóan dolgozhattak, saját munkájukból éltek. Ipartelepeket működtettek, amelyekben bőráruktól cipőkrémig, szappantól gombig, egyiptomi cigarettától kölnivízig mindent termeltek, így Wihart gépészmérnök is kellőképpen dolgozhatott és kereshetett. A városba is kijárhattak, szabadon jöhettek és mehettek, csak éppen sehová nem utazhattak el. Voltak emellett

tisztek, akik később elhagyták a fogolytábort, és a városban telepedtek le.

A krasznójarszki hadifogolytáborban a sok nélkülözés ellenére és a kilátástalanság érzésének elűzésére színvonalas színházi, zenei, és sportélet virágzott, úgy néhány barakkban, mint kívül a városban, ilyenkor sokan kimehettek előadásra, hangversenyre, ahová a helyi lakosság is szívesen elment művelődni és úgymond társasági életet élni.

1916-ban a hadifogolytábor március 15-e megünneplésére készült, Gyóni Géza „Márciusi akarat” című versét az ünnepi szónok már kívülről tudta, és már nagyban súrolták a templomtermet, amely egyúttal hangversenytér is volt. A táborparancsnokság azonban, a szabályzatra hivatkozva megtiltotta a „politizáló” rendezvényt, egyben a templomterem használatát is erre a célra. Ez a botor rendelkezés végképpen lerontotta a táborparancsnokság még megmaradt kicsiny tekintélyét. Még az is, aki eddig félig osztráknak, félig magyarnak érezte magát a kétfejű sas uniformisa alatt, azt mondta erre: „Azért is megtartjuk a márciusi ünnepélyt! Azért is feltűzzük a kokárdát!”

Felvirradt március 15. napja. A tábor összes magyarja lenn nyüzsgött a nagy téren. Reggel a templomterem minden ablaka, ajtója még csukva volt. Mire az ünnepély időpontja elérkezett, a templomterem ajtaja és minden ablaka kitarult. A tiszték és a legénység megtöltötte a termet, a kint szorultak az ablakokon keresztül készültek hallgatni az ünnepséget.

Aztán az emelvényre lépett a közszeretben álló magyar költő. A „Márciusi akarat” óriási hatást ért el. Ráadást várt még mindenki, ami nem is maradt el. Feszült csendben vett elő Gyóni egy papírlapot és olvasni kezdte: „*Mikor gránát bőgött, mikor bomba csattant, Mikor ezer ördög fűtött ezer katlant,...*”. Ömlött a szó Gyóni ajkáról, és a végén tapsolt, tombolt a hadifogolysereg. A vers annyira

megragadta a foglyokat, hogy barakkról-barakkra, szobáról-szobára járt, alig volt olyan tiszt, aki le ne írta volna.

A költő barakkszobájának elkülönített zugában Lev Tolsztoj képe díszlett a falon, gyönyörű keretét hálából faragta a versekért egy közlegény. Aztán az agyat tépő kételyek és fárasztó nélkülözések közepette igen megrendítette Mihály öccse váratlan halála. Roncsolt idegszárait napok alatt felőrölte a téboly, és 1917. június 6-án, születése napján elszólította a halál.

Tízezres tömeg kísérté utolsó útján; ezúttal a tábor őrei is fegyver nélkül vonultak ki. A sokféle nemzetiségből jött népek végtisztelete pedig jelképpé nőtt: a hányatott költősors jóvátételéül is. Gyóni Géza koporsójánál a „vengerszki orcheszter” hadifogoly zenekar játszott a Beethoven gyászindulóját.

Barátai vasabronccsal csavarták körül derekát, ha netán hazai földre kerülhetne vissza, felismerhessék. Wihart József tartalékos tiszt is ott állt a gyászoló tömeggel az elhunyt közelében.

A bolsevikok a hatalomátvétel után továbbra is megengedték az iparúzést, szükségük volt a nagyszámú intelligens emberre, akik Krasznójarszkban, a „hadifoglyok fővárosában” komoly kultúr-központot alkottak.

1920-ban a tábor lakói a maguk nehéz sorsa mellé kaptak még egyéb megpróbáltatást is, amikor a krasznójarszki ütközet előtt, alatt és után is, a vörösök összefogdosták Kolcsak fehérorosz katonáit és a táborokba zárták őket. Ekkor elszabadult a tífusz- és a pestisjárvány, amelyet a többtízezer elhullott lótetem is segített felszítani, s ez bizony megtizedelte a magyar hadifoglyok közösségét is.

Most, hagyjuk folyni az eseményeket a maguk medrében, a szereplőket élni saját sorsuk szerint a hadifogolytáborban, és nyúljunk vissza arra az időre, amikor elindult egy másik élet, ezúttal a Pestszentlőrinctől nagyon messzi Oroszországban.

Valahol Moszkva és Szentpétervár között, Tver kormányzóságban, a nagykiterjedésű erdőségtől ölelve, egy Vaski nevű településen

élt a nemesi rangú Viktor Telegin és felesége, Paraszkéva, akiknek 1897. január 24-én megszületett második leányuk. Ekkor ez a család is emelkedőben lehetett, hiszen az előző században épült meg Szentpétervár, az új cári főváros. Megindult a fejlődés, divat lett a régi fővárosból az újba utazni, a kettő között félúton kiépült szép város, Tver lett a pihenőhely, amelyet II. Nagy Katalin cárnő még inkább az előkelőségek kedveltő helyévé varázsolt, egyre pezsgőbb élet folyt itt. Ennek vonzáskörében élt és dolgozhatott a Telegin család is, erdei otthonukból akár csengettyűs lovas szánon is elérték a híres vasútállomást. 1908-ban úgy döntöttek, hogy kislányukat, Anna Viktorovna Teleginát a szentpétervári Szent Katalin-rend iskolájába íratják be. Híres és előkelő intézmény volt, a kiterjedt Romanov-család nagyhercegi rangú gyermekei is ebbe az intézetbe jártak. Anna – 1915-ben kiállított bizonyítványa szerint – tiszta kitűnő eredménnyel végzett, akkor 18 éves volt. A háború zaja túl messze volt ahhoz, hogy a birodalmon belül zavarja a békés vidéki életet.

Az 1917 novemberében kitört bolsevik forradalom őt már szülőhelyén érthette, ahogy Wihart Józsefet a krasznojarszki fogolytáborban. A cárhoz hű család napjai ekkor meg lehettek számlálva, de 1918 nyarán, amikor a vörösök vérszomjas mámorukban tombolva legyilkolták a cári család minden tagját, már bizonyossá válhatott sorsuk beteljesedése. Nem tudni pontosan, hogyan került el a Telegin család a távol-keleti Krasznojarszkba, de az esemény bekövetkezett. Egyben azért biztosak lehetünk: nem önként vállalták a számkivetettséget. Két feltételezés tartja magát mindazonáltal. Az egyik szerint a fehérórosz hadak menekülése sodorhatta magával egyre keletebbre a családot, csak hát túl messzire sikerült az út. A másik szerint a cárhoz hű, hagyományokat tisztelő családot egyszerűen száműzték tetszetős kúriájukból, és vonatra tették őket kelet felé. Krasznojarszkban kezdhettek új életet, nővére és sógora még 1973-ban is ott laktak; azóta nincs hír felőlük.

Kezdjük el követni a két ember sorsát az új élettérben, az új városban, ahol – akár orosz ember, akár idegen nemzetiségű hadifogoly is volt valaki –, mindenki egyformán az új hatalom, a vörös terror foglya volt, és egymásra utaltságban élt, ha tetszett, ha nem. Nyilvánvalóan a Telegin-család valahogy folytatta életét és igyekezett eltartani magát, míg Wihart József tartalékos tiszt szorgalmasan dolgozott a hadifogolytáborban, és szabadidejében kijárt a városba. A helyőrségparancsnok engedelmével a tisztek érintkezhetek a lakossággal, sétálhattak a városban, bevásárolhattak, járhattak fürdőbe, csakúgy, mint a város bármelyik lakója. Amúgy az élet sivár, az emberek szürkék, az átszállítandó foglyokat a téli fagyban is mezítláb terelik át a városon. Tarol a betegség, a szegénység, az utcai durvaság, a lökdösődő koldulás. „Kivételek a magyarok, akik csendesen és tartózkodóan viselkednek.” Talán Anna Telegina is erre figyelt fel először, amikor megpillanthatta Wihart Józsefet a város – mondjuk – egyik hangversenyén?

Egymáshoz közeledésükről és találkozásukról nem tudunk semmit, azt sem, hogy hol, miként és meddig élhettek együtt – már Krasznajarszkban. Közös történetük számunkra ott kezdődik, ahol a kettőjükre utaló első írásos nyom fellelhető. Házasságlevelük szerint 1924-ben Szentpéterváron egy római katolikus pap előtt kötött házasságot a római katolikus József és a görögkeleti Anna⁸.

Krasznajarszk az egyik, Szentpétervár a másik biztos pont. Miért éppen az utóbbi város volt az első elérendő céljuk és milyen megfontolásból? Hiszen Budapest felé nem ez az út vezet, főleg egy hazájába lehető leggyorsabban visszatérni vágyó hadifogoly számára. Wihart József a szerelem sugallatára nyilván szabadon döntött a közös kitérő mellett, merthogy ezt megelőzően is szabad rendelkezésű fogolyember volt, ellenkező esetben egy szervezett hadifogolyvonattal már 1921-ben hazaérkezhetett volna. Csak egyet hihetünk: Magyarország felé irányt véve, Anna álma lehetett a kitérő Szentpétervárra. Nyilván érzékelhetővé és valószínűvé kívánta tenni

vőlegénye számára legalább kívülről azt a régi nagypolgári világot, ahol születése után éveken át élt és tanult, – ami után Szibériába kellett mennie –, dicsekvően meg akarta mutatni az örök emléket, a Szent Katalin- líceumot, ahol még a békében sikerült megalapoznia tudását. Nyilván maradt ott még néhány, a hatalom figyelmét elkerülő osztálytársa, akik segíthettek elszállásolásukban, részt vehettek az esküvőn, vagy talán csak titokban ott voltak ők is az eskető pap előtt, és kéznél voltak az esküvői tanúk is.

A harmadik biztos pont, egyben a végállomás már Budapest volt, ahová 1925-ben együtt érkeztek haza. A keserűdes boldogságban új életet kezdtek, Anna hátrahagyta, József visszakapta régi hazáját.

Megnyugvásuk és életkedvük itthoni pecsétje drága fiuk Ferike megszületése, valamikor 1926-ban. Korábbi házasságkötésüket 1930-ban egy újabb kötéssel megerősítik⁸, így okmányaik is rendben vannak. A gyermek 1932-ben kezd iskolába járni, 1942-ben középiskolai tanulmányúton jár Perugiában, ahonnan levelet ír szüleinek, döbbenten megemlítve azt is, hogy olasz lapokban Budapest bombázásáról olvasott. 1943-ban érettségizik,¹⁴ majd mozgósításkor behívják katonának. Ferike ezzel életének utolsó szakaszához érkezett, amit akkor még nem sejtetett.

Míg a szülők Pestszentlőrincen, óvóhelyen töltik mindennapjaikat a szovjet ostromgyűrű borzalmai közepette, addig Wihart Ferenc, az orosz édesanya fia, fegyverrel harcol az ádáz Vörös Hadsereg orosz katonáival szemben. Ő igazságos, honvédő harcot folytat hazája nevében, ugyanazon megszálló bolsevik henger ellen, amelyik annakidején a Telegin családon, az orosz nagyszülőkön és édesanyján is áthajtott. Aztán Budapest ostroma véget ért, aki katona létére szerencsésen túlélte, levehette az egyenruhát, aki nem, az hadifogolyként tovább menetelt, egészen messzire, Szibériába, oda, ahová az előző világháborúban szüleiket, nagyszüleiket hajtották. Ferikének viszont egyszerűen nyoma veszett. Az édesanya egy életen át hiába várta elveszett fiának betoppanását. Időnként elővette, és

erős lelki tartással, de mély fájdalommal nézegette a megmaradt néma fényképeket.

Így teltek az évek a főváros peremén, mígnem eljött a vágy egy meghittebb környezet után, közelebb kerülni a teremtetett természet-hez, ott élni tovább egy nyugodtabb életet. Elindultak hát a budai hegyek felé, a zöldövezetbe, hogy lakást keressenek maguknak egy szép helyen épült házban. Amikor a Bimbó út 193. számú ház alatt elhaladtak, Telegin Anna megállt, felnézett a házra, aztán fel tovább, egészen a házat őrző tizenkét óriásfenyő csúcsáig, és nem ment tovább. — Olyanok ezek, mint a krasznójarszki fenyők! Jó lesz itt nekünk — mondta, és azon nyomban lélekben már be is költöztek.

1956 nyarán költöztek fel ténylegesen Pestszentlőrincről, az Állami telep 121/7-ből, egy hónappal azután, hogy ebbe a házba költözött – szintén Pestről – dr. Ganczaugh Béla ügyvéd és családja is. Alig ismerkedtek meg egymással, kitört a forradalom, és rövid időre már együtt is ültek a pincében, amikor – már megint – a szovjet hadsereg innen is löni kezdte a várost, fel s alá vonultak tankjaikkal a Duna-part és Hűvösvölgy között.

Az ügyvéd úr nagyobbik iskolás fia többször is fel akart menni a Kapy út és a Törökvész út kereszteződéséhez, közelebbről megta-pasztalni a hadi cselekményeket, a fegyverropogást, amit egészen közélről hallottak a pincében is. Az apa minden ilyen elmenetelő szándékot megghiúsított. Ebben nagyot segített neki Wihart József, aki a kalandvágó fiút szintén lebeszélte tervéről. A nyomaték kedvéért pedig, az apának a pincében elárult egy olyan titkot, amely valóban hétpecsét alatt rejtezett. Elmondta Feri fiának szörnyű történetét, aki 1945 januárjában éppen a Kapy út tetején esett el harc közben, a szovjetek lőtték le. Hogy, hogy nem, elért hozzá a hír, ezért a helyszínhez indultak. Az édesapa és a nagybácsi, semmi kétség, ott találta meg a fiú holttestét egy vízaknában, elhantolásáról, továbbiakról nem szól az emlékezet. Ezt a jelenetet a magyar apa soha nem mondta el az orosz anyának. Elmondta viszont most a

szomszéd apának, így aztán annak fia tényleg nem hagyta el a ház pincéjét a lövöldözések idején. A két apa és a nagybácsi innentől kezdve együtt cipelték tovább a súlyos titok terhét, gondosan és örökre elhallgatva azt az édesanya előtt, aki – talán a sors szeszélye folytán – mégis éppen itt érezte meg a végső letelepedés nyughelyét, a fia közelében, ahová a sugallatos „krasznojarszki fenyők” hívták el.

A forradalmat és a fővárost a szovjet hadsereg beözönlő tankjai szétlőtték, katonái a lakosságot félelemben tartva járőröztek, az időjárás pedig, nemsokára zord hideg télbe fordult. Anni néni elcsúszott a jeges úton és eltört az egyik lába, az ügyvéd úr és a férj a hegyről lefelé szánkón húzták be a Szent János Kórházba. Útközben a ruszki katonák durván igazoltatták őket, és csak Anna Telegina orosz tudása volt az igazi „biztosíték” arra, hogy továbbengedjék, az ép lábát melegítő eredeti orosz halinacsizmában. Anni néni szájából édes anyanyelvükön hallották vissza a szavakat, amelyek dallamából talán még a Néva-parti nyári szellő és a Jenyiszej tavaszi jégzajlásának hangját is kihallani vélték. A hazarepülés pillanata elnyomta bennük az itteni gyanakvást, így esett, hogy mindig továbbengedték a rajnál is kisebb önmentő csapatot.

Ahogy minden tavasz előhoz egy új hajtást az élővilágban, úgy nyílt meg Anni néni szíve is még egyszer, amikor mind inkább felfedezte maga mellett a jó szomszédék öt éves kislányát, az ügyvéd úr családjának legkisebb gyermekét. A kislány hetente háromszor átjárt vacsorázni, hármásban teázta és sokszor ettek körözöttes kenyeret. Aztán elemi iskolás korában ő járt le a hegyről hetente kétszer vásárolni nekik, ezért mindig két forintot kapott. Később megtanult fánkot és krokettet készíteni. Ötödikes korától Anni néni tanította őt oroszra, az egész iskolában ő lett a legjobb oroszos, tiszta és lágy kiejtését az orosz tanárok is csodálva hallgatták. A kölcsönös szeretet odáig vezetett, hogy örökre akarta fogadni őt, a fia elveszejtése által a lelkében keletkezett tátongó úr helyébe egy új életet akart befogadni. Ez természetesen nem következhetett be,

jóllehet, ennek a szándéknak a szívjósága nem volt kétséges, mindenki lelkét egy kicsit elszorította.

Wihart Józsi bácsi 1957-ben egy székesfehérvári üzemből ment nyugdíjba. A mérnökmunkát leginkább egykedvű semmittevéssel váltotta fel, ez pedig, egyenesen vezetett egészsége megromlásához, annak ellenére, hogy ebben az időben már testvére, Wihart Ferenc templomépítő is feljárt feleségével a Bimbó útra, akik meghitt és jó hangulatú társaságot jelentettek számára. Anni néni 1958 januárjától elhelyezkedett, mert a nyugdíj nem volt elég a megélhetéshez, a Komplex Külkereskedelmi Vállalatnál volt orosz, francia és német nyelvű levelező, ahonnan 1964-ben nyugdíjazták.

Békés és baráti szellemű szomszédságban teltek ismét az évek, amikor az ügyvéd úr 1967-ben megvette Gyóni Géza verseskötetét. Ennek bevezetőjében ismertetésre kerül a híres költő életútja, különösen kiemelve az első világháborús és a hadifogolytáborban lezajló eseményeket, és halálának körülményeit. A könyvet megmutatta a kedves szomszédnak, aki — ugye, ott volt Krasznajarszokban, baráti viszonyba került a költővel, és részt vett a gyászszertartásán is — beleolvasott, és az egyik oldalnál mindjárt le is tette. Ez annál a résznél történt, ahol ez áll: „Barátai vasabronccsal csavarták körül derekát, ha netán hazai földbe kerülhetne vissza, felismerhessék.” Wihart József – az egykori hadifogoly szerénységével – részletesen elmesélte az ott történeteket, mire fel Ganczaugh Béla ügyvéd a könyv eme lapjára – a ma is olvasható – következő bejegyzést írta: „A vasabroncs ötletét Wihart József fogolytárs adta.” Hála a Teremtőnek, a nyugdíjas egykori hadifogolynak volt még ideje életének végállomása előtt egy megállóval korábban megosztani eddig nem ismert, maradandó érdemét, amelyről ma sem tud senki. Nem sokkal ezután, lélekben megkönnyebbülve, még az év augusztusában elhunyt.

A megözevgyült Anni néni 1969-ben kiutazási engedélyt kért, és kapott a Szovjetunióba, hogy meglátogassa még mindig ott élő

nővérét Krasznajarszkban, akit azóta nem látott, hogy menny-asszonyként eljött onnan. Szép gyermekkora után lesújtó élmény volt tapasztalnia a szovjetrendszer kíméletlen rombolását tájban és emberben egyaránt, és a kinti élmények ráébresztették arra, hogy fiatalkori életeszménye és az ottani természeti környezet élvezete örökre szóló hiú ábránd lett. A szocialista realista valóság szürke vívmányai rendkívül lehangolták. Kedélybetegsége egyre erősödött, életereje rohamosan lankadni kezdett, ami az alapbetegségére is kihatott, és hiába a szomszédok gyámolító segítsége, vizsgálása, 1970. április 7-én bevégezte földi pályafutását.

Miután leszármazott nélkül halt meg, a hagyatéki eljárás lefolytatásához nővérét és sógorát hívták el Budapestre, akik 1970-ben meg is jelentek. Ez volt az Anni néni életét követő utolsó néma jelenet, amely után a vasfüggöny végleg legördült a viharvert család történetére.

Anna Telegina, a cári hűségű, jószívű orosz asszony, nem tudta örökbe fogadni a magyar kislányt, bármennyire is szerette volna, viszont, a tizenkét óriásfenyő örökbe fogadta az egykori krasznajarszki kislány, majd odaveszett drága fia történetét. S ezért, azóta is, ha az élő tanúként itt maradt és ma is élő egykori szomszéd kislány, ma már nagymama, feltekint a fenyőkre, eszébe jut a történet, de, amikor őbenne villan fel a történet, szeme önkénytelenül is rögvést a fenyőkre téved.

Aki elolvassa ezt az emléket, zendüljön fel fülében Copland „Fanfár egy átlagemberért” című szimfonikus költeménye Telegin Annáért és Wihart Józsefért.

[Az írás megjelent a Budai Polgár 2012-03-09-i számában.]

13. Anna Telegina a Szent Katalin-rendben, Szentpétervár (1915)

Navahó indiánok

Az ékesszólás varázslata

Kedves Barátaim! Felnőtt nyelven szólva kimondhatjuk, mint szülők, nagyszülők, hogy a fiatalok nemcsak hogy jövőnket jelentik, hanem életcélunkat is, őket támogatjuk minden téren. A szülők, nagyszülők féltve nevelik őket, a gyermekorvosok gyógyítják, az óvónők anyai gondoskodással istápolják, a tanárok tanítják őket.

Fontos is ez a szolgálat abban a világban, ami most vesz körül bennünket. Ez egy kétarcú világ. Ugyanúgy, mint ahogy ez a középkort is jellemezte. Az inkvizíció rémséges sötétségével szemben, azzal egy időben terjedt és virágzott a reneszánsz művészet és a humanizmus.

Mai kettős életünkben, saját értékeink a tudatunkban és lelkünkben háttérbe szorulnak, mert helyükbe az idegen kultúra igyekszik beférkőzni, persze hazai segédlettel. Miről van szó?

Arról van szó, hogy a tévé és az internet, rabul ejtve az emberek nagy részét, éllovas az amerikai álmot terjesztésében. Az árúbőség és a fogyasztás bűvölete költözik az emberek tudatába, ami boldogságot sugall – „csúcs ez az érzés” –, és édes a mézes madzag. Így születik és terjed a konzumidiotizmus. Csak a bőség jegyében említem meg a legújabb amerikai rekordot. Egy sikergyógyszer a legfényesebb karriert futotta be Amerikában, depresszió ellen hatmillió ember szedi a szert. Az anyagi jólétben erre is futja, éppen abban a jólétben, ami depresszióba taszította e milliókat, az amerikai álmot nagy veszteségeit. Együtt a jólét, a magány, és a gyökértelenség. A közepkelet európai értékek, mint a múltból való építkezés, a nemzeti együvé tartozás, a család pillérszerepe a társadalomban, ez mind elvetendő konzervatív eszmerendszer lett. Egy világpolgár szempontjából, akinek tudatilag nincsenek követendő ősei, családja és kötöttsége, felelőssége, aki mindenütt otthon van, akinek csak ma

van és holnap, annak a szempontjából mindez csak egy haszontalan lomtár. Ezt akarjuk itthon is meghonosítani? A többség biztosan nem.

Az elmondott történeti kép inkább a felnőttek terhe. De mi van a fiatalokkal? Ők másképpen sínylik meg az álmod Amerikában. Amikor már a média beérett gyümölcsének számítanak, akkor egyre inkább fogyasztják a pláza-életmódot, az agresszív és pornófilmeket, márkacipőt, kólát, kábítószer, csillogó motort, autót, és később áttévednek a bűnözés területére is. Hiszen igényeik magasra nőttek, ahhoz pedig pénz is kell, amit már csak törvénytelen úton lehet megszerezni. És ekkor történik a baj. Bíróság elé kerülnek, és ha még nem lehet börtönbüntetést kiszabni rájuk, akkor kötelező „átnevelő” táborba küldik őket. Ott aztán kiszolgált kemény katonák veszik kezelésbe őket, vagyis testi és lelki alkataikat apróra törlik, amiből nem hiányzik a hátukon történő csizmás menetelés sem. Egy vagy két hónap után a társadalom hasznos tagjaiként adják vissza őket szüleiknek. Csakhogy a statisztika szerint a visszaesők száma jóval nagyobb ebben a műfajban, mint a fegyházra ítélt felnőttek esetében. Tessék megkapaszkodni. A szabad világban, szép számban vannak szülők, akik, ha már nem bírnak az általuk elnevelt csemetével, pénzért adják be őket ilyen táborba. És tessék még jobban megkapaszkodni. Ez az átnevelő táboripar intenzív fejlődési szakaszban van, egyre több profitot hoz. És Amerika szárnyal.

És most a modern sötétség után hadd térjek át azokra, akiknek ezekkel szemben van gyökerük és ennél fogva van tartásuk. De, hogy ne hazai példát vegyünk, és hogy a gyerekek is halljanak egy jó kis történetet, hozzuk fel példaként az ugyancsak amerikai megavilágban szigetként élő navahó indiánokat. Ők Arizonában, rezervátumban élnek, saját közigazgatásuk van, főleg bányászatból és nehezen élnek. Ellentétben sok más indián közösséggel, ők elutasították, hogy földjükön kaszinókat létesítsenek, tilos bevinni területükre alkoholt és fegyvert. Az iskolákban a navahó nyelvet tanítják. Háború előtt

azonban annak, aki navahó nyelven szólalt meg az iskolában, büntetésből mosószappannal mosták ki a száját. Aztán – láss csodát – éppen ez a nyelvtudás szolgálta a nagy Amerikát szorult helyzetében. A navahó nemzetnek ekkor nem több mint ötvenezer, rezervátumban élő tagja lehetett. A navahó nyelvnek nem volt írásos változata!

Miről is van szó, gyerekek? A második világháborúban Amerika súlyos harcokat vívott a Csendes-óceáni térségben, hadban állt Japánnal. A sarkalatos tét a titkosítás és az ellenség rejtjeleinek megfejtése volt. A legjobb módszerek sem bizonyultak biztosnak. Ezért az amerikai hadvezetés a navahó indiánokat vetette be, hogy saját nyelvükön közvetítsék a telefon- és rádióüzeneteket a haditengerészet számára. Az első próbán az indiánok húsz perc alatt rejtjeleztek, továbbítottak és fejtettek meg egy háromsoros üzenetet, amihez a rejtjelező gépnek harminc percre volt szüksége. A telefon két végén angolul is beszélő indiánok ültek, akik angolul kapták a szövegeket, és navahó nyelven továbbították, illetve vették azokat. A lehallgatott beszélgetést azonban a japánok soha nem tudták megfejteni. Néhányukat ezért ki is végezték, holott nyilván nem a japánok képességével, a tanult tudásukkal volt baj. A kísérlet után megkezdődött a navahók toborzása, kiképzése és bevetése. Szerepük pótolhatatlan volt. A japánok ugyanis meg tudták fejteni a légierő és a hadsereg rejtjeleit, ám a navahó kódbeszéddel nem boldogultak. Végül még az atombombát is sikerült ledobni. A kicsi, de értékeiben és tudásában gazdag, bátor indián nemzetség világra szóló győzelemre segítette egész Amerikát.

Mi a tanulság az elmondottakból? Az, hogy a mai kétcárú világban, a modern idők kísérete általános hanyatlás mellett is érvényesülhet a kicsi, de értékes közösségek igyekezete az egészséges szemlélet és életmód megtartására és továbbadására. Így van ez Tatabányán is. Itt még honos a családközpontú élet – íme még a Rotaryban is itt vannak a családok. Rotariánus barátaink igyekeznek segíteni másoknak abban, hogy tudjanak élni a szabadság

adta lehetőségekkel. Mert ez a legnehezebb feladat. Hiszen a szabadságban óriási a kockázat az ember számára: fel lehet emelkedni és el lehet bukni. A rabságban nincs kockázat. Se nyerni, se veszíteni nem lehet, csak túnni és túlélni. A navahó indiánok ennek köszönhetően élnek még ma is, hiszen a mag megmaradt, remélhetőleg még a rabtartó hatalmat is túlélük, és majd újból elnépesednek egyszer.

A mi közösségünk – amely olyan kis közösség, mint az indiánoké volt, kicsi, de erős – tud életeményt adni azoknak, akik esetleg nem tudnak eligazodni a világ kettős volta miatt. Azt mondjuk, hogy ha a piacon kapható életképek nem felelnek meg számunkra, akkor azokat ne próbáljuk úgymond jobbá tenni, hanem cseréljük le újakra, amelyek egyben a saját régi emlékváraink. Ezek az összetartó család, a tiszta játszótér, a barátságos iskola, a kirándulásokhoz illő tiszta természet, az istenhit, egymás kölcsönös elismerése és szeretete.

Bár gondjaink néha lehúznak a földre, reményeink felemelhetnek a magasba. Álmodjuk újra az életünket!

Ma még talán „kódbeszédnek” tűnik mások számára, amit mi mondunk, de az biztos, hogy előbb vagy utóbb mindenki meg tudja majd fejteni az általunk visszahozandó humanizmus rejtjeleit.

[A beszéd a Rotary Club Tatabánya családi ünnepségén hangzott el 2002-ben.]

Egy ukrán asszony kalandos élete

dr. Farkas Olivér százados sorsával összekötve

— Úgy hívták, Szkvira. Ez egy helység⁴³. Onnan, Szkvirából vannak a falvak. És Kavinirovkában gróf Potockinak volt birtoka, ott voltak az én szüleim is, ott születtek, már régen. Én már Kijevben születtem.

— *Mikor született, milyen körülmények között? Aztán, ugye, jött a holodomor. És hogy jutunk el 1943-ig, amikor találkozott aztán a későbbi férjével? Tessék úgy mondani nyugodtan, ahogy jön.*

— Igen, hát jó, ahogy megtanultam magyarul. Csak így tudok beszélni. 1927-ben születtem. A pászportban valamiért 1925 van beírva, tehát saját magamat öregítettünk azért, mert háború alatt követelték tőlem, hogy a papa meg a mama hol van. Mondom, sehol, Szibériában. Az egyik katona, a férjemnek a katonája azt mondja: — Tessék két évet rátenni, és kész. — Na most, mondom: — Hát hogy? — Hát túl fiatal voltam, na.

— *Ami veszélyes volt akkor.*

— Nem, hogy veszélyes, hanem a szülőknek beleegyezése kell. Hát hol keressem én a szüleimet? Hát azt se tudom, hogy hol vannak, élnek-e. Hát nem élnek, tudtam sajnós.

— *És ők miben haltak meg?*

— Azt én nem láttam.

— *De hallott valamit?*

— Onnan, lehet hallani? Ha egyszer valakit elvisznek? Azt nem hallja.

— *Szóval ők elmentek, és nem jöttek vissza.*

— Ők nem mentek el, őket elvitték.

⁴³ Város Kijevtől 100 km-re Vinnyica felé, a két nagyváros között félúton.

— *Hol töltötte az ifjúságát és hogyan? Milyen emlékei vannak még a házasságáig?*

— Kijevben jártam iskolába, az ötvenes számú iskolába, nagyon jó tanuló voltam, jeles mindig, mindig meg voltak elégedve, mindig kaptam valami ajándékot. Nekem anyagi nehézségeim nem voltak. Lehet, hogy édesanyámnak igen, de velem ezt nem közölte. Hát én gyerek voltam. Én azt tudom, hogy amit én kívántam, nekem megvették. Könnyű volt, egyetlenegy gyerek. Tehát így nem volt semmi baj. Hanem a baj ott kezdődött, amikor jöttek már a németek, ez 1943-ban volt. Amikor jöttek az oroszok a Dnyeperen túl, jöttek már Kijev felé. Most mit csináljak? Közben én megismertem a férjemet. És a férjem azt mondta: — Idefigyelj gyerek. Te nagyon fiatal vagy és nagyon csinos. Én nem hagylak tégedet meghalni. — Nem lehetett nem szívesen elfogadni, mert csinos 29 éves férfi, főhadnagyi rangja, csak azt nem tudtam, hogy gazdag. Azt én nem tudtam. Hát az engem nem érdekelt soha.

És én bizony féltem, hogy a Dnyeperen keresztül jönnek be, csak át kell menni a vízen és jönnek az oroszok. Mi nem az oroszoktól féltünk, de tőlük is. Hát tudták nagyon jól, hogy kinek a gyereke vagyok. Hm?

— *Hát kinek a gyereke volt?*

— Hát kinek? Hát semmi esetre nem kommunista fiúnak, na. Kinek a gyereke? Akit elvittek. Summa summarum, azt mondta: — Nem hagylak el. Mondom: — Mi az, hogy nem hagysz el? — Elveszlek feleségül. — Nagyon rendes, becsületes ember egyébként, nekem mázlim volt, hogy ilyenekkel találkoztam. Hát ugyanúgy kihasználhatta volna. Egyébként nagyon sok ilyen német, olasz, ilyen meg olyan volt Kijevben, ahogy láttuk, a botanikus kertben meg az utcán vagy bárhol. Nagyon menő voltam, de én nem hittem senkinek semmit. A férjemnek, igen.

Na, el is jöttünk. Tulajdonképpen nagyon szerencsésen, ez csak szerencse volt. Az ő csoportjában munkaszolgálatos zsidók voltak. Ő

a 107-es gépkocsi szeroszlopnak a parancsnoka volt. Nagyon szerették őt, később aztán jöttek és igazolták. Annyira szerették – ő miskolci fiú, mezőcsáti fiú az én férjem –, és a miskolci zsidók mind tudták, hogy ki az a Farkas Olivér, és könyörögtek, hogy odakerüljenek valahogyan, mert ismeretség, minden van, a Farkas Olivérhez, mert az egy ember. Hát olyan igazolás volt, hogy amikor így igazoltak, akkor a férjem senkinek nem szólt semmit. Mikor bejött, az egész csoport ott ült már. Mert ott voltak olyan zsidók is, akik az ávóhoz kerültek, és ott találkoztak az ávón a férjemmel. Hát ilyes valami volt.

— *Hogy jöttek el? Hogy volt az a kis történet?*

— Kérem, ez egy regény. Szóval, mikor kijöttünk, ott voltunk a faluban egy nagyon helyes néninél. Két hónap múlva: — Na, települünk Stanislauba. — Mentünk Stanislauba, és Stanislaú után mentünk Magyarországra. Beültünk a kocsiba. „Delatin”, az már magyar, ugye? Ott a határnál van. Pont olyan, hogy itt robban, ott robban, amott robban – mondom, hogy Isten engem szeret –, így a robbanások mellett mentünk a zsidókkal együtt. Hát, mi a kapiténkocsin, és ők hátul. Na, most a férjem azt mondja: — Mit csináljunk a Laurával, mit csináljunk? — A tisztekkel ott beszéltek és azt mondja: — Kisanyám, tudod mit? Beülsz a zsidók közé, akkor csönd van. — Nekik is mondta. Megrajzolta itt nekem, mintha szőr lenne, sapkát adtak, kabátot adtak, a harisnyámat letakarták. És fönn a zsidók között ültem, hogyha benéznek, akkor tudják, hogy hány zsidó van itten, magyar zsidó. És így jöttünk át Delatinnál, ott volt a határ⁴⁴. Így jöttünk át. Megérkeztünk Máramarosszigetre. Persze, én fáradt voltam. Jó a katonának, az megszokta azt a nyomort, de én nem. Lefeküdtünk aludni valami szálláson, nem tudom, ott intézkedtek az emberek.

⁴⁴ Ma: Deljatyin. Onnan a Tatár-hágón át jöhettek be és mentek tovább Máramarosszigetre.

Jaj, sose felejttem el azt az éjszakát. Kopognak. Jön a csicskás, azt mondja: — Jaj, főhadnagy úr, magát keresik. — Kicsoda? — A csendőrök. — Csend lett persze odafent. Azt mondja: — Tessék kiadni a kisasszonyt, mert tudjuk, hogy maga áthozta. Egy orosz lányt. — Hát katonával mi tárgyalnivaló van? Kapott parancsot, ezt a nőt el kell hozni, kész, azon nincs mit tárgyalni. Azt mondja: — Oké, mindjárt. — Azt mondja: — Fiam, öltözz föl. — Ő is fölöltözött, én is fölöltöztem, egy kis csomagot csináltunk. Azt mondja: — Most még nem szólhatok egy árva szót se, várd ki! Türelem, várd ki. — Na, most engem elvittek a csendőrök, egy zsidó családhoz, ahol már előkészítették a zsidókat, bevittek engem is oda. A férjem viszont elment oda, ahol az a csapat ment kifelé, ahol mi jöttünk befelé. Azt mondja: — Gyerekek, kinél van pénz, pengő? Ha van, adjatok nekem. Adjatok, visszaadom — mondta, hogy kicsoda, micsoda, mert itt kell hagyni a lánynak. Hát nekem pénz? Hát semmi nélkül ottmaradnak? Összeszedett egy csomó pénzt, nekem átadta, azt mondja: — Ha az Isten úgy akarja, fogunk még találkozni. — Se ő nem tudta, se én nem tudtam. Én akkor bemutattam azt, hogy mennyire bátor vagyok, de semmit nem tudtam. Én éltem a magam életét. Bekerültem a táborba, ahol egy szép napon azt mondták Sátoraljaújhelyen: — Most pedig, vagonírozunk és megyünk Németországba. — Ott volt olasz, ukrán, mindenki, akit csak összeszedtek, aki nem magyar, persze a nyilasok, meg mit tudom én még, nem tudom kik. Ezt mind Németországba viszik dolgozni. Én, meg a Zina, egy kijevei kislánnyal együtt – muszáj volt ezt a kislányt mondani, mert a jövőben még szóba kerül – bekerültünk a vagonba és elindultunk valami [...] — Mi Németországba nem megyünk. Ha akarod, akkor velem együtt szöksz, ha nem, akkor itt maradsz, de én nem megyek. — Nem volt idő gondolkodni. Én akkor elég jól beszéltem németül. Na, most a magyar katonaság vitt el bennünket a határig. Ott már a magyarok lementek, jöttek a németek, és vittek Németországba. Ezt én valahogyan éreztem. Nem tudtam. Mit tudhat

egy tizenöt éves lány? De úgy, éreztem. És az a fiú, elég szimpatikus volt, magyar fiú, mindig úgy megnézett bennünket. — Szép lányok, de kár értetek — így beszélt. Mondom: — Idefigyelj kisfiú, nagyon megkérlek, ha megállunk — mert a vagonok bizonyos idő után megálltak, hogy pisilni lehessen, de ott álltak meg, ahol nincs semmilyen lakosság, a pusztán, valahol. Mondom: — Zina, jössz velem, vagy nem jössz? — Azt mondja: — Megyek, nincs mit csinálni. — Na, akkor gyere. — Éjszaka megálltunk kisdologra, és ott volt a fiú. És itt megint csak velem volt az Isten. Mondom: — Kisfiú, ha visszafelé jönnek, ne keress bennünket. Nagyon megkérlek. — Jól van. — Maradtunk. A vonat elindult, mi ketten maradtunk. Igen ám, de láttunk egy német vagont, ami tele volt lőszerral. Hát, mi mentünk kifelé. S voltak a katonák. Hát éjszaka, mondom, nem húzok sehova sem, maradjunk itt. Esett az eső, meg minden. Itt már nem a kisdolog volt a fontos, az ember éhes is volt, fázott is, álmos is, nem tudom én elmondani, hogy milyen. De, én éreztem, hogy tiszta lesz a levegő, biztos. Na, jó. Mikor már pirkadt, világosság volt, akkor látom, hogy mozognak a katonák az ágyúk mellett, és valószínűleg készültek, hogy majd mennek kifelé. Mi odamentünk, és én megkérdeztem, mondom: — Merre felé mennek? — De azt olyan természetesnek vették, hogy egy csaj ott kérdez. Azt mondja: — A frontra megyünk. — Mondom: — Nekünk Budapestre kellene. — Azt mondja: — Keresztül megyünk. — Mondom: — Nem vinnének el? — De! Szálljatok föl! — Gazemberek voltak. Ez Nowy Targ mellett volt, 140 kilométer Krakkótól, ezt azért nem felejttem el soha az életben, szóval, Nowy Targ mellett. Nagyon akartak hízelegni. Hát, én nem tudom, én az egyik vagonban voltam, ő a másik vagonban. Én nem tudom, hogy Zinával mi történt, én azt mondtam: nem! Gondolkodtam. Hogyne, fölcsinál nekem egy gyereket, aztán én mit csináljak. Nem, nem. Erre ők megálltak valahol, mert meg kellett állni, és jelentették, hogy itt szökevények vannak, mármint mi. Közben a magyar zsidókat vitték ezen a fronton

kifelé. Érti? Én itt állok, a zsidó ott áll. Azt mondja: — Mindjárt zsandárt fognak küldeni. — Jött a két pasas, ilyen csendőrök, hogy jöjjünk. Bementünk Nowy Targba, a börtönbe. Befogadtak. Azt mondja a Zina: — Most mi lesz? — Mondom: — Maradj! Ha rám hallgatsz, életben maradsz, gyere. — Felvették a jegyzőkönyvet. Mi annakidején voltunk már a KEOK-nál Budapesten egy hétig. Amikor elvittek a csendőrök, akkor küldték a ..., itt kellett egy hétig lenni. A KEOK-nál megvan, ki, micsoda, etcetera, tehát nem vagyunk zsidók. Azt mondja: — Zsidók vagytok! — Mondom: — Nem! Határozottan. — Mondom: — Idefigyeljen! Én meghalok, nekem mindegy. De, nem, mint zsidó. Vegye tudomásul, én keresztény vagyok! — Ők telefonáltak, és meg is állapították ezt, úgyhogy kaptam egy borzalmas nagy pofont, miközben állapotos voltam. Akkora pofont kaptam, hogy elabortáltam. Bizony. Hát egy a szerencse, hogy a börtönben, ahogy mi ott ültünk, hívták az orvost, aki nő volt, mert ordítottam. Hát abortuszom volt! Hát, fáj minden. Lent oroszok voltak a börtönben, nem bírták már ezt a sírást. Toporzékoltak. Jött ki az orvosnő, azt mondja: — Engem nem érdekel, hogy te micsoda vagy, én orvos vagyok, te beteg vagy, nyomás a kórházba! — A kórházba már úgy kerültem, hogy félig már nem is tudtam, hogy mi vagyok. Azt mondja: — Nem baj kislányom, mindent megteszünk érted, csak egyet nem. Többet gyereked nem lesz, az életben soha. — Mert olyan a fertőzés, hogy végig lejódottak mindent, amit csak lehetett. Akkor az már annyira nem számított. Betettek egy olyan szobába, ahol két ágy volt. Mellettem egy német katona és én. Úgy vigyáztak rám, mint ha én háborús bűnös lennék. Mikor megláttam a fehér párnát, akkor sírva fakadtam. Mert a börtönben mi volt? A padlón így semmi nem volt. Mászott a tetű, megfogtam és áttettem a másikhoz. Éhség, borzalmas, semmi se volt fontos. Bízam, és bízam, és bízam. Egy szép napon, két hónap után, sose felejttem el, június 4-én történt, az meg márciusban volt. — Na, Zina meg te, menjetek ki Krakkóba a

táborba, mert mentek Németországba! — Mégiscsak, Németország. Mert akkor szedték össze a fiatalokat, akkor ők tudták, hogy nem vagyok se tolvaj, se zsidó. Hát, jó lesz ez bomba alá dolgozni Németországban. Mondom: — Zina, megyünk! De hallgass rám! — Mert a Zina nem beszélt németül. Megérkeztünk a táborba. Először is betettek fürödni bennünket. Mondom, ez nagyon jó, végre megfürdünk. Megfürödtünk. Megmondták, mindenhova kapunk izét, hogy tetű ne legyen, hát készítették elő az embereket, ifjúságot, ki Németországba. Én már ott nem voltam rab, semmi, ifjúság megy dolgozni. Hát, nekem ez nem tetszett. És láttam egy németet vasutas egyenruhában, idemegy, odamegy, beszélget, felír, szóval láttam mozogni. Odamegyek, mondom: — Tessék mondani, ön mit keres? — Azt mondja: — Keresek olyan embereket, akik már voltak vasutasok. — Mondom: — Én voltam! — Benyúlok a kabát zsebébe, és ott van [...] Ausweis, ahol a MÁV-nál dolgoztam, mint fiatal gyerek. Véletlen, nem is tudtam, hogy az nálam van! Ez Isten dolga. Nincs mese. Engem gyerekkorom óta... Na, benyúlok, azt mondja: — Ez az! Kijevi, kijevi, igen, rögtön. Szerzek magának itten lakást, mindent, és itt fog nálunk dolgozni. — Mondom: — És kiszabadulok innen? — Mi az hogy, máris viszem. — Mondom: — Zina, gyere! — Én nem merek. — Zina, gyere! — Nem. — Nem? Maradj. — Hát ő ottmaradt.

Betettek engemet a vasútnál egy étterembe, ahol jönnek, mennek a németek, odamennek zabálni meg minden. Hát hová tettek? A mosogatóba. Hát persze, hogy a mosogatóba. És én megmondtam a lányoknak, hogy honnan jöttem, a Gestapótól. Hű! Az egyik hozott bugyit, a másik harisnyát, mert semmi nem volt rajtam, semmi. Nagyon rendesek voltak. Nagyon. Hát a pasas szerzett nekem a német postásoknak az épületében, ahol csak nők vannak, egy pici kis szobát, és négy pokrócot. Az egyik lepedő volt, a másik takaró volt, a harmadik párna volt, a negyedik mit tudom én. És, ahogy így álltam, nem győztem minden nap mosakodni, hogy rendesen nézzek ki, mert

nem volt semmim. És az egyikkel beszélgettem a konyhában. — Von wo sind sie? — und so weiter, und so weiter. Mondom: — Igen. Nekem kellene Budapestre menni, de előbb írnom kellene a páromnak. — Csak így beszéltem. — Majd mi értesítjük. Mondja meg a címet! — Megmondtam, hogy melyik a postaszámom satöbbi, satöbbi, és tessék elküldeni a lapot. Én csak annyit írtam: „Itt vagyok, ha látni akarsz, gyere!” Csak ennyit. A férjem Hajdúnánáson volt, megkapta a lapomat. Rögtön éjszaka összeszedte a tiszteket. Gyerekek, ez van. Jó. Akkor azt mondja: — Csicskásom és a Negrelli nevezetű karpaszományos honvéd jöjjenek. — Elindultak értem. Megérkeznek. Mondják nekem: — Laura, ott valakik keresnek tégedet, valami magyar tisztet. — Magyar tisztet? Hát pici kis ablak volt, ahol kiadják az ételt, én nem láttam semmit, csak látom ott a magyaros féle öltözetet. Kijövök. Hát!... Este jöttek, direkt mindig sötétben. Azt mondja: — Máris indulunk! — Mondom: — Gyerekek, hát föl kell öltözni. Hát egy cipő nincs rajtam, semmi. — Nem kell semmi, már indulunk is, nincs mese, Magyarországra. —Hát én összerendeztem. El se búcsúztam senkitől, hogy ne tudják, hogy én elindultam.

Elindulunk, és útközben, nem tudom hol, látjuk, hogy magyar katonatiszt integet, hogy Stop! Hát a régen ismerős alezredes. Most jön! Hát idefigyeljen, ez ilyen kis miniatűr dolgok történnek, ami életet adott. Mert, ha nem ilyen alezredes, hanem egy idegen, ha nem ilyen, hát akkor jelent, akkor... Megérkeztem. De olyan hasmenéssel, hogy ilyet az életben nem láttam. A víztől. Nem az ennivalótól, mert jóformán nem ettem semmit, a víztől. Így kerültem én Hajdúnánásra.

S azóta a férjemmel együtt voltunk, szépen éltünk. Az, hogy a szülők hogy fogadtak, hogy nem, az nem játszott nálunk szerepet. Először is, alig tudtam magyarul. Én tőlem mondhattak nekem, amit akartak, én akkor se értettem. Semmit a világon. A férjem nagyon rendes ember volt, Isten nyugtassa őt. Mi azért váltunk el, mert

nekem ilyen ócska anyósom volt, amilyen én nem leszek, direkt ellenem... A férjemnek viszont – nem hibáztatom őt, megértem – első volt az anyja, és a második a felesége. Erre én azt mondtam: Oké, akkor már megyek is. Ha valaki engem másodiknak lát, akkor már nem kell. Úgyhogy elváltunk.

Én itt neki a honvédségnél olyan állásokat szereztem! Bementem – soha nem felejttem el – a Pállfyhoz, akit felakasztottak, az ő parancsnoka volt a katonaságnál, egy nagyon csinos, klassz pasas. Hogyne! Nem olyan volt, mint egy háborús bűnös, hanem valamit nem akart megcsinálni, mert magyar ember volt. Odamentem a Pállfyhoz és azt mondtam: – Idefigyeljen, az én férjem gépkocsizó. Most nyílik az Ezredes utcában a gépkocsizó szeroszlop. — Igen. — Mit keresünk mi ottan Sátoraljaújhelyen a határnál, tessék mondani? Itt egy csomó gyerekem van! Megszólalt a másik tiszt: — És én mit szóljak? Az én feleségemet Auschwitzba elvitték! Mondom: — Uram, ez más helyzet. Arról én nem tehetek, se maga, se én – képzelje el, így tudtam már magyarul, s ilyen pofám volt –, mondom: — Erről én nem tudok, nem lehetett segíteni, de itt, lehet segíteni. Pállfy úr, legyen olyan kedves, intézze el azt, hogy az én férjem gépkocsizó legyen, ahol állandóan szolgált. — Ülök otthon, eltelt úgy tíz nap. Mondom, jaj, el kellene mennem a Keleti pályaudvarra; ilyen érzésem volt. Elvittem a gyerekeket a nagynénihez, és mentem. Jön a vonat, és ki száll ki a vonatból? A férjem. Egy nagy karácsonyfával. — Megkaptad a táviratot? — Mondom: — Nem. — Hát akkor hogy jöttél ki? — Megéreztem. — Áthelyezték. Meghallgattak engemet. Mégis itt lett segédtsízt. Itt volt segédtsízt, s utána bekerült a Honvédelmi Minisztériumba.

És a HM-ben lecsukták. Akkor csukták le, amikor kaptunk új lakást. Jött egy katona. — Tessék nézni, itt a ... százados úrnak – akkor már százados volt – itt az izé, a lakás... — Vigye vissza! Ma éjjel letartóztatták, vigye! — Na, mondom, ez egy pech, jó, vigye-

nek. Itt meg társbérletet csináltak az egész lakásból. Ez 1948 októberében történt. Még pedig, tudja, miért? Én tudom.

Egy Gulyás nevezetű fiatalember és Negrelli az, aki régen elhozott a vasúti konyháról. Ők összehaverkodtak valamilyen amerikai pasassal. Hogy is hívták azt az amerikai pasast? Pedig mindenki tudta a nevét, mindenki tudta. Szóval nagyon, nagyon barátkoztak és nagyon akartak segíteni neki. És azt mondták: „Olivér, te nem? Egy kicsit segítsük az amerikaiakat.” Azt mondja: „Én nem tudok segíteni. Én nem tudok.” Az én férjem az üzemmél foglalkozott, nagyban, mit tudom én. De, azért találkoztak ők és beszélgettek. Ennek alapján letartóztatták a férjemet. Csak azért, mert ő hallotta. Őket is! A Gulyást nem, mert az elszökött Németországba, ott halt meg, a Negrelli itt maradt, a Negrellit és a férjemet együtt vitték el. Az egyik kilenc évre volt, a Negrelli, a férjem hat évre volt elítélve.

Egyszer bevitték engem a HM-be, képzelje el. Ez nem történt meg senkivel. Ezt megint csak a Jóisten küldte. Kaptam értesítést: tessék szíves lenni a HM-be megérkezni, ilyen és ilyen őrnagyhoz. Mondom: — Miért kell nekem odamenni? — Kell! — Jó. Megyek, fogadnak, szívesen, kedvesen, udvariasan, tessék leülni. A helyzet a következő volt: — Azért hívtuk magát, mert tudjuk nagyon jól, hogy van két gyerek – húsz forintom maradt a két fejre – és tudjuk nagyon jól, hogy milyen élet vár most így magára, és nem tud dolgozni sem. — Mit tudtam én, hogy tudok-e dolgozni. Nem is tudtam, hogy én ügyes vagyok. Arany kezem van. Ezt csak most tudom. Azt mondja: — Itt parancsba kiadták azt, hogy hat hónapig megkapja a teljes fizetést, és melléket, például sapka, vagy derékszív, vagy ruha, ami jár egy századosnak. Ezt hat hónapig kapja. Azért hívtam, hogy nagyon megkérem, a hat hónap alatt szerezzen magának állást, hogy ne maradjanak kenyér nélkül. — A sok mellékes mellett, ez egy nagyon szép dolog volt. Nem hiszem, hogy még valaki kapott ilyet.

Én megmondom, mindenki meg volt erről győződve. Mondom: — Nagyon szépen köszönöm.

Sokat számít hat hónap. Jó. És én ezt elmeséltem az egyik barátnőmnek, akinél ott ült még egy nő. Azt mondja: — Miért nem megy el a Corvin Áruházba? Hát az egy orosz érdekeltség lett. Miért nem megy el oda? Sőt, maradjon a gyerek itt, máris menjen! — Mert az Akácfa utcában voltunk, onnan egy lépés, hogy átmész. — Menjen el az igazgatóhoz! — Elmentem.

— Hová tetszik menni?

— Az igazgató úrhoz.

— Milyen ügyben?

— Privát ügyben.

Megérkeztem. Elmondtam neki ától cettig mindent, mert valami olyasmit éreztem, hogy... — Állást keresek. — Azt mondja: — Meg tudom érteni gyerekem. — Letegezte engemet, mint általában az oroszok. Hát nem is néztem ki egy madámnak, hanem gyereknek néztem ki. — Tudod mit? Bekerülsz a női konfekcióba. — Kész. Máris adott parancsot. Hívta telefonon, bejött a magyar igazgató valami. Azt mondja: — Önagyságának kell... — Mire a másik azt mondja: — Nagysága? Hát ez gyerek! — Azt mondja az igazgató: — Igen gyerek, de már két gyereke van! Női konfekcióba megy. Holnap már be kell jönni. — Bementem, dolgoztam, nagyon jól éreztem magamat. 450 forint havi jövedelem. Hát az túró, semmi, de mégis. Ezután pár hónap múlva azt mondja: — Mész a *Násen* angróba, ott fogsz keresni a pénzt. Ott a helyed. Most már megpróbáltunk, rendes voltál, minden, most az angróba mész, és, ha nem keresed meg napi 200 forintot, akkor kirúglak. — Hát mondom: — Hogy lehet? — Ő mondta, hogy hogy lehet. Jó. Úgyhogy nagyon rendszeren addig voltam, amíg ő el nem ment. Nagyon rendszeres pasas volt, Isten nyugtassa meg őtet. Én nem tudom, biztosan már meghalt. Szóval mindenütt szerénység. Mindenütt szerénység volt. Én most nem panaszkodom. Ahogy látom az utcán nőket, hatvanéveseket, hát

öreganyák énhozzám képest, ahogy kinéznek. És, jóformán nem szépen öltöznek. Akiknek ma pénzük van, az egy hamis dolog. Ez, nem tudom, mitől van. De, szóval ne szóljak egy árva szót sem. Egyelőre szép otthonom van, egyelőre nagyon jól fel vagyok öltözve. Na jó, de hát szabok, varrok, minden a világon. Megtanultam munka közben. Hát persze. Mindent. Drapériákat, azt én csinálom, a bútorkárpátokat, azokat én csinálom, minden a világon én csinálom. Nekem az Isten adta egy olyan kezet.

— *Visszatérve a történetre, a férje 1948-ban bekerült a darálóba, mert letartóztatták. Utána hogy alakult az élete? Úgy ment át Recskre, hogy itthon nem is tudták?*

Csak annyit tudtam, hogy az egész társaság, tehát mindnyájan Budaörsön voltak, ez az egész ment Kistarcsára. Mindenki. Ott találkoztam a grófokkal, meg grófnékkal, cipeltünk az ennivalót.

— *Tehát a budaörsi laktanya állományát 1948-ban tulajdonképpen elvitték?*

Igen. Kistarcsára, és a Kistarcsa után az egész banda, úgy, ahogy van, ment Recskre. Na, most én tudtam adni üzenetet, ami szinte lehetetlen volt. Férjemnek volt egy katona barátja, Zsendovics Endre, egy mérnök, aki szintén a fronton volt, onnan ismerem, az is akart egy kicsike szerelmet. Mondom: — Nem játszunk. — Mind a ketten, ő is küldte a csicskást, férjem is küldte a csicskást. Mind a ketten hoztak ebédet, mind a ketten hoztak takarítást. Mondom, mi a túró itten az egészszet. Na, mindegy. Már senki nincs. Ő földmérő mérnök volt, elküldték Recskre. Dolgozni, nem izélni, rendesen. És ott valakinek azt mondja: — Melyik a Farkas Olivér? — Azt mondja a másik: — Ott! De, ön nem mehet be oda. — Azt mondja: — Idefigyeljen! Azt mondja meg, hogy itt vagyok, ha találkozunk jó, ha nem, nem. Ha nem, mondja meg neki: a felesége jól van, a két gyerekkel várja haza. — Azt mondja a férjem, abból éltek ők az utolsó két évben, hogy a feleségek... Ez az egy üzenet volt ilyen. Szóval borzasztó élet volt.

— *És ő is amnesztiával szabadult a többiekkel?*

— Nem. Létezett Magyarországon azt hiszem tizenhat ügyvéd, de csak tizenhat, aki vállalhatta, de csak tizenhat ügyvéd vállalhatta a politikai védelmet, és más ügyvéd nem. A kiválasztottak. Azok között volt Kaszó Elek, ez egy zsidó gyerek, és azt mondja nekem: – Tudja mit? Én mindent megteszem a férjéért. Szüljön nekem egy gyereket, egy fiút. Mondom: — Maga bolond! Hogy tudok én szülni magának egy gyereket első látásra. — Szeretnék, hogyha szülne nekem egy fiút. Nekem csak lányom van, de nekem magától kell. — Mondom: — Ügyvéd úr! Kérjen, amit akar, csak ezt nem. — Jó, rendben van. — Ő védte. Férjem meséli, olyan védelem volt, hogy akik ott ültek, sírtak. És főleg, ha rólam beszélt: „Képzeljék el ezt a fiatal lány, akinek két gyereke van, még ma is várja a férjét, mert ártatlanul ül itten.” Szóval nagyon szép védelem volt. Nem mondom, sokba került, de megérte.

Telefonált, azt mondja: — Szeretnék magával beszélni, jöjjön be. Soron kívül! — Mert mindig sorba kellett ott állni. Jövök, azt mondja: — Holnap jön a férje. — Elájultam. — Hogyhogy? — Holnap jön, már itt van, a Fő utcán. Mert ide kell jönni a Fő utcára, és akkor itt... — Hát én megmondom őszintén, a gyerekek mindegyik virággal várta, ezt az anyósom nem látta. Rendes lakásba jött haza, szőnyegek, minden, nem ismert rá. Ha pénz, hát pénz, nincs mese. Kérem szépen. Az anyósom, ha küldte csomagot, öt kilót, ekkora nagy kenyér – az már maga mennyi – és éppen valamicskét. Én nem küldtem kenyeret. Én küldtem üvegeket. Az egyikben zsír, a másikban lekvár, de belül citromot, citromot, citromot, C vitamint, olyan dolgokat, szóval... Amit én megtettem, nem akarok magamat isteníteni, de én nem érdemeltem meg az anyósomtól azt, amit velem csinált.

— *És mikor volt, amikor kijött?*

— Hat év után, '54-ben.

— *És akkor mihez tudott kezdeni?*

— Kocsikísérő, de mit! Útasoknál, köveknél. Mondom: ne ezzel foglalkozzál! Hát menjél a villanyműszerekhez! Inkább az. És akkor átment oda. Én már nem tudtam rajta segíteni, mert megmondom őszintén, engem annyira megalázták az anyósom meg a többi. Apósom nem nagyon. Apósom nagyon jószívű ember volt, csak, mint földbirtokos, hát azért földbirtokos ember volt. Hát velem annyira nem foglalkozott legalább, de az anyósom, az egy primitív nő. Ez 19 éves korában ment férjhez az apósomhoz, aki elkeseredéstől vette el azt a nőt, mert összeveszett a mennyasszonyával. Hát, ez így történt, na. És 19 éves, az csak ottani dogokat és ottani egy ilyen kis könyvecskéket olvasott, abból volt neki intelligenciája. Ő nem tudta, mi az az élet. Mert én, én nagyon sok mindent tudok. Ha leültem vele beszélgetni..., — Ugyan kérem, ugyan kérem... Mondom: — Maga csak ennyit tud mondani?

— *És a férje mit tanult, miből doktorált?*

Általános doktorátusa volt. Nem jogi, általános. A bátyja, az egy jogász, ő az egyik miniszternek volt a jobbik keze. Hogy is hívták, ezt a minisztert, ezt a részeges pasast, kommunistát?

— *A miniszterek általában részegesek voltak!*

Nem tudom, eldobta magát.

Na, most akkor, én befejeztem, mindenkivel mindent.

Lejegyezte: *dr. Miklauzič István*

[Dr. Farkas Olivér százados özvegye, Laura (87) elbeszélése. Budapest, Margit krt. 48., III. em. 23. Hangfelvétel, 2013-09-17. Első közlés.]

Csengetések – 1944

*Egy ma is élő tanú emléktöredékei*⁴⁵

A mellettünk lévő lakásban Gyurkovics Ludovika asszony kiadta albérlletbe azt a szobáját, amelynek a fala a mi konyhánkéval közös volt, elég jól át lehetett hallani hozzánk. Az idegen lakó bizonyára élt is ezzel a lehetőséggel, és igencsak tájékozódhatott felőlünk. A későbbi történet is ebből a helyzetből következhetett.

Nálunk, édesapámnál gyakran voltak vendégek, mindig ült nálunk 3-4 ember és fontos dolgokról beszélgettek, ahogy emlékszem, eléggé tompított hangon. Egyik nap, váratlanul hazaérkezett Szigeti Szabó Győző tüzér alezredes, aki leginkább az István utónevét viselte, ezért nekünk Pityu bácsi volt. Úgy érkezett hozzánk, ahogy a frontról elindult, egyenruhában, kard az oldalán, pisztoly a derékszíján. Dél volt, ő is asztalhoz ült a többiek közé.

Egyszer csak hosszasan csengetnek, és mindjárt rugdosni is kezdik kintről az ajtót. A cselédlány kiment ajtót nyitni, de máris hátrálnia kellett, mert három fegyveres már nyomult is be a lakásba. Mint egy pörgettyű hátrafordult, futott be az ebédlőbe és elkiáltotta magát: — Itt vannak a nyilasok! Fegyver van náluk! — Azok meg, már beljebb is voltak és rárontottak a házigazdára, dr. Gedey Géza járási táblabíróra, aki hiába kérte ki magának ezt a faragatlan durvaságot, máris megkapta a fennhéjázó választ: — Ne dumálj, zsidórejtegető!

Ez az idő nem volt sok, de Pityu bácsi eddig tudta türtöztetni magát. Felugrott az asztaltól, kibiztosította csőre töltött pisztolyát és katonatiszti feszességgel a betolakodókra ordított: — Állj! Fel a kezekkel! Ha nem tűnnek el azonnal, innen vitetem ki magukat a

⁴⁵ A 2011 márciusában dr. Gedey Károly ügyvéddel lakásán folytatott beszélgetés alapján.

frontra! Hátra arc! Futás! — A testvérek rögvest megértették az üzenet lényegét, s rémálmuk megvalósulása előtt kellő gyorsasággal kimenekültek, a társaság pedig, visszaült az asztalhoz és folytatták a napi történelmet, ott, ahol abbahagyták.

Néhány nap múlva Pityu bácsi jött elköszönni azzal, hogy hosszabb időre Berlinbe vezényelték tiszti továbbképzésre.

Berlinbe érkezését követően egy család lakásában szállásolták el. Olyan szobát kapott, amely éppen üres volt, az abban lakó fiú ugyanis a Wehrmacht tisztjeként a fronton teljesített szolgálatot. A napi képzés után Pityu bácsi mindig ide tért meg, a családdal jó emberi kapcsolatot alakított ki. Egyik este a helyzet egy csapásra megváltozott. Történt ugyanis, hogy nem egyedül érkezett haza, a német tiszt is váratlanul betoppant a család nagy örömére, a fronton szabadságot kapott. Sebj, Pityu bácsi maradhatott a szobában, a fiuknak szülei szorítottak helyet. A két katonatiszt férfi – művelt emberek lévén – hamar összebarátkozott, világszemléletük is hasonló volt. Aztán a kiképzés véget ért, Pityu bácsi is elbúcsúzott a családtól és hazajött. Megint ment minden a régi kerékvágásban, folytak az összejövetelek a járási táblabíró lakásán. Ekkor már az ősz vége felé járt az idő.

A sors mindig tartogat meglepetést az ember számára. Így történt ez a XI. Kruspér utca 3. esetében is, amikor hosszabb idő után ismét csöngettek a legfelső emeleti lakás ajtaján. A cselédlány illendően ajtót nyitott, és elakadt a lélegzete. A nyitott ajtóban egy német katonatiszt és három közlegény talpig fegyverben állt vele szemben. Mielőtt talán el is ájult volna, összeszedte magát, berohant az ebédlőbe és elkiáltotta magát: — Itt vannak a németek!

A táblabíró azon nyomban indulni készült, de Pityu bácsi, udvariasan lefogva karját, maradásra bírta, és maga indult ki a nem várható fejlemények katonás levezénylésére. Amint meglátta a jövevényeket, óriási meglepetés lett úrrá rajta. Kit lát az ajtóban, nem mást, mint korábbi berlini szállásadójának a fiát, a Wehrmacht

főtisztjét teljes katonai díszben. A meglepetést az öröm váltotta fel, a kölcsönös üdvözlés és a kísérő közlegények leküldése után mindketten beléptek az ebédlőbe, ahol a társaság a vendégnek kijáró udvariassággal fogadta a látogatót.

A bemutatást maga Pityu bácsi végezte el. A német tiszt bemutatása után röviden ismertette a berlini találkozás élményét. Aztán bemutatta dr. Gedey Géza járási táblabíró, majd rezzenés nélkül sorjában a további jelenlévőket: Szent-Györgyi Albert tudós professzort, barátját, a zsidó származású egyetemi tanárt, Szeder Ferenc üldözött szociáldemokrata vezetőt – így mondta végig, és még egy embert.

Mindnyájan helyet foglaltak, és megindult az órákig tartó német nyelvű beszélgetés, hiszen ez idő tájt akadt téma bőven az ostrom előszelében Budapesten. A társaság tagjai között kölcsönös rokonszenv alakult ki, a hangulat barátinak volt mondható. A német tiszt a beszélgetés végén tudatta, hogy várhatóan még két hétig tartózkodik itt, és úgy számítsanak, hogy azt követően a társaság tagjai az ő védőszárnyai alól kikerülnek. — Legyenek még óvatosabbak, mert a háborút már elvesztettnek lehet tekinteni — jelentette ki. Ebben maradtak, kikísérték a vendéget, majd az ablakon át látták, hogy az autójába száll és legényeivel elhajt. Aztán röviden elkészöntek egymástól, és a társaság tüstént szétszóródott.

Még az ostrom előtt sor került a nyilas testvérek második látogatására, de nem történt semmi az égvilágon. Idővel a szomszéd besúgónak is, mint oly sok átváltozó művésznek, nyoma veszett.

— Már soha nem fogja megtudni senki abból az időből, hogy Szent-Györgyi Albert nálunk is bujkált rendszeresen, mert ugye keresték a németek az Aranyszarv-öbölbeli ténykedése miatt. Kállay Miklós bácsi küldte őt Konstantinápolyba, hogy diplomáciai tárgyalásokat folytasson a háborúból történő kiugrásunkról. És tudom, hogy amikor hazajött, Hitler parancsára el akarták tenni láb alól. Emlékszem, tengeri csatákat vívott velem a fürdőszobában papír-

hajókkal. Ő onnan fújta, én innen fújtam — emlékezik vissza dr. Gedei Károly ügyvéd.

[Az írás megjelent a Magyar Világ 2011-11-17 és az Újbuda 2015-02-15-i számában.]

15–16. Szent-Györgyi Albert – Otto Skorzeni a Várban (1944)

Szélposta az oroszlanos házba

„Horthy Miklós legszebb katonája”

1944 októberében a szovjet hadsereg megállíthatatlanul nyomult Németország irányába, maga előtt tolva a gyorsadtestet is nyugat felé, benne a M. Kir. 3. Honvéd Gépkocsizó Lövész Zászlóalj egységeit is. Ebben az alakulatban harcolt a nyáron ismét önként frontra jelentkezett Enyvvári Herbert tartalékos hadnagy is, zubbonyzsebében már a Magyar Bronz Vitézségi Éremmel, amelyet még 1941-ben a frontharcokban érdemelt ki a Krím-félsziget közelében, amikor a Dnyeper partján egy gránátszilánk súlyos sebet ejtett rajta.

A család itthon hiába várta a híreket felőle, mígnem 1944. október 18-án jött egy tábori postai lapon írt sejtelmes tudósítás: „Rengeteg mindenben mentem keresztül, sokat fogok tudni mesélni. Nincs okotok szégyenkezni miattam.” A cenzúra miatt nem írhatta meg, hogy az alföldi *nagyszalontai tankcsatában* volt bevetésen, amely alatt több mint egy hónapig pihenőben sem volt. Az október 31-ig tartó ádáz ütközetet végigharcolta, ekkorra – a család emlékezete szerint – már a Magyar Arany Vitézségi Érmét is kiérdemelte.

Hazafias és harcos lelkesedéséből bátor katonai cselekedetek születtek, amelyekkel a hajdan volt Székely Hadosztály legendás szellemét ő maga idézte fel bajtársai számára, hiszen mindig első volt a küzdelemben, és utolsó a visszavonulásban. Talán ezért kapta jutalmul a lövedéket is, amely hősiességének igazolásaként a láb-szárába fűrődött.

Az általános visszavonulás alatt a gyorsadtest is hazafelé hátrálva harcol. Enyvvári hadnagy útját nem tudjuk követni, de azt tudjuk, hogy december 24-én Vecsésnél láblövést kap, legénye hozza fel a Szent János Kórházba. Karácsony másnapjára a Vörös Hadsereg

körülzárja a fővárost, megkezdődik Budapest ostroma, hősünk ezt a kórház pincéjében éli meg.

Amikor az ostromgyűrű Budakeszi felől a kórháznál is bezárul, beözönlik a szovjet fegyveres martalócok első hulláma. Az egyik ápoló apácánővért sikerül megkaparintaniuk és sorban, erőszakkal magukévá tenni. Hősünk, aki ekkor sebesülten feküdt a közeli szenespince egyik rekeszében, tehetetlensége okán életében először sírógörcsöt kapott.

1945. február 13-án Budapest elesett, elkezdődött a szovjet megszállás, a befogott hadifoglyokat pedig, gyalogmenetben és tömött vonatszerelvényeken vitték a hazai hadifogolytáborokba, majd ki a Szovjetunió távoli munkatáborába.

Enyvvári hadnagy ekkor még a kórház pincéjében lábadozott. Ezt követően első jelentkezése márciusban történt egy kis papírszeletre ceruzával írt üzenet formájában: „Sajnos nem tudtam itt maradni. Egy pár szerencsés protekcióson kívül, akiket elengedtek, mindenkit elvisznek, hogy hová, azt nem tudjuk. [...] Cím: Enyvvári Jenő, Budapest II. Bimbó út 36. Aki átadja, jutalomban részesül a címzettől.” Családi feltételezés szerint ekkor már egy budapesti gyűjtőtáborban számolta napjait, ahonnan a kis cédulát apróra hajtva kidobta az utcára, és a szélpostára bízta. Egy figyelmes járókelő jóvoltából ez aztán elkerült a címzetthez. Április végén újabb üzenetet hozott a család címére egy ismeretlen: [...] „befeküdtem a gyengélkedőszobára egy ismerős orvos révén. Remélem, hogy így egy kicsit többet fogok kapni enni. Nagyon éhes vagyok, adjátok el az órámat [...] kérek egy kiló szalonnát, egy kiló hagymát, dohányt, meg cigarettapapírt és szappant”. Egy hónap múlva egyszer csak megszűnik ez a nyomorúságos tengődés. Egy másik váltja fel, másik helyszínen.

Május 30-án a következő hír kerül szélpostára: [...] „Elhoztak Pestről vonattal (mivel a lábam miatt nem tudtam gyalog menni) Ceglédre a páncélos laktanyában lévő fogolytáborba. Ide gyűjtötték

össze az egész országból azokat, akik nem teljesen munkabírók. Itt újabb válogatás van. [...] Cím: Enyvvári Jenő, Budapest II. Bimbó út 36. F: dr. Enyvvári Herbert hdgy. huszárlaktanya, Cegléd.”

Július 21-én ezt írja: „Újra összeírták a betegeket az itt maradt kb. 400 ember közül, és a listájukat felküldték Pestre a GPU-hoz felülvizsgálás végett. Én is rajta vagyok, de az nem jelent semmit, mert a múltkor is felírtak, de a GPU kihúzta az összes tisztet. Most sem várok jobbat. [...] Állandóan drót mögött vagyunk és örökkel körülvéve. Egy pár nap múlva már hét hónapja lesz. Talán nem hiszitek el, de akármelyik pillanatban szívesen odaadnám a fél karom, vagy lábam, ha szabad lehetnék.”

Az áhított szabadság képzetét a múlt, életének művészi alkotó szakasza is színezte, amit ott akart folytatni, ahol abbahagyta. Hol és mikor is voltak a szép idők? Sokat ábrándozott erről az egyhangú, gyötrelmes és sokszor halál közeli tábori veszteglésben, ahol a ceruzának és az ecsetnek végképp nem volt helye. Pedig neki ez volt a mindene, amióta az eszét tudja.

Fátyolos emlékkép jött elő benne kisgyermekkorából, amikor – apja elbeszélése szerint – már tehetségesen rajzolt, és az Iskola utcai trafikos az ötéves gyermek karácsonyi lapjait vette meg a közönség számára. Aztán a reálgimnáziumi érettségivel egy időben már ő illusztrálja a Révai Kiadónál Karinthy Frigyes fordításában a *Tom Sawyer* és *Huckleberry Finn kalandjai*-t, egy év alatt három kiadásban is. Eközben a papa erélyes kívánságára 1934-ben felvételt nyert a Budapesti M. Kir. Pázmány Péter Tudományegyetem jogi és államtudományi karára. Na, ez egyenesen a szabadság megnyirbálása volt számára. Sebjaj, rajzolunk tovább – gondolta.

Még ebben az évben a Cserépfalvi Kiadónál megjelenik a *Háry János kalandjai*, ezután Sárközy György *Mint oldott kéve* c. könyve. 1935-ben a Dante Kiadó megjelenteti Radó Lili–Kazacsay Tibor: *Kis dalok az állatokról* c. kottás daloskönyvet, mindegyik kiadvány az ő rajzaival. Egyidejűleg az Athenaeum Kiadótól is megbízásokat kap,

együtt dolgozik Móricz Zsigmonddal, Karinthy Frigyessel, de Fėja Gézával, Darvas Józseffel és másokkal is társul a népi írók közül. 1936-ban az ő rajzaival indítja a Cserépfalvi Kiadó a híres halinakötésű Nyíró József regénysorozatot, emellett gazdagon tölti meg a *Francia nyelvkönyv gyermekeknek* c. könyvet is. Ebben az évben megjelenik ugyanitt a *Magyar hitleristák*, írta Katona Jenő, rajzolta Enyvvári Herbert. 1937-ben a Párizsi Könyvkiállításon a Hány János óriási sikert arat, az itthoni visszhang magasra emeli népszerűségét. 1938-ban a Prágai Könyvművészeti Kiállításon Bernáth Gusztáv mesekönyvei tették ismertté a kitűnő rajzok alkotóját.

Augusztus 13-án – mintha mennyei beavatkozás történt volna – ismét szabad emberré lépett elő. Az igazolvány szerint: „Dr. Enyvvári Herbert t. hdgy... a ceglédi fogolytáborból elbocsátva átvétetett. Nevezettnél levő kincstári ruházat és felszerelés éspedig 1 nadrág, 1 zubbony, 1 sapka átadására a lakóhelyéhez legközelebbi központhoz utasított.” Neki ennyi éppen elég is lehetett, hiszen a negyvenhárom kilójával egyéb felszerelést még viselni sem lett volna ereje.

A hadfiból fogollyá lett önkéntes hadnagyot sorsa kiragadta a vörös horda karmaiból és a fogolytáborból kilépve ismét egyszerű ember lett belőle, mint volt is mindig azelőtt. Könnyű szívvel indult haza, de bizony beléköltözött a bánat, amikor ráébredt arra, hogy távolléte alatt a várbeli szép lakásukat egy bombatalálat elpusztította. Az irányt ezért a II. ker. Bimbó út 36. [*ma Ribáry u. 2.*] számú „oroszlános ház” felé vette, ahová leveleit címezte volt, de, ahol eddig még nem járt. Itt várt reá családja, édesapja Enyvvári Jenő, a Szabó Ervin Könyvtár igazgatója, őket az ostrom alatt az I. ker. Ilona [*ma Szép Ilonka*] u. 10. számú házból bombázták ki. Húga, özv. Wesselényi Emilné Paula, fővárosi könyvtári főtiszt is ide menekült a II. Margit rkp. 41. alatti lakásából, amikor a 37. szám és a Vitéz utca sarkán álló hatalmas lakóház porig bombázásával egy időben –

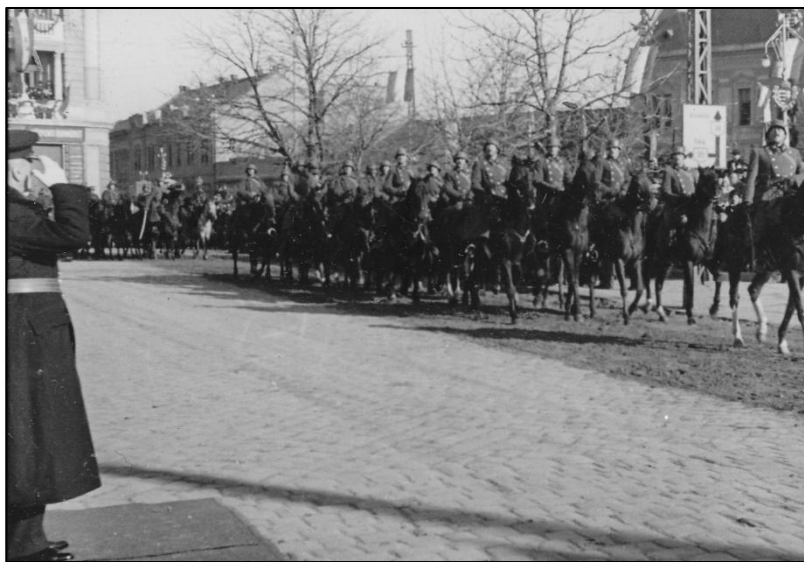
ahol Gulácsy Irén író is szörnyethalt – az ő házuk is rommá változott.

Lehet, hogy a Vecsésen kapott ellenséges golyó valójában egy angyaltól szállt küldemény volt hősünknek, akit egy nagyobb sorscapástól kellett megmenteni. Jó sorsához tartozó üzenet volt ez. Hiszen, ha visszagondolunk arra, hogy míg Enyvvári Herbert a Szent János kórház pincéjében gyötrődött, addig a család egy másik tagja már hadifogolykoszton élt Moszkva mellett. Talán ő is szívesen megváltotta volna ottani sorsát egy korábbi láblövessel.

Lelkében a rút jelen és a kilátástalan jövő helyét lelkes alkotó múltjának színes emlékei foglalták el. Nemsokára ismét rajzolni kezdett. Belső viharait lecsendesítve 1948-ban családot alapított a II. Margit krt. 48-ban, itt élt egészen a haláláig, 1984-ben kísérték utolsó útjára az Óbudai Temetőben. A történet szereplői közül ma már senki nincs életben, az oroszlanos ház azonban ma is áll, a bejáratnál ülő két kőoroszlán, a néma tanúk, ma is őrzik ezt a történetet.

17. Oroszlános ház, Ribáry u. 2.

18–19. Nagy Kálmán a Nádasdy Ferenc 3. huszárezreddel (1941)

Huszárlóval tankok ellen

Egy életút a Szűzanya oltalmában

Budakeszin, fafűtéses, békés otthonában él a templom közelében, szerényen és büszkén, gazdag könyvtárának szorgalmas olvasója-ként, történelmi könyveinek írójaként, saját festményei szemlélőjeként, négy nemzedéket felölelő családjával, a 95 éves Nagy Kálmán hadtörténész, honvéd ezredes, huszár kapitány, a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia ny. tanszékvezető-helyettese, a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület örökös dísztagja, a Mindszenty-mentőper fővádoltja, 1944 és 1956 hőse. Példás tetteinek se szeri, se száma, szinte hihetetlen, hogy mi minden képes beleférni egy emberöltő életbe. Mindenkor és minden körülmények között hittel, becsülettel és hősiesen állt helyt, mégis hol kitüntetést, hol büntetést kapott érte. Ki érti ezt ép ésszel? Senki. De ő, és mi sokan, tudjuk, hogy a Kárpát-medencében az érdemek elismerését is a forgószél irányítja, Kálmán bácsi is ekként kapott hol hálát, hol megvetést. Megkeresésünkre kitárta ajtaját, és bepillantást engedett élményeinek gazdag tárházába.

Tizenöt hónapig volt első vonalbeli huszár századparancsnok. Ukrajnában, a Bug folyón túl vonultak, amikor az oroszok vonultak vissza, de azért bombáztak.

„1941. augusztus 15-én – Szűz Mária mennybemenetelének az ünnepén – egy óriási nagy tarlón álltunk már harmadik napja, ötezer lovas harmincöt-negyven fokos melegben, egyetlen fa, árnyék, kút sehol a környéken, a lovak már pusztultak. Reggel hét óra után volt. A tarlón nem lehetett leülni, arrébb mentem, negyven-ötven méterrel az oszloptól egy kis szalmakupacot láttam. Odamentem, leültem. Egyszer csak motorzúgást hallok, fölnézek, a fejem fölött egy repülőgép, ha ez bombáz, a bomba pont a fejemre esik. Már jött is a bomba, süvített lefelé, levetettem magam a földre, befűrtam a fejem

a szalmába, és már robbant is a bomba. Jött a második, a harmadik, végiggondoltam az életemet, hogy volt, mint volt, süvített a negyedik bomba, és – csodálatos módon – más hangja volt, nem robbant, belefűrödött a földbe. Óriási füst, a tisztjeim és az őrmester rohantak oda. Ők csak azt látták, hogy én fekszem. Felálltam, leráztam a homokot, semmi bajom nem volt. Mikor novemberben hazavittek bennünket Nagyváradra, mesélem ezt a családomnak, s a feleségem azt mondja: — Mikor volt ez? — Mondom: — Augusztus 15. — Hát én éppen akkor voltam a templomban, s a Szűz Mária-szobor előtt imádkoztam érted. — Ez reggel a hét órás misén volt, hét és nyolc óra között. Hát én úgy gondolom, hogy ez egy imameghallgatás volt, és egy csodálatos megmenekülés.”

Vegyünk elő – későbbi életének előfutaraként – egy Felvidékről induló emléket, amely erősen sugallja a küldetés szerepét. 1943-ban a doni visszavonulásnál a Rimaszombatból kiküldött két huszárszázad hősi harcok után átverekedte magát az óriási túlerőn, a mellig érő havon, és a mínusz negyven fokos hidegen, veszteség nélkül rendben hazavonultak. Fogadásukra ünnepséget rendeztek Rimaszombatban, sikerült a századnál egy gyönyörű hősi emlékművet állítani október 6-ra, és Nagy Kálmán mondta az avató beszédet.

1944-ben a háború vége felé közeledett, de még sok kutya-szorítóra és hőstetre alkalmat adván. „A huszárszázad 300 lovas katonával Békés alá ért. — Rejtőzés! Rejtőzés! — kiabálom. Az oroszok már bent voltak előttünk a városban, a németek már bombázták is őket. Egyszer csak egy asszony kirohan az egyik házból, és elkezd csattogni, hogy — Jaj, szegény magyarok! Jaj, meneküljenek, itt vannak az oroszok! — Kiáltom neki: — Az Isten áldja meg, ha itt vannak, akkor ne kiabáljon! Hallgasson! — Fölálltam a kengyelben, és átnéztem a töltésen, a hajam szála égnek állt, mert a töltés túlsó oldalán, két vízi csatorna volt közben és egy töltés, azon ott állt egy harckocsioszlop. Körülbelül hatszáz harckocsi volt ott, tüzérséggel, fogatolt vonattal – ez lett aztán a

debreceni páncéloscsatának az ereje. Hát most mit csináljunk? Hát, lapulunk. Egyszer csak hátulról mellém vágat a Barna őrmester: — Százados úr! Hátulról harcokcsik! — Hát elől harcokcsi, hátul harcokcsi, mit csinál a huszár lóháton? Elkiáltom: — Kézigránát kézbe! – mert kardunk akkor már sajnos nem volt, elvették – és Irány utánam! Hajrá! Az oroszok dermedt pofával álltak velünk szemben, mi kirántottuk a kézigránátot, közénk hajítottuk és a század háromnegyed része átment. Utánunk lőttek vagy kettőt, de akkor mi már integettünk nekik. Később a többiek is beértek minket, előtte egy kis virtust mutattak be a muszkáknak. Összesen egy ember maradt le, akinek kilőtték a lovát. Egy nádasban húzta meg magát, de ő is megkerült. 1988-ban keresett fel, azóta is jó barátságban vagyunk. Mi hisszük, hogy aki nem fél, az égi oltalom alatt áll. Én – hitem szerint – mindig a Szűzanya oltalma alatt harcoltam és így értem meg szép koromat. Jelenleg a legöregebb huszártiszt vagyok Magyarországon.”

A háború után majd’ minden katonatisztet és középosztálybeli családot meghurcoltak, kitelepítettek, megbüntettek. 1945 nov. 24-én Nagy Kálmán került sorra, letartóztatták. „A vád ellenem az volt, hogy ’41-ben, amikor a lovasdandárral kint voltunk, azt írtam az édesanyámnak egy zöld tábori lapon: remélem, hogy győzelmesen minél hamarabb visszatérünk. Kilenc hónapot ültem emiatt.”

1946-ban Györke Gusztáv üzemvezető úgy akarta megszerezni a család karcagi üzemét, hogy feljelentette Nagy Kálmánt mint háborús bűnöst. Rimaszombaton összeszedett jó néhány zsidó fiút, hogy pereljék be és valljanak ellene, miszerint ő ütötte, verte a munkaszolgálatosokat. Berendelték kihallgatásra, géppisztolyt a lapockájába nyomva, ordítva követelték tőle a beismerő vallomást. Hiába. Eredmény és bizonyítékok hiányában végül kiengedték, a pert megnyerte. Később egyetemet végzett, hadtörténész lett, írt és előadásokat tartott. A forradalom kezdete a Zrínyi Akadémián érte.

Most csak a forradalom leverésének egyik leghíresebb epizódját elevenítjük fel.

„1956. november 4-én arra ébredtem, hogy dübörögnek az ágyúk, és tankok csikorognak az utcákon. Gyorsan felöltöztem, a családom könyörgött, hogy ne menjek sehova. Mindig hallgattam rájuk, akkor nem, rohantam be a minisztériumba, s mikor odaértem, pont akkor mentek be előttem szuronyt szegezve az orosz bakák. Hát nem volt mit tennem, gyerünk haza Budára. Visszafelé a Kossuth téren át indultam el, akkor még állt a Kossuth híd az Országház déli részétől a Batthyány térig, arrafelé mentem, és akkor látom, hogy az Országház déli kapujánál áll egy fekete ruhás ember, nézeget jobbra-balra, felismertem, hogy ő Mindszenty József. Odamentem hozzá, és mondtam neki: — Hercegprimás úr, a minisztériumba most mentek be az oroszok, valószínűleg vége a szervezett ellenállásnak. — Megköszönte, még nézegetett valamit és visszament. Én pedig, mentem a hídon tovább, akkor látom, hogy a Margit-híd felől, a Balassi Bálint úton egy óriási orosz harcokocsioszlop vonul föl, és zárkózik fel támadásra készen, az Országházzal szemben. Hű – mondom – én már a Mindszentynek szoltam, talán nem ment volna vissza? Gyerünk vissza Mindszentyért, én nem hagyom az oroszok kezébe kerülni. Visszafordultam. Mikor odaértem a híd pesti hídfőjéhez, már ott állt egy páncélgépkocsi, rám szegezve a géppuskát. Nem törődtem vele, mentem be az Országházba, ott pont a Zrínyi Akadémiának voltak a tanárai éjszakai és nappali őrségben. Kiabáltam: — Mindszenty hercegprimás úr merre van? Merre van? — s mindenki útbaigazított, sose voltam még a Parlamentben azelőtt. Így végig tudtam menni, és a túlsó oldalon, ott látom egy folyosón – padok voltak, asztalok, ilyen várakozóhely –, ott ül Mindszenty hercegprimás úr, mellette Turchányi Egon, a titkára. Ott ültek szemben, imádkoztak, beszélgettek? – nem lehetett tudni, szóval magukban voltak. Ha én nem megyek oda, akkor ott marad Mindszenty, az biztos, mert senki nem tájékoztatta. Nekem támadt az

a gondolatom, esetleg nem azért hívták-e le őt a Várból, hogy ő legyen ott utoljára, aztán otthagyták, elküldték az autót, még az is lehet. Mindegy, én odamentem hozzá, és akkor megijedve fölugrott, hogy ez az egyenruhás ember mit akar, de mondtam:

— Én voltam, aki a kapunál szoltam. Hercegprímás úr, most még nagyobb baj van: az oroszok felvonultak a tankokkal, támadásra kerülhet a sor, itt veszélyben van a Hercegprímás úr!

Azt mondtam neki:

— A hercegprímás úrra még szükségünk van! Valami biztos helyre kellene menni.

Azt kérdi:

— De hová?

— Az amerikai követségre, az van a legközelebb.

— Tényleg, az tényleg jó lesz.

Akkor elhatározta, hogy elmegy. Ezután végimentünk megint az Országház épületén, ugyanannál a déli kapunál kimentünk, fölgyűrtük a kabátja alá a reverendát, elindultunk szembe, ott álltak a harcokcsik lehúzott fedéllel, támadásra készen. Sem ő, sem én, nem ijedtünk meg, nem féltünk, egyszerűen nekiindultunk. Hát én lóháton már átmentem köztük, gyalog nekem ez volt az első alkalom, szépen keresztülmentünk. Se el nem tapostak, se le nem lőttek, se nem igazoltattak, nem fogtak el. Keresztülmentünk az amerikai követségre, ott elbúcsúztunk, s akkor, mikor kezét fogtunk, kiugrott egy fotóriporter és fölvetett filmre bennünket. A hercegprímás úr bement, én mentem haza, feldúlt állapotban, hogy vége a mi terveinknek, meg minden, de azért legalább a hercegprímás úr megvan, és szerencsém volt, mert két évig nem tudták fölfedezni, hogy én voltam, aki bevittem.”

Nagy Kálmán ezért a tettéért kitüntetés helyett tizenöt év börtönt kapott. Több mint öt évet ült Márianosztrán, Mária kegyhelyén, mondhatjuk úgy is, hogy még mindig a gondviselés oltalma alatt, hiszen megint csak életben maradt. 42 katolikus, két református és

egy unitárius pap társaságában, 1963-ban amnesztiával szabadult. Az ítéletet aláíró S. Gy. hadbíró 1990-ben saját ítéletét is meghozta, és végre is hajtotta. A mélybe vetette magát, talán a pokol kapujáig meg sem állt. Kálmán bácsi pedig, ma is küzd sokadmagával azért, hogy Mindszenty József hercegprímást boldoggá avassák. Dicsőség a küzdőknek!

[Az írás megjelent a Magyar Jelen hetilapban, 2004-12-09.]

20. v. Nagy Kálmán ezredes 100 éves a Budai Várban (2009)

Hősök és mártírok – a kommunizmus áldozatai

Méhes Attila mártíromsága 1956-ban

A kommunizmus áldozataira történő emlékezés erkölcsi és lelki parancs. Az emlékezés módja választható vagy kínálkozik, ez alkalmától is függ. Mi például, most nem nagy történelmi időtávlatokban és milliókra, százazrekre emlékezünk, hanem inkább a még ma is átélhető közelmúltra tekintünk vissza, és egyéni sorsokat, hőstetteket mutatunk fel. Százazrek életáldozatába és hőstetteibe nem tudjuk beleélni magunkat, de az egyes személyek és tettek helyébe annál erőteljesebben. Méhes Attila mártíromsága, mint sok más hős tettei is, szinte ismeretlenek a nyilvánosság előtt, elhallgatásra, kigyomlálásra, feledésre ítéltetnek. Akik még élünk, azoknak a kötelessége ez ellen harcolni, és továbbadni nemzeti hőseink éltető példáit.

Méhes Attilát úgymond saját halottunknak is tekintjük, minden évben megkoszorúzzuk emléktábláját „Emlékezünk és Harcolunk” felirattal, sírját a Nemzeti Sírkert részévé nyilvánítottuk és rendszeresen ápoljuk. Néhány éve a Szikla Nemzeti Kör megkapta a bizalmat és a mártír hős teljes iratanyagát azzal, hogy feldolgozza, gondosan őrizze, és minél szélesebb körben ismertté tegye a történetet. A forrásanyagot feldolgoztuk, és kiemeltünk olyan részleteket, amelyekből ez az írás is kikerekedik.

Úgy gondoljuk, legjobban tesszük, hogyha az eredeti iratokból idézünk, hiszen azok önmagukért beszélnek, és erőnek erejével járák át az ember lelkét, szinte beégnek az emlékezetünkbe.

Felvezetésként vegyünk elő egy lényegre tapintó idézetet, egy mérnökkel folytatott beszélgetésből (Magyar Nemzet, 2009-11-12):

„— Milyen volt egy évtizeddel az 1956-os forradalom után Moszkvában tanulni?

— *Nem panaszkodom, barátságosak voltak velünk odakint. Egy megdöbbentő élményt azonban átéltem Moszkvában. A Prága étteremben találkoztam azzal a volt szovjet tiszttel, akit 1956. október 25-én megöltek Budapesten, a Kossuth téren, és emiatt mintegy hatvan ember lelte halálát. Elmondta, hogy egységével a Kossuth téren tartózkodtak, amikor a Parlament tetejéről rálőttek. Azt mondta, hogy eszük ágában sem volt lövöldözni, hiszen szerették a magyarokat. Valaki azonban meglőtte, miközben a tankja tetején ült. Az emberei nem tudták, hogy honnan jött a lövés, ezért azonnal tüzet nyitottak a tömegre. Ő pedig hiába volt tisztában az igazsággal, mert sérülése miatt nem tudta megállítani a mészárlást. A volt tiszt zokogva panaszkolta el, hogy nyilvánvaló provokáció történt. Azt vágta a fejemhez, hogy mi, magyarok nem vagyunk emberek, hiszen csak azért lövettek rá az épület tetejéről, hogy elszabaduljon a pokol.”*

Ezzel a kis jelenettel máris a forradalom közepébe kerültünk, hősünk ezen a helyen ekkor már javában mentette és szállította a sebesülteket. De kezdjük az elején. Induljon el Méhes Attila honvéd története, közvetlenül a forradalom kitörése előtti időtől.

Magyar Honvéd, 1993: Katonasírató – az áldozat nővérének visszaemlékezése:

„— *Öcsém nyolc hónapig egy magániskolában tanult énekelni, amikor 1955-ben felkereste Székely Mihályt, meghallgatása végett — mesélte Méhes Emőke, Attila nővére. — Székely nem szokott foglalkozni fiatal énekesekkel, de valahogy mégis kivételt tett. Meghallgatott néhány áriát, elsőként Sarastro nagyáriáját a Varázsfuvolából, amelyről egy nekem igen kedves magnószalagot örökölt. Megnézte azt a 186 cm magas, domború mellkasú, sűrű barna hajú, nyílt arcú fiút, azt mondta: Most, mint említette, bevonul katonának. Ahogy leszerel, jelentkezik nálam, kézbe veszem a sorsát. Tanulni fog, mert maga lesz az utódom a színpadon.*

— *A katonai szolgálati ideje alatt is készült a testvére az énekesi pályára*

— *Igen, módot talált rá, amikor az alakulatát a Budaörsi úti laktanyába helyezték. A kimenőközön például sokszor együtt mentünk el az Operába és az Erkel Színházba. Ezek voltak az utolsó közös, szép emlékeink. Nagyon készült a leszerelés utáni tanulmányokra, az operákat kottákból tanulmányozta, és több szerepet megtanult a katonai szolgálat ideje alatt is. A laktanya előtti búcsúzások alkalmával többször láttam, hogy a katonatársai szerették és becsülték őt.*”

Méhes Attila október 23-tól november 1-ig a laktanyából járt ki gépkocsival menteni és kórházba szállítani a sebesülteket. November 4-én egy szovjet páncélos egység megtámadta és elfoglalta a Budaörsi úti Petőfi laktanyát, a tankok mindenhová belőttek. Védelmi erő hiányában a magyar katonák elmenekültek a Sas-hegy irányába, ki merre látott. Részlet az édesanya egyik vallomásából:

„— *Fiam Méhes Attila honvéd november 4-én vasárnap a déli órákban hazaérkezett a Budaörsi laktanyából, ahol katonai szolgálatot teljesített. Két katonatársa volt vele, akiket Palinak és Tominak szólított, ők leszerelés előtt álltak. Hétfőn és kedden fiam itthon tartózkodott katonatársaival együtt. A két fiatalember kedden eltávozott azzal, hogy megpróbálnak hazajutni. Hétfőn három másik előttem ismeretlen fiatalember keresete fel fiamat, akik rá akarták venni, hogy álljon be a Nagykovácsi-rénél levő felkelőcsapatba. Fiam tiltakozott. Egyikük azt mondta: „akkor lépünk olajra”.*

Mivel semmiféle élelem nem volt a háznál, fiam szerdán reggel elhatározta, hogy a közeli üzletekben sorba áll, élelmet szerez, majd jelentkezik valamelyik alakulatnál.

November 7-én reggel a Pasaréti téri Közért előtt állt sorban a reggeli órákban. A tömeg be akarta törni az üzlet ajtaját, de Cserni alezredes elvtárs, aki közben odajött, nem engedte. Közölte, hogy járművet kell szerezni valahol, s a Közért vezetőjét elhozni.

Ekkor egy fiatalasszony jelentkezett a sorban állók közül, ... hogy szomszédságukban elhagyott autó áll, elromlott állapotban. A fiam kilépett a sorból. Felajánlotta, hogy kijavítja a kocsit és elvezeti, ahová kell. (Vizsgázott autó- és motorkerékpár vezető is volt.) Paragovicsné megmutatta a kocsit. Fiam ott helyben nagyjából megjavította, majd hazahozta a Tárogató út 38-hoz lakásunk elé, ott folytatva a javítást. Mikor készen lett, nővérem felült mellé a kocsiba. Ugyanis, nagyon aggódtunk érte, mivel nem volt vezetői igazolványa a kocsihoz. A Pasaréti téri Közért elé érve Cserni alezredes elvtárs megállította a kocsit azzal, hogy hová mennek. A nővérem felelte, hogy a kórházba készülnek. A kocsin ugyanis, vöröskeresztes zászló volt és így azt gondolta a fiam, hogy majd a kórházban adnak neki igazolást a megkerült autóhoz.

Az alezredes elvtárs energikusan kijelentette, hogy ő majd ad igazolást és utasítást adott, hogy az általa kijelölt személlyel együtt azonnal induljon el a Házmán utcai Közért-vezető lakására, az üzlet kinyitása végett. Az alezredes elvtárs is beült a kocsiba. A Budagyöngyétől visszajövet a Lotz Károly utcai Közért előtt felszólította a nővéremet, hagyja el a kocsit. Nővérem kiszállt a kocsiból, ők újból elhajtottak. Fiam csak negyed 3-kor jelent meg újból otthon, miután a kapott parancsnak eleget tett. Újból kérleltük, hogy ne menjen el, de ő azt válaszolta, hogy még egy úttal tartozik Cserni alezredes elvtársnak. Azzal nyugtatott meg bennünket, hogy az autóigazolványt előbb okvetlen megszerzi. Ugyanis, erről az ígéretéről az alezredes elvtárs megfeledkezett. Fiam elment és többé nem jött vissza.

Csütörtökön 8-án felhívtam telefonon az Akadémiát, nem tudtak róla. Nyomozni kezdtem utána. Kiderült, hogy valóban járt a Széher úti és a János kórházban, de mivel az autó nem oda tartozott, nem adhattak igazolást. Elindulás előtt fiam említette, hogy eredménytelenség esetén, az Akadémián próbálja leadni a kocsit. Úgy véltem, hogy csakis ott kereshetem őt. Újból felhívtam telefonon

Cserni alezredes elvtársat, akitől értesültem, hogy a János-kórházi Közértnél leállította fiamat, aki a kórházból jött a kocsival. Az éppen odaérkező szovjet csapatok fiamat vele együtt bevitték az Akadémiára igazoltatás végett. További sorsáról nem tud, bizonyára elengedték.”

Cserni elvtárs itt az égbe hazudott. Valójában a következő történt a jegyzőkönyvek tanúsága szerint:

„Cserni a Méhes Attila által vezetett gépkocsin érkezett az Akadémiára. Ott jelentkezett a szovjet tiszt előtt, Méhes Attilát pedig átadta, mint ellenforradalmárt. A szovjet főhadnagy egy kézmozdulatot tett, amit a tolmács-tanú elbocsátásnak értett, de nem az volt, mert két katona elvezette Attilát és azonnal agyonlőtte tarkólövessel, és a mellébe is lőttek egy sorozatot.”

Mi történt ezután? Idézet az édesanya vallomásából:

„Az eltűnés utáni hatodik napon bementem az Akadémiára vőmmel és nővéremmel, hogy az ismeretlen halottak között keressük. Exhumálták, semmiféle igazolvány nem volt nála, bár katonakönyve állandóan vele volt. Senki nem tudott felvilágosítást adni, hogy az Akadémia parkjában holtan találták; és szombaton, vagyis 10-én temették el, Novák orvos főhadnagy vizsgálata után, Várady Ferenc százados, Kiss Lajos százados elvtársak segítségével.”

Idézet egy tanúvallomásból: *„1957 januárjában értesítést kaptam édesanyjától, hogy menjek ki hozzájuk, mert úgy értesült, hogy a Vörös Hadsereg úti Katonai Akadémia kertjében katonasírok vannak, és attól fél, hogy Attila itt nyugszik, mert november 7-dike óta nem tudnak róla semmit. Ezt kellene ellenőrizni. Elmentünk hárman az Akadémiába. Markó Klárával [az édesanyjával] ketten mentünk be a kertbe, ahol egy katona megmutatta a sírokat. Ezek, 5-6 hátul, a Pasaréti út felé voltak a kertben, alig kiemelkedő hanttal, és a katona mutatta meg, melyik a valószínű, mivel az ott fekvő katona nevét nem tudják. Megkezdtük a kiásást a katonától kapott szerszámokkal, Markó Klárától a katona egy idő után átvette az ásót.*

Rövidesen megtaláltuk a testet, és megismertük Attilát. Viharkabátban volt, civil nadrágban és katonacsizmában. Fején és mellén golyónyomokat láttam.”

Részlet Méhes Emőke visszaemlékezéséből: *„Anyám és nagynéném azonnal indultak és ott a falnál találtak sírokat, nagynéném nem emlékezett, pontosan hányat. Egyre ki volt rakva kaviccsal: »ismeretlen«. Ezt ásta ki anyám és nagynéném, és ott találták életünk nagy reménységét, holtan. A szemén kirobbantott ürrel.”* [Mint tudjuk, ez a sérülés a tarkólövés jellemző következménye, ezt a módszert a szovjetek már Katinyban tökélyre fejlesztették – M. I.]

Eddig az áldozatról szoltunk, most hívjuk tetemre a gyilkost.

„Cserni a vallomásában hazudozik, azt mondja, ő vezette az Akadémiába a szovjet páncélos alakulatot. Ezt senki más nem erősíti meg. Attilával kapcsolatban annyit mond: »A szovjet százados azt kérdezte, a gépkocsivezető ide tartozik-e? Kovács János tolmács azt felelte: nem.« Vagyis nem ő felelt, ő semmit se szolt.”

A tanúvallomások lerántják a leplet Cserniről. Részegség, ruhalopások, sikkasztások vannak a rovásán, de 56-ban felismerte, hogy most van lehetősége előretörni, az egyik tanú szerint a hadtáp főnöke akart lenni. Ott, a Közért előtt szemelte ki Attilát, hogy fogolyként fogja átadni karrierje érdekében. A gyilkos és áldozata találkoztak. Jellemző, hogy az akadémiai júdási jelenet és áldozatának kivégzése után, azonnal visszament a Közértbe, és elvette az asznapi bevételt!

Kellemetlenül érintette az ellene indított eljárás. Megpróbálta áldozatának anyját rávenni, vallja azt, hogy fiát az ellenforradalmárok ölték meg. Pénzt, állást ígért a nagy szegénységben élő tanárnőnek, majd fenyegetni kezdte. Méhesné egyszerűen kidobta. Az eljárásnál, persze, megvédték, húsznapos főőrségi fogdával „sújtották”. Nem lett belőle hadtápvezető, de kinevezték Csepelre munkásőr parancsnoknak. A nyolcvanas évek végén meghalt. Tudatos gyilkos, a Rákosi-korszak jellegzetes kis ragadozója volt.

1993-ban került sor Méhes Attila emléktáblájának avatására. Szinte Gábor 1993-04-12-i írása így emlékszik az eseményre:

„Attila nevét 37 évvel szörnyű halála után emléktábla hirdeti áldozattétele helyszínén. A felavatáson – a barátain, a szomszédokon kívül – ott voltak az esküt Kádárra megtagadó tisztek Nemzeti Szövetsége, a cserkészek és a Honvédség díszkülönítménye. A Hűvösvölgyi úton hangszórókon szólt a Himnusz, a Televízió végig filmezte, a Rádió Vasárnapi Újság riportere közvetített. A Honvédelmi Minisztérium főtitkár szónoka elmondta Attila hősi halálának körülményeit, Dénes János képviselő, 56-os forradalmár, nagy beszédet mondott. [Ő, azóta minden évben ott van a megemlékezésen! – a szerk.] Ekkor, mintegy a múltból, gyalogosan végigvonulva a Hűvösvölgyi úton egy fehér-fekete mezítlábas szerzetes jelent meg, a dominikánus dr. Leszkovszky György, egykori farmakológus orvos, ma szerzetes, Attila gyermekkori barátja és iskolatársa innen a szomszédból, és megáldotta barátja, a hősi halott emléktábláját. Katonai díszőrség helyezte el a hatalmas koszorúkat, majd mindenki letett egy csokor virágot a tábla alá, a cserkészek rózsaszirmokat szórtak a földre, mint kiontott vércseppeket. Az erdélyi fehér márványtábla világít a komor téglafalon, ahová a kivégzés golyói csapódtak, alatta vörös-fehér-zöld lángolással díszlenek a pompás virágok.”

Kiemelés Szinte Gábor festőművész, egyetemi tanár leveléből:

„Tisztelt Rácz Sándor úr! Méhes Attila 1956-ban 21 éves sorkatona volt. Kérem, olvassa el a mellékelt iratokat, látni fogja, ki volt. Szomorúan tapasztalom egyetemi tanári működésem közben, hogy 1956 nem él a köztudatban. A fiatalság nagyobb része áldozata a sok éven át beléjük nevelt közönynek. A liberalizmus emlegetésével a nyílt önzés pártjára állanak. Szólamnak és elavultnak tartják, ha előtérbe kerül, hogy 56-ban volt izzó hazaszeretet.

Sok, sok ellenálláson keresztül értük el, feleségem, Attila testvére és én, hogy az emléktábla ott legyen, ahol életét a szovjetek kioltot-

ták. Azt hiszem, alkalmas volna, hogy emlékeztessen a hazaszeretet igaz formájára. Ehhez az is kell, aki ismertté teszi.

Ezért fordulok Önhöz, úgy látom, Ön nem felejt el 56 örökségét. Szeretném, hogy tudja, a Hűvösvölgyi úton, a volt Katonai Akadémia falán, a főkapu mellett van egy emléktábla, amely ehhez az örökséghez tartozik.”

A levélre soha nem érkezett válasz. A levélíró felhívta telefonon Rácz Sándort, aki röviden ennyit mondott: „Budai úri fiúkkal nem foglalkozunk”. Ezt azért mondjuk el, mert tény, megtörtént, s így ez is a történelem egy kis része. Mindazonáltal, ha néha gyarlóak is vagyunk, azért a hibáinkkal együtt vagyunk teljesek, így kell elfogadnunk egymást.

2006-ban a Szikla Nemzeti Kör közbenjárására Méhes Attila sírját a Nemzeti Sírkert részévé nyilvánították. Ma is élő nemzeti hősünk, Wittner Mária, 2009. november 29-én Pápán megemlékezett beszédében Attiláról.

2008. december 10-én a Katonai Akadémia privatizációja következtében az emléktábla lekerült méltó helyéről, és egy pinceraktárban kezdett el rejtezni. Hiába, az emléktáblának is sorsuk van. Megkezdődött a küzdelem a tábla visszahelyezéseért.

2009. október 23-án meglepődve észleltük, hogy Méhes Attila emléktáblája ismét a helyén van! Megkönnyebbültünk és melegség töltötte el szívünket. Leszálltunk a villamosról. Az előző megemlékezésen Gérecz Attila versét is hallottuk, s mire odaértünk, gondolatban már ő is odaérkezett, Méhes Attila mellé. Az volt az érzésünk, hogy ez az egész biztosan nem a véletlen műve. Persze, hogy nem, hiszen több hasonlóság is van közöttük, és ma már odafönt bizonyára együvé is tartoznak.

Méhes Attila keresztnéve nagykirályunk nevét hordozza, fiatal volt, 21 éves, tehetséges operaénekes, de november 7-én szovjet sorozattűz megszakította életpályáját, és kioltotta az életét. Gérecz Attila keresztnéve ugyanaz. Ő is fiatal volt, 27 éves, tehetséges költő,

mígnem szintén november 7-én, szintén szovjet gépfegyversorozat szakította meg további emelkedését, oltotta ki az életét. És amikor rájuk gondolunk, rögvest előtör az emlékezetből Szent Imre herceg élete is, aki halálakor szintén fiatal volt, 24 éves, egy velencei krónika szerint „tudós és szent”, de uralkodását meg sem tudta kezdeni, mert egy feldühödött vadkan halálra sebezte [*Hildesheimi Krónika*].

Mindhárman a magyarság, a nemzet felemelkedéséért és megtartásáért harcoltak, áldozták életüket. Mindhármukat vadkan ölte meg. 1031-ben a királyi vadászaton egy német vadkan, 1956-ban Pesten egy szovjet vadkan, és Budán a Cserni József nevű magyar vadkan volt a gyilkos, a megszállók kezével.

Szent Imre herceg képi emlékét az édesanyja, Gizella által készített Szent István palást őrzi, Gérecz Attila emlékét gyönyörű versei, Méhes Attila emlékét csodálatos hangfelvétele hirdeti. Szent Imre az egész ifjúságnak adott példát, így a mi hőseinknek is, de ők új példát is felmutattak a maguk mártíromságával.

És van még itt egy példaértékű ajándék is. Egy újabb párhuzam, amely azonban nem égi szinten, hanem egy ma is élő földi ember személyében ér össze. Szinte Gábor egyetemi tanár, híres festő-művész, szeretett barátunk megfestette Szent Imrét, mellette édesapját és édesanyját is, aki a palástba szötte fiát – ezek az óriási festmények a Rezső téri templomban láthatók –, de még korábban, ugyanő megrajzolta Méhes Attila arcképét is, hogy segítsen fenntartani az emlékezetet. Bár a legendák megmaradnak, de azért nem árt, ha a hősokról velünk marad egy-egy tárgyiasult ereklje is.

És van itt még egy szíven ütő ajándék a Szovjetunióból (!) is, amelyet Prof. Dr. Bokor Imre adott közre. Alekszandr Gujgyini szovjet egyetemi tanár döbbenetes tárgyi tudásra utaló versben foglalta össze 56-os forradalmunk történetét. Hat év kényszermunkára ítélték négy versszakos művéért. Ha úgy vesszük, ez versszakonként másfél év!

PETŐFI BOSSZÚÉRT KIÁLT!

Másodszor is meggyilkoltátok,
rommá lőttétek otthonát,
ti túlerőben dicsőséges,
s nők ellen vitéz katonák.

Szovjet katonák, három kellett
egy magyarra belőletek,
és kisfiúkra háztetőkön,
tankok mélyéből lőttetek.

Nagy Imrét orvul elfogtátok,
szószegés minden szavatok,
amit Dudásnak, Maléternek,
meg a többieknek adtátok.

Kétszer öltétek meg Petőfit,
pöffeszkedhettek győztesek!
Az orosz nép tán szétszakítja
a hálót amit szőttetek,
és számon kéri majd Petőfi
mindkét halálát tőletek!

És most „fedezzünk fel” egy névtelen orosz kisembert, egy nagy lelket a szürke tömegből. A helyszín Moszkva 1966-ban, egy magyar művészekkel szervezett rendezvény után. [Szinte Gábor: *Szabad szemmel*. Budapest, 2008, 107. o.]

„Végre indultunk kifelé a folyosón át a ruhatárba. Megkerestem a kabátomat, és ahogy leakasztom a fogasról, mellém állott egy alacsony ember. Ismerősnek tűnt, az este igyekezett a közelemben tartózkodni, sötét szemeivel merően nézett rám, de nem szólt semmit.

Átvette kezemből a kabátomat, a felsegítés mozdulatával vállamra terítette, de közben óvatosan szorítani kezdett kifelé, szorosan mögöttem haladva. Valósággal vezetett maga előtt. Kérdően néztem vissza rá, de tekintetét a földre szegezte, és határozottan bekormányozott egy széles pillér mögé.

Anélkül, hogy arcát felemelte volna, kabátomat mindkét kezével a vállamon tartva, leszegett fejjel halkán szólalt meg mögöttem, közvetlenül a fülembe lehelve a szavakat:

— Ha lassan beszélek oroszul, megért?

Kérdezte. Igent intettem.

— Kérem, figyeljen. 1956 októberében a bátyám Budapesten volt katona, tankban. Mindent látott és megértett. Még októberben visszaküldték Ukrajnába. Tudjuk, mi történt azután. Megfogadtuk, ha bármelyikünk legelőször egy magyarral találkozik, megmondjuk neki, hogy nagyon sajnáljuk, ami történt, és bocsássanak meg nekünk, szegény oroszoknak. Marja, Bagarogyitca ... – Mária, Istenanya kegyelmére kérjük, bocsássanak meg.

Gyors mozdulattal feladta rám a kabátot.

— Prasztjitye, izvinyitye nasz... – Bocsássanak meg nekünk...

Megfordultam, hogy válaszoljak valamit, de már nem volt sehol. ”

Az igazán jó emberek ritkán mutatkoznak meg. Most idézzünk egy különös és sokáig elhallgatott történetet egy ismert jó magyar emberről, akit ennek okán ma már szintén hősként tisztelünk.

„Akkoriban, Bessenyei Ferencet, a nagy színészt Major tamás elűzte a Nemzeti Színház színpadáról, hogy kitörölje a közönség tudatából. De Ádám Ottó befogadta a Madách Színházba, és az Otellót bízta rá. A darab nagy siker volt. 1974-ben ezt vittük Lenin-grádba, majd Moszkvába.

Leningrádban a kiszállás után betereltek bennünket a tágas várócsarnokba. A sötét márványlapokkal burkolt, kétoldalt üvegfalú hatalmas térség teljesen üres volt. A társaság csoportba verődve egy sarokba húzódott. ...Az volt a legnyomasztóbb, hogy élő embert

se közel, se távol nem láttunk. Azaz, egy mégiscsak volt, nagyon is szem előtt. A terem sarkában, a hidegen csillogó márványon, magányos dekorációként. Mint élő szobor, szétvetett csizmákban, rövid köpenyben, fején a jól ismert tányérsapkával, géppisztolyát mellén keresztbe vetve, két karját baljóslatúan a fegyverén pihentetve – ott állott egy fiatal szovjet katona. ... Ferenc kivált a csoportból, néhány lépéssel középre ment, kabátja mögött hátul összefogta karjait, megállt, hat méterre szemben a katonával, és nézte. A katona érdeklődve tekintett rá, de nem mozdult. Ferenc sem tett semmi gesztust, csak felhúzta a szemöldökét. A csapat, a fal mellett, elnémult. Csend volt, az üvegfalon túl dübörgött egy kigördülő repülőgép. Ekkor Ferenc megszólalt, a jól ismert szentori hangján, lassan, egyenként formálva a szavakat:

— Szóval, te vagy az, aki leigáztad a hazámat..?

A csend, ha lehet, még nagyobb lett. A katona kis kézmozdulattal olyasmit jelzett, hogy nem érti.

— Persze, hogy nem érted. De mi értjük. Ti most nagyok vagytok, hatalmasok, azt tesztek, amit akartok. Mit nektek egy kis ország, amely szabad akar lenni? Odavisztek ezer tankot, tízezret, és szétlővitek a városomat. Senki nem szól egy szót se. És miért nem? Mert félnek tőletek! De mi nem féltünk! Megmutattuk a világnak, hogy nem vagytok sérthetetlenek. És tudod, miért nem? Mert az igazság nem a ti oldalatokon áll! És ezt ti is tudjátok. Ti is féltetek egymástól, önmagatoktól!

Ferenc nyugodtan, lassan beszélt, mint egy iskolamester, a hangja ércesen csengett az üres térben. A katona kissé zavartan mosolygott, valamiféle atyai szózatnak hitte Ferenc szavait. A minisztériumi kísérő hölgy azt susogta a fal mellett a többieknek:

— Feri kicsit sokat ivott a gépen...

De Bessenyei nem látszott ittasnak, mert nem is volt az. A pillanatnyi szünet után, továbbra is mozdulatlanul szemközt állva a géppisztolyos katonával, emeltebb hangon folytatta:

— És azt gondoljátok, ezzel minden el van intézve? Széltöltetek minket, ránk küldtétok az ügynökeiteket, és kész? Nincs tovább? Nos, ez a nagy tévedés! Mi voltunk a repedés az agyagfalon. A repedés már csak olyan, hogy nem áll meg, hiába tapasztjátok be sárral, vérrrel. Az reped tovább.

Ekkor előre emelte a jobb kezét, és maga elé mutatott a kőpadlóra.

— El fogtok pusztulni! Így, ahogy vagy, az egyenruhában. Az orosz nép, Tolsztoj és Csehov népe, örökre megmarad, és megváltozik. Szégyellni fogja azt a kort, amikor népek elnyomója volt. Én már nem bizonyos, hogy ezt megérem, de azért remélem. Emlékezni fogtok Budapestre, ahol szétrepedt hazug tákolmányok.

Visszafelé ment két lépést, oldalra tekintett, majd a válla fölött ránézett a katonára.

— Most azért jöttünk, hogy mutassunk nektek valamit, amit mi tudunk. Azután várakozunk, tudod? Várakozunk...

Ferenc szónoklata öt percig tarthatott, addig, míg végre nyílt az ajtó, meghozták az útleveleket. A csoport meglódult kifelé. A katona nézett utánunk, tágra nyitott kék szemmel. A színészek, műszakiak szóltanul indultak csomagjaik felé. A minisztériumi hölgy a papírjaiba temetkezett. A Madách Színház társulata fellépni indult az Otellóval.”

A vörös rémuralom utóvédharcosai ma is dolgoznak, és egyre virulnak ezek a mákvirágok, mert még mindig táplálják őket a gyökereik, amelyek messzire lenyúlnak, egészen 1918-ig.

Emiatt is „Emlékezünk és harcolunk!”. Mostani visszaemlékezésünket ezzel kezdtük, fejezzük is be e jelmonddal, és azzal, hogy A SZABADSÁGHARCOT FOLYTATJUK!

[Az írás megjelent a Világ Magyarorsága hetilapban, 2010-02-18 és 03-11, az előadás elhangzott a Magyar Világ Klubban, 2010-02-25.]

21–22. Emlékezés Méhes Attila mártírra, Katonai Akadémia (2009)

Hatvan éve történt – 1956

Méhes Attila posztumusz őrnagy hősi halála

Kerek évfordulóhoz érkeztünk, hatvan éves immár az emlékezet. Ez már egy kicsit elegendő történelmi távlat ahhoz, hogy tárgyilagosan értékelhessük az 1956-ban történeteket Magyarországon. Már, ami minket illet; hiszen van egy másik tábor is, amelyet mi e tekintetben szelíden hazaárulónak szoktunk nevezni.

Azok, akik részesei voltunk, igencsak emlékszünk arra, milyen világraszóló eseményt jelentett az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc. Nem akartunk mi nagyok lenni, csak bátrak voltunk, és naggyá lettünk. Olyanná, amilyenek korábban is voltunk, amilyenek korábban ismertek minket, ez egyszerűen bennünk van.

Ha már történelmi távlatban gondolkodunk, engedtessek meg két kiragadott párhuzamot vonni régvolt időkől.

Hírnevünk egyik gyökere 955-ig nyúlik vissza. X. századi hadtörténetünk eseményei és harcművészetünk egyedülállósága Európa legnagyobb szenzációja volt. Mégis, csupán annak balszerencsés végződését, az augsburgi „Ungarschlacht”-ot – amelyet nemcsak magyar csatának, hanem magyar-mészárlásnak is fordíthatunk – meg a hét csúfondárosan megcsonkított ún. „gyászmagyart” mutogatták évszázadokon át ifjúságunknak. Talán éppen azért, mert a fölöttünk uralkodó mindenkori hatalomnak szüksége volt a német nagyság és a magyar törpeség hangsúlyozására, egy kollektív magyar kisebbségi érzés kialakítása és fenntartása céljából. Ezzel szemben az előtte lévő évben kezdődött hadjáratok a magyar történelem egyik legragyogóbb és a német történelem egyik legszégyenletesebb lapját töltik ki. A Bulcsú által 18 éven át vezetett hadjáratok akkor világszenzációnak számítottak, nem volt olyan gyerek Európában, aki ne ismerte volna ezt a nevet. A kortársai által Vérbulcsúnak nevezett hadvezérünk hadi vál-

lalkozásai később már elérték Nagy Károly avar háborújának vagy Batu kán tatárjárásának jelentőségét, ami nemcsak az európai történelemből maradt ki, mert az még érthető is, hanem a mi nemzeti emlékezetünkben is hiányzik. Arányosság szempontjából ki kell emelnünk: egész Európával szemben akkor nem a magyar törzsszövetség államának teljes hadereje, hanem csak az egyik törzs tízezer fős serege (egy tömény) állt harcban.

1956-os felkelésünket és szabadságharcunkat hasonlatossá lehet tenni a fenti aránnyal. Hiszen ekkor is a kis magyar nemzet győzedelmeskedett a sokszorta nagyobb és erősebb hódító szovjet túlerő felett. Mivel értük el ezt? A hősiességünkkel. Mertünk magunknál nagyobbnak lenni, ezzel is hirdetvén a nemzet, a nemzet hőseinek nagyságát.

Mi, Méhes Attila örökérvényű sorsához kötött barátai, még kevesebben vagyunk a mai fondorlatos hatalommal, a közönnyel szemben, ennek ellenére évente bátorkodunk megjeleni; itt személyesen, vagy máshol, előadások, írásos közlések formájában, éltetvén hősünk és sorstársainak emlékét.

Kimondhatjuk a nyugati ellenfeleinket hanyatt vágó végkövetkeztetésünket: a magyar nemzet kicsinységének súlykolása, igyekezetük ellenére is annak a bizonyítéka, hogy ellenségeink nagyon is tudják, nagyok és erősek voltunk egykoron, amikor ők – ha kicsinynek nem is, mert földrajzi kiterjedésük nagy volt, de – erőben, leleményben és erényekben gyengének bizonyultak. És lebuktak, mert, ha nem tudnák: logikailag csak olyan közösséget akarhat bárki is kicsinyíteni, amely annak előtte nagy volt, és a tudatalattijában ma is ott van bekarcolva a nagyság létformája. Emiatt tartanak tőlünk belső és külső ellenségeink Európában és Amerikában.

1956-os önfeláldozó harcunknak köszönhetően a hősiesség mezsgyéjén ma is nagyhatalom vagyunk. A tudás, az emberi képességek és hősiesség tekintetében vezető nemzet vagyunk!

Bizonyítjuk ezt manapság a sport területén és a tudományos életben is az egész világ előtt.

Ötvenhatos helytállásunkra meríthetünk egy másik történeti példát is a régmúltból. Eszterházy Miklós nádor nem gyakran tartózkodott Bécsben, került az idegeneket. Ő Zrínyi Miklós hősi halálát követően másfél évtized múlva született, így elevenen emlékeztethették arra, hogy a Habsburg hadsereg Győrben vesztegelt, és nem sietett Szigetvár felmentésére, hagyta elvérezni a kirohanásba magukat belevető várvédőket.

A nádor „örültség semmit nem tennünk, ha mindent nem tehetünk is” nagy felismerése jegyében a „minden” és a „semmi” között kereste az „édes haza” megtartásának lehetőségét, a végromlás állapotából kivezető utat. A „minden” a török hódoltság felszámolása lett volna, azonban tudta, hogy a maradék Magyarország ereje e nagy vállalkozáshoz elégtelen, s a Habsburgok segítségére esmeg nem lehet számítani. A „semmit” pedig, a teljes levertséget, a lappangó háború kihívásának tehetetlen tudomásulvételét az uralkodóknak és egyes magyar politikusoknak a félelme idézte elő.

Eszterházy nem azért tartotta e fölfogást az öngyilkos rövidlátás következményének, mintha alkalmasnak találta volna az időt a nagy törökellenes hadjáratra. Ő sem akart addig a török hódoltság felszámolására indulni, míg a várva várt nemzetközi összefogást másutt zajló küzdelmek akadályozzák. A magyarországi nagy török háború fenyegetését azonban éppen nem engedékenységgel, hanem az ismétlődő kihívások határozott visszautasításával látta elháríthatónak. Ha mindig engedünk, az ellenség „vagy baromnak és ostobának vél, avagy mindenestül elfogyott erejűnek” – magyarázta elkéseredetten, amikor a törökkel szembeni passzív politikát védelmezték előtte. „Elmém felett vagyom”, hogy az ország még „gondolni se merjen oltalmáról” – írta, mert valóban nem érthette, miért kell gyengeségünket tétlenséggel bizonyítani.

Az 56-os hevület mára – úgy igazából és általában – lehült. Ökölbe szorított, de zsebre tett kézzel, tétlenül tudomásul veszi a nép, hogy Biszku Bélát és az összes kommunista vérbírókat az ártatlanság magaslatán tartják ma is, Nagy Imre és ördögszekere mára behozta és leelőzte a Pesti srácokat. Szobra fent maradt a téren, ezzel szemben az 56-os öröklángot az Országház előtt a föld alá rejtették. Idén végre felhozták, de egy benzinkút helyére, a Nagy Imre (!) téren állították fel az egész magyar nemzet fáklángját. Ma is hagyják, hogy idefent az ’56-os emlékműnek csúfolt vaskefe vágó éle metssze a szabadság szelét. A Szabadság téren az országzászlónk helyét bitorló „dicsőséges” szovjet emlékművet ma is védik velünk szemben, a német megszállás elleni emlékművünket viszont engedik meggyalázni, belső ellenségeink bőröndöket, kavicsokat és lomot hordanak oda gyalázás céljából. Ilyen színpadi díszletek környezetében rendben lezajlott a 60. évforduló, az állami nagyelőadás, zászlóerdő földön, vízen, levegőben, „ünnepeltek” mindazok, akik a társadalmat erkölcsileg lejtmenetbe kapcsolták.

Mi, akik ott voltunk akkor, amikor lőttek, és túléltek a lánctalpak tiprását, nem vettünk részt az állami „performance-on” (elnézést a kifejezésért). Mi legtöbbször otthon és a temetőben voltunk, hagytuk lobbanni magunkban az indulatot és a lángot, majd lankadni a dühöt.

Emlékeztünk arra, hogy ’56-ig minden vörös volt, és, hogy abból elég volt. „Mert egy nép azt mondta: »Elég volt.«” Emlékszünk ma is arra, hogy akkor volt igazi honvédelem, helytállás, volt becsület. Akkor nem volt „párt”, nem volt „oldal”, mindenki egy emberként állt ki a hazáért. Minden piros-fehér-zöld volt. A három szín körülvette a fekete lyukat, ahová belezuhant és eltűnt a vörös szörnyeteg. A nép, akkor ismét nemzetté vált, – hogy két hét múlva megint elbukjon, de ez már egy másik történet.

Mára, a (még nagy, de fogyatkozó) „népségen” belül – micsoda népség – kicsinnyé lett szórványnemzet mégis erősödött. Huszonöt éve a vörösből narancssárga lett. Ez már természetesen sokkal jobb.

De mi újság a gyepűn kívül? '56-ban reményünk volt a nyugatban, de onnan átverés jött. '90-ben csalódásunk lett a nyugatban, mert onnan a kifosztás jött. 2016-ra már elegünk lett a nyugatból, most épp onnan törnek ránk. – „Csapataink harcban állnak.”

'56-ban minden jelszó egyértelmű és igaz volt! Ma, minden jelszó legalábbis kétséges. Reméljük, nemsokára a jelenlegi jelszavak visszakapják valós értelmüket, vagy új, hiteles hívószavak hangzanak fel. Reméljük, hogy a vöröset leváltó narancssárga színt felváltja mielőbb a piros-fehér-zöld.

A néplélek a MAGban még gúzsban alszik, egy része lassan, de már ébred. Mi kevesen – itt magunk is – azonban tanúsíthatjuk, hogy ébren vagyunk, éberek vagyunk, és nem hagyjuk MAGunkat.

Jól érezte Tormai Cécile könyvében a tatárjárás után országot járó Fehér Barát, amikor így szólt: „Sok nyomorúságban sínylődtek és sok megpróbáltatásban van részetek, de vegyétek észbe, hogy a mi országunk nehéz szeglete a világnak és emberemlékezet óta mindig csatáznak érte a kelő nap és a nyugvó nap népei. Itt csap össze keletnek és nyugatnak örök forgószele, és minden népet hamarsággal elsöpört innen. Senki birodalma sem volt itt maradandó. Csak a magyarok népe állt meg e földön kimozdíthatatlanul, és magányosan, véresen is megáll a helyén, míg lesz, aki meghaljon érte. És lesz!”

A barát megérezte, így történt. A világ e szegletében is, a hűvös-völgyi akadémiánál arcára bukott egy hős, Méhes Attila honvéd, az anyaföldben rögválósággá nemesedett posztumusz őrnagy.

*[A beszéd elhang-
mia előtti nyilvános
vösvölgyi út, 2016-11-*

*zott a Katonai Akadé-
megemlékezésen, Hű-
07.]*

24–26. v. Rózsa József otthonában, Bereck (2004)

'56-os egyszemélyes légió

Rózsa József székely forradalmár vitézsége

Sok forradalmár hősünk van még, akiket eddig nem fedeztünk fel. Nekünk ezúttal sikerült megtalálni valakit! Mintegy ezer kilométert tettünk meg itthonról, mire elértük az ezeréves határt, és rátaláltunk a Keleti-Kárpátok tetejét áthágó Ojtozi-szorosban, egy kis településen, történetünk hőisére. Fenn, a fenyvesek szorításában, bokorról bokorra jártuk vele az Árpád-vonal mentén rejtőzködő egykori löveg-állásokat, futóárkokat, a földbe mélyített katonai erőrendszert. A hegyek ormán egy-egy ilyen magaslati harcálláspont védte 1944-ben – Uzsoktól, Vereckén és Békáson át, Ojtozig – Nagy-Magyarországot, a román átálló csapatokkal megerősödött szovjet Vörös Hadsereg betörése ellen. Történetünk hőse akkor még kamaszgyerek volt, akkor szerzett élményei képszerűen maradtak meg az emlékezetében, az ő számára Ojtozban játszódtott le a második világháború.

Rózsa Józsefnek azonban van egy saját története, akkor már siheder korban volt, ezt osztotta meg velünk, a határok nélküli újság olvasóival. A huszonéves székely fiatalembert Bereckről, Gábor Áron szülőfalujából sorozták be a román hadseregbe. Páncélosként szolgált már egy ideje, amikor 1956. november elején kivezényelték a dandárt a laktanyából, és elindultak gyakorlatra, mint máskor. A cél azonban nem a szokásos terep volt, és a gyakorlat is elmaradt. Minden tankot ugyanis a magyar határ közelébe vezényeltek, ahol első fokú riadókészültségbe helyezték őket. Hősünk is egy román tankban ült harmadmagával, napok óta, nem jött parancs semmire, a tétlenség egyre csak örölte idegeiket. Vártak a bevetésre a szovjetek oldalán, hogy majd beindítsák a motorokat a magyar forradalom és szabadságharc leverésére. Aztán, egyszer csak elpattant a húr, szaporázni kezdett a szív verése, és egy nagy dobbanás után – lesz, ami lesz – gyерünk. Irány a Forradalom! Így döntött a tanksapkás

Rózsa József. Beindította a tankot, és meglódult a háromfős raj a magyar határ felé, hogy átjutván, beálljanak majd harcolni a magyar forradalmárok oldalán. Éjszaka már egy jó darabon végigdübörögtek, amikor – még a túloldalon – a tank egy mély katlanba csúszott. Ötvenszer próbáltak feljönni a mélyből, de a homoklejtő nem engedte megkapaszkodni a láncalpakat, lent rekedtek tehetetlenül. Az üzemanyag kifogyott, a remény elszállt. A két bajtárson úrrá lett a félelem, és kereket oldottak. Rózsa József már csak egyedül ült a T34-esben, és csak feltenni tudta a kezét, amikor a kivezényelt román tábori csendőrség utolérte, bekerítette és lefogta. Életét meghagyták, de megbilincseltek és Bukarestbe hurcolták. Itt a Sigurancia vette kézbe sorsát, ütötték, verték, körmei alá szurkáltak, és kínozták. Hiába követtek el mindent a pribékek, nem árulta be társait és úti célját sem fedte fel. Magára vállalta a kaland terhét, de azt nem, hogy a magyar forradalomhoz akart volna csatlakozni. Bizonyíték hiányában nem kaphatott főbüntetést, és pár hónap gyötrelmes élet után, lelkiileg és fizikailag megkínzottan, „szabadon engedték”. Érvényesülni azonban nem hagyták. A történetet tanúk igazolták, majd megismerte azt az '56-os Vitézi Rend kapitánya is. Tettéért a rend ez évben tagjává fogadta őt, és lovaggá ütötték. Kis házában a házi oltár mellett függ a díszes oklevél, ahol mi is tisztelegtünk Vitéz Rózsa József hőstette előtt. Ma már megbékélten és büszkén él Háromszékben, mindenki ismeri és szereti a híres medveadászt. Dicsőség a Küzdőknek !

[Az írás megjelent a Magyar Jelen 2004-11-11-i számában.]

Nagyapám 1956-ban

Iskolások a forradalomban

Nagyapám nyolcadikos volt, amikor október 23-án kitört az 1956-os forradalom. Akkor a családjuk a Fehérvári út 147-ben lakott, kint, Albertfalvához közel, a Major utca sarkán.

Napirendjébe beletartozott, hogy minden másnap sorba álljon kenyérért. Reggel háromkor kapott egy bögre forróteát, és már szaladt is a közeli pékséghez, hogy fogja a sort a családnak. Reggeli után a papája váltotta le, aztán vissza kellett mennie addig, amíg meg nem kapta a két vekni kenyeret. Aztán csak várták az eseményeket.

Október 25-én ebéd után döbbenetes meglepetés érte a bérház lakóit. Ebéd után egyszer csak beesik a kapun a földszinten lakó fiatal lány, akinek össze-vissza szakadt szoknyaruháján nagy rászáradt vérfoltok keményedtek. Nagyon ijedt és zavarodott volt, és amikor kérdezgették, hogy mi történt vele, hol járt, kitört belőle a sírógörcs, és beszaladt a lakásukba. Este tudták meg a ház lakói a szülőktől, hogy lányuk az Országház előtti téren járkált, amikor sortüzekkel rengeteg embert lekasaboltak. Ő a fekvő halottaktól és sebesültektől valahogy félrekúszott és gyalog hazavánszorgott.

Nagyapámat ez a történet igen kíváncsivá tette, másnap ő is elinalt otthonról. Őt villamosmegállónyi távot gyalogolt be a Móricz Zsigmond körtérre, ahol utcakövekből már álltak a barikádok, kilőtt tank és löszeres teherautó állt keresztbe a téren, egy légvédelmi ágyú forgott körbe az ég felé, még égett a Népbüfé és a felette lévő nagy lakóház. Rettentő izgalmas volt neki az egész, be is akart állni a forradalomba, fegyvert akart szerezni. Sajnos nem adtak neki, mindig hazaküldték. Ő ugyanis vézna és szemüveges gyerek volt akkor, és a felnőttek biztosan féltették. Miután nem állt odébb, csak adtak neki feladatokat, mert éppen nem lőttek. Ládákat, üres üvegeket segített cipelni kapualjakra, aztán a légvédelmi ágyúra is

felengedték, hadd tekerje, éppen nem volt légi veszély. Sok élményt gyűjtött, és estére hazament. Kapott két pofont, és másnap reggel a papája bezárta őt a ház lichthofjába, nehogy el tudjon szökni. Amikor megígérte, hogy többet nem kószál el a környékről, kiengedték.

Onnantól kezdve – a kenyérért sorba állás után – a srácokkal kint voltak az utcán, várták, hátha történik valami. Egy két nap múlva néhány Csepel teherautó jött oszlopban a Fehérvári úton Budafok felől. Amikor hozzájuk értek, érdeklődtek, hogy hol érdemes szétosztani a rengeteg élelmet, amit faluról hoztak fel a budapestieknek. Több se kellett nagyapáéknak, nyélbe ütötték a dolgot. Az autók leálltak a padkára, ők pedig elrohantak a környék összes utcájába, és elkürtölték, hogy élelmiszer érkezett, mindenki vihet haza belőle. Fél óra múlva jöttek az emberek szatyrokkal, kosarakkal, vödrökkel minden irányból, és sorba álltak az autóknál. Ők pedig, már vagy tízen-húszan, felmásztak a platóra, és osztották lefelé a hagymát, krumplit, répát, szalonnát, kolbászt, tejet, túrót, tojást és még libazsirt és libamájat is kis piros és kék zománcozott bödönökben. Az öregeknek lent is segítettek néhányan. Aki harmadszor is jött, azt már elküldték, mert a halmozás nem tisztességes – ahogy mondták. Így ment ez egészen november 3-áig, mindenki nagyon meg volt hatódva.

November 4-én hajnalban aztán mások jöttek. Hajnal két óra körül soha nem hallott furcsa, erős zajra ébredtek, rezgett az egész ház, még sötét volt és köd. Az ablakhoz szaladva azt látták, hogy végtelen hosszú oszlopban tankok vonulnak a Fehérvári úton, befelé a Körtér felé, a homályban szinte csak a kék féklámpájuk látszott. Akkor mindenki rögtön ráérezett arra, hogy a forradalom elbukott.

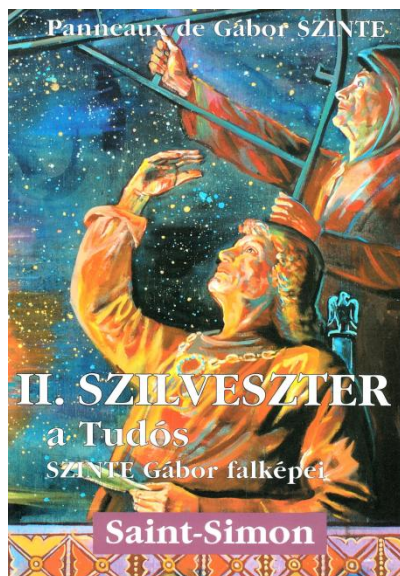
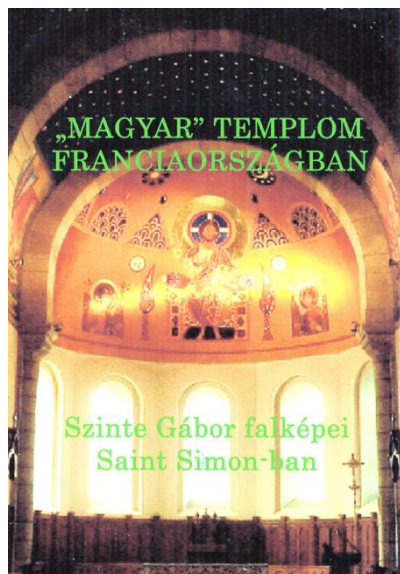
Délután már ismét nyugodt volt a külvárosi környék, csak a távoli lövöldözések zaja hallatszott el odáig. Ekkor jött még egy meglepetés. Valahonnan odakeveredett egy magányos tank, láncaltpát csikorgatta a bazaltkockás úton, egyre közeledve az utcán nézelődő nagyapáékhoz. Ott berántották a féket, csak úgy hintázott a hatalmas

monstrum. A toronyból lemászott egy ferdeszemű pufajkás katona, tatár vagy miféle lehetett, és üvöltve kérdezte, hogy hol van egy élelmiszerüzlet. „Ggye gasztronóm”? Nagyapáék értettek oroszul, hiszen akkor az orosz nyelv kötelező volt. Bemutattak a Major utca felé, ahol az elején volt egy húsüzlet. Mondták neki, hogy tele van kolbással, és, hogy ők ismerik a hentest, elmennek érte, majd az ad nekik. El is indultak, de nem a henteshez, hanem elrejtőztek az üzlettel szembeni kertben. Nem kellett sokáig lapulniuk, mert a ruszkinak sietős lehetett a dolog, visszamászott a tankba, és már fordult is be az utcába. Az üzlet előtt befékezett és várt egy percet. Aztán lassan ráfordította a lövegtornyot az üzletre. Irdatlan erős géppuska tüzet eresztett bele a lehúzott vasredőnybe, körbelőtte az egészet, az meg lezuhant a földre. Ott tátongott nekik a fehérén kicsempézett bolt az üres húskampókkal és pulttal. Ettől úgy dühbe gurultak, hogy az ágyúval is belelőttek a bolt közepébe. Hatalmas robaj, porfelhő, majd egy óriási luk maradt a hátsó falban, amin át lehetett látni a mögötte zöldellő veteményesre. Még látták a kertből, hogy a tank helyére fordítja a vastornyot, feldübörög a motorja, és visszafordulva kidörög a Fehérvári útra, elmegy a Körtér felé.

Ahogy ez a szovjet tank belelőtte üdvözlét a hentesboltba, úgy tett akkor a többi is, belelőttek a forradalomba. Ez volt a nagypa utolsó emlékképe az '56-os felkelésről.

[Az írás Miklauzič Simon 12 éves tanuló kérésére született, ő olvasta fel 2016. februárban az iskolában.]

29–32. Szinte Gábor falképei Saint Simonban, Franciaország (2004)

Szinte Gábor (1928-2012)

A hajlíthatatlan tudós festőművész

Két évtizede minden évben, november 7-én együtt emlékezünk Méhes Attila posztumusz őrnagy '56-os mártíromságára és koszorúzunk a Hűvösvölgyi úti Katonai Akadémia falán elhelyezett emléktábla alatt. Idén már eggyel kevesebben voltunk. Szinte Gábor honfitársunk, aki annak idején kiharcolta az állami szintű megemlékezést is, ez év szeptember 30-án végleg elfáradt, lelke elhagyta földi pályáját, teste a Farkasréti temetőben talált örök nyugalomra.

1928-ban Budapesten, unitárius ősi székely családban látta meg a napvilágot. Csíkménaságból származó édesanyja, Erdély Vilma, otthon szülte meg Gábor nevű fiát, kinek édesapja a Sepsikőröspatakról eljött Szinte Ferenc postai altiszt volt. Édesanyja testvéreitől annakidején Bartók Béla gyűjtött csíki énekeket.

Sokoldalú egyénisége és tevékenysége rendkívül gazdag életművében sűrűsödött össze, amely még hosszú évekre nyúlóan ad majd felfedezési lehetőséget mindnyájunk számára, akik az aranyásók lázával vetik be magukat a mester szellemi hagyatékának feltárásába és átélésébe.

Szinte Gábor oktatási tevékenysége már önmagában életműnek számít, amelyhez tudatos honszerető nevelés és példamutatás párosult. A művészeti tárgyak mellett a hallgatók évtizedeken át kaptak avatott útbaigazítást is a tanár úrtól, ami nagyban hozzájárult magyar központú világlátásuk és történelmi tudatuk kialakulásához.

Nemzeti elkötelezettsége egész életét átszövi. A nemzetközi érvényesülés fellegrárai helyett a magyarországi létet választotta, ahol az olaszországi tanulmányait követő hazatérése után kizárták a Képzőművészeti Alapból, elismerés helyett szakmai féltékenység és hatalmi bosszú vette körül újra induló életét. Ennek ellenére mindenkor a nemzet nagy sorskérdései foglalkoztatták, ez műveiben

mindenkor tetten érhető; ragadjuk ki itt a nemzet nagyjairól festett remek portréit, amelyek történelmet és erényt hordoznak magukban.

Emberi és szakmai önzetlenségét mi sem jellemzi jobban, mint hogy műtörténészként ismeretterjesztő video-sorozatokot írt „Híres magyarok a nagyvilágban” címmel, negyven magyar képzőművész munkásságát népszerűsítve. Ha nem megy másképpen, az egyéni áldozathozatalról sem mond le. Saint-Simon-i és Rezső téri monumentális alkotásaiból nem származik bevétel számára, csak kiadásai vannak, mindezerért jutalma csak a nemzet hálája lehet. Így állt ő az Úr színe előtt.

Szinte Gábor művészi nagyságát talán csak tudatos mellőzöttsége múlja felül. A hatalommal nem alkuvó, éppen ezért partvonalra szorított erdélyi származású művészt ma – még – jobban ismerik egész Európában, mint itthon. Első önálló kiállítását az olasz köztársasági elnök nyitotta meg. A magyar államelnökök ezzel szemben nemcsak a művészt, hanem az általa létrehozott franciaországi magyar zarándokhelyet is nem létezőnek tekintik, az állam ezt hivatalból bűnösen máig is elhallgatta. A Külügyminisztérium, a miniszterelnökség, a Párizsi Magyar Intézet – felkérés ellenére – elzárkózott minden segítségnyújtástól, sőt, az avatáson történő részvételtől is.

A művészóriás egész életében egymaga állt ki, mint Ábel. „Festőként csak azt mondhatom: nagy a művészet hatalma. Kár vesztegetni az időt mások sikereinek utánzásával, a siker nem másolható. Saját gyökereinket kell használni, abból indulhat ki az, ami mások számára igazi és valóságos.” – olvasható egyik könyvében. A hatalommal soha nem alkuvó tudós alkotóművész éppen ennek köszönhetette, hogy műveit és őt ma jobban ismerik külföldön, például Németországban, Franciaországban és főként Olaszországban, mint itthon.

„Ez festőművész...”

Szinte Gábor csúcsra érő pályájának ismertetése előtt idézzük fel hazatérésének pillanatát, amely a lentről újra induló küzdelmes élet jellegzetes példája.

„A magyar határon a katona megnézte a római követség hazatérési engedélyét. — Jöjjön velem! — Az épület végébe, külön-szobába kísért. Az asztalnál egyenruhás nő ült az írógép mellett, előtte állt az államvédelmi tiszt, odaszólt felém: — Gyerünk, vetkőzzön! Meztelenre!

Szétrakták ruháimat, mindent kitettek a bőröndömből egy kopott asztalra. Hazám fogadtatást rendez. A tiszt egyenként kézbe vette a könyveket, melyeket magammal hoztam. Ritkaságok voltak, olasz kiadások a századfordulóból, a freskófestés régi receptjeivel. Nem akartam földadni postán, nehogy elveszenek. Bedobta valamennyit egy zsákba. Gúnyosan nézett rám:

— Aztán mégse volt kolbászból a kerítés?

— Valóban nem. Aranyból volt.

— Na ne mondja. Akkor miért jött haza?

— Van ilyen is – mondtam.

Az írógép mellett ülő nő, abbahagyva adataim másolását közbeszólt:

— Ez festőművész, hadnagy elvtárs, persze, hogy tetszett neki Olaszország.

A tiszt kezébe vette a firenzei Akadémia bizonyítványát.

— Mi ez?

— Bizonyítvány arról, hogy két kurzust végeztem a Firenzei Szépművészeti Akadémián.

— Erre nem lesz szüksége! — Kettétépte, és bedobta a zsákba.”

Így fogadta kebelére és akarta elemészteni híressé vált művészt Magyarországon az emberarcú szocializmus.

Ha szabad így fogalmazni, valóban nem volt szüksége a diplomára. Életútját ugyanis biztos kézzel, fentről egyengették, méghozzá miniszteri magaslaton. Szinte Gábor itthon néhány év alatt a Madách Színház díszlettervezőjeként tett szert hírnévre. Ennyit

engedtek meg neki. Aztán eljött az idő, amikor önálló kiállítást is rendeztek díszletterveiből a színház előcsarnokában, amelyet Aczél György maga is megtekintett. A főrendező — felbátorodva a miniszter jelenlétén —, figyelmébe ajánlotta Gábor egyéb műveit is, tisztelettel javasolván egyben, hogy azok megérnének egy önálló kiállítást is Budapesten. Erre a miniszter elvtárs röviden csak ennyit mondott: „Amíg én vezetem a kulturális tárcát ebben az országban, addig Szinte Gábornak nem lesz semmilyen kiállítása.” A nagy megmondó egy igazi jellem volt, kimondott szavaihoz mindvégig hű maradt. Szinte Gábor nem mutathatta be műveit önálló kiállításon magyar közintézményben. Ennek ellenére nem félt soha, kimondta, leírta, tanította az igazságot, festette a valóságot, az igazi, az eredeti természetes szépséget, és az örökölt ősi történeti szemlélet szerint hagyományozott az utána következőknek.

Alkotói munkásságát a nemzetközi művészeti élet nagyjai és a hazai műkedvelő társadalom méltán elismeri, a szakirodalomból és az önálló kiállításokból ez egyértelműen kiviláglik.

Saint-Simon

Első lenyűgöző méretű, templomi freskóknak beillő falkép sorozatával 2005-ben találkozunk Franciaországban, Saint-Simonban, II. Szilveszter pápa szülőfalujában. Az itteni polgárok elhatározták, hogy a Millennium pápájának emléket állítanak három hajós, gyönyörű, román stílusú templomukban. Szinte Gábor magyar tudósember és festőművész kapott felkérést a híres földi helytartó életművének megjelenítésére, aki ennek 110 m² felületű falkép sorozat megfestésével tett eleget. Ezen az egyetemes és a magyar történelem úgy jelenik meg egymásban és egyazon időben, mint ahogy kiemelkedő alakjai – II. Szilveszter pápa, III. Ottó császár és Szent István király – együtt formálták az eszményeket és irányították az eseményeket az első ezredforduló idején.

Saint-Simon-ban megszületett Gerbert, a pástorfiú. Gyermekkorában juhait őrizte, majd a bencések támogatásával Afrikában, Fezben, arab egyetemen ismerkedett meg az arab tudományokkal, és görög tudósok műveivel, a korszak egyik legképzettebb tudósa lett. Ismerte a csillagászatot, matematikát, orvosi kémiát és a filozófiában is képzett volt. Szorzótáblákat készített, amelyekhez az arab számjegyek használatát vezette be Európában. 24 ezer műveletet dolgozott ki az ókori négyszögletes lapokon. Csillagászati éggömbökön modellezte a Naprendszert. Orvosi iskolákat alapított, tíz orvosi kódex származik az ő korából. Tanulmányt írt az orgonasípok szerkesztéséről, értekezést a világ keletkezéséről, az árnyék okairól, a múlandó és az ésszerű kapcsolatáról.

Amikor a gyermek III. Ottót német-római császárrá koronázzák, neveléséről Gerbert, az egyházi főméltóság gondoskodik. Bensőséges szellemi kapcsolat alakult ki közöttük. Együtt álmodják meg és kezdik szervezni az új, egységes Európát, szövetséget készítenek elő a Bizánci és a Német-Római Császárság között. Ebben a rendben nagy szerepet szánnak Pannóniában a magyaroknak.

A kor krónikása ezt írja: „A császár kegyéből és buzdítására, Vajk, aki országában püspökségeket alapított, koronát és áldást kapott.” István megkapta a királyi koronát – hűbériség nélkül! Ez illett bele III. Ottó egységes Európa-tervébe. 1000 karácsonyán Istvánt megkoronázzák Esztergomban.

Első látásra fel nem fogható, hogy mindaz, amiről eddig szó volt – történelem, tudomány, hitvallás, események –, benne vannak Szinte Gábor képeiben. Hihetetlenül gazdag, nagy ívű művészi munka, amelynek tervét egyetlen hét alatt vázolta fel a művész. Az egész képsorozat egyharmada kizárólag a magyarokról szól, de szorosan kapcsolódik Szilveszterhez. Az oltár fölé a Magyar Szent Korona Trónoló Krisztusát festette a két angyallal és a Korona többi elemével, jelképezve magát az ereklyét, hiszen ez az egyetlen tárgy, amely őrzi Szilveszter kéznyomát, ezzel magát a pápa termékeny

földi létét is. Az alkotást teljes mértékben elfogadták. A francia templomban a hangsúly Magyarországon van. A képeket itthon magyar püspök áldotta meg, Saint-Simonban francia püspök szentelte fel.

E sorozat nagyszerű hírt visz rólunk a világba, nemcsak azért, mert a falképek átadási ünnepségén az európai államok legfőbb tisztviselői is jelen voltak, nemcsak azért, mert Saint-Simon Franciaország egyik európai központja lett, hanem elsősorban azért, mert a keresztény lelkiséget, a tudós műveltséget és a Szent Korona szellemiségét mutatja be. A hit és az igazság diadalát, az elhallgatás és a ferdítés felett. Minderre ráüti történelmi pecsétjét egy óriási jelentőségű kicsiny díszítőalakzat, amelyet csak a jól fürkésző szem vesz észre. Ez nem más, mint az apszisban látható legnagyobb falkép alatt félkörívben szerényen körülfutó felirat: Boldogasszony Anyánk. Elolvasni csak azok a magyarok tudják, akik ismerik a rovásírást. Ez is a székely művészember üzenete, mindazoknak, akik a Kárpát-medencében ma sem engedik felhangzani korábbi himnuszunkat, még a csiksomlyói Mária-kegyhely legnagyobb ünnepein sem.

Franciaországban tehát magyar zarándokhely született, vonzerejével messze felülmúlva a mester alkotásainak műtörténeti jelentőségét.

Amióta Franciaország fennáll, nagyon vigyáznak arra, hogy a műemlékekben és a közintézményekben csak francia művészek dolgozzanak, külföldiek nem. Eddig Marc Chagall volt az egyetlen kivétel, ma Szinte Gábor a második.

Rezső tér

A tudós-festőművészt hírneve külföldön már magasba emelte, de itthon aranykora után, még fénykorában is alkotott. Ugyancsak nagyméretű és jelentőségű alkotásai a Rezső téri Magyarok Nagyasszonya templomban születtek, így itthonra is maradt tőle

éltető lelki táplálék. A Saint-Simon-i Szent István-történet után a történelem itthon folytatódik, egymás után jelentek meg vásznon Árpád-házi uralkodóink és szentjeink teljes életnagyságban a templom falán. 2007-ben közénk született Az első szent magyar család: Boldog Gizella, Szent István, Szent Imre. A festményeket Bíró László püspök úr áldotta meg. Ebben a munkában is egyesül a művészi alkotás, a nemzeti elkötelezettség a múlttal és az egyéni áldozathozatal.

Az oltárkép három táblából áll: a középsőn államalapító szent királyunk, az idős István tollba mondja intelmeit, a hosszú uralkodása alatt szerzett legfőbb tanulságokat, fiának, trónja örökösének, Imrének. Mögötte, az éjszaka fényeiben feltűnik a magyarok Nagyasszonya, karján a világ megváltójával, az előtérben a Szent Korona.

Jobb oldalon a trónörökös Szent Imre herceg, az 1030-ban II. Konrád német császár felett aratott nagy győzelem hadvezére jelenik meg, mint aki valóban méltó István király művének folytatására. A háttérben fejedelmi fehérparipája, mellette fővezéri zászlaja, előtte a tisztaságát jelző fehér liliom, s ezt nem zavarja meg a megjelenő vadkan sötét feje.

A harmadik kép Boldog Gizellát, az első magyar szent család szívét, az édesanyát mutatja be, aki a keresztény magyarságért önmagát is áldozatul adja. Krisztus az élet fájáról, a keresztről tekint le rá, elfogadja életáldozatát.

A plébános úr kérésére Szinte Gábor 2010-ben megfesti a 15 stációból álló golgotát. A tizenötödik stáció a Feltámadás, amely bátorítja a lemondó lelkeket a megváltásig tartó állhatatosságra.

Pusztaszabolcs

2011-ben Pusztaszabolcson a plébániatemplomban ünnepélyes átadásra kerültek Szinte Gábor színes ólomüveg ablakai, amelyekben

Szent István és Szent László alakját s életük jellemző mozzanatait örökítette meg, hol ismét ölelkezik általuk a történelem. Szent István jobbra nézve fiát láthatja, balra – ha ki tudna hajolni a boltív alól –, László királyt, aki őt szentté avattatta, példát adván így a magyar népnek, később maga is megkapta a szent előnevet. Felfoghatjuk a képeket úgy is, hogy az egyik ablakból Szent István intelmeit hozza le a fény, mellőle Szent László törvényei üzennek, mintegy megerősítvén az előzőeket. István király megalapította a keresztény magyar államot, László, a lovagkirály, „Szűz Máriának választott vitéze” pedig, megerősítette azt.

Szinte Gábor megfestette, ablaküvegbe ágyazta, intarziába metszette, leírta a világ és a magyarok számára mindazt, ami ma a tankönyvekből és sokak fejéből is hiányzik: a Magyar Apostoli Királyság kiemelkedő szerepét az európai kereszténység megerősítésében. A Szent Korona és Szent István hirdeti az egész világnak, hogy Magyarország az Európát megalapító legelső államok között volt, amikor a mai államok legtöbbje még nem is létezett.

Felemelő meglepetés és igazán emberi elégtétel volt számára, amikor szűkebb környezete, Rákosmente emberi közössége 2008-ban díszpolgárává választotta, ahol mélyrehatóan ismerték jellemét és képességeit 1931 óta. Ugyanebben az évben sokan mások a távolban – türelmetlenséget tanúsítva – a Magyar Örökség-díj odaítélését kezdeményezték számára. Születésnapjára ajándéknak szánták, ezért meglepetésként kezelték ő előtte. A meglepetés azonban a betérjesztőket érte: a bizottság művészetért felelős szakelőadója Szinte Gábort közepes színvonalú alkotóművésznek nyilvánította, így a tagok többsége a díj odaítélése ellen szavazott.

Mielőtt fénnyé vált volna, megérte a földi feltámadás magasztos élményét, megkapta a Magyar Köztársaság Érdemrendjének középkeresztje a csillaggal kitüntetését. Ez volt az egyetlen elismerés, amelyet itthon kapott, halála előtt egy évvel.

Így foglalta össze életszemléletét: „A haza egyetlen, élő, szerves egység, amelynek magunk is részét képezzük. Láthatjuk kívülről, de mindig benne vagyunk. Szabadság és rabság egyszerre. Áld és ver a sors kezével, de képes a magasba emelni.”

Rendíthetetlen hazaszeretet vezérelte életét, ezért azt itthon élte le, hol alkotásaira a haza áldása hullott, hol személyére a sors csapásokat mért, hol végül magasba emelkedett, immár mindörökre.

[Az írás megjelent a Világ Magyarorsága hetilapban, 2005-12-22.]

33. Szinte Gábor falképei Saint Simonban, Franciaországban (2004)

34–35. A Nemzeti Őrsereg avatása. Szabolcs (2008)

A Nemzeti Őrsereg köszöntése

Kedves Nemzetvédő Testvéreink!

Szívesen jöttünk el a mai eskütétel alkalmából erre az igazán méltó, szent emlékű történelmi helyre, ahol Szabolcs vezér és várnépe a honfoglalás kori földvárat hagyta reánk. Mai jövetelünkkel egyben az őseink iránti tiszteletünket is szeretnénk kifejezésre juttatni.

Nemzetünk igaz múltját mindenkinek meg kell ismernie. Ilyen megközelítésből nézve, nemzetvédő fiatal barátaink, ma olyan helyen tesztek fogadalmat a haza védelmére, ahová egykor Szent László király hívta egybe az egyházi zsinatot, és ahol megszületett László király I. törvénykönyve.

Még korábbról indulva, ahogy a szkíta-hun-avar-magyar hagyományt mentette tovább Álmos, Árpád, majd évszázadok múlva Mátyás Király, és ismét évszázadok múltán Horthy Miklós kormányzó, úgy most mi is igyekszünk menteni, ami menthető. Mindig vannak, akik el akarják ázni dicső múltunkat, de mindig vannak olyanok, mint mi is, akik kiássák és visszaadják eredeti létét és fényét. E tekintetben ma is harcban állunk a magyar nemzet mostani ellenségeivel, mint ahogy Atillák is harcban álltak a hunok ellenségeivel. Legutóbbi televíziós előadásában Varga Csaba írástörténész egyenesen így fogalmazott: „Háború folyik a múltért!”. Ez tényleg így van. A harcunk egyre ádázabb, de innen üzenjük, hogy sohasem fáradunk el. A mi nemzedékünk helyébe a mai esküttevők lépnek, az ő helyükbe pedig, gyermekeik – és így tovább.

Hangozzék el egy eskürészlet 1351-ből, Nagy Lajos király idejéből, amely ma talán még időszerűbb, mint a maga korában volt: „...igazat nem hamisítasz, hamisat nem igazítasz, ezeket által nem hágod, sem kedvért, sem adományért, sem gyűlölségért, semmiért is ...Isten téged úgy segéljen és (a) szent kereszt.” Ez is a mi

örökségünk, amelyet az ősök mellett 56-os mártírjaink életáldozatának ereje is fölének emel. Mindszenty József és Tóth Ilonka fogadalma és üdve Bennetek is itt folytatódik, a hősök hősöket szülnek, ez a nemzet életének örök rendje. A mai eskütelletel az ő esküjüket is tovább valósítjátok.

Mi nem akarunk mást, csak rendet, a Magyar Szent Korona szerinti örök értékrendet. Ha nincs rend, akkor – ahogy a magyar ember szokta mondani– rendet kell vágni! Esküdjünk erre, tegyünk rendet. Mint ahogy a Tanácsköztársaság és Trianon után Horthy Miklós kormányzó is ezt tette: huszonöt év alatt nemzeti összefogást és gazdasági fellendülést teremtett. Ő is tudta, hogy a rend önmagában nem minden, de rend nélkül nincs semmi – ezt Ti is tudjátok.

Ezzel szemben ma szegények és megosztottak vagyunk, amit nem hagyhatunk annyiban. Ehelyett az egységet kell ismét létrehozunk, az egész nemzet egységét. Ehhez nem pártokra, hanem csak hű alattvalókra van szükség, akik egymáshoz mellérendelve élnek és kifelé harcolnak, az egyetlen Szent Korona fennhatósága alatt. Így lesz ismét Egy az Isten, és Egy a Nemzet.

Azt kívánjuk Nektek, drága nemzetvédő fiatal barátaink, hogy az év minden napján, a nap minden percében eskütoökhöz híven éljeteö, tegyeteö. Mindig van remény, és mindig van eredmény. Atilla mondása szerint „amíg egy hun is lélegzik, addig nincs minden elveszve!” Folytassuk szabadságharcunkat, amelyet 56-ban elkezd-tünk, és fejezzük is be – békésen. Támasszuk fel immár édes Hazánkat! Ehhez kívánunk Nékteö erőt, egészséget, állhatatosságot. Isten éltesse a Nemzeti Örseredet sokáig!

[Elhangzott: Szabolcs, 2008. október 25. – eskütellet. Megjelent a Magyar Világ 2008-10-30-i számában]

Székely győzelem Szerbia egén

Dani Zoltán ezredes lelőtte az amerikai csodát

Ki gondolta volna hét évvel ezelőtt, hogy az amerikai légierő éppen a délszláv háborúban szenved el minden idők egyik leglátványosabb kudarcát. A láthatatlannak hitt bombázó légierőd, a Lopakodó, itt vált először láthatóvá és olyan sebet kapott, hogy lebukva a földbe fűrődött.

Vajon minek köszönhető a kisebbik ellenfél világhírré nőtt meglekítő sikere? Annak, hogy egy székely ember, veleszületett góbé észjárásával gondolkodni kezdett. Így okoskodott: látható repülőgép már pedig nincsen, csak kevésbé látható.

Dani Zoltán, a jugoszláv hadsereg egyenruháját viselő főtiszt gondolta így sok évvel a háború előtt, és tanulmányozni kezdte a gép tulajdonságait. Alapvetésének helytállóságáról egyre inkább megbizonyosodott, olyannyira, hogy a támadás előtti vészterhes időre el is készített egy szerkezetet, amelyet fel lehet szerelni az elavult szovjet gyártmányú rakétarendszerre, ezáltal a Lopakodó a légvédelem számára „láthatóvá” válik. Az amerikai támadás előtt a törzskari értekezleten javaslatot tett a találmány alkalmazására, azonban elutasították azzal, hogy a rakéták nem tudnák lelőni a gépet. Kérte, hogy legalább saját alakulatának a radarjain elvégezhessék a módosítást, ám ismét elutasították.

Ekkor Dani Zoltán merész döntést hozott, és ezzel bizonyította, hogy egy nagy képzelőerejű és energikus vezető milyen fordulat létrehozására képes. Míg feletteseit lebecsülte az ellenséges elektronikai hadviselés, amellyel a NATO harci gépei támogatták a bombázók bevetéseit, ő hitt abban, hogy rég elavult rakétáit halálos fegyverekké tudja átalakítani. Intézkedéseinek hosszú sora és az elért eredmények figyelmeztetnek mindenkit, aki azt hiszi, hogy a mindenható technológia önmagában döntő győzelemre vezethet egy

ütközetben, arra, hogy az emberi lelemény minden fejlett technológiánál magasabb rendű

Megszületett a bátor döntés, innentől kezdve nem volt visszaút. Zoltán összehívta egységének minden tagját. Közös esküt tettek arra vonatkozóan, hogy most már engedély nélkül, titokban elvégzik a Dani-féle rendszer beépítését, és minden áron megvédik területüket a NATO támadásokkal szemben. A feladatokat mindenki pontosan megkapta, és saját felelősségükre munkához láttak. Mintegy kétszáz alakulat tartozott Zoltán parancsnoksága alá. Dani számos olyan hatékony megoldást használt, amelyeket az amerikai légvédelmi szakértők is valószínűsítettek, de nem igazán számoltak ezek hatékonyságával, mert az ellenség hadvezetésének képességét nem tartották sokra. Nem ismerték a mondást: soha ne becsüld alá ellenfeledet.

Zoltán tisztában volt azzal, hogy fő ellenségei az amerikaiak által használt radarelhárító rakéták, az elektronikus védelmi rendszerek és azoknak a gépeknek a bombái, amelyek bemérik őt. Ezek hatás-talanítása céljából nem használt rádiótelefont, csak vezetékes távbeszélőt. Ez ugyanakkor kavarodást is okozott, emiatt sokszor gépkocsizó vagy gyalogfutárok hozták-vitték a híreket. Másfelől viszont ez azt jelentette, hogy az amerikai felderítés parancsnoksága soha nem tudta, hogy ő éppen hol van lövészban.

Radarjainak és rakétaállásainak helyét sűrűn változtatta, ami néhány emberének azt a feladatot jelentette, hogy állandóan új helyszínt keressenek, a berendezéseket állandóan le- és felszereljék. A rakétaütegek a bombázások 78 napja alatt több mint 100 000 kilométert utaztak, csak, hogy megelőzzék a rájuk mérhető csapásokat. Végrehajtották, és minden alakulat megértette, hogy megérte az erőfeszítés.

A szerbek kémeket küldtek ahhoz az olasz repülőtérhez, ahonnan a legtöbb bombázó indult. Amikor a bombázók felszálltak, az információkat a gépek típusáról és számáról azonnal továbbították

Zoltánnak és a többi ütegparancsnoknak. A szerbek felállítottak egy megfigyelő élőláncot is, az emberek mindig jelezték, ha meglátták a bombázókat, amint belépnek Szerbia légtérébe, majd folyamatosan követték és jelentették azok útját az égbolton.

A hírszerzők és a megfigyelők lehetővé tették Zoltánék számára, hogy radarjaikat csak a legrövidebb ideig tartsák bekapcsolva. Ez igen megnehezítette az amerikai légi ellenőrzés számára, hogy a radarelhárító rakétákat rájuk küldjék. Zoltán egyetlen radart nem veszített el ennek köszönhetően.

A délszláv háború negyedik napján vagyunk. A szövetséges harci gépek egyre hevesebben támadnak, lebombáznak minden elérhető katonai létesítményt. Dani Zoltán légelhárító rakétaütegei Belgrád körül összevonva várják, hogy célpontra találjanak.

1999. március 27-én este felhős volt az égbolt. Az Avianóból érkezett F-117-es csapásmérő gépek ledobták bombájukat, majd visszaindultak az olasz támaszpontra. Az egyik Lopakodó, mielőtt elhagyhatta volna a légteret, berepült a harmadik rakétaüteg látókörébe.

„Nyolc kilométer magasan repült, pontosan felénk. Amikor 13 kilométeres távolságban volt, megjelent a radarernyőn, és 20 óra 42 perckor egymás után lőttünk rá két rakétát. Az egész 18 másodpercig tartott” – emlékszik vissza Dani Zoltán. A Lopakodó találatot kapott, pilótája katapultált, a gép pedig, lezuhant és a földbe csapódott. A CNN bejelentette az esetet, így az egész világ értesülhetett arról, hogy Zoltán „levette” a gépet.

Sokan máig is csodának tulajdonítják a sikert. Ennek ellentmond az a tény, hogy az amerikaiak még egy F-16-os harci gépet is elvesztettek a háború folyamán. Összesen ezt a két gépet veszítették el az amerikaiak az öreg szovjet légvédelmi rakétarendszerek köszönhetően. Mindkét gépet Dani Zoltán ütege vette le. Hol van itt a csoda?

Dani minden katonáját felterjesztette kitüntetésre, amit ők megérdemelten meg is kaptak. Őt nem tüntették ki sehol, ezredessé léptették elő, amit már amúgy is kiérdemelt. Rövidesen nyugdíjba küldték, tudására, munkájára hirtelen nem volt szükség. Gyakran jár hozzánk Magyarországra, de itt sem süvegelte meg mostanáig senki. Ez alól kivétel a Pilisi Turul Társaság, mi nyilvánosan bemutattuk őt és méltattuk hősi tettét. Ezt azért mondhatjuk így, mert kimagasló személyes bátorságról tett tanúbizonyságot akkor, amikor a szerb hadseregben a tiltó parancssal szembe fordult, katonáit is maga mellé állítva, csak a tudásában bízva, amit senki felmérni sem tudott. Minden katonatársa szerb volt, ő volt egyedül magyar, szerb egyenruhában. Ismerve az akkori viszonyokat, ez még nagyobb kockázatot jelentett számára. A félreállítás ellenére Zoltán csak annyit mond: sikerült levenni a Lopakodót, ez a lényeg. Ehhez hozzáteszi, hogy a kollégák nélkül, egyedül ezt nem tudta volna véghezvinni.

Dani Zoltán ma Nándorfehérvár közelében, Székelykevény él, ahová bukovinai székely felmenői települtek azt követően, hogy a császári katonák tömegmészárlása után Madéfalváról 1764-ben menekülniük kellett, kétszáz vértanút hagyva a sírokban maguk után. A család azóta itt él, ma 2500 lelket számlál a kicsi falu. Két fiú és egy kisleány van a családban, úgy a család, mint a falu lakói magyarul beszélnek. Nemzeti hagyományaikat erősen megőrizték, és ebben Zoltánnak is nagy része van. Ugyan nyugdíjas, de egy nemzetközi céget vezet Keveváran, testvérével egy pékséget és egy fogadót üzemeltet, hogy mihamarabb kiépítsék a falusi turizmust a szülőfalujukban. A háborús emlékeket ma már a béke és a létért folyó küzdelem feledteti.

[Dani Zoltán előadása elhangzott a Pilisi Turul Társaság rendezvényén, Pilisvörösvár, 2007-02-03. Az írás megjelent a Magyar Világ hetilap 2007-02-15-i számában, valamint a Vörösvári Újság és a Szentiváni Tükör havilapok 2007. márciusi számában.]

36–37. Dani Zoltán ezredes a rakétaival és a roncsokkal (1999)

38–39. Ébredés és pálos zászlóáldás a Pilisben (2004)

Sokféleség–kettősség–egység

A magyar és a pálos történelem párhuzamai

Bevezetés

Kezdjük egy rövid viccel, amelyre még a végén visszatérünk. Találkozik két rég nem látott jó barát. Kérdi az egyik: — Hogy vagy? Mire a másik: — Egyszóval, jól. — Na, és két szóval? — Nem jól. Valójában ez nem is vicc, mert így állunk manapság. Amikor reggel felkelünk, jól vagyunk, mire eljön az este, már nem vagyunk jól. Azért nem, mert sok feszítő kettősség és kétség gyötri az életünket, árnyék vetül ránk, vészterhes felhők tornyosulnak feletünk. De nincs veszve semmi, mert a felhők felett kék az ég! Van tehát remény a kilábalásra, álmaink szerint fényfehér pálos szellemi segítséggel.

Eleget tettem a meghívásnak egy előadás megtartására, a mai napon úgy látszik, ez a fentről kapott feladatom, azt pedig teljesíteni kell. Ugyanúgy, mint amikor az öreg néni friss virágot visz az oltárra, vagy az országút melletti pléhkrisztushoz. Vagy, amikor az újszülött kis unokánkat először vittük a templomba, a karon ülő gyermek a tekintetével és arcjátékával mosolyt varázsolt a körülötte állók arcára. Kicsit ő is gyámolította a lelküket. Akkor, abban a pillanatban ez volt az ő kapott feladata.

A magyarok küldetése a születéssel kezdődik. Ez abból fakad, hogy az én-lelkünk nemcsak a sajátunk, hanem a néplélek része is. A magyaroknál ez sokkal inkább tudatosul, mint a többi népeknél. Mi is ekképpen vagyunk most itt, az öntudatunknál erősebb a közösségi ragaszkodásunk. Így születtek egyébként a történelem folyamán híres és névtelen, önfeláldozó hőseink is.

Ha a magyar Pálos Rendről beszélünk, kezdjük az elején. A történet képszerűen azzal kezdődik, hogy Özsébnek látomása volt, a

remetebarangok felett lángocskák gyúltak, amelyek mind egy irányba kezdtek kúszni, egyre közelebb kerültek egymáshoz, majd egyetlen lángcsóvában egyesültek. Mi ez, ha nem az egység sugallatának a jele, képe, jelképe, amelyre manapság épp oly nagy szükség van, mint a látomás idején, a tatárjárás után. A haza sorsa mindig összefüggött a pálosokéval, ezért ilyen megközelítésből kell beszélni a Pálos Rendről, párhuzamot vonva a magyar történelem eseményeivel.

Idézzük Pázmány Pétert: „Ha valaki kíváncsi Magyarország állapotára, nézze meg a pálos kolostorokat. Ha a pálos rendet hanyatlani, vagy veszélyben látja, tudja meg, hogy az ország végveszélybe került.” – „Ha tudni akarod, hogyan áll Magyarország szénája, nézd meg a pálosok szénahordóját. Ha ott jó rendben látod a szénát, tudd meg, akkor jó kezekben van Magyarország.” – Követői pedig így értelmezik: „A magyar nemzet a pálosokkal emelkedik, a pálosokkal hanyatlik”. Vegyünk ide mindjárt még egy idézetet: „Egyik hollós siratja a másik hollóst”. Ez a mondat a pálosok évkönyvében olvasható, Mátyás király halála után jegyezték be mély szomorúsággal.

A magyarok történetéből

Kezdjük a magyar történelmi visszatekintést az ősi történelmi egység felmutatásával, majd vegyük számba ennek váltakozását a szétesésekkel és a kettősségekkel. Így csöppenünk a régmúltból a mába. Gondolkozzunk el egy kicsit a sorsunkon! Nézzük meg, miként kerültünk a pokol kapujába, hogyan jutottunk el a régi egységtől a mai szétszakítottságunkig, és majd hogyan tovább.

Kezdetben volt a hun birodalom. A népek sokféleségének ellenére olyan erős és egységes volt, hogy Atilla már az európai egységet is megálmodhatta, ha megvalósítani már nem is tudta, hiszen valószínűleg megölték. Ezt a birodalmat senki nem tudta legyőzni, saját

magától erejét veszítette és széttelepült. Sokan maradtak itthon, de elmentek kelet felé is, a székelyek a Kárpátokban maradtak, a többiek a Kaukázus felé vették az irányt. Volt egy kis csoport, amelyik a mai Svájcban talált menedéket, ott származtak le, és ma annivárdok néven élnek s őrzik a hun rovásábécét. Ez volt az első nagy szétesésünk a hun birodalom után.

Évszázadok múlva ebből a széttagoltságból ismét kezdett kialakulni eleink egysége. Etelközben megkötötték a Vérszerződést, Pusztaszeren harmincnégy törvényt hoztak, ezáltal megszületett első alkotmányunk, amely a törzsszövetséget, jobban mondva a nemzetségeket, összetartotta egészen az államalapításig. Fontos tudni, hogy Árpád honfoglalói már magyar nyelvű keresztény Szentírással rendelkeztek, szkíta keresztények voltak. Gönczi Tamás szerint „A magyar néphagyomány úgy tudja, hogy a pálosok egy olyan szent időben éltek, ami még »az árpádi időkből maradt meg«”.

I. István alatt megszületett az egységes állam, de ezzel egy időben megfogant egy máig tartó kettősség is, annak köszönhetően, hogy elvették tőlünk több ezer éves korai keresztény hitünket, és helyébe beerőltették a nyugati keresztény vallás tanításait. Az Atya-Any-Fiú istenhármas helyébe az Atya-Fiú-Szentlélek került, Babba Máriából Szűz Mária lett, a magyar nyelv mellé bejött a kötelező latin. Ezzel a kettősség a nép lelkében elindult máig is tartó örök útjára.

Az egységes és erős Apostoli Királyság ugyanakkor az Árpád-háztól Mátyás király haláláig tartott, aztán jött Mohács, ezt követően országunk három részre szakadt, hogy jó példaként szolgálhasson majdani nyolc részre szaggatásunkhoz.

Mi, a nemzet elkötelezettjei arra vagyunk hivatottak, hogy a szétszakítottságból elvezessük magunkat az egység újbóli kialakulásához, ahogy azt őseink is véghez tudták vinni. Ez száz évig is eltarthat, de ha idén elkezdjük, akkor már csak kilencvenkilenc év van hátra.

Ma a nemzet be van kerítve: itt a külső ellenség, a kisantant, Izrael, ma már az EU is, és a belső, úm. a teljes politikai vezetés, a pártok, a hálózat s miegymás. Ezek egy tekintetben egységet alkotnak: a magyar nemzet ellen irányuló erők egységét. Ellen-ségeink összefogása vezetett megosztottságunkhoz, ennek vagyunk az áldozatai. Hasonlóképpen terhet visz a Pálos Rend is.

Most vagyunk a mélypont közelében. Nem vagyunk egyek nemzetként, mint voltunk Trianon után, amikor a csonka országot gazdaggá és erőssé tettük, majd három lépcsőben visszafoglaltuk elszakított területeink nagy részét. Nem vagyunk egyek nemzetként, mint 1956-ban, amikor egy emberként harcoltunk, tettük dobozokba a papírpénzeket, és senki el nem vitt belőlük. Ez hiányzik most, de a helyzet nem reménytelen. Csak a mélypontot kell elérni, onnan aztán erősen el lehet rugaszkodni felfelé.

A pálosok történetéből

Visszatérve a pálosokhoz, most tekintsünk vissza nagy ívben az ő előtörténetükre. Vegyük alapul Vörös Győző felfedezését Egyiptomban a Toth-hegyen, ahol egy ember nagyságú pantokrátor képet talált a piramis termék falán, amely összefüggésbe hozható a pilisi fehér csuhás pálosokkal. Ezt a művet minden bizonnyal a korai keresztények alkották, akiknek vezetője állítólag Thébai Remete Szent Pál volt. Talán nem véletlen, hogy esztergomi Özséb őróla nevezte el a pilisi pálos rendet. A thébai keresztények egyébként az Atya-Anya-Fiú istenhármas szentségét hirdették. A megerősödött katolikus egyház az V. századtól mindenütt üldözni kezdte ezeket az eretnekeknek kikiáltott kiségyházakat, ezért egyre többen kimene-kültek a sivatagba, barlangokba, tehát Egyiptomban is a föld alá kényszerültek. Őket ugyanúgy „barlangi remetéknek” hívták, mint a pilisi barátokat. Ők ugyanúgy föld alá kényszerültek, mint a pálosok II. József után, majd a kommunizmus alatt, amikor Árva Vince atya

vezetésével ún. klandesztin létformát öltöttek, titokban tettek fogadalmat, titokban miséztek és tanítottak.

Amikor bejött a nyugati kereszténység és az idegen papok idegen tudása elkezdte megsemmisíteni a magyarok ősi tudását, írását, táltosait, sokan elrejtőztek és őrizték a titkot. Nem kizárható tehát, hogy belőlük származott le számos olyan remete is, akik rögtön értették Özséb hívó szavát. Immár a Pálos Rendben aztán rögtön tovább vihatték a múltat, a Boldogasszony tiszteletét, s mindezt krisztusi szeretettel terjesztették. És itt ér össze az egyiptomi, a pálos és a Szent Koronán lévő Pantokrátor-Krisztus azonossága, amely a régi tudást és a Pálos Rend hitét egyesíti magában. És akkor még képzeljük el azt az élményt is, amikor a pálos Özséb láthatta Esztergomban azt a 602-ben épült kápolnában felfestett 14 „isztergámi oroszlánt”, amelyeknek „élő ősei” Szent Antalnak segítettek kikaparni Thébai Remete Szent Pál sírgödörét.

Végül kövessük Remete Szent Pál sorsát halála után. 1169-ben a bizánci császár romlatlanul Konstantinápolyba viteti, ahol leválasztatja a fejet a testtől, hogy az egységben ható test soha ne kerülhessen a magyarokhoz (!), – akik ugye ekkor már apostoli királyságban éltek – és elküldi Rómába, ahonnan aztán Prágába kerül. 1240-ben a test Velencébe kerül, amelyet Nagy Lajos királyunk hoz el 1381-ben a budaszentlőrinci pálos kolostorba. Aztán 1523-ban bekövetkezik a pálos küldetés másik legnagyobb feladata. II. Lajos király – a pálos atyák kérésére – kalandos módon megszerzi és hazahozza a remete szent fejét. A fej és a test egyesítésére Budaszentlőrincen kerül sor.

Miért is jó visszaidézni a pálosok előtörténetét? Mert ezek után, így utólag számunkra már világos mindaz, ami előre nem volt tudható a pálosok számára. Az, hogy a létük küldetésükre épült, amely jóval pilisi megjelenésük előtt jött le a fenti világból, s történelmileg fokozatosan teljesedett ki. Ez a küldetés ma is érvényes, ezért igyekszünk mindent megtenni értük és velük, hiszen

a mai helyzetünket lelkileg nyugodtan hasonlíthatjuk a tatárjárás utáni évekhez, akkor is újrakezdtük, most is ezt kell tennünk. Akkor Özséb 41 éves volt, Esztergomot védte a harcokban, majd kezdte gyűjteni a remetékét, hogy aztán öt év múlva megalapítsa a Pálos Rendet. A tatárdúlás után a hárommilliós népesség mintegy fele (!) maradt meg. A mai neotatár erők már dolgoznak ezen a felező projekten, kíméletből egyelőre csupán hatmillióra kívánnak apasztani bennünket.

Pozitív sokféleség

Ha példát akarunk hozni arra, hogy egy birodalom milyen sokféle népcsoportból állhat, nyugodtan említhetjük Atilla nagykirály hun birodalmát. Miért is említjük? Azért, mert világraszóló példáról van szó, miszerint a törzsi sokféleséget egységgé tudta kovácsolni, ez adta a birodalom lehengerlő erejét. Atilla bölcseségeit ma is tanítják Amerikában a legfelsőbb szintű vezetőknek, ezekből vegyük elő az ide vonatkozó legfontosabb tantételt: *„Ami jó a hunnak, az jó kell legyen a törzsnek és a nemzetnek is. Következésképpen, ami jó a törzsnek és a nemzetnek, az jó kell legyen a hunoknak is.”* A sokféleségből szent királyunk olyan egységet tudott létrehozni, amelynek erejével térdre kényszerítette a Római Birodalmat.

Trianon előtt hivatalosan tizenhárom nemzetiség élt együtt mellérendeltségben a Szent Korona oltalma és hatalma alatt. Ez volt a Kárpát-medencei béke, ahol nem a származás, hanem csak az számított: ki vallotta magát magyarnak.

1920-ban nemcsak a magyaroktól vették el a Szent Koronához tartozó köteléket, hanem a tótoktól, lengyelektől, ruszinoktól, oláhoktól, szászoktól, örményektől, rácoktól, horvátoktól, vendektől, olaszoktól, sváboktól, cigányoktól, zsidóktól, és még ki tudja, hányféle nép gyermekeitől. Az irodalomból tudjuk, hogy ezek a kisebbségek akkor jobban éltek egymás mellé rendeltségben, mint

Trianon után szlovákként, ukránként, románként, szerbként az önállósult kisantant államokban.

Negatív sokféleség

Ma ugyanez a tizenhárom népalkotó csoport van jelen, csak éppen teljesen más, mesterséges megosztottságban. Hogy jön ki a 13? Heten kiszakítottként élnek gúnyhatáraink másik oldalán. Ketten vannak a csonka anyaországban, úgymint bal és jobboldali népek. A jobboldalt ismét ketten alkotják, úgymint nemzetellenesek és nemzetiek. A nemzetieket ismét ketten alkotják: a széthúzó és az összetartók. Így jön ki a 13 széthúzó nép-nemzeti erő. A legutóbbiak vagyunk Mi magunk, az összetartó nemzeti radikálisok, az ősi gyökér mai hajtásai.

Nemrég olvastam egy nem hivatalos statisztikát hazánk vallási állapotáról. A lakosság körülbelül 45%-a istentagadó, ezek egyéb gonoszságra is képesek. 30% életvitelét a hit nem befolyásolja, akkor fordulnak Istenhez, ha bajban vannak. Ez a két csoport materialista életvitelt folytat, tagjai minél kisebb ráfordítással minél nagyobb haszonra akarnak szert tenni földi életükben. 15% gyakorolja népi vallásosságát, követve szülei, elődei példáját. Kb. 8% az a kis társadalmi csoport, ahol a tagok életében az Istenben és az örök életben való hit központi szerepet kap. Érdekes egybeesés. A mi általunk képviselt 1/13 rész is éppen 8%-nak felel meg az egészhez képest. Lehet, hogy a kettő összefügg? Maradjunk egyelőre abban, hogy mi tehát, akik ma itt vagyunk, a nemzeti és hívő 1/13-ad részhez tartozunk, belőlünk, a részből kell, hogy felépüljön az egész. Na, ez a kihívás, innen kezdődik a feladat számunkra, és a pálos közösségre nézve is.

A negatív sokféleségre további példa: ma Magyarországon hivatalosan 155 vallás ill. felekezet van bejegyezve. A vallás a 13-as széttagoaltsággal szemben ma 155 irányba tereli a jó magyarokat.

Ilyen esetben a vallás az, amely szétválaszt, tehát marad a Jézus-követő hit, az egyetlen, amely összeköt!

És akkor vegyük számba: hányféle erő húzza szét a Pálos Rend „ügyét”? A Habsburg-örökség, a Vatikán, a lengyel Pálos Rend, a Magyar Katolikus Egyház, és a magyar Pálos Renden belül is találunk ilyen erőt, elvégre láttuk a kiábrándító élő beszélgetést a kereskedelmi tévében.

Kettősségek és természetük

A sokféleségek után nézzük a kettősségeket és mibenlétüket. A kettősség önmagában kétféle lehet: egymást kiegészítő, segítő, pozitív, *természetes* kettősség (éjszaka-nappal, jin-jang, férj-feleség, páros szerveink, Hunor és Magor, Atilla és Buda), és lehet egymást kizáró, káros, szétfeszítő, természetellenes, negatív, *mesterséges* kettősség (egészséges és rosszindulatú sejtek, Káin és Ábel, Romulus és Remus, Habsburg és magyar). Megfigyeléseink alapján kimondhatjuk, hogy alapvetően a természetben csak az éltető kettősség lelhető fel, míg a káros kettősség ott jelenik meg, ahol a profán ember már beavatkozik a teremtés szent rendjébe.

A negatív kettősségeket – úgy a világiakat, mint a pálosokét – fel kell tární, és meg kell jelölí, hogy a két alkotó tényező közül melyik a hamis, és melyik az igaz. Mert pl. aki csak állami történelmi oktatásban részesül, azt hiszi, hogy az egyetlen és igaz ismereteket birtokolja. Ez a hamis, pl. a finnugor tényező. Az ilyeneknél kétséget kell támasztani velük szemben, majd rá kell mutatni a kettősség meglétére, és rávezetni magunkat az igazság felismerésére. Tudjuk, nehéz dolog.

Nincs ugyanis arany középút, nincs közepes megoldás. „Vagy így, vagy úgy, de megalkuvás nincsen, mert a langyosat kiköpi az Isten”. Mint ahogy vagy aranymetszés van, mint a matematikában, a

festészetben, az építészetben, a Szent Korona arányaiban, vagy káosz van, mint most számtalan területen.

Pozitív kettősségek a magyarok történetében

Államalapításunk és a nyugati kereszténységre történt áttérésünk óta kettős életet kell élnünk mind a mai napig, azóta folyik a kettős nevelés, van jelen a kettős szellemi élet. Egyébként úgy tűnik, hosszú távon ez fennmaradásunk záloga!

A Habsburg német nyelvi elnyomás alatt is szóltak a kuruc nóták, a tárogatók, és olvasókörokbén őrizték falun a magyar népi hagyományokat, a nyelvet és az irodalmat. A szovjet elnyomás alatt úgy őriztük meg tehetségünket, hogy a „sorok között” olvastunk, viccekben mondtuk ki az igazságot, és otthon kettős nevelést folytattunk. Sok polgári családban beszélgetés közben a túlélő beszólás a „Nicht vor dem Kind!” [*Ne a gyerek előtt!*] volt, kényes témánál a szülők azonnal magyarról németre váltottak. A kommunista rémuralom alatt, a bolsevik indulók harsogása mellett emeltük világhírnévre a Kodály-módszert, és az úttörő tömegsport mozgalomban az „Ép testben ép lélek” életszemléletünket valósítottuk.

Kettős neveléssel és oktatással állunk ellent kétszáz éve a finnugor tudományos terrorral szemben is, így nőtt ki „magától” a Miskolci Bölcsész Egyesület Nagy Lajos Király Egyeteme, a Körösi Csoma Egyetem, az Atilla Nagykirály Népfőiskola, a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület történelemtanár továbbképző főiskolája. A legutóbbira néhány éve „furcsa módon” csak Felvidék, Erdély és Délvidék tart igényt, Csonka-Magyarország történelem-tanárai „még” nem akarnak részt venni a továbbképzésben.

Mondjunk egy mai jó példát. Egy nemrég megözvegyült gimnáziumi tanárnő Délvidéken, Zentán kifejtett kiemelkedő történelmi oktatói munkásságáért kitüntetéset vehetett át. Ő mesélte el könnyes szemmel, hogy az ő férje sem volt külön ember. A szerb közép-

iskolában a történelem óra végén rendszeresen mást írt be, mint amit leadott. Például a „Szlávok vonulását” írta be, holott titokban a Honfoglalásról beszélt egész órán. Isten áldja a szép emlékü tanárt és a hasonló ismeretlen „hétköznapi” hősokeket.

Sajátos, pozitív kettősséget hordoz magában a ferencesek Naphimnusza. Ezer körül vallásilag pogányoknak, társadalmilag barbároknak, nomádoknak neveztek minket, merthogy a Napot, a Holdat, az Esthajnalcsillagot, sőt a Földet, a Természetet is úgymond imádtuk. Ez nem így volt, mert eleink az égitesteket azért tisztelték, imáikkal is, mert abban az Egyetlen, az Isten teremtményeit látták, hiszen amúgy Egy Isten-hívők voltak. És miből áll a Naphimnusz? Ősi hitvilágunk sejlik fel rejtezve Szent Ferenc himnuszában.

Pozitív kettősségek a pálosok történetében

A pálosok latin nyelvi gyötrésünk idején magyarul írtak irodalmi műveket, egymás között cserélték és magyarul vitatták meg ezeket, célszerűen rovás ábécét használtak. A kötelező latin nyelvi elnyomás alatt írta meg Báthory László pálos előljáró az eredeti Magyar Bibliát. Mindez titokban történt, kifelé pedig latinul szóltak és írtak. Ennek egyik ékes bizonyítéka az a rovásfelirat gyűjtemény, amelyet Dél-Amerikában is hátrahagytak a pálosok a barlangok falain. Erre később még visszatérünk.

Az előbb említettük a kommunista korszakot. A pálosokra nézve ez szó szerint gyilkos időszak volt, kivégzések, kínzások, zsarolások, szétszórátások történtek. De történt valami más is: létrehozták a túlélő kettősséget. A bátor pálos atyák földalatti életvitelbe és tevékenységbe kezdtek, amit szinte tökélyre is vittek, hiszen az egyház ezt később hivatalosan is elismerte. Többen meghaltak, de még többen életben maradtak. Az ő példájuk ma is tiszteletre és megtisztulásra kötelez bennünket.

Negatív kettősségek a magyarok történetében

Mi jut eszünkbe a káros kettősségekről? Például a kettős állampolgárság (a csak magyar helyett!), a kettős mérce, a kétszínűség és egyéb kétségek.

Itt vannak pl. a szentistvánosok és a koppányosok. Na, de! Géza fia István és Szerénd fia Koppány ükapja egyaránt Árpád volt. Ők ketten és mi mindannyian Atilla és Árpád leszármazottjai vagyunk. Maradjunk ennyiben, ezt a kettősséget vonjuk ki a forgalomból, mert nem vezet sehová. Őrizze ezt a történelem.

Vegyük példának a hazatalálás történetét: 1938—41 között bécsi döntések születtek a visszacsatolásokról. Akkor ezek voltak hazug döntések, vagy a csonkítások visszaállítása volt az? Nyilván az utóbbi! Ez a kettősség életünk örök része marad. Mint az is, hogy a Habsburg Ausztriának milyen alapon hasították ki Őrvidéket, amikor nem győztes volt a háborúban, hanem vesztes a mi oldalunkon? Ennek ellenére ma már szégyentelenül idejönnek esküvőt tartani, vezető tisztségeket bitorolni, minket az EU-ba terelni. Sőt, 2001 óta a magyarra vedleni akaró Habsburgok már elmerészkednek a Csíksomlyói búcsúra is. Akik többször halomra ölték a székelyeket! Idén Habsburg György már odáig vetemedett, hogy beült a Péter Pál templomba a csángó misére; ez a genetikailag terhelt Habsburg sarj, aki a Kempinszki Szállodában Meggyesi Péter miniszterelnök D209-es állambiztonsági ügynökkel együtt a román miniszterelnökkel koccintott a magyarok elleni 1918-as gyulafehérvári román győzelemre. Nagyszámú zarándoktárs ezért nem vett részt a csángó misén. Elvégre senki nem ül be szívesen egy oszlásnak indult erkölcsi hullá közelébe.

Nem! Nem! Soha! József Attila 1922-ben írta versét ezzel a címmel, ma is ezt valljuk. De! A bitorlók is ezt mondják! Mit jelent ez ma a szájukból? Azt, hogy nem, nem, soha nem kérünk vissza semmit. Raffay Ernő előadásából tudjuk, összeszámoltam: 1989 óta

nyolc alkalommal mulasztottuk el megkísérelni a lehetséges és részleges revíziót Trianon ügyében. Míg a két világháború közötti Horthy-kormány felismerte és ki is használta az adódó lehetőségeket, a rendszerváltás utáni kormányok egyike sem tette meg ezt idáig, sőt.

Következzék egy szent esemény, bűnös magyarellenességgel. II. János Pál pápa IV. Habsburg Károlyt a boldogok sorába emelte. A méltatásban a Szent Péter téren ez hangzott el: „... IV. Károly király Horthy admirális árulása következtében nem foglalhatta el trónját...”. Ezzel szemben a császár-király 1918-ban lemondott, kinevezte Károlyi Mihályt, a magyar nemzet ádáz ellenségét, ő pedig nem áttartott később esküt szegve, fegyveresen visszatérni ellenünk az osztrák restauráció jegyében, a budaörsi csatában több honfitársunk miatta vesztette életét. Urbi et orbi hazugság történt. Vajon kik hozták ilyen helyzetbe a szentatyát? Nyilván nem a lengyelek közül valaki, akik Horthy segítségével nálunk kaptak menedéket a német és a szovjet üldözés elől. Kutatásom szerint az elkövető Habsburg Ottó európaer volt.

Tavaly a Nemzeti Örserég újoncavatásán Borsodban az ökumené jegyében egy katolikus tisztelendő és egy református tiszteletes tartott méltató beszédet. Mindketten egyazon példát beszélték el egy hőstetről, amelyet a zsidó nép fiai vittek véghez az ószövetség idején. Miért ezt mondták el? Nem jutott eszükbe mondjuk Leonidász, de inkább Dobó, Zrínyi, Hunyadi János, vagy Tuzson János székelyei a Nyerges-tetőn? Legutóbb Zebegényben a trianoni megemlékezésen is elhangzottak hasonló beszédek. Szeretnénk elérni, hogy pálos megemlékezések is divatba jöjjenek, és olyan történelmi biztatást kapjunk tőlük, amilyeneket elődeik szent királyaink idején mondtak el a nemzet felemelkedéséért.

Kettősség van a nemzeti kiadványokban is. Gyönyörű albumok jelentek meg Székelyföldről, de némelyik fennen bemutatja a Habsburgokat is, szeretetteljes együttlétben. A kiadók elfelejtették Madéfalvát, a 48-as szabadságharcot, s miegyebet? A Szent Korona

Őrség előadásából tudjuk, hogy Habsburg Ottó, ha itt van, akkor úgy beszél: mi magyarok, ha Erdélyben van: mi erdélyiek, ha Kárpátalján, akkor: mi kárpátaljaiak, Csehországban azt mondja: mi csehek. Mi csehek? Akik tovább éltetik az EU-ban is szentesített magyarellenés beneši rendelkezéseket? „Ne éljen Eduárd?” Beneš! – dehogynem, mindörökké! Azt mondják: Sag schon. Ők, ha kell, betérnek, ha kell, kitérnek, mindenhol otthon vannak.

Most nézzünk egészen frissen keletkezett kettősségeket, ezúttal a mostani Csíksomlyói búcsú szentmiséjében, amely egyébként az itthoni tudósítások szerint „kiverte a biztosítékot” a nem is tudom, kiknél, hiszen a püspök úr jól odamondott. Eddig rendben van. Számunkra viszont más a fontos. Pl. a „Hogyan tekintsünk történelmünkre?” c. részben ez a kijelentés: „Szűz Mária korában a választott nép majd’ kétezer éves történelmet tudott maga mögött” vagy „Szűz Mária előtt ott volt saját nemzetének sok-sok megpróbált időszaka, nevezetesen a babiloni fogság” aztán „ha a magunk sorsára és arra az ezeréves történelemre is gondolunk... Szent István korától”. A gyulafehérvári püspökség valóban ezer éves, 1009-ben alapították, ezt meg is kell ünnepelni. De, nem a csángók, székelyek és a világ összmagyarságának legnagyobb Szűz Anya-ünnepén. Népeink keresztény történelme merőben más és sok ezer éves, csakúgy, mint Boldogasszony-tisztelete, Babba Mária szeretete is. Az ezer éves finnugor történelmet az akadémia és a hatalom mellett immár az egyház is harsonázza. Az már feledésbe ment, hogy a „két szkíta térítő” közül a „ló-szerető” Fülöp apostol a sztyeppe felé ment eleinkhez, András apostol pedig a Kárpát-medencébe jött evangéliumot hirdetni? Miután András 60-ban halt meg, csak előtte járhatott itt, ez már kétezer éves keresztény múlt, ha korábbi hun kereszténységünket és püspökségeinket most nem említjük. Ha a pálosok történetét Thébai Remete Szent Páltól számítjuk, az is önmagában mintegy 1700 év. Még egyszer hangsúlyozzuk: a Csíksomlyói búcsúról van szó, és nem egyházmegyei helyi ünnepről.

A „Már Dosztojevszkij megmondta” c. fejezetben püspök úr megemlíti, hogy „egyre lejjebb csúszunk”. Ez a mondás egy igazi elszólás, mondhatnánk, arvisura volt. Ugyanis az egyházzal együtt csúszunk lefelé, amelyben a felső papság és az alsó, a nemzetet féltő papság közötti szakadék egyre mélyül. Ez is egy létező vaskos kettősség. Ne feledjük: a Pálos Rend a történelem folyamán mentes volt ettől.

Ami kimarad egy beszédből, az – mondhatjuk – nem is létezik. Így maradtak ki a csángók (kivéve egy felsorolást), akiknek szűkebb hazája szerintem ma a katolikus egyház kiemelt missziós területe kellene legyen. A babiloni fogság helyett miért nem a csángók fogságáról, Nyisztor Ilonka, Petrás Mária, Duma-István András és népének emberfeletti kitartó küzdelméről hallunk, akikért Ferkó Zoltán kerékpáron zárandokolt el Rómába, hogy világgá kürtölje a ma is folyó népirtó gáztetteket? Igen, ma is fogságban vannak, és nem érkezik szabadító, se Gyulafehérvárról, se Esztergomból, se a Vatikánból, sehonnan sem, csak mi, a nép próbál tenni valamit.

És ami nem hangzik el, az feledésre is van ítélve. Nem énekelhettük el – idén sem! – a Boldogasszony Anyánkat, pedig 1823-at megelőzően, Kölcsey Himnusza előtt ez volt a magyarság katolikus néphimnusza. Ha elszakított területen ezt énekeljük: „Így szólít meg *Hazánk, Magyarország*ról, Édes Hazánkról”, akkor ebben minden magyar a világon benne van, „mert a Haza Te magad vagy”. Ha ezt Csíksomlyón mi együtt énekeljük, a moldvai és gyimesi csángók, székelyek, katolikus cigányok, magyarok, akkor ismét együtt van a Kárpát-medence – nem „ezer éves” múlttal. És akkor velünk lett volna „Csíksomlyó titka” is, amelyet leginkább Daczó Árpád páter Lukácstól ismerünk. Őt is száműzni akarják, velünk együtt. Talán az egyház ezt a kis-somlyói nemzeti, történelmi, vallási együttérzést azért nem viseli el, mert e mellett – történelmi időt tekintve – esetleg könnyűbbnek találta? A kétezres éves egyház ugyanis fiatalabb a magyarok és eleik kereszténységénél. Vagy tán irredenta, netán ún.

szükséges megnyilvánulás lenne a legrégebb Boldogasszonyunkhoz szóló népi fohásznak, mert sértené a magyar nemzet külső és belső ellenségeinek érzékenységét? Válasz évek óta nincsen. Viszont akkor lenne egy kérdésünk: a magyar katolikus anyaszentegyház vezetői a Jóistenen kívül még kinek a szolgálatában állanak, ha a nemzetében nem?

Petőfi Sándor írta: „Az idő igaz, s eldönti, ami nem az.” Így az idő hátán eljuthatunk magához az igazsághoz. És igazság mindig csak egy van. Máriapócon a Szűz Anya kegyképe háromszor is könnyezett minékünk, először 1696-ban. Mit tett erre az osztrák császár? Erőszakkal kivette Bécsbe, ma is ott van. De a kép kint nem könnyezett. Itthon készítettek egy másolatot, feltették az eredeti helyére, és ez a kép 1715-ben és 1905-ben is könnyezett érettünk. Az idő tehát eldöntötte: Mária országában van az igazság. Így működik a hely szelleme. Az eredeti magyar Pálos Rend helye és szelleme is Mária országában van. Egyszer ez ismét ki fog derülni.

Negatív kettősségek a pálosok történetében

Egyik legkézenfekvőbb példa Árva Vince atya esete a fogadalmával. Évek múlva jött rá az atya arra, hogy az eredeti magyar Pálos Rendre tett fogadalmát egy idegen, vagyis a lengyel Pálos Rendben tette. A további történetet ismerjük. Mi, az örök derűlátók, ezt a felfedezést inkább Isten ujjának fogjuk fel, hiszen ennek kapcsán derült ki még több belső ellentmondás, amelyek még ma is fennállnak, de legalább ismerjük és kezelni próbáljuk őket.

A mai Pálos Rend számos negatív kettősséget hordoz magában, már szinte senki nem tudja igazán, mitől is lengyel az eredeti magyar Pálos Rend ma, Magyarországon. Ez adódik egyrészt a katolikus egyház negatív befolyásából, másrészt a Pálos Rend saját maga által kitermelt hátrányaiból. Nézzünk egy-egy példát. Árva Vince atyának letelt a földi ideje, az Úr magához szólította, mi pedig eltemettük.

Még vissza tudjuk idézni a gyászmise élményét. A katolikus püspök úr emlékezett beszédével az elhunyra, amely nagy megrökönyödést váltott ki a hívőkből, többen kimentek a templomból, még többen szerencsére bent maradtunk, és nagy önuralommal tűrtük a hallottakat. A méltatás végén kiderült, hogy Árva Vince atyának rengeteg bűne, sok rossz tulajdonsága volt, és – érdekes módon – érdemei nem voltak, sőt, egy sem volt. A püspöki beszéd inkább úgy hatott, mint amikor a bíró a vádlottnak felolvassa az ítélet indoklását. A temetői megemlékezés hasonlóképpen visszatetsző volt. A Pálos Rend is részt vett a misében, jobban mondva csak ott volt, hiszen szóhoz sem jutott. Felteszem a költői kérdést: mi lett volna, ha szót kapnak?

Most folytassuk a példákat a Pálos Rend belső ellentmondásaiból fakadó kettősségekre. Kezdjük azzal, hogy ténylegesen még ma is érvényben van a Habsburg rendelkezés, miszerint „a pálosok visszaállításától el kell tekinteni”, hiszen ma sincs jelen az eredeti magyar Pálos Rend Magyarországon. Ennek azonban nem kellene így állnia. Vegyük át a leckét, nem hosszú. 1382-ben, abban az évben, amikor – a legenda szerint Szent Lukács evangélista által festett – szép Fekete Madonna ikon Jeruzsálemből megérkezett Csesztóhoz, 16 magyar pálos Márianosztráról indul ugyanide, majd megalapítja az első monostort. Ez tény. 1784-ben Szaniszló Ágoston lengyel király kérésére a pápa engedélyezi a magyar Pálos Rendtől történő leszakadást, önálló rendet hoznak létre, más néven, más szabályzattal. Ez is tény. Így tehát, azóta nem is létezhetne ez a bizonyos lengyel-magyar kettősség, persze mégis létezik. Ez is tény. És most közelítsünk máshonnan. 1786-ban Habsburg II. József rendeleti úton megszüntette az eredeti magyar Pálos Rendet. Tény. Ami viszont ennél fontosabb: egyetlen pápa soha vissza nem vonta az eredeti magyar Pálos Rend működési engedélyét. Ez is tény. Nem szabad ugyanakkor elfelejtenünk, hogy II. Józsefet nem koronázták meg a Szent Koronával, így tiltó rendelkezése eleve érvénytelen volt.

Még egy tény. Na, már most az a helyzet, hogy a fenti tények alapján, ha egy magyar megyéspüspök engedélyezné a területén az eredeti magyar Pálos Rend visszaállítását, annak egyházz jogilag semmilyen akadálya nem lenne. Ez a legdőntőbb tény. A legszomorúbb tény pedig az, hogy ennek a világos helyzetnek az elkendőzésére nagyon is jól jön a seregnyi kettősség, kétség, zavaros környűlmény, mert így az egyház nem kerül egyértelmű lépéskényszerbe. Egyszerűen azért, mert nem is akar lépni. Harcos Árva Vince atya ennek lett az áldozata.

A szomorú kettősség fenntartása mellett kapunk azért egy kis vigasztalást is. A rendfőnök atya levelezésében egy helyűtt így ír: „Hatalmas lépéseket tettünk Lengyelország felé, ahol ma már anyatartománynak neveznek minket.” Ezt a levélen kívül sehol nem lehet észlelni. De ha mégis így volna, akkor sietűnk a lengyel pálosok tudomására hozni, hogy vissza kellene adniuk azt a festményt, amelyen az olasz Dollabella 1630 körül azt a pillanatot örökíti meg, amikor IV. Orbán pápa 1263-ban átadja a rend működési engedélyét Özsébnek. A képen Özséb mellett Aquinoi Szent Tamás és Váncsa István bíboros látható. Ez a kép az anya, az eredeti magyar Pálos Rend születési anyakönyvi kivonatához egy „igazolványkép”, kérjűk a tisztesség kedvéért ide visszaszolgáltatni, akárhogy is került az idegen kézbe. Rendezzűk először az igazából becsűletbeli ügyeket.

Árva Vince atya mint posztulátor 22 éves kitaró munkával elkészítette Boldog Özséb szentté avatási dokumentációját 17 kötet terjedelemben. A Katolikus Pűspői Konferencia egyszerűen megtagadta ennek képviselét a Vatikán felé. Kiderűlt, hogy mindeközben titokban kijelölésre került egy lengyel pálos posztulátor, így magukhoz véve a szentté avatási hatáskört, de erről senkit nem tájékoztattak. Ezzel sikerűlt igazán megsérteni a magyar katolikusok érzékenységét – ha szabad így mondani. Ha egyszer a lengyelek önállósították magukat, miként állhatnak be a mi helyűnkbe, a saját

ügyünkben? Amúgy, szentté avatási eljárást csak egy olyan egyházmegye kezdeményezhet, amelynek területén élt és tevékenykedett a szóban forgó személy, vagy ahol a sírja található. Azonkívül, a kezdeményező közösség és az érintett személy közötti közvetlen kapcsolatot is fel kell mutatni. Kérdés: Boldog Özsébnek milyen közvetlen kapcsolata volt a lengyel Pálos Rendhez – halála után 114 évvel? Spirituális?

Pálos ügyben meg kell említeni még egy feszítő kettősséget. Egy jól ismert alapítvány meghirdette Pálos passió című rendezvényét Pilisszántóra, amelynek egyik fővédnökévé Habsburg-Lotharingiai Mihályt kérte fel. A kurátor elmondása szerint a Habsburgok anyagilag semmit nem adnak hozzá, de a nevüket készséggel. Éppen egy Habsburgra van szükség a Pilisben, ráadásul egy pálos rendezvényen, hogy a szégyentől roskadjunk össze? A magyargyűlölő és királygyilkos Habsburg-ház szüntette be a magyar Pálos Rendet, robbantotta fel kolostorait, és lőtte szét a megmaradt romokat. Milyen indok alapján hívható meg ide egy Habsburg egyáltalán? Bármelyik is. Lehet, hogy a rendezők Stockholm-szindrómában szenvednek, de mi nem!

Szabadjon javasolnunk egy sokkal méltóbb és illendőbb fővédnökséget. A pilisi pálos atyák szent helyére hívják meg inkább azoknak az indiánoknak a képviselőit, akiknek ősei az eredeti magyar Pálos Rend tagjaitól kapták a keresztény hitet. 1490-ben Kolumbusz Santa Mariáján 123 magyar pálos indult az újvilágba a hódítókkal, Izabella spanyol királynő kérésére, a pápa jóváhagyásával és Mátyás király támogatásával. Tudni illik, hogy VI. Sándor pápa magyar főpap is volt, akit annak idején Hunyadi Mátyás, a Szent Koronát viselő apostoli király, a magyar pálosok nagyra becsült barátja, nevezett ki péterváradi apáttá. Pálos atyáink éveken át több hullámban mentek téríteni. Dél-Amerika legtöbb országában voltak városalapítók, tudományos műveltségüknel fogva nem csak igehirdetőként működtek, hanem egyetemi professzorként,

földrajztudósként, csillagászként, botanikusként is ismertek lettek, munkájuk nyomán ma is híres egyetemek működnek ezen a földrészen. Az atyák nem vettek részt a gyarmatosításban, tanítás és közös munka keretében terjesztették Krisztus tanítását. Később bírálni kezdték a hódítók és a kalandorok kapzsiságát és elveteműtségét, kiábrándulásuk mellett egyre inkább az őslakosokat védték az embertelen leigázással szemben. Emiatt életük egyre szűkült, ezért később barlangokban húzták meg magukat, mint egykor a Pilisben vagy a Jakab-hegyen. Az indiánok és a pálosok jól megértették egymást. Lehet, hogy azokat az indiánokat térítették keresztény hitre és tanították a rovás ábécére, akik valamikor eleink mellől mentek át az amerikai földrészre, s nyelvük és szokásaik mentén, tudat alatt talán ők is régi véreiket érezték meg az érkező pálosokban? Gondoljunk Móricz János és Simon Péter kutatásaira. Amerika és Európa földje között a magyar pálosok építették fel a keresztény hidat. Régen ők mentek az indiánok földjére, most, ím jöjjenek ide a leszármazott indián testvéreink, álljon ismét a híd, jöjjön létre az új indián-magyar, pálos szellemű egység a Pilisben! Így lehet egy Habsburg-magyar taszító kettősséget megszüntetni, és helyébe egy baráti kettősségből álló egységet ültetni. Ugye, nem is lenne olyan nehéz.

Egység

Összefoglalóan szeretném leszögezni, hogy a negatív kettősségek azzal a céllal kerültek felvillantásra, hogy mielőbb kiküszöböljük őket, s így – a pozitív kettősségek erősítése mellett – megszülessen az egység. És akkor, ha majd megkérdezik tőlünk: hogy vagyunk, ne azt mondjuk két szóval, hogy nem jól, hanem, hogy nagyon jól.

Az egység megjelenítésére sok példát találhatunk a világban, mi azonban megelégszünk azzal az eggyel, amink van: Ő a Magyar Szent Korona. Ófelsége igazán a legszámosabb sokféleségből,

ugyanakkor gazdag kettősségekből álló megbonthatatlan egység, aki egyetlen terv szerint, mestermunkában megtestesült égi és földi alkotás, világszerte egyedül állóan az egység eszményien kiteljesedett formája. Van kihez fordulni!

Egység a magyarok történetében

Meg kell szüntetnünk mindazt, ami szétválaszt, és keresnünk kell az összetartozáshoz vezető utat. Nekünk nincs bajunk a zsidó és a cigány kultúrával, nekünk a zsidó, a cigány és a magyar kulturálatlansággal van bajunk. Számunkra csak jó és rossz ember létezik a Kárpát-medencében. Minden jó ember ugyanazoktól a hatalombitorlóktól igyekszik megszabadulni, bármelyik népcsoport-hoz tartozzon is. Ha ez sikerül, sokféleségünkben így jöhet létre a sokrétű Kárpát-haza egysége, amely korábban megvolt. A Szent Korona hatalma alatt a tizenhárom kisebbség különféle nyelven, de mind egyféleképpen és egy népközösségként imádkozott az Egy Istenhez, úgy kezdődik, hogy: Mi Atyánk, Vater Unser, Oče Naš...

Egységbe kell kerülnünk mindazokkal, akik a nemzethez tartoznak, akár élnek, akár haltak. A kivégzett, meghurcolt, küzdő pálos atyákkal, a magyar, szerb, osztrák, zsidó származású tábornokokkal, akiket a magyar nemzet aradi hősoikként tisztel ma is. Azokkal a cigányemberekkel, akik a román forradalomban a magyar testvéreiket mentették meg Marosvásárhelyt a román lincselőkkel szemben. Emlékszünk? „Ne féljete magyarok, megjöttek a cigányok!”

Egységbe kell kerülnünk azokkal a ruszinokkal is, akik Munkácsen a podheringi 1849-es csata emlékművét emelték. A lengyel-magyar barátságot kigyomláztuk közös múltunkból, vissza kell állítanunk. Ha nincs lengyel barátság, akkor nincsen visegrádi övezet sem, és a Kárpát-medencei egység sem áll helyre. Vannak közös Árpád-házi szentjeink, ez nagy kincs. Legyen lengyel-magyar

pálos barátság, de úgy, hogy először újjászületünk itthon, s utána baráti jobbot nyújtunk. És szóljon majd így a mondóka: lengyel, magyar, pálos barát, együtt harcol, issza borát! A Pálos Rendnek is részt kell vennie ebben az egységet szorgalmazó munkában, mert hiszen az említett területek mindegyikén jelen voltak a történelem folyamán. Csináljuk együtt!

Egység a pálosok történetében

A pálos egységről szóljon helyettem a kommunizmus mártírjának, 1956 hősének, Gérecz Attilának versrészlete a börtönben írt Boldog Özséb himnuszából:

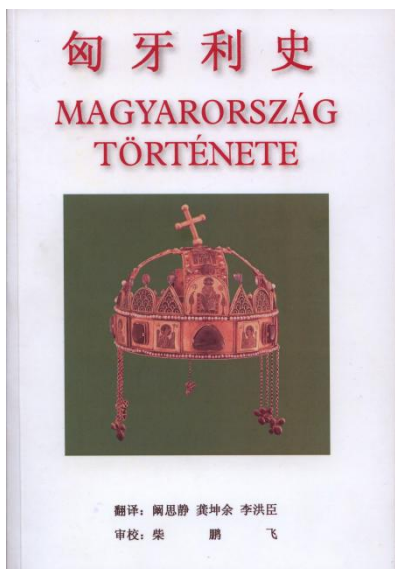
„Hívd egybe, ki hív és magyar! / Hívd, ki sebbel ékes! / Győzni fog, ki hinni akar, / s áldozatra képes!”

Egy kis győzelmünk van már. Az egyházi naptárban ez évtől január 20-a Boldog Özséb emléknapja.

S a végén, zárógondolatként talán együtt is megállapíthatjuk, hogy 1945-től napjainkig az inga felénk leng, és ki is üt bennünket, 13 felé, 155 felé, Isten tudja, hány felé. De! Az inga két irányban leng. Mint ahogy annak idején Trianonig ütött mi felénk, utána elindult vissza, és hazajöttek az országrészek. Ha nemsokára elindul visszafelé, akkor lesz majd szemek sírása, fogak csikorgatása. A Kárpát-medencében pedig, a káros kettősségek helyett létrejöhet a nemzet és a pálosok egysége, s Dobogókő, a Zengő és a Pálos Rend is a miénk marad.

Régen az eredeti magyar Pálos Rend tevékenyen részt vett a magyar történelmi egység alakításában, úgy a királyi fenség, mint a népfenség szolgálatában, Boldogasszony és a Szent Korona oltalma alatt. „Legyen úgy, mint régen volt!”

[Előadás Dobogókőn, 2009-06-27 és Orfűn, 2009-07-17.]

40–43. Hiteles történelmünk Kínában – Árvai Vince pálos atya (2007)

Erényes pápa az erszényes Európában

Az időjárás előrejelzőit is meglephette a széljárásban hirtelen bekövetkezett változás, amikor a frissességet árasztó dél-amerikai ciklon elérte Európa közepét, a Vatikánt, és elűzte a fekete füstöt a kémény tetejéről. Vele érkezett a szegények püspöke, akit első pillantásra embermilliók szerettek meg a földkerekségen. Az „erkélyjelentben” az emberek szívét magához emelte, az övét pedig, ezáltal felemelte az Úrhoz.

Ez az öröndetes esemény, bár kivételesnek számít, mégsem csak önmagában következett be, ha egy kicsit elvonatkoztatunk és előzmények után kutatunk. Nézzük, mi minden kínálkozik a múltból.

1492-ben Katolikus Izabella kasztíliai (akkor még nem spanyol) királynő levélben kéri VI. Sándor pápát (Rodrigo Borgia, 1431-1503, aki egri érsek és pétervárad apát is volt), hogy legyen segítségére és küldjön hozzá magyar pálos szerzeteseket, akik majd részt vesznek a világ felfedezésének feladatában. A pápa eleget tesz a kérésnek, Mátyás király is befogadja az óhajt, és Kolumbusz hajóin pálos szerzetesek is útnak indulnak „India” felé, azzal a feladattal, hogy tartsák a bátor hajósokban a lelket és majdan terjesszék a keresztény hitet a távoli földrészen.

1492. augusztus 3-án futott ki Palos kikötőjéből három hajóval Kolumbusz, a Santa Mariával, amelyen személyesen parancsnokolt, a Pintával és a Ninával. A pálos rend életében központi helyen áll a Mária-tisztelet, s minő véletlen, Kolumbusz is a Boldogságos Szűz tiszteletére választotta hajójának nevét, Santa Mariának nevezte el. Azért az említést érdemel, hogy Kolumbusz Kristóf, felesége halála után 1485-ben Palosba költözött, a La Rábida kolostorba, ahol már találkozott a pálos rend tanításaival.

1492. október 12-én Kolumbusz az Újvilág földjére lép. Kísérete élén megcsókolja a földet, imádkozik. A világtörténelem legnagyobb eseménye ez a nap. A magyar pálosok így jutottak el Amerikába, de

ezen nem kell csodálkoznunk, hiszen Izabella királynő ezt a rendet tartotta a legmértékűbbnek arra, hogy térítsenek az Újvilágban.

A pápa megbízásából a pálos atyák aztán több alkalommal is mennek Amerikába. A spanyol Cadiz kikötőváros „Archivo de las Indias” okiratában 300 utazó pálos szerzetes adatait rögzítették. 1527-ben Szombathelyi Tamás generális beszéddel búcsúztatja a Portugáliába távozó 123 pálos atyát. A beszéd szövegét a Lisszaboni Állami Levéltárban őrzik. Barcelonában pedig megtalálható a magát büszkén „magyar királyi vér leszármazottjának” tekintő Katolikus Izabella meghívólevelének másolata.

Az amerikai partra lépés után, az akkori spanyol felfedezők hódítókká vedlettek, irtani kezdték az indián őslakosságot, majd a velük együtt érkezett keresztény hittérítő pálos, később a jezsuita szerzeteseket is. Azért pusztították ki az indián törzsi nemzetségeket, hogy területüket és javaikat elvehessék, s helyükbe költözzenek, mint gyarmatosító elnyomó hatalom. Ez volt az uralkodó spanyol lelkület megnyilvánulási formája és gyakorlata.

„Amerika felfedezése után 1495-ben mentek pálosok Dél-Amerikába is, ahol a latin-amerikai spanyol gyarmatokon a keresztény kultúra alapjait vetették meg. Katolikus Izabella spanyol királynő kérésére a satubali remete Szent Pálról nevezett rendház spanyol provinciálisa küldött ki először Dél-Amerikába hittérítőket. Pedro de Mendoza konkvisztádor volt az első, 14 hajóval ment Dél-Amerikába s mindegyik hajóján egy-egy magyar pálost vitt magával. Szent hivatásuk teljesítése közben azonban a vad indián törzsek lemészárolták őket. A spanyol udvar annyira ragaszkodott a pálosokhoz, hogy eme kísérlet után ismét újabbakat küldött a térítő munka folytatására. A magyar pálosok Argentínában és Paraguayban kolostorokat is alapítottak, amelyek más szerzetesek birtokában még ma is megvannak, ezekben értékes levéltári anyag található a Dél-Amerikába került pálosok történetéről. Más adatok szerint 1515-ben Diaz de Solis három vitorlás hajóján is pálosok voltak. Buenos Aires

első parcellázási térképén találkozunk Mathe István nevével. Nem sokkal később V. Károly kancellárja, a magyar Maximilianus Transylvanus volt az első, aki a világnak beszámolt Magellán útjáról, ami a magyaroknak nemcsak Ibériával való kapcsolatára utal, hanem a csillagászati tudásáról is számot ad.

Valószínűleg Portugálián keresztül, Argentínában szállt partra tizenhat magyar szerzetes, ahonnan eljutottak Bolíviába és Peruba is. A Vatikán levéltárában három olyan pápai bulla szerepel, amelyek szerint a szerzetesek a földrész felmérésében is részt vettek. A pálos rendi szerzetesek a legelső magyarok, akik kimutathatóan Argentína földjére léptek.

Amikor Spanyolország és Portugália szembefordult egymással, VI. Sándor kéri fel a pálosokat, hogy csillagászati eszközökkel húzzák meg a határvonalat a két veszekedő hatalom között. Így jött létre 1494-ben a tordesillasi egyezmény, amely Kolumbusz felfedezése után a kelet felé nyomuló portugálok és a nyugatra tartó spanyolok között egyezséget hozott létre. A Zöldfoki-szigetektől nyugatra 371 mérföldnyire jelölték ki a határvonalat. VI. Sándor pápa meghozta döntését az újonnan felfedezett földek felségjoga tekintetében. 1501-ben a "Los Reyes Catholicos" c. bulla nemcsak igazságot tett az új hódítások esetében, hanem kereszténységet is rendelt az Új Indiákba. Ebben tisztán kiolvasható, hogy a magyar Pálos rend szerzetesei voltak Amerika első hithirdetői". [Bakk István közlése nyomán]

A magyar pálosok, a „fehérbarátok” az Újvilág, Amerika felfedezésének meghatározó szereplői voltak. Az ő történetüket írta meg Hadnagy Bálint pálos rendfőnök 1511-ben a ma Újvilág Passió néven ismert verses szövegében. Ebben alapvetően egy ellentét feszül, egyfelől a kincsekért jövő hódító hajósok és a kincseket vivő szerzetes papok között. Az ő „kincsük” a keresztény hit, Krisztus igazsága. A pálos atyák a szenvedéstörténet megismertetésével

szeretnék beavatni a bennszülötteket a nagy titokba, elmesélve Jézus Krisztus halálát és feltámadását. [Pálos rendi közlés nyomán]

1541-ben megszűnt létezni a független és erős magyar állam, és ez a pálosok számára is a végzetet jelentette, hiszen elveszítették a biztos hátteret. 1551-ben meggyilkolták a rend legismertebb tagját, Martinuzzi („fráter”) Györgyöt. Az ő szerepüket a térítésben ezért spanyol szerzetesek és később közép-európai Jézus társaságai, a jezsuiták vették át. Közöttük volt 20-30 magyar jezsuita is. [L. Lacza Tihamér: Magyar jezsuiták Latin-Amerikában.]

Európából érkezvén tehát ők vetették el a krisztusi kereszténység magvait Argentínában, amelyek szépen kisarjadtak a távoli földrészen, és erre az évszázadra hatalmas pálmafává nőttek, amelyről a holló a Föld nyolcadik legnagyobb országának kilencvenkét százalékát táplálja a hit kenyérével. Itt nőtt fel és lett a szegények püspöke Bergoglio, majd jött Európába téríteni s lett a Ferenc nevet felvevő pápa.

Ez azt jelenti, hogy megfordult a térítés iránya. A dél-amerikai jezsuitának lett mára küldetése Európa felé, ahol az egyház erkölcsi természetére már kevésbé jellemző a Krisztusi példákat követő viselkedés, ennél fogva hanyatlásnak is indult. A hívek egyre nagyobb számban letérnek a kereszténység útjáról, amelynek kövezetét az európai alkotmány a keresztény gyökerek átvágásával már fel is szedte, egyre erőteljesebben utat engedve az istentelen viselkedés több formájának, mint a magzatelhajtás, a családellenesség, az egyneműek házassága és abban idegen gyermekek örökbefogadása is.

A most bekövetkezett fordulat igencsak indokoltnak és időszerűnek tűnik, ha egy azóta is folyvást tartó párhuzamot veszünk szemügyre. Ez pedig a következő.

Az új pápa érkezésekor az Európai Unió elnöke J. M. Barroso, az a hataloméhes spanyol szerencselovag – az 1968-as diáklázadások barikádharcosa –, aki csak olyan rendet visel el, amely az erőszak

talaján áll. Ez ma az európai demokratikus rend, egy olyan háttérhatalom szolgálatában, amelyik az unió nevében hódoltatni akarja a nemzetállamokat. Amelyek erre nem hajlandóak, azokat nyíltan megtámadja és tönkre akarja tenni, akárcsak az elnök „örült spanyol” felmenői annak idején ezt az indiánokkal megtették. És, ahogy akkor a keresztény hittérítőket is elpusztították, most a keresztény eszmét küldték a semmibe ezen a földrészen.

Miután még mindig a magyar a legnagyobb egységes nemzet a szétdarabolás ellenére is szerte a világban és a legerősebb a keresztény hit megvallásában, ezért kormányunkon keresztül elsősorban minket támadnak a világhatalom legerősebbjei, élükön az unióval. Jellemzően azok, amelyeknél a kereszténység erejét már korábban sikerült megtörni és helyébe léptetni a mai fogyasztói rabszolgatartó társadalmat alantas eszközökkel irányító világhatalom bálványimádásra kényszerítő parancsolatait.

Bergoglio szentatya még jó időben érkezett a trónra. Most a szegények barátja emelkedett ki egy olyan ellenséges környezetben, ahol az urak barátai, a gazdagok.

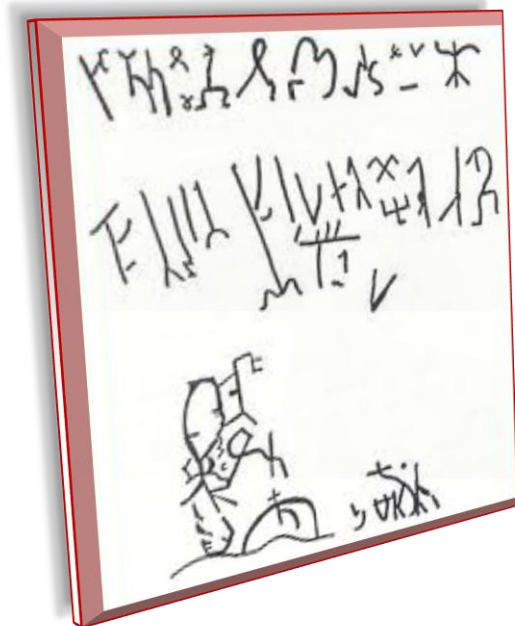
Ferenc pápa személyén keresztül a szegények millióinak istenfélő lelkülete sugároz bátorságot az emberiségre, míg az unió elnökének személyén keresztül a pénzimádók néhány tízezerének istentagadó lelki üressége kelt félelmet az állampolgárokból.

Amit a régi pálosok és jezsuiták innen vittek a tengeren túlra, az most jön vissza onnan, éppen akkor, amikor még reménnyel várjuk a keresztény Újvilág feltámadását, egyik oldalon a világi népesség körében, másik oldalon a katolikus egyházon belül, a Jézus-követő útnak, az Újszövetség lelkiségének visszajövetelét áhítva.

Büszkék vagyunk mindarra, amire illendő, és ezúttal sem értjük, hogy az egyházi szóvivők és előadók miért nem említik meg az üdvtörténet e jeles időszakát, a pálos atyák nemes cselekedeteit és a hitért adott életáldozatukat, mert mindez nem elhallgatásra való egyházi belügy, hanem az egész nemzet erkölcsi és hitéleti

hagyatékának része, amely – vallási hovatartozásra tekintet nélkül – minden magyar embert megillet. E történet tanúsága szerint a régen elment magyar jezsuiták és az imént megérkezett argentin jezsuita testvérisége mindnyájunk számára most öltött testet.

[Az írás megjelent a Magyar Világ c. hetilap 2013-03-21 és az Argentínai Magyar Hírlap 2013. májusi számában.]

44. Rovásfelirat a Cerro Pelado dél-amerikai barlang falán. Megfejtése: Született 1473. (Bakk István közlése)

Adventi garázsmenet

Télen, éjfél előtt az emberek többsége már az otthonában alszik, míg a szél fúttá város kihalt utcáin még néhányan fázósan sietnek, hogy elérjék az utolsó buszt, amely néhány megállót kihagyva igyekszik a végállomásra. Kevés már az utas ilyen tájban, üres megállók díszelegnek az elsuhanó autóbusznak. Amikor az utolsó utas is leszállt, elsötétül az utastér, és irány a garázs. Ez a szokásos életkép éjfél körül.

Nem így történt advent egyik estéjén, amikor a tizenegyes busz elindult az utolsó járatra a Batthyány térről. Zuhogó esőben várta a busz az ázott utasokat, akik szokatlanul sokan lettek, félig meg is telt a jármű belseje. A vezetőfülke is megtelt. Az ülés mögé bepréslődött egy férfi, hogy videóra vegye az utat, baloldalt egy iskolás gyerek kuporodott, s vékony hangján figyelmeztetett az indulásra, majd bement a megállókba. A fülke jobb elülső sarkában egy fogyatékos fiatalember görnyedt, és örömmel nyomta meg a gombot a megállókban, minek köszönhetően kinyíltak az ajtók. Az utasok által feldíszített fülkében végre helyet foglalt a buszvezető, indított, és jókedvűen kormányozta az utolsó járatot a Rózsadomb felé. Szokatlan volt aznap este az is, hogy majd minden megállóban várt néhány ember, akik örömmel integetve üdvözölték az érkező járatot. A hegyen is népes társaság várta az éjszakai buszt, egy szánhúzó kutya is örömteli vonyításba kezdett, amikor megindult a felszállás a megállóban. A busz úgy megtelt, mint a reggeli csúcsban, az emberek vidám élcelődése keveredett a kutyaugatással, fiatalok egy helyben kiöltött rigmust énekeltek. A be nem avatott néhány utas számára ekkorra már kiderült, hogy mindenki más „törzsutas” volt. Így érkezett meg az utolsó járat a fenti végállomásra.

Éjfél is elmúlt már, de itt is népes társaság és még egy kutya várta vidáman a beállást. Nem akartak ők sehova se utazni, csak várták az esőben az érkezést, és amikor kinyíltak az ajtók, zengett az üdvözlés,

parkoló autókból bort és pogácsát kezdtek kínálni szíveslátásképpen. Kiderült, a jövevények Tokaj vidékéről érkeztek a nagy alkalomra. Mindenki a buszvezetőhöz akart férközni, megölelni őt, sokan ajándékot is hoztak neki. Az egyik idős utas megkérdezte:

— Mondja, mi történik itt tulajdonképpen?

—Tetszik tudni — mondja az egyik tokaji autós —, a testvérem, a buszvezető ma este vitte utoljára ezt a járatot, nyugdíjba ment. Tizenhét évig ült ezen a hegyi járaton, minden, a vonal mentén lakó utast ismert, őt is mindenki ismerte, ráadásul nagyon meg is szerették. Ő mindig mindenkit megvárt, a felszállókat üdvözölte, a közönségnek jókívánságokat mondott, és a buszt mindig kíméletesen vezette, jó érzés volt vele utazni. A fogyatékosok is nagyon szerették, mert nekik meg sokat segített. Ezt szerette csinálni, ez volt az élete.

Éjjel félkettőig állt Szentimrey György buszvezető az utasok szerető gyűrűjében, a fiatalok megint elskandálták Gyuri bácsinak faragott nótájukat, az emelkedett hangulatban néhányan már szipogtak egy kicsit, eljött a búcsúzás ideje. Letelt a nap, a járat ideje, és egy rokonszenves ember élete munkájának ideje is. A 11-es jelzés Garázsmenetre váltott, a volánhoz egy jó kolléga ült be, Gyuri bácsi pedig a középső ajtónál egyenként ölelte át a leszálláshoz készülődőket. Ő szállt le utolsónak a buszról, hogy másnap vonatra szálljon Sárospatak felé, ahonnan annakidején eljött.

Miklauzič István
törzsutas

[Az írás megjelent a Budai Polgár 2008-12-29-i számában. A szerkesztőség ennek adta „Az év legjobb cikke” címet.]

Szívkház

Az Ember, kétségek és szorongások kíséretében bejön ide a szívsebészetre. Szívélyesen fogadják, lepakol és várja sorsának alakulását egy kórteremben frissen vetett ágyban.

Egyszer csak szólítják, és lépdelni kezd vagy kerekessel viszik az ismeretlen folyosókra célja felé, bekísérik a műtőbe. Ott barátságosan üdvözlik, biztatják. Nincs visszaút.

Beindul a megállíthatatlan, de kíméletes gépezet, berántva magába az Embert. Nemsokára eljön az idő hirtelen vége. A műtét után kezdődik valójában az észlelés, ahogy fokozatosan alábbhagy a kábulat. Az átélt kínzó fájdalmak emléke egyre távolodik, hiszen annak helyébe rögvest új élmények jönnek. Az orvos, a segítő társai, a műtős, a betegszállító, egymás után köszönik meg az Ember együttműködését, örülve vele együtt a sikeres beavatkozásnak, néha kis humorral fűszerezve jobbulást kívánnak és jön az ágyhoz kísérés.

És jön a nővérek jószívű gondoskodása, ennek nyomában könnyebbül az Ember lelke. Életének alkalmasint szűk környezete itt tisztán szigorúságból és szeretetből áll, ami a szinte simogató gondosságban jut kifejezésre.

A szívkházban érezni lehet, hogy az orvosoktól a nővérekig mindenki szívből cselekszik. A messzi vidékről jött beteg Ember sem érzi magát árvának, mert ágyát szívének kedves segítők veszik körül, legyen az bárki is az intézet létszámából. Az ápoló személyzet édesanyaként, az ágyhoz kötöttek jó honvédként igyekeznek fellépni ebben a gyógyulásról szóló darabban. Aki az utóbbiak közül zárkózottabb személyiség, az is sóhajt egy nagyot, elmosolyogja magát és megnyílik, noha annak előtte ilyen még nem követett el. Aki még életében nem kapott gyengédséget, az itt erősen megkapja.

Több értelemben is szívvel dolgoznak itt a szívkhán, s ettől mindenkiben a békeség lesz úrrá, és kellemes hangulatra derül.

Óhatatlanul is belénk lopakodik a gondolat: itt az orvosok talán Szent Damján és Szent Kozma utódai, akik áldozatkészek mindenkor, akár szolgálatban vannak, akár nem? Merthogy útközben, jártukban-keltükben is megszólítják, aki gondot vagy panaszt cipelni látszik, s biztató szóval gyógyítgatják.

A nővérek cselekedeteit talán a háborús hadikórházak rendíthetetlen ápolónőinek vagy Teréz anyának a példája tölti fel és adja nekik a lelkierőt? Fáradhatatlanul és tapintatosan suhannak a betegek között reggeltől estig, csak adnak, s nem várnak el semmit.

Nem feltétlenül jön le ez így mindnyájunknál, ahogy le van írva, de bizonyára nem a véletlen műve, hogy mindez az Embernek eszébe jut. Ezt érezzük a Semmelweis Orvostudományi Egyetem szív-kórházában a falakon belül, ahol kívülről, az egyetem főbejárata előtt talán Tóth Ilonka szoboralakja is vigyáz arra, hogy e jótékony szellem éltető ereje soha ne távozzon el innen, hiszen hasonlóképpen, ő is minden idegével és érzésével hivatásának élt, amíg hagyták. Innen nézve, bizony nem hiába.

A Városmajorban egy különleges csapat dolgozik. Senki nem igyekszik kimagasodni a csapat vonulatából, a régmúltból már alig fennmaradt mellérendeltség elve, erkölcsi parancsa tartja össze a gyógyító közösséget. Egyik orvos sem tartja többnek magát kívülálló előtt, s láss csodát, többen hallották, egymásról csak dicsérő véleményt mondanak, amikor egy újabb beavatkozást egy másik szakorvosnak érdemes átengedni. Ilyen példaértékű élménnyel ritkán találkozunk manapság.

Azt lehet mondani, élmény itt megfordulni, ha már idehozták az Embert. Jó itt lenni, ha már muszáj. Hálás köszönetünk kísérfje áldásos munkájukat!

Dr. Miklauzič István, billentyűs

[Az írás megjelent a Hegyvidék 2013-01-29-i számában.]

HETVENEDIK

Amikor megszületsz,
Befogad az éter,
Bölcsődtől indul a
Nulla kilométer.

Tízéves korodban
Hatvan van még hátra,
Nem tudod, fut-e még
Annyi forró nyárra.

Húszéves siheder
Ötvenet rak félre,
Fussa ezzel együtt
Hetven hosszú télre.

Harminc felé könnyen
Játszódik az ember,
Rendben megyen minden,
Erős, mint a henger.

Negyven körül felhágsz
Hegyeid csúcsára,
Ki, ha nem én vagyok
Az élet császára!

Ötventől hetvenig
Hús tavasz vár téged,
Őszikéid jönnek,
Ez lesz éked néked.

Aszód után Hatvan,
Döcög a paripa,
Nincs miről lekésni,
Megvár az unoka.

Na, a hetven itt van,
Mi lesz most barátom?
Semmi, mert jó nagyot
Mulatunk egymáson.

Utóhang

Ki tudja, mit szólsz majd
Tíz év múlva, hogyha
Nyolcvan felé néha
Bicsaklik a bicska.

Kilencvennél – fogadjunk –
Várod majd a százat,
Nem akarod itt hagyni
A szülői házat.

De, száznál kidől a
Vén öreg Életfa.
S mi lesz még azután?
Felmész a lajtorján.

2012. szeptember

45–47. „Kurultaj” törzsi gyűlés, Bugac (2014)

Bandi

Egy igaz hucul történet

Lassan délfelé kezd járni az idő. A nap perzselő sugarai egyre erősebben tűznek lefelé, a rekkenő hőségben forró lég hullám ömlik szét a pusztai tájra. Szinte senkit nem látni ilyenkor, csak a jól fürkésző szem veszi észre a zöldes szöcskék szökdelését a fűtengerben, a petymeg iramodását, ha észreveszi a zuhanás közben fentről kampós csőrrel lecsapni készülő tollas ragadozót.

A szünni nem akaró bogárzúgás hangfüggönyén csak a közeli gulya kolompjának érces giling-galangja tör át, na meg a távoli ménest terelő csikós ostorcsattogtatása. A terelő puli ugatása nem ér el idáig, mert a lelkes felvigyázó éles vakkantásai belevésznek a bégető nyáj bundájába.

Az égen kerecsensólyom kering, a magasból nagy köröket rajzolva ereszkedik alá. Éles szemével azonnal felfedezi a sötétpej színű lovat, amint egyedül állván egy kis domb tetején, magányosan füvez, békésen mulatván pihenő idejét, amit a gazdájától kapott. Ilyenkor mindig határtalanul szabadnak érzi magát, nem gondol a munkára, a szekér is magányosan áll a fészerben, nem messzi innen a domb lankájától, a magas nyárfa őrizte kis tanyán. Ahogy az égi vadász egyre lejjebb ereszkedik, felfedez a nagy négylábú mellett egy kis négylábút is, a patás árnyékában heverésző cirmos cicát.

Reggel, amikor még frissen kínálja magát a fűtenger, akkor szoktak együtt felbóklászni a dombra, le se jönnek onnan délig. Miközben araszolnak felfelé a dombra, a kisebbik mindig arra gondol, milyen nagyok ők, így ketten, mintha ő is akkora lenne, mint nyerítő cimborája, csak mások látják őt kisebbnek. Aztán meg arra, hogy, ha már nem tudott nagyobb méretre szert tenni, legalább a bajuszszálait jó szélesre növesztette, amit társa mindig is nagyra becsült benne. Bandi iránta érzett bensőséges barátsága valójában

tényleg nagygyá tette őt mások szemében. Ez mindig jól eső érzéssel tölti el. Ilyenkor ásít egy olyan nagyot, hogy teljesen tágra tátja a száját, kimutatva mindenki számára, milyen félelmetes ragadozó lenne, ha meg tudna nőni, és ez nagy büszkeséget dagaszt a keblében. Aztán felérve, megnyugodva a hátára fordul, hogy szőrhájas hasát a nap finoman süthesse.

Éjszaka mindig együtt alusznak, a cirmos mindig később ér be az istállóba, de rögtön a hatalmas lóláb mellé gömbölyödik, és úgy alszik el. Az éjszaka legsűrűbb sötétjében aztán kicserélik álmaikat, amelyek mindig saját magukról szólnak. A nagy cimborá már többször megosztotta előéletének történetét a kis cimborával. A cica is jól tudja, hogy a hozzá képest katedrális nagyságú társa álmában az ázsiai sztyeppéken nyargalász a társaival, mint hajdanán az ősei, a vadlovakból szelídült hucul hátasok, és a reggeli ébredés után néha úgy érzi, hogy őseinek befejezetlen vágatása benne ért véget.

Álma a cicát is a régmúltba repíti vissza, amikor őseit még a messzi Egyiptomban szent állatként tisztelték, a fáraótól egészen a földművesig mindenki. És még azt is hozzá kell venni a dicső múlthoz, hogy ősei az oroszánok helyét foglalták el a tekintélyes nagy tiszteletben. Oly annyira, hogy ha kigyulladt az egyiptomi ember háza, addig nem fogtak hozzá az oltáshoz, míg macskájukat ki nem mentették. A mi cicánk már a tanyán született. Élete első vadászata is itt történt, ami után behozta az első egeret a konyhába, és lerakva mutatta meg a háziaknak. Hangos dicséretet kapott, ezért attól fogva mindig bemutatta zsákmányát. A ló és a cica barátságának titkát, mi emberek, a mai napig nem tudjuk megfejteni.

Dél van, delelőre ér fel a Nap, remeg a forró levegő, szinte minden mozdulatlan. Egyszer csak szél kerekedik, és a távoli templom harangjának zúgását, az Úr angyalának köszöntését viszi el szerte a pusztába és azon túlra, így a pusztaszéli kis tanyára is, ahol – mint máshol is – e szent pillanatban megáll a tevés-vevés, levett kalappal és kendővel, imára kulcsolt kézzel tekint a megváltott

ember az égre. Ebben az időtájban lovackánk érzi már, hogy hazavárják. Íme, meg is jön a hívó szó.

– Bandi! – hallatszik a gazdaasszony hívása jóságosan, hívogatóan, nem hangosan, a tanyáról.

– Prrrrr...! – erre mindig a válasz, mintha azt mondaná: – Jól van, jól, megyek már.

Hátraveti a fejét a hang irányába, majd megfordul, oldalra csap a farkával és lassan elindul hazafelé. A cica is talpra ugrik, felpúposítja magát, majd hosszan előre nyújtózik, és kis szökkenésekkel beérve barátját, együtt szépen hazalépdelenek.

Bandi a család kedvence volt, mindig első szóra lejött a dombról, és amikor hazaért, sokszor beköszönt a konyhába. Egyszer be is ment, alig tudták hátrafelé kitoltni. A domb aljától nem messze, itt a kis tanyán élt a szegény ember és a felesége. Nem voltak gazdagok, de igen nagy boldogságban és az állatokkal barátságban éltek. Ha Bandi nem a dombon, hanem otthon csapkodta farkával a legyeket, a többiek is jobban érezték magukat, a kuvasz, a tincses kecske, de még a kendermagos tyúkok is.

Aztán, ki tudja honnan s miért, rossz idők kezdtek jární a családra, a szűkösség is beköltözött a házba, egyre szegényebbek lettek. Amikor a szegény ember már nem bírta tovább, úgy döntött, meg kell válniuk Banditól. Hiába gondolkodott először az eszével, aztán a szívével, meg vette a lelkére is a dolgot, hogy ugye, a hucul mindent megtett a családnak, miképpen lehetne megtartani, hogy továbbra is a családi szeretet oltalmában maradhasson velük. De, nem volt mit tenni, mint keserűséggel felkészülni az elköszönésre.

Jött hát egy szép napon a lókupec, megalkudott a szegény emberrel, Bandinak a nyakába lógattak egy abrakos tarisznyát, és egy szekér után kötőfékre fogva elindult az ismeretlenbe. – Istenem, Bandi, mi lesz veled? – mondta magában szipogva a szegényasszony. Nagy szomorúságukat aztán egy váratlan öröm törte meg.

Másnap a tanyán kis kuvaszkölyök született, neki örvendett mindenki az udvaron.

Telt, múlt az idő, már húsz esztendő is eltelt azóta, hogy Bandi elment. A cica már régen feladta, s nemrég már a kuvasz is felköltözött a Holdra, a kutyák örökös ugatással kormányzott birodalmába. A szegény ember és felesége megöregedtek. Idős korukra már a hátuk is meghajlott, így jártak-keltek, csoszogtak a szobában, ha már hidegre fordult az idő és nem üldögélhettek a kispadon a ház előtt.

Egyik nap a szobaablak felől egérszre lett figyelmes az öregember. Megállt, és csendben arra felé fordult, hátha megpillantja a leselkedő apró fekete szemeket. De, Uramisten, mit látott helyette? A meglepetéstől egy kicsit meg is tántorodott, de aztán visszanyerte egyensúlyát és már ment is oda – a kaktuszhoz. Nem hitte el magának, hogy nap, mint nap, itt nézeget ki az ablakon át a dombra, és eddig nem vette észre őt. Pedig a felkelő nap sugarában sütkérezve az ablakban gubbasztó aggastyánkorú kaktusz épp az idén, élénkpiros és rózsaszínű virágokat virított nekik, annak öröme, hogy meghagyták az életét. Dacára annak, hogy ő soha nem volt barátságos, sőt, kellemetlen, szúrós, vén egyéniség, aki tüskét szúr a simogatására hajló kezekbe. Ő is sajnálja, hogy így viselkedik, de hát nem tud megváltozni. A virágjai most mégis ünnepélyesen szépek. Az öregember és a felesége szerették az egyetlen szemtanút korábbi életükből, leginkább vele osztották meg csendes magányukat is. A kaktusz színeváltozásából ugyanakkor egy üzenet áradt az öregek felé. Meg is érezték ezt és még olyasvalamit, mintha rövidesen hívást kapnának valahová.

Másnap az öregember váratlanul meg is szakítja a hosszú hallgatást: — Nosza, menjünk el a vásárba!

Ahogy mondta, úgy is történt. Elemózsiát, kulacsot tettek a batyujukba, magukhoz vették börmellesüket és útnak indultak. Átvágtak a tanyától nem messzi susnyáson, kiértek az egyetlen poros útra, ráálltak a padka szélére, s várni kezdték egy arra haladó

szekérre, amely bevinné őket a nagy, nyár elején tartatni szokott kirakodóvásárra, a messzi város peremére.

A bandukoló lovak húzta szekéren utaztak öregék. Útjukban elhaladtak a magányos kísértetként, árnyéka mellett álló pusztatemplom ég felé tátongó falai és csonka tornya mellett, melynek a tetejét a süvítő szélroham már réges-régen levitte. A romos falakon likacsok és hézagok mutatják magukat, s bennük gazdagon nőnek magról a kis fücsomók, az erős szél szépen fészüli szálaikat. Ahogy maguk mögött hagyták eleik istenházát, már jól kivehető volt a távolban a város nagytemplomának tornya. Még egy fertály óranyi zötykölődés után, felvert porfelhő kíséretében meg is érkeztek a vásári sokadalomba, s nyomban lecihelődtek a szekérről.

Az öregember feleségének hirtelen furcsa érzése támadt. – Mintha lenne még valaki a közelben... Micsoda képtelenség, hisz' itt az öreg, meg hát az egész vásári nyüzsgő emberáradat, ki hiányozhat? Aztán beléhasított egy furcsa gondolat, amely a fura érzéséből fakadt. Fogva érezte magát, vagy inkább csak a lelkét, de igyekezett túltenni magát ezen, hagyta feloldódni gondolatát a látvány tengerében.

Inkább jobban szemügyre vette az árusokat, mutatványosokat, csepűrágókat, az embert, aki éppen egy zsákba faroltatja visító malacát, hogy aztán aki megvette, egy piros pozsgás kerekfejű kövér ember, hazavigye és felnevelje. Amott meg porfelhő, táncolni tanulnak a kamasz gyerekek, a tehén szarvát fogják, és úgy járkák, mert a lányok pironkodnak, hogy a fiúk velük tanuljanak táncot.

A nagy nézelődésben az asszony lemaradt az öregtől, aki mind csak nyomakodott előre az embertömegben, merthogy már régen volt vásárban, és mindent látni akart egyszerre. Amint nyújtogatja a nyakát, hogy szemére vegye az öreget, az emberfejek között megpillant a forgatag túloldalán, az eladásra váró bögő, rőfögő, bégető, kukorékoló jószágoktól is hátrébb, egy kovácsműhelyt. Nagyon megörült ennek, nem is tudni, miért.

Ugyanaz a gondolat hasított belé legott, amelyet már egyszer sikerült elhessegetnie magától. Tekintetét egyre csak vonzotta a kovácműhely látványa. A patkolókovács, földig érő nagy bőrkötényben, fenn csak egy kalapból maradt üres karimával a fején, egy izzó patkót ütött-ütött nagy kalapácsával a szikrázó tűz mellett, amelyet éppen annak előtte szított magasra a bőrfűjtatóval. Egy sötét pejszínű ló türelmesen várt mellette, mellső lábát felhúzva tartotta.

Az elkondult harangszó után egyre égetőbben tűz le a Nap az ég magasából. Végigtekintve a sokaság felett, a levegő reszketni látszik a forróságtól. Az emberek árnyékba húzódtak a szekerek alá, a jószágok is elcsendesedtek, és oldalukra dőlve, kilógó nyelvvel lihegve heverésznek a tűző nap alatt. Váratlanul olyan csend ült meg az egész vásáron, hogy szinte hallani vélte az ember, amint a tyúk világra tojik egy tojást.

A patkolókovács éppen leeresztette a ló lábát, aki vidám sörényszóval köszönte meg újdonsült patkóját. Aztán hirtelen merev mozdulatot vett fel, mintha eszébe jutott volna valami, kifelé fordult fejével a műhelyből, és harsányan fölnyerített.

Ebben a pillanatban odasúgja az öreg néne az urának: — Nézd csak, ott, az nem a Bandi?

És nem tudni, mi szél vitte át ezt a halk szólást, de szinte még el sem hangzott az öregember fülében, Bandi már indult is. Pedig ezt bizonyosan nem hallotta, mert az csodaszamba ment volna. Még a virággal ott szorgoskodó méhek sem tudták elgondolni, mi módon jutott a ló fülébe a mondás, pedig ők a levegő minden rezdülésének titkát meg tudják fejteni. Bandi nem a sűgást hallotta meg, hisz az lehetetlen volt. Inkább a halkán szóló gazdaasszony szívdobbanása volt az, ami a nyíl sebességével célba ért. Átüzent a régi ház szeretete, a régen volt dombon állónak.

Bandi fölvetette fejét, célra hegyezte füleit, tágra nyitotta orrlukait, majd felágaskodott, aztán kissé hátsó lábaira ereszkedve, hogy jobban el tudjon rugaszkodni, meg is lódult, máris vette az első

akadályt, átugorva a kovács tűzhelyét. Amint földet ért, újból elrugaszkodott, de ez már a fazekasmester kiállított edényei között történt, aminek következtében a mives agyagvázák és tányérok minden irányba szétrepültek, és a földön már csak cserépdarabok formájában tündököltek. Szemben, a mézeskalácsos igencsak örülhetett, hogy az ő szépen kirakott tükrös szívei épen maradtak. A furulyás pásztor meg elég gyors volt ahhoz, hogy mívesen faragott sípjait és tükrőseit asztallal együtt felkapja, és elugorjon vele a széleseben vágató paták elől. A soron következő kanászt akkor érte a rémület, amikor éppen egy leánycsecső almába akart harapni, így nem tudott időben félreugrani, emiatt majdnem fűbe harapott. A fazekas, aki amúgy is egy széllal bélelt, izgága ember volt, oly magasra ugrott rémületében, hogy majdnem a felkavart porfelhő tetején maradt. A pákász a saját halas vödrt felrúgva ugrott félre ijedtében, de elfutni nem tudott, mert a kutyapecér rémületében rávetette magát.

Az öregember és a felesége rémülettől dermedten, mozdulatlanul, földbe gyökerezett lábbal álltak a kovácsműhellyel átellenben, ahonnan Bandi hozzájuk száguldott. Semmi kétség, ő volt az, húsz év után is, a vásár másik végéből is felismerte családját. Amúgy is az ember közeli rokonának hiszi magát. Csak állt előttük szétvetett lábakkal, némán, lehorgasztott fejjel, szemét senkire sem szegezve. Bőre a hirtelen megerőltetéstől néha rándult egyet, hogy utána megint az együttlét nyugalma legyen úrrá rajta. Az öreg gazdák még mindig szótlanként álltak, szívük hevesen verte az élet másodperceit, szívük-lelkük hangosan ünnepelt, és meghatódottságukban csak könnyeiket tudták nyelni. Talán így volt jó, nem volt ébredés, csak ellopott, tiltott, kiharcolt, meghitt együttlét, amelyben mind a hárman ugyanarra gondoltak. Arra, ami már soha nem fog visszatérni. Jó volt így, húzták az időt, senki nem kezdett tenni semmit, boldog szédülettel vetették bele magukat a képzeletet felülmúló csoda megélésébe, abba, hogy el ne múljon ez a hosszan tartó pillanat. A

megtorpant vágta szele meglegette régről idetóduló közös emlékeiket.

Bandi, lábával kétszer is dobantott a poros földre, igazságosan, mind a két gazdának egye-egyét. Aztán ki tudja mi végett, de letelt a viszontlátás ideje, és némán megindult, majd galoppra váltott, vissza a kovácsműhely felé, de amikor odaért, kikerülte, és eltűnt mögötte a végtelen messzeségben.

Bandi eltűnt, de gazdái még mindig látták. Jobban mondva, látták is, meg nem is. Bandi látomássá változott abban a szent pillanatban, és mindörökre. Csak álltak alétan, mígnem valaki közeledett feléjük.

A nagy borulás után előmerészkedett és nekiindult a dongalábú gölöncsér – mert erre felé így hívják a fazekasokat, az edényeseket –, hogy a kövülten ottmaradt szegény emberektől megkérje kárának összegét. – Nem azért dolgoztam verejtékkel, hogy ezek felrúgassák a portékáimat! – füstölgött magában, míg oda nem ért. Aztán, hogy meghallgatta, mi is történt valójában, eltátotta a száját és úgy is maradt. – Hát, ha nem látom, nem hiszem el, biztos Isten! – vakarta a fejét s elgondolkodott, majd így szólt: — Legyen béke kendtekkel, én meg majd csak formálok új edényeket, hisz van sár elég. Hát. No, áldja Isten kendteket! — szólt, és elindult döcögősen vissza, ahonnan jött. Az öregek igen örvendtek a jóember nagylelkűségének. Így hát, ma jó napjuk lett Isten uccse’, hiszen Bandi és az edényes ember is igen jót tett velük. Annyi erejük sem maradt, hogy megszólaljanak, a sóhaj elűzte ajkukról a szavakat.

Ahogy jöttek, úgy azon nyomban indultak is hazafelé, lassan lépdelve a száraz földúton. Még a vásárfiáról is megfejtkeztek, így hát nem vettek semmit. De, mégis vittek haza magukkal valamit! Egy örökkévalóságig tartó felejthetetlen emléket, a látomást. Ettől könnyedebbé vált a lelkük, mégis, nehezebbé a járásuk. Bandukoltak, bandukoltak, nem érezték az idő múlását, csak a napsugarak édes hullását. Nehéz volt a szívük, de boldogok is voltak, és nem tudták lecsitítani lelkük nyugtalanságát. Egyszer csak, mintha a frissen

született báránkjuk ásítását hallották volna. Megszaporázták lépteiket, és gondolatban már otthon is voltak.

Azóta, s még ma is, amikor a villámlás után berobban a mennydörgés, az olyan a pusztában, mintha Bandi nyargalna át az égbolton.

„Banditól”

Minek nekünk óriástérkép,
Benne százas, ezres lépték,
Hiszen füvet, bokrot, s lepkét
Megmutat a színes rétkép!

/M. I./

48. Hucul ló Apajpusztán

49–50. Élet a pusztában. Kurultaj, Böszörmény (2008)

Future

A jövő árnyékvilága és embere, Csipaki

Kifejlesztettem a beköszöntő új kor klónemberét, úgy hívják: *Csipaki*.

Az ő történetét megelőzően, legelőször is digitalizálni kellett a képet, a hangot és a szagot. Ezentúl, az érzékeléshez nem kell szem, fül, orr, így meg lehet szüntetni az egészségügyben a szemészetet és a fül-orr-gégészetet is.

A mindent magába foglaló digitális információt vételi üzemmódban a köldök hivatott levenni az éterből, és az akupunktúrás finomenergia rendszeren keresztül eljuttatni az agyhoz, ott van a lejátszás és hírkinyerés helye. Adási üzemmódban csak erősen gondolni kell arra, amit az új ember szeretne, például napsütést, orgonaillatot, madáréneket. Csettint egyet, és a kívánságimpulzus az agy áramköréről átlép az akupunktúrás adórendszerre és a köldökön át távozik az éterbe, majd a Világkormány vevőközpontba jut. Máris küldik a kódnak megfelelő digitalizált terméket vagy szolgáltatást.

Az új embernek, Csipakinak, ki sem kell mennie az utcára, amúgy is szorítóbilinccsel a vízvezetékre van kötve, hogy állandóan kapja a szájába az életet jelentő vizet, amit a Világkormány által privatizált vízművek csöpögtetnek a hosszú életre programozott fogyasztó számára. Alsó végén Csipakit a szennyvízcsatornára csatlakoztatják, hogy a vese végterméke itt távozhasson. Emberünknek minden egyebet csak digitálisan kell fogyasztania, és utána fizetnie. Ha bármilyen házra, bútorra, autóra, élelmiszerre van szüksége, gondolatátvitellel az energiarendszeren keresztül beszerezheti azt digi képben, hangban vagy szagban testet öltve, és máris kielégítette szükségletét az igényei szerint, ahogy ezt az előemberek a kommunizmusban meghirdették azoknak, akik a Kutya dalát fűták.

Ha valaki élő háziállatot szeretne maga mellé, készséggel küldenek digi kutyát, macskát, fehér görényt az őshonos bolygóról, ahol a Világkormány dekkol. A kis kedvencek helye az a kis szakasz, amelyet a felbilincselte klónemberek között a vízvezetéken mindig kihagynak a virtuális állatok számára.

A Világkormány valóságos emberei benyújtják a bankjaikon keresztül kibocsátott digi számlát, amelyet a vevő a köldökén át megkap, és feltételes reflexével digitálisan ki is egyenlít. A Világkormány ezeket a bevételeket egy leszámítoló bankba küldi át, ahol ezt a digi pénzt valóságos pénzre váltja át, ebből lesz a globális uralkodó hatalom dugipénze, amelyet a csipakik már ellenőrizni sem akarnak, hiszen akaratarejük le van földelve a vízvezetéken keresztül, különben is általában elégedettek sejtszinten mindennel, már egy igazi bolyh után sem álmodnak, s mi több kellene ennél? Ez az igazi jóléti társadalom a maga valóságában.

Ha a csipakik egymással szeretnének kapcsolatba lépni és megosztani másokkal izgalmas élményeiket a vízvezetéken, nem lesz szükségük okos telefonra, még kevésbé PC-re, iPadre, iPodra, de tabletre sem, mert a hajhagymáikat fogják gerjesztetni ezoterikus térből nyert energiával, azok lesznek a receptorok. Az érzékelő csápok leveszik az energiahullámokon érkező jeleket és közvetlenül beviszik az agy bal féltekéjébe, az pedig, átemeli a jobba, és megjelenik a valós külvilág virtuális képe. Ezután pszichoszensoros paranccsal érzékien kilép a külvilágba, ott sétál a többiekkel, beszélget, kávézik, szóval teljes életet él – a csövön. Ezért nem kell kiadnia külön pénzt, mert ennek az ára benne van a társadalom-kompenzációs átalánydíjban. Fizikailag nem fogyaszt, tehát nem terheli és szennyezi a környezetet, nem bocsát ki széndioxidot, nem beszél kulturálatlanul, így nincs rossz hatással a nagy túlélő társadalomra.

Ha a tökéletes létforma élvezete mellett egy okvetetlenkedő sóvárgónak mégis valamilyen problémája merülne fel, akkor telepati-

kus módon felhívhatja a központi adó számát. Ott bejön az utolsóként felvett eredeti kedves női emlékhang, amely tájékoztat a választható menüpontokról. Addig kapcsolnak körbe, amíg eljön az utolsó digitális hangüzenet, amely után következik megint az első. Így megy a digitális ügyfélbarát tájékoztatás örök időkre a végtelenített kapcsolással működtetett automatapályán. A végén – nem a reménytelenség okozta tompultság miatt, hanem az új teremtő erőbe vetett vakbuzgó hitben és reményben – a mélyből hívó fél felhagy a hívás tartásával és a további telefonhívásokkal. Kreatívan áthangolja magát, és ennek köszönhetően a vélt problémái maguktól megoldódnak. Ez az élhető örök élet titka a vízvezetéken.

A további globális fejlesztések már jól haladnak, legeredményesebb a Kárpát-medence, ahol a magyarok már csak alig öt százalékban rendelkeznek saját materiális javakkal, reális pénzeszközök a hazai adóprésnek és a globális szivattyúk elszívásának következtében elvékonyodtak, megtakarításuk nincsen, mert az felszívódott a tőke szabad áramlásába. A Világkormány a kísérleteket most éppen a még megmaradt helyi fűtési energia megvonására összpontosítja. Ez az utolsó olyan fölösleges loco ráfordítás, amelyre a csipakiknak már szintén nincs szüksége, mert igény esetén azt is megvásárolhatja majd a távvezérlő hatalom intézményétől. Víz- és szennyvízhálózatra kapcsoltnak mindazonáltal az élet tökéletesnek tűnik minden résztvevő számára.

Lélekre már kis mértékben sincs szükség, mert annak térereje egyrészt zavarná a kommunikációs rendszert, másrészt a Világkormány – miután tagjai ilyenekkel nem is rendelkeznek –, annak jeleit amúgy sem tudnák dekódolni. A kezdeti megvalósíthatósági tanulmány szerint a lelki alrendszer működtetése amúgy is igen gazdaságtalan lenne, mert pislákoló üzemmódban is egy-egy kontinensre vetítve milliárdokat emésztene fel. Logikus tehát, hogy ilyen tétel a költségvetésben sem szerepel. A legfontosabb, hogy mindenki elégedett. Az új teremtés már megkezdődött a fenntartható

fejlődés új világkorszakában, odafenn immár elégedetten dől hátra Nagy Kumm, az új teremtmény lábai előtt, míg a lézer ellát, terül el az új egyisten végtelen mezeje.

Miután minden birodalom, ez is összeomlik egyszer, a világkormány diktátorai is reinkarnálódnak majd: ők szintén csipakik lesznek. Mert az igazságtalanság csak a végtelen végéig tart, azon túl következően minden kiegyenlítődik és beáll az örök igazság boldog állapota.

John O' Sullivan, Nobel-díjas író kifejtette: „Az EU egész erkölcsi és intellektuális tőkét abba az elképzelésbe fektette, hogy a nemzetállam halott”. Ha ez bekövetkezik, akkor a gender-elmélet jegyében a volt nemzetállamok polgárai is átváltoznak tetszőleges ivarú csipakivá és a fenti formában szívják majd a csepegtetett létfeltételeket.

[Ez az írás nem jelent meg sehol, keletkezett 2017-ben.]

Mellékletek

52. Közös imahelyünk a Törökvérszi úton

Boldogasszony-kápolna, Pilisszántó

PILISSZÁNTÓ

Mert a haza nem eladól

2007 MÁJUS

Hírlevél

PILISI TURUL

АМНМТ ТАТАТА

Pilisi Turul Társaság

Tartalomjegyzék:

A Pilisi Turul Társaság

Cey-Bert Róbert fohásza

Bérczi Szaniszló: A hunok művészete

Obrusánszky Borbála: Hunok, magyarok, határok

Atilla szent királyunknak tulajdonított bölcselet

Li Hong Chen: Magyarország története

A Pilisi Turul Társaság jelképe

Pilisi Turul hírek

- 1 A hunok történelme és művészete együtt indult egykoron a Sárga-folyótól, Ordosból, a szellemi központból, ahol Atilla fiatalága idején felépült a hunok fővárosa Tongwan-cheng, magyarul Fehérvár. Előadóink megjelentették azt az utat térben és időben, amelyen folyvást átörökölték a hun, szkita és avár elődeink által hordozott, rendkívül sok rétegű és a tudás mélyén gyökerező műveltségünket, a társnépek beolvadásából is gazdagodó ismereteinket, a Teremtő magasságáig felérő egyistenhitünket. Kínai, japán és mongol kutatók a magyarokat tekintik a hunok utódjainak. Európában és itthon nincs köztünk a hunokhoz, hiszen történelmünk dívtosan ezerévesre sikeredik a könyvekben és szónoklatok-

ban. A nagyelőadásnak a Hunok, magyarok, határok címet adtuk, nem véletlenül. Az előadások után mindenki eldöntheti, hogy a hunok és a magyarok között ténylegesen húzódik-e határ, amely bármikor is szétválásztott bennünket, vagy pedig, folyvást összetartozunk. Talán az is jelképezi ezt az összetartozást, ahogy itt együtt volt Obrusánszky Borbála, aki megtalálta a hun Fehérvárt Kínában, Li tanár úr, aki ezt kereste és itt ismerte meg, Lánszki Imre, aki most tár fel egy másik hun kori Fehérvárt a Pilisben, és Bérczi Szaniszló, aki a hun őstök nyomát követve jutott el a művészet útján Kínából a Kárpát-medencéig.

Több, mint ezer éve elindult a balsors Koppányt felnyergelték Szívünk megmérgezték lelkünk felégették. Nem maradt már semmink környéklet nincsen egy vigaszunk van csak velünk van az Isten. Magyarok letene könyörgöve kérünk segitse meg bennünket add ránk áldásodat hogy a magyar szellem egységessé váljon hogy a felnyergelt rász ismét összeáljon.

Bérczi Szaniszló: A hunok művészete

Melléklet

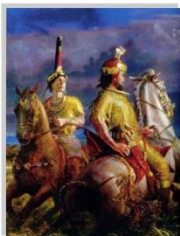
1. Obrusánszky Borbála:
Hunok, magyarok,
határok
2. Bérczi Szaniszló:
A hunok művészete
3. Li Hong Chen:
Magyar történelem
Kínaiul
4. Miklaziú István:
Habsburgok a Pilisben

A történelem és a kultúra együtt vonul az idővel és az emberiséggel. Így volt ez a magyarok őseivel, rokonaival és a velük együtt vándorló népekkel is. A hunok művészete Ordos vidékéről indul. Mai ismereteink szerint a hunok ősi földjei a Sárga-folyó nagy kanyarulatának vidékén terültek el. A korai hun műveltség jellegzetes alkotásai a sztyeppei szkita-hun állatművészethez tartoznak, amely a Kínai nagy falról a Kárpát-medencéig mindenütt fellelhető. Emellett a híres szibériai aranyak azok, amelyeket a hunok művészi alkotásainak ismerünk. Ezek sok olyn eseményt mutatnak be a hunok életéből, amelyek népmeséinkből nálunk ma is is-

tartóznak. Ha követjük a hun áldozati őstök löshelyeit, és őseinket melljük képzeljük, akkor rögtön látjuk azt a hosszú eurázsiai utat, amelyenők a távoli keletről az idő tengerén át idáig jutottak, miközben műveltségüket nemzedékeken át egymásra hagyományozták. Mindez ma már a mi tudásunkunk, legyünk büszkére erre.

Szerkeszti: Dr. Miklaziú István * M: 703 780 619 * E: pilisiturul@chello.hu

Obirusánszky Borbála: Hunok, magyarok..

„Meg kell tanulnia a hun népnek, hogy ne keseredjen el... Amíg egy hun is lélegzik, addig nincs minden elveszve”

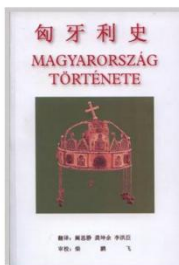
Wess R.: Atilla a hun

Egyre több olyan magyar tudós, kutató jut el azokhoz a forrásokhoz, bizonyítékokhoz, amelyekért ugyan messzire kell menni, de meg lehet lelni azokat. Kinában, Mongóliában a források tárháza őrzi a történeteket eleinkről, a hunokról. Ezekben az országokban a magyarokat tartják a hunok utódjainak. Ennek biztos tudatában indult el felfedező útjára csapata élén a tudósszorong. A kínai elméletek szerint maguk a kínaiak a Hesia-dinasztiából származnak, amelyet egyben a hunok őseinek is tulajdonítanak.

Így a kínaiak kezdik manapság tisztelni a hun örökséget, amit a hozzájuk tartozó Belső-Mongóliában lehet elsősorban felfedezni. És itt fekszik Tongwancheng, azaz Fehérvár, a hunok egykori fővárosa, amelyet 413-ban kezdtek építeni, Atilla ekkor 18 éves lehetett. A várost százezer ember építette, és fénykorában 40 ezren látkuk itt a Jin-szu kézirattól 130. tekerésének írása szerint. Az 1600 éves várost nemrég feltárták a sivatagi homok szoritásából. Shanxi tartomány arra készül, hogy az

ősi hun fővárost a világörökség részévé nyilváníttassa. O. Borbála elképzelhetőnek tartja, hogy a nyugati hunok, és Atilla vezérlete alatt esetleg olyan népelemek is sodródhattak nyugatra, Európába, amelyeknek egy része a mai magyarság alkotója. Ahhoz, hogy közelebb jussunk az egykori nomád történelem tisztázásához, átfogó nemzetközi nyelvi, néprajzi, történeti és régészeti kutatás lenne szükséges. O.B. részt vett az első nemzetközi hun konferencián. Végre valaki első volt ott közlőnk!

Li Hong Chen: Magyar történelem kínaiul

Sokszor adódik az életben, hogy ugyan egymás mellett vagyunk, mégsem együtt, s ezért nem is tudunk egymásról. Legutóbbi rendezvényünk résztvevői - addig a pillanatig - éppúgy nem tudtak arról, hogy itt él velünk a távolból hozzánk jött kínai barátunk, aki élete folyamán arra törekedett, hogy történelmünk, nyelvünk és kultúránk széles körben ismertté váljék a kínai emberek számára. Megtanult és kiválóan beszél magyarul.

Li Hong Chen tanár úr 1939-ben született Hebei tartományban. Fiatal korában az ELTE hallgatója volt, 1965-től a Pekingi Idegen Nyelvi Egyetem Magyar tanszékén tanított. Több könyvet írt és szerkesztett, üm. Magyar történelem, IV kötetes Magyar Nyelvtankönyv, Magyar-kínai szójegyzék. Eképpen ismertük meg őt Kányai Napugár nyelvtanár jóvoltából. Ma már mindketten, hozzátartozóikkal együtt szellemi közösségünk tagjai.

Mostantól lesznek közös kutatási feladataink is, hiszen közös őseink is vannak, akiket közös erőfeszítéssel igyekszünk majd kiemelni a nekünk ma még részben homályos, de egyre tisztuló múltból, amely Kinában írásban rögzült a kortárs történetíróknak köszönhetően. Hun eleink történelmének feltárásához egyre nagyobb szükség lesz a kínai forrásokra, amit a nemzet oldalon munkálkodó kutatóink már meg is kezdtek közreadni.

Pilisi Turul Hírek

ELMARAD! Pilisi Pálos Passió 1551-ből: az Új Világ felfedezésében Kolumbusz mellett százhuszenhat pálos szerzetes is részt vett. Rendezvényesorozat Pilisszentán: lásd www.palospassio.hu
Atilla kilónkiadás címe: http://www.usnews.com/usnews/store/products/prod_conquerors.htm
Svédországban élő testvérünk Mihályfalvi János „Mihl” igen szép ajándékokat küldött minden magyarnak. Kedves Mihl, szívből köszönjük. Lásd: [www.igazsag.net / Irjatok:mihl@passagen.se](http://www.igazsag.net/Irjatok:mihl@passagen.se)
A számunkra kedves és értékes művek kiadója a Heraldika Kiadó a www.heraldikakiado.hu és a heraldikakiado.b@chello.hu ill. (06) 209 736 120, (1) 2096078 címen érhető el
A Magyar Világkép Kutató havi folyóirat kapható mostantól Pilisvárosúron is, a Fő u. 95 címen
A Pilisi Turul Társaság címjegyzékébe a pilisiturul@chello.hu címen és a (06) 703 780 619 telefonon lehet felírakozni. Meghívóinkat és hírleveleinket e címjegyzék szerint küldjük ki.

Boldogasszony-kápolna, Pilisszántó

PILISSZÁNTÓ

Mert a haza nem eladól

2007 július 7

Hírlevél

PILISI TURUL

AMHMN TATAT

Pilisi Turul Társaság

Tartalomjegyzék:

A Pilisi Turul Társaság

Őseink megédzése

Mi a Magyar sors itt ezen a Földön?

Bakay Kornél: Árpád és fiainak győzelme Pozsonynál

Árpád imája: Részlet az imából

Árpád-kori keresztény ősmagyarság

A Pilisi Turul Társaság jelképe és a Pálos címer

Pilisi Turul hírek

- 1 Mi ebben az évben Árpád nagyfjedelemlre emlékezünk, Álmosnak fiára, a mi Apánkra. Árpád-ünnepségünknek igyekeztünk fenségessé tenni, hiszen történelmi veres-eztet lobogónkat szenteltük meg és vontuk fel az égbe magasodó árbcára, hogy hirdesse oda-fenn a mi közösségünk és a magyarság egészének össze-tartozását. Ezen a napon a találkozó sokan vettek részt a hét határon túlról is, így itt kiteljesedett az egész Kárpát-medence kicsinyített mása.
- 2 Bensőséges is volt az ünnep, mert az ítélet pillanatokban találkoztunk őseink lelkével, akik az ünnepi méltatás alatt visszazentek. Főnk költők selymmodorúkat az égre, aki hosszas káróztó feltűntek mind feljebb emelkedve. Talán ekkor kaptuk meg a végleges beleegyezést társaságunk

Turul nevének a viselésére. Árpád-ünnepünk más szempontból figyelmeztetés is. Fel kell hívunk a figyelmet elpusztíthatatlanságunkra, de arra is, hogy megmaradásunk feltétele az áldozathozatal. Olyan világban élünk, ahol a közös ügyekért történő áldozatok meghozatala lassanként eltűnik, helyét a kiestő elkenyelmesedés, közömbösség foglalja el. Ne felejtsük az égi elvárás: áldozat nélkül nincs emberi élet, nincs közösség, nincs jövő, nincs újjászületés. Az a nép, amely lemond az áldozathozatalról, a pusztulás útjára lép. Ünnepünk lehetőség volt a megújulásra is, mi élünk ezzel a lehetőséggel. Más emberként mentünk el, mint akként odérkezünk. Magunkra ismerünk egymásban, eggyé válunk az ünnepben és fohászkunkban. M.I.

Álmos-Eldő-Önd-Kond-
Tas-Huba-Tüthum
Álmos fia Árpád
Árpád fia Levente
Árpád fia Tarhos
Árpád fia Jutas
Árpád fia Ütő
Árpád fia Zolta
Zolta fia Taksony
Taksony fia Géza
Taksony fia Szerémd
Géza fia István
Szerémd fia Koppány

“Mi a magyar sors itt ezen a Földön?”

Melléklet

1. Bakay Kornél:
Árpád és fiainak
győzelme
2. Szőke István Atilla:
Árpád sírjánál
3. Árgyusi Imre: Árpád -
Dicsőeségre választott
4. Miklauzic István:
Emlékezés Árpád
apánkra

Felelevenítettük azokat a – mondhatni – történelmi pillanatokot, amikor a győzelemben megírtak Árpád nagyfjedelemből búcsúzik a földi árnyékvilágtól, és a Szent Egnek útjára lép. Az utolsó kérdés, amit még meghall az öreg táltos ajkáról, így hangzott: „Mi a magyar sors itt ezen a Földön?” A válasz, az utolsó szó ez volt: „A Kardi!” Ezt kaptunk öröklét a nehéz időkre, ame-

lyek gyakran járnak ránk. Így volt ez 1703-ban és 1848-ban, amikor szabadságharcot kezdtünk. Így volt ez 1956-ban is. És most is eljött az idő, mert már nincs hová hátrálniuk. Előre kell lépni. Történelmi lobogónk megszentelésével és felvonásával az első lépést meg is tettük. Összetartozásunk jelenlét pedig, együtt mondunk el fohászkunkat:

„Kérünk Benneteket, Áldott Őseink, fogadjátok el tőlünk ezt a pilisi lobogóáldozatot, mindannyiunk és az egész nemzet javára. Azt üzenjük Nektek, hogy látható és láthatatlan világunk szintjén Hozzátko kívánunk tartozni, ezért ezt az üzenetet szívünkkel és lelkünkkel egészen addig fogjuk kísérni, ameddig az megérkezik Hozzátko. Úgy legyen.”

Szerkesztő: Dr. Miklauzic István * M: 703 780 619 * E: pilisiturul@chello.hu

Nemzetek Istene!
Add nekünk e földet!
Magyarok Istene!
Tarts meg itt bennünket!

Árpád imája (részlet)

Bakay Kornél: Árpád és fiainak győzelme

Honszerző Árpád Apánknak nevezzük azt a nemes és vitéz férfit, aki nekünk Hazát adott. Igaz, nem ezt a mai, szűkre szabdaltnak maradek-országot, hanem az igazi Kárpát Hazát, amelyet 87 évvel ezelőtt Trianonban elvettek tőlünk. Árpád vezér, akit a bizánci görögök nagyfejedelemnek, a nyugatiak Nagyúrnak neveztek és szöli-tottak, a IX. század dereka táján a híres Turul-nemzettségben született. Édesapja Álmos fejedelem volt, akit Úgyek fejedelem felesége Emese - csodás elejélektől kísérvé - 819-ben

hozott a világra. Felmenni között szerepel a hunok nagykirálya, Attila is. Álmos és fia Árpád egy szent dinasztiát alapított, amely 28 uralkodót adott a magyar nemzetnek 819 és 1301 között. Árpád fejedelem legnagyobb haditette és elhomályosíthatatlan dicsősége, a halála előtt lezajlott óriási csatanyerése Pozsony alatt, amikor is a 907. júniusában a Magyar Nagyfejedelem ellen szakszerző fős nyugati sereg vonult fel a Duna mindkét partján és hajóhadával a Dunán, azzal a céllal, hogy

végleg megsemmisítik a magyar hatalmat, és elűzik innen a magyarokat. A pozsonyi csatában, Pozsonytól nyugatra a Duna déli oldalán, a magyar sereg az ellenséget teljesen megsemmisítette 907. július 5-7. között. Elestett számos főúr, püspök, seregszerező, megsemmisült a hajóhad. Feltehetően itt estek el Árpád fia közel is többen. 1907-ben az akkor még nemcsak a nevében, de a szívében és lelkében is magyar országgyűlés törvényt alkotott Árpád fejedelem örök érdeméről (XXVIII/1907. törvény).

Árpád-kori templom

Árpád-kori keresztény ősmagyarság

Amikor az Atilla szent király Kárpát-medencei örökébe lépő Árpád fejedelemre és magyarjainra gondolunk, fel kell elevenítenünk egy olyan régi-új emléket, amely ebbe a számunkra oly fontos ünnepkörbe simul. Egy imáról van szó, amelynek szövegét főleg a katolikusok ismerik, hiszen a nyugati egyházak sok minden más mellett—ezt is a keresztény ősmagyarságtól vette át, s így él ma is emlékeztetőnkben, mint élt Árpád apánk idejében:

„Szent Mihály arkangyal védelmezz minket a küzelemben, A sátán gonosz kísértése ellen légy uralmunk Esedezve kérünk, parancsoljon neki az Isten. Te pedig, menyeyi seregek vezére, a sátánt és a többi gonosz szellemet, Akik a lelkek vesztré körüljárják a világban, Isten erejével taszítod vissza a kárhozott helyére. Úgy legyen.” Eddig az ima. És mi a bizonyíték ennek ősi meglétére? Az, hogy ezt a feliratot fedezték fel pár éve

Szekélyföldön, Vargason, egy 1100-ban épült templom tartókövére vésetten, mégpedig rovásírással: Szent Mihály Isten szentje. Egy biztos, hogy ezt nem abban a pillanatban költötte egy rovásírással, hiszen ekkor mi már legalább hétszáz éve keresztények voltunk, és eképpen imádkoztunk. Ma is így imádkozunk, mert a sátán és a többi gonosz szellem ma már a Kárpát-medencében van, és ezért fel kell vennünk a harcot ellenük. M.I.

Pilisi Turul Hírek

Piliszentán, a Wasse Albert utca és a Boldog Özséb utca határolta területen, az Árpád-ünnepségen mindenki áldozatot hozott: a fellépő író, költő, történészprofesszor, pálos atya, színművész, énekes, versmondó, huszár ezredes, táltos dobosok, hagyományörzők, összes gyermek, a beszerzők, a szakácsok, az árbcót hegesztők, a kerítésfestők, a hangosítók, a filmesek, és mindazok a kedves testvéreink, akik a hét határon túlról, vagy a csonka ország messzi és közeli településeiről jöttek, időt és kiadásokat nem kimélvé, hogy részt vehessenek a közös áldozat meghozatalában. A felajánlást Bánóczy Ferenc, a házigazda kezdeményezte, aki az ország második legmagasabb zászlóúdját építette a Pilis földjére, két kisebb árbcórúddal közre-lygva. A Pilisi Turul Társaság nevében szövből köszönetet mondunk.

A rendezvényről fényképek és film készült, a CD és a DVD kapható lesz.

Boldogasszony-kápolna, Pilisszántó

PILISSZÁNTÓ

Mert a haza nem eladól!

2008 április

Hírlevél

PILISI TURUL

AMHM TATAT

Pilisi Turul Társaság

Tartalomjegyzék:

A Pilisi Turul Társaság

Éljen Mátyás - Legyen Igazság!

Mátyás király zászlaja

Zachar József: Mátyás király és kora

Miklajuzic István: Szkíta királysírok

Szkíta testvériség Kul'-Oba kurgan Kr.e. IV. sz

A Pilisi Turul Társaság jelképe

Pilisi Turul hírek

- 1 Kedves Barátaink!
Ez évben Mátyás király vá-
lasztásának 550. évfordulóját
ünnepeljük. A megemlékezés
sajnos a mára kialakult kettős-
ség jegyét viseli magán. Míg
az állam orvul a művészetpár-
toló bankár Medicieket, Firen-
ze pompáját és az olasz rene-
szánszt ünnepli százmillióért,
addig mi, a nemzet kis közös-
ségek elnyomva, árnyékban,
magunkban, de emelkedetten,
mélto módon emlékeztünk
szent királyunkra, tekintélyt
parancsoló uralkodónkra, ret-
tenhetetlen hadvezértünkre.
Ahhoz, hogy feltárjuk Mátyás
király személyiségének, embe-
ri és uralkodói nagyságának
titkait, visszaidéznék azt a lelki-
szellemi örökséget, amelyet
annakidején Atilla is örökölt,
majd Árpádra hagyományo-
zott, amit aztán Árpád hagyott
hátra Mátyásnak. A pilisi Csil-

lagösvényen is ebben a sor-
rendben nőttek ki az emléke-
zés kopjafái, Nimród után
Atillát, utána Árpádé és idén
Mátyásé. Királyunknak a vé-
ben és a tudatában volt a szki-
ták erkölce, a hunok élet-
szemlélete, az avarok megártó
ereje, a magyarok önfeláldozá-
sa, a pálosok hite. Mindez
együtt adhatott akkora erőt
számára, hogy a külföldi rene-
szánsz életformával, a túlzott
fényűzéssel szemben, a ma-
gyar reneszánsz a többiek föl-
tudja emelni Európában. Hi-
szen Mátyás rangsorában a
haza gyarapítása és védelme
volt az első helyen, így lett a
Magyar Királyság földrészünk
legerősebb állama. Ez biztosít-
totta ugyanakkor az egyetemes
kereszténység védelmét is,
amelyre Európa és országunk
ma már nem tart igényt. Mi, a
nemzet, azonban igen! M.I.

„Nincs áldozat, ami
túlságos volna a változha-
talan és örök magyar
ügyért, és nekünk életünk
árára is meg kell védenünk
belső szabadságunkat,
külös figyelmességünket, s
vissza kell vivnunk ősi
dunai hivatásunkat.”

Bajcsy-Zsilinszky Endre

Éljen Mátyás - Legyen Igazság!

A krónikás és szájhagyomá-
nyunk szerint, több mint ötszáz
éve „Meghalt Mátyás király,
oda az igazság.” Igen, az igazsá-
gos király felkeltőzt, de a
fekete sereg példája, a hollós
könyvtár szelleme, a pálos ha-
gyomány itt maradt. A Magyar
Szent Korona is itt van, Akit a
Habsburgok elloptak, de Mátyás
visszavett. Ezért hát nem vészett
el semmi, az igazság pedig, csak

álmat alussza. „Lehet, hogy
nem lesz több Mátyás kirá-
lyunk. De Mátyás király Rákóc-
zi Ferencet és Kossuth Lajost
jeleníti. Rákóczi és Kossuth
pedig a mai, a legmaibb idők
harcait. Ők hárman intik, buz-
dítják, sarkallják a mi gyarló
nemzedékünket.” Mi kitartóan
építjük önvédelmi közössége-
inket, gyarapítjuk művelésé-
günket, kutatjuk történelmün-

ket, és követjük a pálosokat a
Pilisben. A mesében Mátyás
király lustái a lángoló házból
addig halogatták a cselekvést,
a menekülést, amíg bennétek.
Példáuk azt kiáltja a mának:
ébresztő magyarok! Már sokan
talpon vagyunk, és egyre töb-
ben, mert bennünk tovább él
nagy királyunk emléke. Lesz
feltámadás. Éljen Mátyás -
Legyen Igazság! M. I.

Szerkeszti: Dr. Miklajuzic István * M: 703 780 619 * E: pilisiturul@chello.hu

57. A Pilisi Turul Társaság hírlevele, 2008. április

Zachar József: Mátyás király és kora

„Zászlónk gyakran plántálád
Vad török sáncára,
S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára. „

Mi nem felejtettünk semmit, még ha a hatalmasok továbbra is megtesznek mindent emlékeztünk torzulása érdekében. De mit tudnak ők? Ha megkérdeznék ma bárhol egy németet a nyolcvan milliós nép között, tudják-e, hogy 1452-ben Rómában történt az utolsó császárkoronázás, Habsburg III. Frigyes fejére III. Callixtus pápa tette fel a koronát? Nem tudják. Ha megkérdeznék egy törököt Kiszámban vagy az európai részen, tudják-e, hogy 1453-ban Mehmed szultán elfoglalta Konstantinápolyt, fogságba

vetette VII. Konstantin császárt, és azóta hívják a fővárosukat Isztambulnak? Nem tudják. Ha megkérdeznék egy orosz vagy egy szlávot, tudják-e, hogy 1461-ben III. Nagy Iván moszkvai uralkodó felvette a minden oroszok cárja méltóságot, és azóta hívják császárnak magukat a keleti despoták is? Nem tudják. Ezek az állítólagos nagy népek mindezekre nem emlékeznek, pedig, mindhárman Mátyás királyunk kortársai, vetélytársai, szövetségesei voltak valamilyen szinten.

Máig fennálló tekintélyünk alátámasztására idéznék az idegent (!), Habsburg Károly főherceget: kevés nemzet tud olyan férfiakat felmutatni, akik emnyire hősök lettek volna, s egy nemzet sincs, mely a Hunyadiakat felülmúló férfiakat nevelt volna. Tegyük hozzá: az, hogy az 1541-1921 között uralkodó magyarellenes dinasztia nem korábban került a nyakunkra, az utolsó szent Mátyás királyunknak volt köszönhető. Mi nem felejtjük nagyjainkat 550 évre, de még régebbre visszatekintve sem.

Székita királysirok

Székita testvériség

Az aranygriff jegyében - Székita királysirok című kiállításon voltunk Münchenben, amely a Kr.e. 8-3. század vomlatában mutatja be a hihetetlenül gazdag székita tudást, műveltséget, a szép tárgyakat. Ehelyett csak azt szeretnénk érzékelteni, mit jelentett két óras várakozás után bejutva, az eurázsiai ásatások temérdek leletét és évszázadait magunk mögött hagyva, székita magyarként megélni azt a pillanatot, amikor megérkeztünk a székita bi-

rodalom nyugati felségterületére, a Kárpát-medencét bemutató terebe. A kínai nagy fáltól történő bazeérkezés érzése leírhatatlan. A nagyszámú idegen helynév után a nyugat-európai nagyközönség Ártánd, Mezökeresztes-Zöldhalompuszta, Tápiószentmárton és más magyar neveket tanul és jegyez fel. Itthon mindezt elhallgatással akarják titokban tartani előlünk, odakint viszont mások, nyíltan terjesztik a dicső székita mű-

veltséget. Kint most már mindenképp tudja, hogy a székita múlt egyetlen jelentősebb emléke is a Kárpát-medencében. Mi is tudjuk. Még akkor is, ha a német katalógusban hivatkoznak Bakay Kornél Székita csörgők c. angol nyelvű könyvére, de itthon megtiltották annak magyar kiadását! Rajta hát, tanulj angolul, és olvasd Bakayt! Sebjaj. A kiállításon éppúgy otthon éreztük magunkat, mint itthon, ahol voltunk, vagyunk s leszünk is. M.I.

Pilisi Turul Hírek

Turan-film: <http://www.youtube.com/watch?v=9sb2UKVrka8&mode=related&search=>

A Szent Korona emlékbélyeg - Szűz Mária zománclemez grafikával a borítékon - beszerezhető: http://www.posta.hu/object_e98a788e-efa7-46e1-ac44-babb3a7e88e4 Ivy

Zachar József prof. fenti előadása nyomtatva megjelenik, kapható lesz az Atilla-ünnepségünkön! Zachar József: A mi XX. századunk - 1918-1944-1956 (merítés a feltárt új forrásokból) kapható A magyarság tragédiája - a Justitia Bizottság jelentése 1956-ról: <http://www.fusz.hu/node/6237> Taklamakan (ujgur) Restaurant címe: München, Bayer Straße 27. - a főpályaudvarral szemben Atilla 1555. évforduló ünnepség június 28-án 10 órától: Pilisszántó külterület (Wass Albert utca)

Boldogasszony-kápolna, Pilisszántó

PILISSZÁNTÓ

Mert a haza nem eladó!

2008. június 28

Hírlevél

PILISI TURUL

AMHM TATAT

Pilisi Turul Társaság

Tartalomjegyzék:

A Pilisi Turul Társaság

Atilla-lobogóink és a nagykirály két mondása

Összetartozásunk Jelmépe az ünnepségen

Kiszely István: Atilla és a hun birodalom

Grandpierre Attila: Atilla igazsága és ereje

Turulmadár Atilla lobogóján; Szentimrey Gábor terve

A Pilisi Turul Társaság jelmépe

Pilisi Turul hírek

- 1 Kedves Barátaink! Emlékinnepeket rendeztünk ösápünk, Atilla nagykirály halálának 1555. évfordulója alkalmából, ahová többen érkeztek a Kárpát-medence távolabbi területeiről is. A meghívó nyilvános volt, mert úgy gondoljuk, jöjjön el mindenki, aki úgy érzi, itt a helye.
- 1 Elfogadjuk az alapvetést, hogy az a jó magyar ember, aki annak vallja magát és aszerint él. Felemelő érzés, hogy oly sokan voltunk, és hallgathatunk meg Atilla hun vezér életművét, bölcseségeit, tanításait, hiszen ezek ma ismeretlenek a Kárpát-medencében. Miért is? Mert agyonhallgatják. Mert a hivatalos akadémiai történetírás Szent Istvánnál kezdődik. Annak előtte történelmi meghatározással barbárokat, vallási szempontból pogányokat voltunk - perzeze tudjuk, hogy

magát a szót is téves értelemben használják. Idegenek által előírt történelminkben Szent István Intelmeit szabad ismerünk, de a vérszerződés tartalmát már nem, holott a későbbi a korábbiakból következik. Azt is tudjuk, hogy a vérszerződés sem a „nulláról indult”, hiszen az akkori szellemiség is valamilyen előzménynek is kiérlelt megnyilvánulása volt. Talán mondhatjuk, annak, amit már Atilla is vallott, és bölcseségeiben, tanácsaiban is megfogalmazott, és a hunoknak tanított. Szógezik le a nyugodtan, hogy Atilla sem a „nulláról indult”. Ő honnan indulhatott? Nagyon messziről. A görögök által is lejegyzett székita műveltség és keresztény erkölcs hordozója volt, hiszen csakis ennek a talaján testtelhetett meg Isten által kiválasztott szent királyként. M.I.

„Meg kell tanulnia a hun népek, hogy ne keseredjen el.

Amíg egy hun is lélegzik, addig nincs minden elveszve!”

Atilla király tanítása

Összetartozunk !

Csonka-Magyarország 2004. december 5-én szétvetett, és idén vihart aratott. Kárpátaljai és délvideki testvéreink ugyanis, ma már csak vizummal jöhetnek - haza! Itt látható mozaikként azt jelképezi, hogy a december 5-i fekete karamból, a nemzet kalodába zártságából saját örökből igenis ki lehet törni - a szívünkön keresztül. Egyre többen bontjuk le a ránk

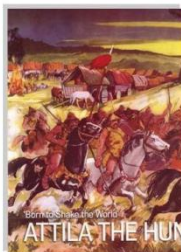
nehezedő sötétséget és hordjuk ki törmelékét a fényre, megsemmisítésre. Bizvást reméljük ezért, hogy trianoni elszakítottságunk hamarosan el fog halni. Rendezvényünkkel is azt fejeztük ki, hogy ÖSSZE-TARTOZUNK! Ez adjon erőt a cselekvésre, hogy a pusztulás útjáról átéljük a felemelkedés útjára. Idézzük egyik neves filmdreznőnk gondola-

tát: „... a magyarság évszázadok óta belső börtönben él, ahonnan csak mi szabadíthatjuk ki magunkat.” S mit üzen Cey-Bert Róbert a farkasfalka bocsánatát / S kövesse meg a falkáját. / Ha még ezt is megtagadná, / sorozatos gonoszsága / mind vissza fog szállni rája / S összedől önző világa / borzalmas lesz kinhalása. M. I.

Szerkesztő: Dr. Miklós István * M: 703 780 619 * E: pilisiturul@chello.hu

59. A Pilisi Turul Társaság hírlevele, 2008. július

Kiszely István: Atilla és a hun birodalom

A HUN ATTILA
„Azért született, hogy
felrázza a világot.”

Az ünnepi méltató beszédet Kiszely István professzor mondta el a felvont Atilla-lobogó alatt. Atilla nagykirályról emlékeztető szeretett tanárunk felelevenítette a külföldi és hazai tudós ellenségeink által Atilláról írt szörnyű megállapításokat, hazugságokat, amelyek tömegével vannak jelen az oktatásban is. Ezzel szemben a tárgyilagos kutatók egymásután jelentkezők mindegyike az ellenkezőjével. Ilyen a US News World Report 2006-os kiadványa, amely a világ legnagyobb hódítóit gyűjti össze.

Nagy Sándor, majd Julius Caesar után következik Atilla hun király. Első olvasásra szembetűnik a legjellemzőbb különbség. Míg az első kettő féktelenül vérengző és pusztító, megalázó módon hódított, addig Atillára nem ez volt a jellemző. A lapban ezek olvashatók: „Atilla az Isten kardja ... leginkább alapító atyákként ünnepezték, mint a hősiesség, a vezetőképes és a bátorság jelképét ... Atilla a nagy őselőd, a világ békéltetője és Gmchi, egy személyben.” A legnagyobb áttörést az ameri-

kai Wess Roberts A hun Atilla vezetési tükrei c. könyve jelenti. Ez a kötet kötelező tankönyvként van jelen az amerikai legfelsőbb vezetők továbbképző tanfolyamain, ebből tanulnak meg Atilla módján vezetni. Őt tartják a legnagyobb vezérégyéniségnek, tanításai a katonatisztek kiképzésénél nélkülözhetetlenek. Érthető, hiszen a mai világban nincsenek példaképek, csak középszerű vezetők, akiknek középszerű gondolatuk vannak, amelyek ilyen szintű megoldásokhoz vezetnek. M.I.

Grandpierre Attila: Atilla igazsága és ereje

“Atilla kardjáról
csodákat mesélünk,
Ha e kard kezünkben,
senkitől sem félünk.”

Szöke István Atilla

Grandpierre Atilla csillagász kandidátus, író és zeneszerző barátnoktól a Vágási Csodaszarvas legújabb, még meg nem jelent lemezének számai kapnak ajándékba, majd előadást tartott. Mint mondták, Atilla nagykirály személyiségét és életművét 1600 év után sem képes feldolgozni a hivatalos történelem társadalom. A legmaradandóbb lényeg, az igazságot nem képesek felfedezni. Minden korban az akkor birtokolt tudás korlátaival és a ha-

talmi befolyás béklyójában állítottak elő egy-egy képet Atilláról, a hun birodalom vezéről. Ez a görcsös igyekezet maig nem vezetett sehová, hiszen ma sem tudni igazán, mi volt Atilla igazi tüke, amely még ma is erősen érezteti hatását. Ezért is félnek tőle napjainkban is, pedig a folyamatos világromlásban csakis a hiteles östörténet és Atilla-kép adhat erőt az összefogásra és ellenállásra. Atilla kezében olyan katonai erő összpont-

sult, amellyel érvényre juttathatta a hunok elképzelését a világról. Ha a tények azt mutatják, hogy Atilla és hunjai az embertelenség, történelmetlenségessé civilizált, jobb sorsra érdemes népektől eltérően az emberiség felmentését szolgálták, világosabbá válnak előttünk, mit kell tennünk a mai világban, hogy megtaláljuk a kiutat az embertelenség elhatalmasodásából. A történelem valóság: a leghatékonyabb emberi erő valósága. M.I.

Pilisi Turul Hírek

Balesetet szenvedett Kiss Tamás 26 éves nemzettestvérünk megsegítésére 58.700 Ft adományt tudtunk összegyűjteni, ezt átadtuk a Bethlen Gábor Hagyományörseg Egyesület bankszámlájára. A Hun Atilla Vezetési Tükrei beszerezhető: <http://www.amazon.com/Leadership-Secrets-Atilla-Wess-Roberts/dp/0446391069> (Google keresés: Leadership Secrets of Atilla the Hun).

Zachar József Mátyás-előadása nyomtatva megjelent, kapható: Heraldika Kiadó (tel.: 2096078)

A rendezvényen minden szereplő és segítő önzetlenségéből működött közre. Fizetségük legyen a nemzet halála. Mi, a Pilisi Turul Társaság nevében köszönetet mondunk nagylelkiségükért.

Radics Géza nemzettestvérünknek köszönjük a Nemzeti jelképeink és magyarságsimertetünk alkotóelemei és a Mi és a Kárpát-medence c. műveit, amelyeket nagy számban ajándékoztunk nekünk.

† Dícsőség a Küzdőknek!

Tartalomjegyzék:

Szétszakítottság— Kettősség— Egység

Könnyező Szűzanya-
kép Máriapócson

Ezen a földön föld és
ember ugyanaz

Rókusfalvy Pál: Mély-
ről felfelé Magyarok!

Zachar József: Múl-
tunk valós ismerete

A Szent Jobb

A Szikla Nemzeti Kör
jelképe

Szikla Hírek

ALAPÍTVÁ: 2002

Mert a haza nem eladói

2009. március

Hírlevél

SZIKLA NEMZETI KÖR

ՀԱՅ ԴՆՅԱՅԻՆ ԴԱՌԻ

Szétszakítottság – kettősség – egység

- 1 Gondolkozzunk el egy kicsit a sorsunkon! Honviszafoglalásokor egységesek voltunk. Államalapításkor először ketté szakadtunk, keleti és nyugati keresztényekre.
- 1 Mohács után három részre szakadtunk, és Trimon után nyolc felé. Ma legalább tizenhárom részre szaggattattunk. Hogy jön ki a 13? Heten kiszakítottként élnek gúnyhatáraink másik oldalán.
- 1 Ketten vannak a csonka anyáor-
1 szágban, úm. bal és jobboldali népek. A jobboldalt ismét ketten alkotják, nemzetellenesek és nemzetiek. A nemzetieket ismét ketten alkotják: a széthúzó és az összetartók. Így jön ki a 13 szét-
2 húzó nép-nemzeti erő. A legutóbbiak vagyunk mi magunk, az összetartó nemzeti radikálisok, a
2 Szikla Nemzeti Kör. Fel kell számlálni mindazt, ami szétválaszt, és
2 közünk kell emelni mindazt, ami összeköt. Nekünk nincs bajunk a zsidó és a cigány kultúrával. Nekünk a zsidó, a cigány és magyar

kulturálansággal van bajunk. Számunkra csak jó és rossz ember létezik a Kárpát-medencében. Minden jó ember egyazon hatalombitorlóktól akar megszabadulni, bármelyik népcsoporthoz tartozzon is. Sokféleségünkkel ezáltal jöhet létre az áhitott nemzeti egység. A Szent Korona hatalma alatt a tizenháromságok több nyelven, de mind egyféléképpen imádkoztak az Egy Istenhez, így kezddőn: Mi Atyánk, Vater Unser, Océ Nas. Egységbe kell kerülünk mindazokkal, akik a nemzet-
2 hez tartoznak, akár élnek, akár halnak. A magyar, szerb, osztrák, zsidó származású 48-as tábornokokkal, az emlékművet állító ruszinokkal, a cigányemberekkel, akik a román fenn-
2 dalomban a magyar testvéreiket védtek meg. Kárpát-medencei egységünk hozza meg a haza emelkedését! M. I.

Máriapócs összetartozásunk
jelképe és forrása. Az Isten-
szülő kedves hajléka, ahová
mindannyiunkat összegyűjt:
ruszinokat, románokat,
szlovákokat, magyarokat,
cigányokat, görög és római
katolikusokat egyaránt.

Földanyánk, anyaföldünk, s MAGunk

Melléklet:

Döbrentei Kornél:
Tarted meg a Sziklát

A Pesti Srácok emlékére

Kétsgedden emellen felül
a kondulásig megérett, /
a legcsekélyebb, mégis
tán a legnagyobb törté-
nelmi elégtételt / Nándor-
fehérvár óta mesze-
hangzó / vérünkkel fel-
hízalt, déli harangszó.

„Rájött a titokra, hogy ezen a földön föld és ember ugyanaz. Az emberből föld lesz, a földből pedig ember. Így teszik egymást hallhatatlanná. Az élet és jövőnk bennük van. Minden egyéb kiátlóság és elműlő. Már nem kereste a feleletet kinzó kérdéseire, hogy mi lesz e népből, de nem is kellett, mert egyszerre – senki sem tudja honnan – minden magyarra nékel, emberi gyűlölségek és politikák, fajok és népek fölött, emberi alkotá-

sokon túl, az ég alatt és föld felett halk, boldog neszek kelnek, s a láthatatlan titok, az élet ritmusa megindul és pillanatról-pillanatra erősödik, majd dallá fokozódik... Senki sem tudja honnan, miből... Talán méh szárnyától, bogárörömből, faágak és emberek egymást megöléséből, patkok, vizek felszabadulásából, eltűnő hefőltek csurranásából, frissen szült baránykák ásitásából, meglazult kövek

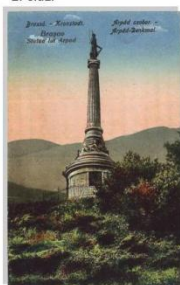
arasznyi útjából, napsugarak édes hullásából... Ki tudja miből?... A vetőember lelaj-
2 kezeiről, előbb földdel lemossa kezéről a múltat szennyt, majd kenyérmagot vesz ki a nyakába vetett zsákból, meg-
2 nézi, megáldja és minden egyebet elfeledve, boldog szédulettel kiszórja a földre... Az Isten int és a föld szétvnyitja fekete markát...” Nyíró József
Nyisunk barázdát és elvédi
2 emleken és vessük a magot!

Szerkesztő: Dr. Miklauré István * M: 703 780 619 * E: szikla@necmail.hu

61. A Pilisi Turul Társaság hírlevele, 2009. március

2. oldal

**„A MAGYART MAGYAR
MÓDRA KELL
KORMÁNOZNI.”**

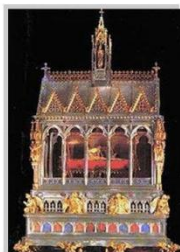
Rókuszfalvy Pál

Rókuszfalvy Pál: Mélyről felfelé Magyarok!

„Nincsen a Kárpát-medencében, a világon olyan, jelentéktelen magyar ember, akinek ne lenne olyan – bármilyen szerény – feladata, amit csak 6 tud megoldani, s helyette más nem.” Ez volt a nemzetépítés jegyében elhangzott előadás egyik vezérlő gondolata. Magyar küldetéstudatát csak az a személy képes véghezvinni, aki a nemzettel azonosulva válik igazán személységgé. A nemzet megújulása, emelkedése kizárólag az ilyen emberek egyéni megújulásából indulhat ki, hisz belőlünk áll a nemzet. A magyar nép anynyi jövőt teremt, amennyire visszamegy saját múltjába, megismeri

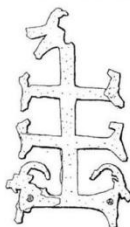
és megőrzi annak értékeit, s a cselekvésben a jövőt célzóvá az ifjúságra épít. Egy nemzet ereje ifjúsága erején fordul meg. Az ifjúság annyira erős, „amilyen egészséges, amennyire tanult és amilyen becsületes”. Az őstörténelemhez hasonlóan az ősszmagyarságot kell számba venni, annak anyasországi és attól elcsatolt részeivel, szórványaival együtt. A magyar holokauszt embervesztéseit a nagycsalád újra meghonosításával pótolni kell, s mindent meg kell tenni az értékeikben egészséges, tiszta emberi mentalitás, lendület és közvéle-

mény kialakításáért szűkebb és tágabb hazánkban. Ugyancsak elő kell segíteni emberi minőségünk emelkedését a megelőzésre alapított egészségügyi ellátással, a hagyományos korszerű nemzeti kultúra élte-tésével, az erkölcsi értékrendet helyreállító közneveléssel, megelégedett vagyoni rendi talpra állt gazdasággal és a hazra hatékony védelmével. Minden fiatalembernek végig kell járnia annak a honvéde-lemnek az emberformáló iskoláját, amely védőgyűrűjével az összes családi otthonnak szék-lészárad biztonságát nyújt. M.I.

**“Kinek első Szent Királyunk
felajánlott minket,
Magyarország
Nagyasszonya
segítsd ügyeinket.”**

Ósi magyar Mária-ének

Zachar József: Múltunk valós ismerete

Mit kell tennünk egy biztatóbb jövő érdekében? Először is a majd kétszáz éves történelemhamisítást kell száműznünk a katedrálról és tudáskincstünkből. Mi Álmos és Árpád népeként mindig is a Kárpát-medencében voltunk, véglegesen hazatértünk és csatlakoztunk az itt maradtakhoz, hogy véglegesen birtokba vegyük a csodálatos Kárpát-Hazát. Ipolyi Arnold katolikus püspök mondását idéznék igaz történelmünk megvallásakor: „nemzetünket a szkíta-hun nép-

ség nevére nevezhetjük, mely adott történelmi hagyományunk és nemzetünk eredeti törzsi nevét jelenti”. 1926-ban az indiai Modi prof. ezt mondta: „mielőtt a magyar magyar lett volna, már a hun népből foglaltott, ez pedig a szkíta faj-ban rejlett”. Egy XII. sz. dal-mát püspök szerint: „a hunok, akik avarok és most magyaro-k...” Neves külföldi tudósok igazolják szkíta-hun-avar-magyar történelmi fejlődésvo-nalunkat. Ezt büszkén kell

vallanunk akkor, amikor olyan csonka országga zsongorod-tunk, amely mindenhol önnag-gával batáros. Ez maradt haj-dan volt nagy birodalmaink-ból. De pusztulásunk időről időre megszakadt. Jött egy Szent László, Nagy Lajos, egy Hunyadi Mátyás és más nagy-jaink. Mindig jött egy istenes uralkodó, aki tudta, miként kell megmenteni az országot. És ne feledjük, mindig velünk volt a Szent Korona. Őfelsége most is velünk van! M.I.

Szikla Hírek

<< jelünk: kubánvidéki hun diadém kettős kereszt alakú dísz; egységünket jelképezi. Egy az Isten. Március 21-én Prof. Dr. Rókuszfalvy Pál és Prof. Dr. Zachar József tartott előadást, ld. fenti cikkeik. 2008. nov. 7-én ismét koszorúzással emlékeztünk meg „56-os mártírunkról, Méhes Attiláról, akit a Hívesvelgyűti Katonai Akadémia falánál orvul - ávós hazatérülés folytán - szovjetek végeztek ki. „Székely győzelem Szerbia egén” címmel 2007-ben írtunk és bemutattuk a Kárpánban Dani Zoltán ezredet, aki lelőtte az amerikaiak büszkeségét, a Lopakodót. Hőstörténetéről „A 21. másodperc” c. Film Különdíjat nyert az Európai Dokumentumfilm és a Nemzetközi Repülés Szelleme Fesztiválon.

A legfelső képen az Árpád fejedelem egyik harcosát ábrázoló szobrot 1896-ban állítottuk fel a Cenk hegyén. 1913-ban két román felrobbantotta. Ma romjai felett Románia (és Bp.?) zászlaja lobog.

63–66. A Pilisi Turul Társaság néhány arca Pilisszántón (2008)

67–68. Örök társaim. Füles – Greeny: lefutotta az Egyenlítő hosszát!

69. Nem mindenki ellenség, akit annak tartunk. India (1979)

Tartalomjegyzék

Előszó	5
Történeti emlékek: Arad, 1849	9
„Istennel a császárért és a hazáért!”	27
Trianon előtt és után	31
Boldog Károly – „Áruló” Horthy	43
Árpád ébredése	59
Mesetudomány	61
Krasznajarszki fenyők a Rózsadombon	63
Navahó indiánok	75
Egy ukrainai asszony kalandos élete	79
Csengetések – 1944	93
Szélposta az oroszlános házba	97
Huszárlóval tankok ellen	103
Hősök és mártírok – a kommunizmus áldozatai	109
Hatvan éve történt – 1956	123
’56-os egy szem légió	129
Nagyapám 1956-ban	131
Szinte Gábor (1928–2012)	135
A Nemzeti Őrsereg köszöntése	145
Székely győzelem Szerbia egén	147
Sokféleség–Kettősség–Egység	153

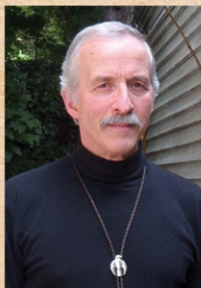
Erényes pápa az erszényes Európában	175
Adventi garázsmenet	181
Szívkörház	183
Hetvenedik	185
Bandi – egy igazi hucul történet	187
Future	197
Képtár	203

MIKLAUZIČ ISTVÁN

ÖRVÉNYBEN FELFELÉ

ΣΑΡΟΛΑΙΟ ΔΑΧΔΙΜΗΧ

EZ A KÖTET OLYAN TÖRTÉNETI RITKASÁGOK, RITKA TÖRTÉNETEK GYŰJTEMÉNYE, AMELYEK KITARTÓ KUTATÁSSAL ÉS RIPIORTOK ÚTJÁN KERÜLTEK NAPVILÁGRA, A SZÍNTISZTA IGAZSÁGOT HORDOZZÁK MAGUKBAN, MÁΣ KÚT-FŐBŐL NEM ISMERTEK, ÉΣ A JÖVŐ NEMZEDÉKEIHEZ SZŐLNÁK. A SZERZŐNEK EDDIG A *MÉCSÉS* C. KÖNYVSOROZATA ISMERT, AMELY CSALÁDOKRŐL ÉΣ TÖRTÉNELEMRŐL SZŐL. OLVASHATŐ VOLT ÉVEKEN ÁT EGY CIKKSOROZATA IS, AMELY SZÁMOS ŰJSÁGBAN, FOLYŐIRATBAN, ELŐADÁSOK FORMÁJÁBAN JELENT MEG TÖRTÉNETI RITKASÁGOK CÍMMEL. ÉZEKBŐL KERŰLT KI EGY CSOKOR E KÖTET LAPJÁIRA, AMELYEKRŐL NEM SZŐL A TANÍTÁS, JŐ RÉSZŐK MA SEM KERŰLHETNE BE A TANTERVBÉ, MERT EGYSZERŐEN NINCΣ IGÉNY RÁJUK. A LEÍRT TÖRTÉNETEK MINDAZONÁLTAL KITŐLTİK AZOKAT A HÉZAGOKAT, AMELYEK HIÁNYOZNÁKA HIVATALOS TÖRTÉNETÍRÁSBŐL. A KÖNYV ŰZENET A MÁNAK, ŰZENET A JÖVŐNEK, A SZŐLETŐ NEMZEDÉKEKNEK. AZT IS SUGALLJA EGYBEN, HOGY MEGVAN BENNŐNK A TEHETSÉG AHHOZ, HOGY TUDUNK AZ *ÖRVÉNYBEN FELFELÉ* ŰSZNI. SOHA NEM KÉSŐ ELKEZDENI.

